

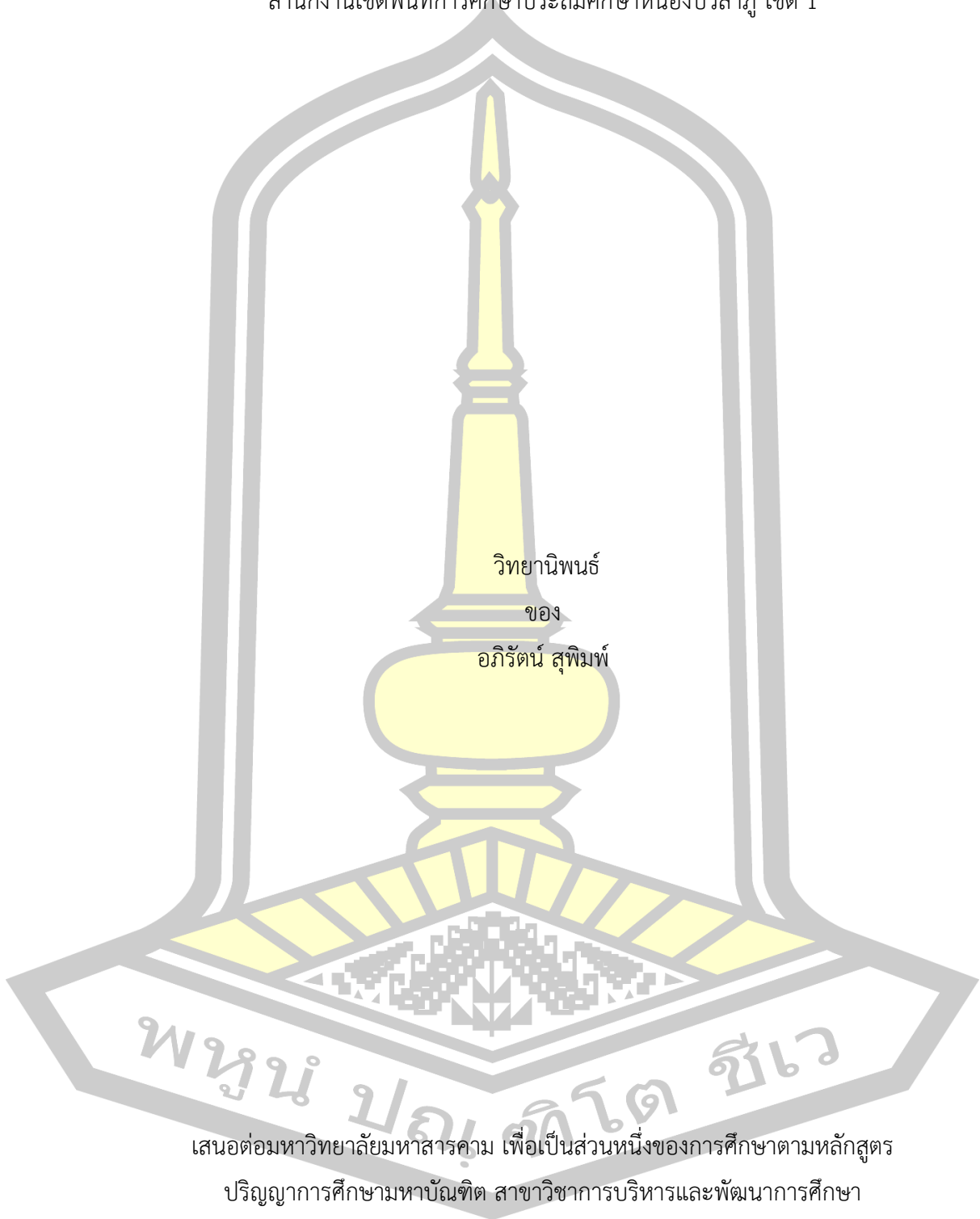
การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1

วิทยานิพนธ์
ของ
อภิรัตน์ สุพิมพ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา
กุมภาพันธ์ 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1

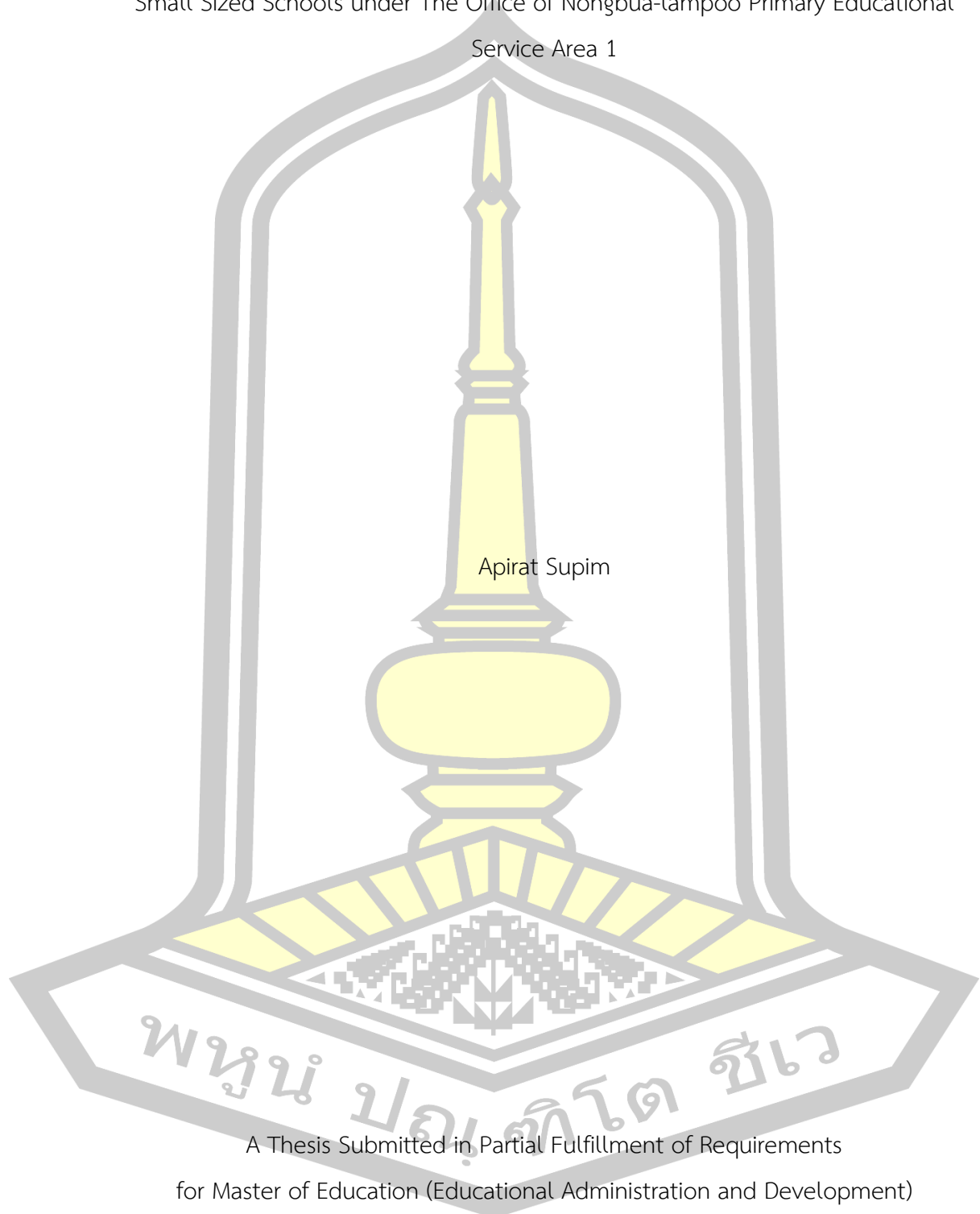

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2562

สงวนลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Program to Developing of Teachers on Learning Management of Multigrade of
Small Sized Schools under The Office of Nongbua-lampoo Primary Educational
Service Area 1

Apirat Supim

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

February 2019

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายอภิรัตน์ สุพิมพ์ แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผศ. ดร. ธัชชัย จิตรนันท์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อ. ดร. ธัญญธร ศรีวิเชียร)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. ธรินธร นามวรรณ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ผศ. ดร. ไพศาล วรรค้ำ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(ผศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1		
ผู้วิจัย	อภิรัตน์ สุพิมพ์		
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. ชาญยุทธ ศรีวิเชียร		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนาศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2562

บทคัดย่อ

ในการวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 2) พัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา ประชากรได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 739 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 250 คน โดยดำเนินการแบ่งเป็น 2 ระยะ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวนทั้งสิ้น 250 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินโปรแกรม 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการ

จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านขั้นผู้เรียนนำเสนอ ความรู้ รองลงมาคือ ด้านขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านขั้นสรุปความรู้ และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็น ในระดับมากที่สุด โดยด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านขั้นประเมินผลการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านขั้นผู้เรียนนำเสนอ ความรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านขั้นกำหนดหัวเรื่อง และค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นทั้ง 7 ด้านจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านขั้นสรุปความรู้ ด้านขั้นวิเคราะห์ผู้เรียน ด้านขั้นประเมินผลการเรียนรู้ ด้านขั้นออกแบบการเรียนรู้ ด้านขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน ด้านขั้นกำหนดหัวเรื่อง ด้านขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้

การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1) เตรียมการ 2) พัฒนา 3) บูรณาการระหว่างปฏิบัติงานและ 4) ประเมินผล หลังพัฒนา โปรแกรมฯ ได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ผลปรากฏว่า โปรแกรมฯ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

โดยสรุป โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นเป็นโปรแกรมที่มุ่งพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 7 ชั้น โดยใช้กระบวนการพัฒนาที่มีความหลากหลายเพื่อสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านการเรียนรู้แบบคละชั้นที่ลึกซึ้งและมีความยั่งยืน ครูผู้สอนที่เข้ารับการพัฒนามาสามารถนำหลักการไปใช้ในการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งวิธีการต่างๆที่จะนำมาใช้ดำเนินการพัฒนาตามโปรแกรม เช่น การฝึกอบรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการระดมความคิด การศึกษาดูงาน การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน เพื่อปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนใหม่ในด้านการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยเน้นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองพัฒนาทั้งด้านอารมณ์ สังคม สติปัญญา

คำสำคัญ : โปรแกรมพัฒนาครู, การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

TITLE	The Program to Developing of Teachers on Learning Management of Multigrade of Small Sized Schools under The Office of Nongbua-lampoo Primary Educational Service Area 1		
AUTHOR	Apirat Supim		
ADVISORS	Tanyatorn Srivachian , Ph.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2019

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to study the current state and desirable conditions to developing of Teachers on Learning Management of Multigrade of small sized schools under The Office of Nongbua-lampoo Primary Educational Service Area 1 and, 2) to develop the program for Teachers on Learning Management of Multigrade of small sized schools under The Office of Nongbua-lampoo Primary Educational Service Area 1. There were 2 phases of implementation in research and development including: 1) studying the current state and desirable conditions of Teachers on Learning Management of Multigrade of small sized schools; the samples consisted of 250 Director of the School and teachers. The research instrument is the questionnaire. The statistics used for analyzing data were mean, and standard deviation. 2) the program development for Teachers on Learning Management of Multigrade of small sized schools; the 5 program assessors were the group of informants. The research instrument is evaluation form. The statistics used for analyzing data were mean, and standard deviation.

The results of the study were as follows:

Current condition analysis results Desirable condition Of

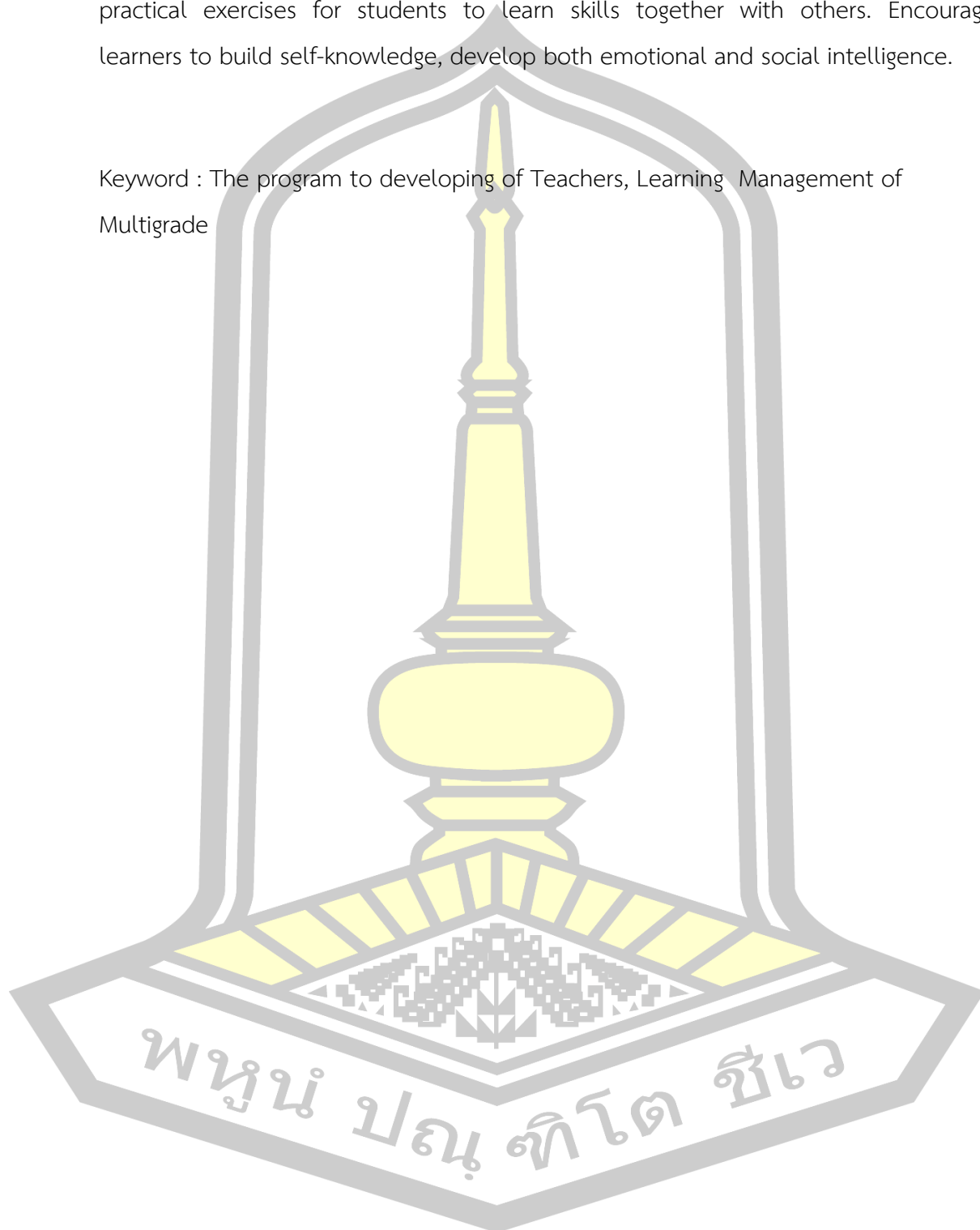
teacher development in mixed-level learning management for small schools, found that the current condition of teacher development in mixed-level learning management for small schools Under the Office of Nongbua-lampoo Primary Educational Service Area 1, which is in a high level ($\bar{x} = 3.77$) When considering each aspect, it was found that Every aspect has a high level of opinion. With the highest mean value, ie, the learners' level of knowledge presentation, followed by the teaching-learning process As for the aspect that has the lowest mean value is the knowledge summary stage. And desirable conditions of teacher development in assorted learning management for small schools Under the Office of Primary Education Service Area, Nongbua-lampoo Region 1 is included in the highest level. ($\bar{x} = 4.56$) When considering each aspect, it was found that Every aspect has opinions. At the highest level With the highest mean value of the learning evaluation process, followed by the level of learners presenting knowledge The side that has the lowest mean value is the aspect of determining the subject. And the index of the need for improvement ($PNI_{modified}$) and the order of needs needed in 7 areas, from descending, including knowledge summary Learner analysis Learning evaluation Learning design process Teaching Procedures Step Learners step to present knowledge.

Development of teacher development program development program for mixed-level learning management for small schools Under the Office of Nongbua-lampoo Primary Educational Service Area Office 1, consisting of 4 steps 1) preparing 2) developing 3) integrating between operations and 4) evaluating after the program development has been evaluated by qualified 5 The results show that the program is the most appropriate overall level and is possible at the highest level.

In conclusion, the developed program is a program aimed at developing teachers in various levels of 7-step learning management, using a variety of developmental processes to create knowledge, insights, and learning skills. Profound and sustainable Developed teachers can continually apply the principles to their own development. The methods used to develop the program, such as self-learning training. The exchange of learning by brainstorming. Study visit Learning from practice

To change the paradigm in learning management for small schools. The focus is on practical exercises for students to learn skills together with others. Encourage learners to build self-knowledge, develop both emotional and social intelligence.

Keyword : The program to developing of Teachers, Learning Management of Multigrade

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วย ความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก อาจารย์ ดร.ธัญญาธร ศรีวิเชียร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนันท์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพศาล วรคำ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ในการทำวิทยานิพนธ์จนเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คณะอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ให้ความกรุณาชี้แนะเรื่องต่าง ๆ ในระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยแห่งนี้ ตลอดจนคณะครูและอาจารย์ทุกท่านที่เคยอบรมสั่งสอน ให้ความรู้สนับสนุนปลุกปั้นการแก่ผู้วิจัยจากเริ่มศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนเป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน

ขอขอบพระคุณ นางชญาภา สุระสิทธิ์ นายกฤษฎา แก้วสิงห์ นางธิดาพร เสริมเปล่งศรี นางสาวสุกัญญา บึงไสย๋ นางสาวณภวิภา แซงหิรัญ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนันท์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตภูมิ ชมภูวิเศษ ดร.พายุพงศ์ พายุหะ ดร.ศรีนวล ศรีหรั่ง ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของร่างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการและคณะครู โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 2 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก

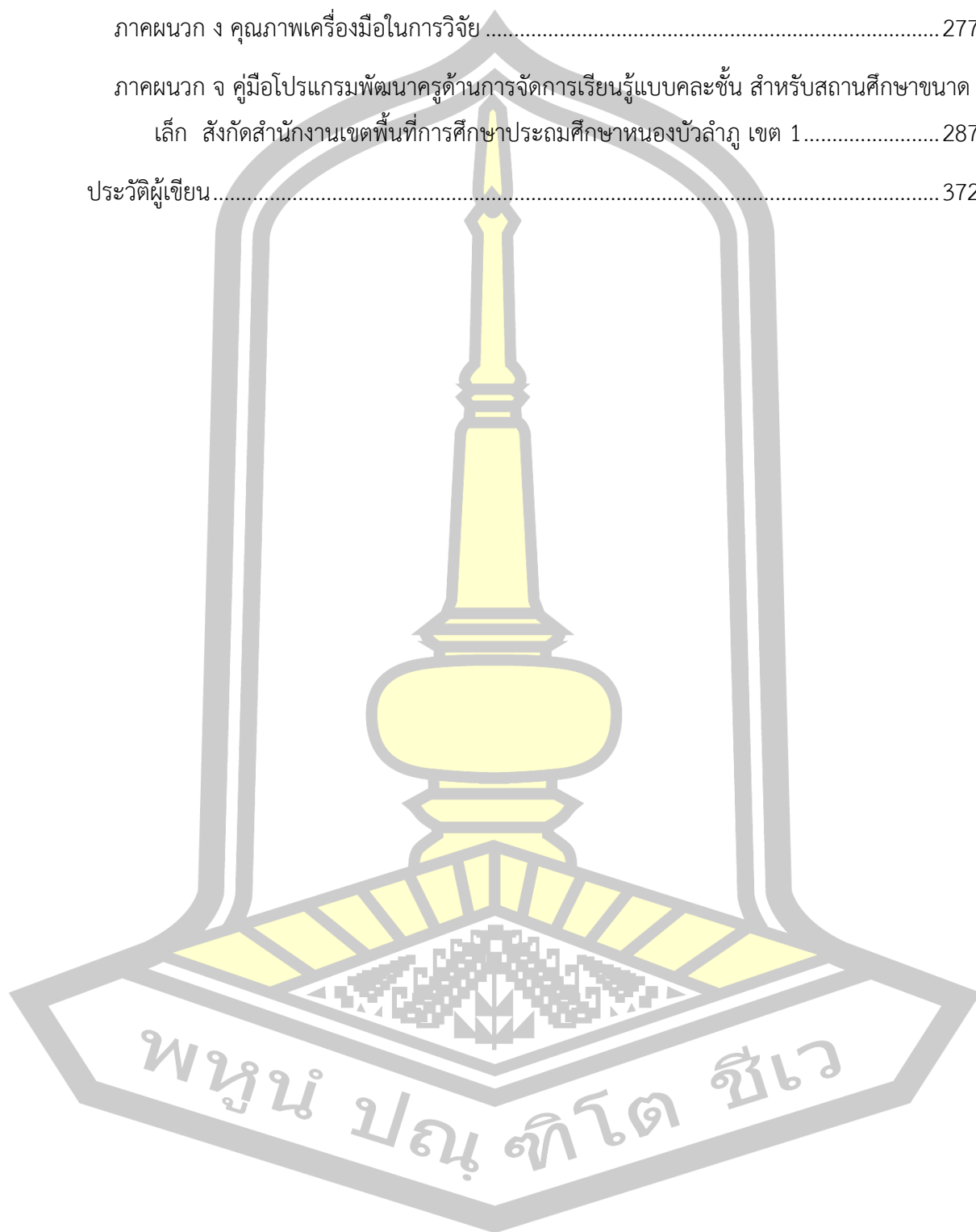
ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลการวิจัย ทำให้การวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดามารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ สติปัญญาและประสบความสำเร็จในชีวิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฌ
สารบัญ.....	ญ
สารบัญตาราง.....	ฐ
สารบัญภาพประกอบ.....	ด
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
คำถามของการวิจัย.....	5
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
หลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนแบบคละชั้น.....	15
ความหมายของการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น.....	15
ปรัชญาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น.....	17
ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น.....	18
การจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น.....	23
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น.....	37

โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม.....	76
การพัฒนาครู.....	84
บริษัทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1	117
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	120
งานวิจัยในประเทศ.....	120
งานวิจัยต่างประเทศ.....	126
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	129
ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ 	
	131
ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษา 	
	138
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	144
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	144
ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	144
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	145
บทที่ 5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	237
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	237
สรุปผล.....	237
อภิปรายผล.....	239
ข้อเสนอแนะ.....	242
บรรณานุกรม.....	244
ภาคผนวก.....	251
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	252
ภาคผนวก ข แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา.....	255

ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	255
ภาคผนวก ง คุณภาพเครื่องมือในการวิจัย	277
ภาคผนวก จ คู่มือโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาด เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1.....	287
ประวัติผู้เขียน	372

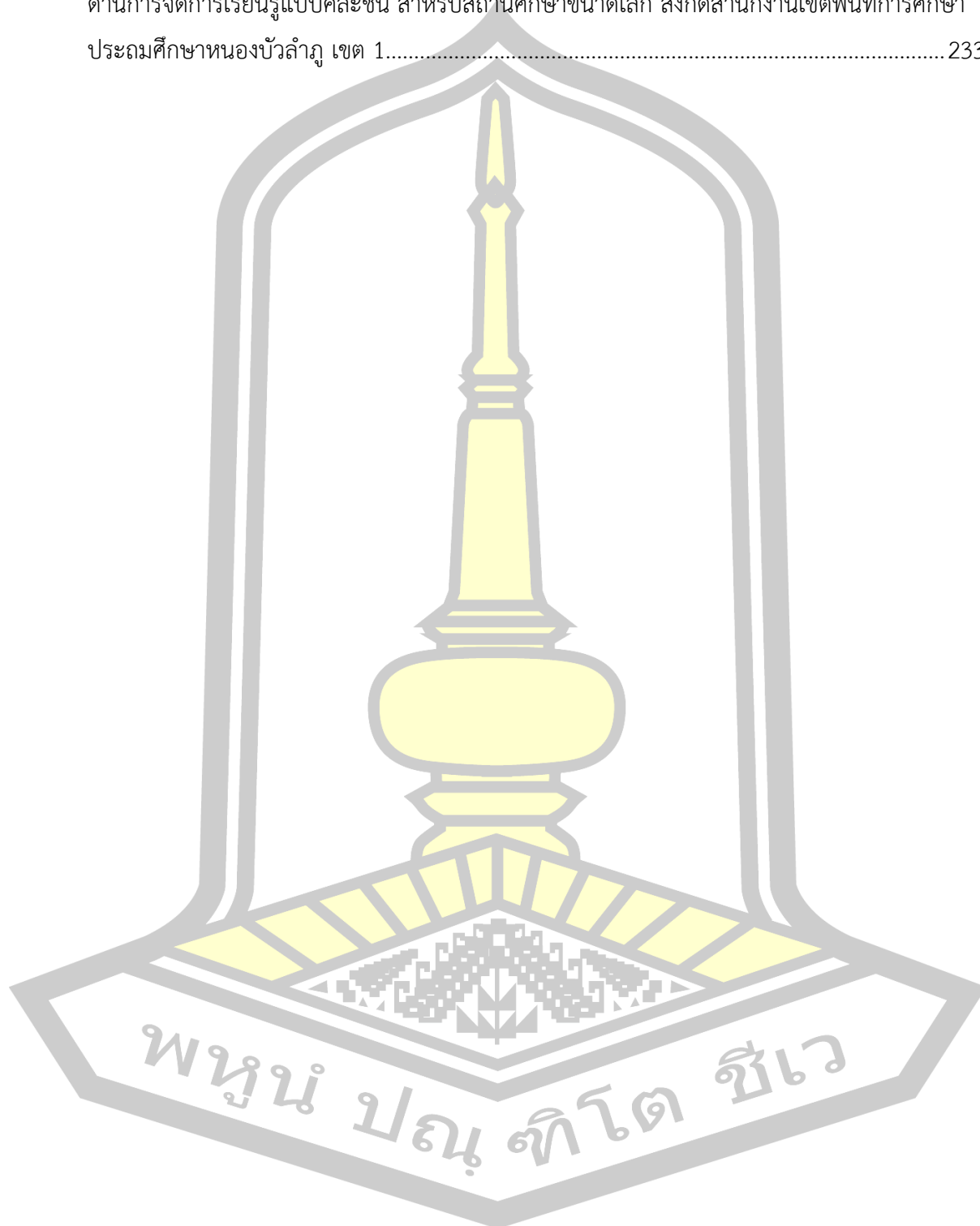
สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ตัวอย่างที่ 1 ตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3	31
ตาราง 2 ตัวอย่างที่ 2 ตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3	31
ตาราง 3 ตัวอย่างที่ 3 ตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	32
ตาราง 4 ตัวอย่างที่ 4 ตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	32
ตาราง 5 แสดงการวางแผนจัดกิจกรรมทบทวนความรู้แบบมีส่วนร่วม	38
ตาราง 6 การเรียนรู้ด้วยตัวเอง สัมพันธ์กับการควบคุมตนเอง	42
ตาราง 7 พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านสติปัญญาที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน	43
ตาราง 8 การวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	56
ตาราง 9 การสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	58
ตาราง 10 วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขององค์ประกอบที่ 1	61
ตาราง 11 วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขององค์ประกอบที่ 2	62
ตาราง 12 วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขององค์ประกอบที่ 3	64
ตาราง 13 วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขององค์ประกอบที่ 4	67
ตาราง 14 วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขององค์ประกอบที่ 5	68
ตาราง 15 วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขององค์ประกอบที่ 6	71
ตาราง 16 วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขององค์ประกอบที่ 7	72
ตาราง 17 สรุพอค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	73
ตาราง 18 การวิเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรม	81
ตาราง 19 การสังเคราะห์องค์ประกอบโปรแกรม	82
ตาราง 20 การวิเคราะห์และสังเคราะห์วิธีการพัฒนาครู	114
ตาราง 21 สรุปรูปการสังเคราะห์หลักการพัฒนา วิธีการเสริมสร้าง และกิจกรรมการพัฒนาครู	116
ตาราง 22 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	133

ตาราง 23 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	156
ตาราง 24 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ คละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมทั้ง 7 ด้าน.....	157
ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านที่ 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง.....	158
ตาราง 26 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน.....	159
ตาราง 27 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านที่ 3 ชั้นออกแบบการเรียนรู้.....	161
ตาราง 28 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านที่ 4 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน.....	163
ตาราง 29 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านที่ 5 ชั้นสรุปองค์ความรู้.....	164
ตาราง 30 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านที่ 6 ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้.....	166
ตาราง 31 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านที่ 7 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้.....	167
ตาราง 32 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ค่าดัชนี ความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ทั้ง 7 ด้าน.....	169

ตาราง 33 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง	170
ตาราง 34 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน	171
ตาราง 35 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 3 ชั้นออกแบบการเรียนรู้.....	172
ตาราง 36 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 4 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน	173
ตาราง 37 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 5 ชั้นสรุปองค์ความรู้	174
ตาราง 38 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 6 ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้.....	175
ตาราง 39 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI _{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 7 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้.....	176
ตาราง 40 ผลการสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices).....	204
ตาราง 41 รูปแบบและวิธีการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก.....	227
ตาราง 42 เนื้อหาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก.....	231

ตาราง 43 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาครู
ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1.....233

สารบัญภาพประกอบ

หน้า

ภาพประกอบ 1 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1	10
ภาพประกอบ 2 ตัวอย่างแผนผังการจัดห้องเรียนแบบคละชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3.....	28
ภาพประกอบ 3 ตัวอย่างแผนผังการจัดห้องเรียนแบบคละชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6	29
ภาพประกอบ 4 ตัวอย่างจัดห้องเรียนแบบคละความสามารถชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และประถมศึกษาปีที่ 3.....	33
ภาพประกอบ 5 ตัวอย่างการจัดห้องเรียนตามกลุ่มอายุของผู้เรียน ห้องเรียนแบบคละชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 3 และประถมศึกษาปีที่ 4 (ประถมศึกษาปีที่ 1-8 คน ประถมศึกษาปีที่ 3-6 คน ประถมศึกษาปีที่ 4-6 คน).....	34
ภาพประกอบ 6 ตัวอย่างการจัดห้องเรียนตามกลุ่มความสามารถ (ห้องเรียนคละชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ประถมศึกษาปีที่ 3 = 10 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 = 16 คน).....	35
ภาพประกอบ 7 ยุทธวิธีการสอนแบบคละชั้น	55
ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร	92
ภาพประกอบ 9 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการและผลที่คาดหวัง	130
ภาพประกอบ 10 โครงสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1.....	230

พหุ ประถมศึกษา

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม จึงนับเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ที่ทรงพระราชทานเกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทศนคติ ค่านิยมและคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้สะดวกราบรื่นได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว” (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540) การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้คุณธรรมความดีงามในจิตใจมีความสามารถที่จะทำงานและคิดวิเคราะห์ได้ถูกต้อง สามารถเรียนรู้แสวงหาความรู้ ใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ มีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์แข็งแรงประกอบอาชีพได้ มีวิถีชีวิตกลมกลืนธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและสามารถปรับตัวได้ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วตลอดจนเป็นรากฐานของการพัฒนาทางด้านการเมืองและการปกครอง (สมน อมรวิวัฒน์, 2530)

การศึกษาขั้นพื้นฐานจัดเป็นระบบการศึกษาที่มีความสำคัญในการพัฒนาประชาชนให้มีความรู้ มีคุณภาพ มีศักยภาพในการพัฒนาตนเอง พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มฐานความรู้และขีดความสามารถในการที่จะพัฒนาประเทศ กำหนดนโยบายเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้พัฒนาผู้เรียนตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ดังนี้ 1) ผู้เรียนเป็นคนดี เป็นคนเก่งที่พัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพและมีความสุข 2) ครูทุกคนมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด 3) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกคนได้รับอนุญาตประกอบวิชาชีพ 4) สถานศึกษาทุกแห่งมีการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2546) ขอบข่ายภารกิจงาน ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี รัฐต้องจัดให้ทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย เพราะถือว่าการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นสิทธิและโอกาสที่บุคคลพึงได้รับอย่างเสมอภาค เท่าเทียมและเป็นธรรม รวมทั้งกำหนดแนวทางการศึกษาไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด และได้กำหนดหลักการจัดการเรียนรู้ไว้ในมาตรา 8 ว่าการจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ 1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิต 2) สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (สถิตยชัย วรรณท้วนิช, 2553)

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทยในปัจจุบันอยู่ในการกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจในการจัดการศึกษาทุกระดับ ซึ่งสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศมีการปรับเปลี่ยนรัฐบาลอยู่ตลอดเวลา ส่งผลกระทบต่อการจัดการจัดการศึกษาของประเทศเป็นอย่างมาก ทำให้ผู้ปฏิบัติตามไม่สามารถจะตอบสนองนโยบายและการปรับเปลี่ยนที่สับสน ซ้ำซ้อน ไม่ชัดเจนเท่าที่ควร สถานศึกษาที่จัดการศึกษาสถานศึกษาหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งจัดการศึกษามีทั้งหมด 3 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็ก ในบรรดาสถานศึกษา ทั้ง 3 ขนาดนี้ สถานศึกษาที่รัฐบาลต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษและต้องกำหนดนโยบายเร่งรัดพัฒนาที่เห็นได้ชัดเจนได้แก่ โรงเรียนขนาดเล็ก ทั้งนี้เพราะในการดำเนินการที่ผ่านมา โรงเรียนขนาดเล็กมีคุณภาพค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ เนื่องจากขาดความพร้อมด้านปัจจัย เช่น สภาพครูไม่ครบชั้นเรียน ขาดวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนรู้ และงบประมาณไม่เพียงพอในการจัดการ ทั้งนี้เนื่องจากข้อจำกัดเกี่ยวกับการจัดอัตรากำลังครูและข้อจำกัดด้านงบประมาณภาครัฐ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2546)

ภารกิจหลักของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เพื่อให้เด็กในวัยเรียนทุกคนได้เรียนอย่างทั่วถึงมีการบริหารจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ แต่จากสภาพบริบททางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วประกอบกับประเทศไทยกำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุและมีจำนวนประชากรวัยเรียนลดลงส่งผลให้โรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวโน้มปรับเปลี่ยนขนาดจากโรงเรียนขนาดใหญ่หรือขนาดกลางเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ประสบปัญหาสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ ซึ่งส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเทียบเท่ากับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่ได้ประกอบด้วย 1) โรงเรียนแต่ละแห่งได้รับการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาจากรัฐบาลโดยคิดเป็นรายหัวนักเรียนซึ่งการจัดสรรงบประมาณในลักษณะดังกล่าวส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนน้อยอยู่ในสถานะที่เสียเปรียบกล่าวคือได้รับงบประมาณน้อยกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียนมากกว่าส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็กขาดทั้งอุปกรณ์เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ทำให้ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนลดลง 2) ปัญหาการขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและจำนวนครูไม่ครบชั้นเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสัดส่วนครู 1 คนต่อนักเรียน 20 คน ซึ่งสัดส่วนดังกล่าวทำให้เกิดปัญหาในการจัดสรรครูแก่นักเรียนบางแห่งที่มีจำนวนนักเรียนน้อยดั่งนั้น โรงเรียนดังกล่าวจึงประสบปัญหาครูไม่ครบชั้นเรียนและครูไม่ครบทุกสาขาวิชา 3 โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ในชุมชนขนาดเล็กประชากรมีฐานะยากจน ทำให้ไม่มีศักยภาพในการระดมทรัพยากรเพื่อนำมาช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษาให้กับโรงเรียนเจ้าปัญหาดังกล่าวส่งผลให้ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการได้แก่ 1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการพบว่าโรงเรียนขนาดเล็กจำนวนหนึ่งอยู่ในพื้นที่ลักษณะพิเศษที่มีพื้นที่ห่างไกลความเจริญอยู่บนภูเขาบนเกาะครูนักเรียนมีปัญหาในการเดินทางทำให้ขาดผู้บริหารสถานศึกษาและจะ เปิดรับการบรรจุแต่งตั้งผู้บริหารสถานศึกษาใหม่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ขาดทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียนและปัญหาอีกปัญหาหนึ่งคือ การอพยพเคลื่อนย้ายของประชากรวัยเรียนที่ย้ายติดตามผู้ปกครองไปรับจ้างทำงานต่างถิ่นทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารจัดการโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ 2) ปัญหาด้านการเรียนการสอนพบว่าเมื่อครูไม่ครบชั้นและครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการสอนแบบหลายชั้น การสอนแบบคละชั้น ครูไม่สามารถสอนเต็มเวลาเต็มความสามารถเนื่องจากมีภารกิจด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษาเท่าเทียมโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่คือเทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้เนื่องจากมีงบประมาณจำกัดตามจำนวนนักเรียน ดังจะเห็นได้จากปัญหาด้านคุณภาพการจัดการศึกษาค่อนข้างต่ำและจากผลการประเมินคุณภาพ ภายนอกรอบ 2 พบว่าโรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนต่ำกว่า 300 คน มีจำนวนร้อยละ 2 อยู่ในระดับปรับปรุง ร้อยละ 60 7.91 อยู่ในระดับพอใช้ ร้อยละ 29.99 อยู่ในระดับดีและเมื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในทุกช่องทางในทุกพื้นที่ที่มีค่าเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ต่ำกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดอื่น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559)

การจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก ที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา โรงเรียนเหล่านี้ตั้งอยู่กระจัดกระจายทั่วไป บางแห่งอยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกล มีนักเรียนน้อยแต่มีนักเรียนครบทุกชั้นจากสภาพปัญหาในปัจจุบัน โรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บางแห่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสเปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการจัดการเรียนรู้ต้องให้มีประสิทธิภาพ ภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่หลากหลายและเงื่อนไขในการจัดการที่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ คือ โรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้น มีความจำเป็นที่จะต้องจัดชั้นเรียนที่แตกต่างไปจากโรงเรียนปกติ เนื่องจากมีครูจำนวนจำกัดจึงต้องมีการจัดชั้นเรียนในลักษณะของการรวมชั้นหรือคละชั้น ขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กในแต่ละพื้นที่ก็มีสภาพแวดล้อมลักษณะ บุคลากรที่แตกต่างกัน ปัญหาที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น คือ ครูคนเดียวต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อย ซึ่งมี

ทักษะความสามารถที่แตกต่างกันเพราะเป็นนักเรียนต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ มาจัดการเรียนรู้พร้อมกัน ในชั้นเดียวกัน การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เป็นการแก้ปัญหาครูไม่ครบ ชั้น และสอนโดยการบูรณาการเนื้อหาวิชาตามช่วงชั้น หัวใจสำคัญของการจัดการชั้นเรียนแบบ คละชั้น คือ ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น สามารถเขียน แผนการเรียนรู้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นได้ ซึ่งการเตรียมการสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการ การ จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นไปใช้ การนิเทศ กำกับติดตาม การประเมินผลการดำเนินงาน และการวิจัยปฏิบัติการใน การจัดการชั้นเรียน (สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ, 2547)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 เป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาภาคบังคับในเขตพื้นที่ 3 อำเภอ ของจังหวัดหนองบัวลำภู คือ อำเภอเมือง นองบัวลำภู อำเภอศรีบุญเรือง และอำเภอโนนสัง มีสถานศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ ดังนี้ มีโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 228 โรง แยกเป็นโรงเรียนของรัฐ 207 โรง / 7 สาขา โรงเรียนเอกชน 14 โรง โรงเรียนขนาดเล็ก (1-120 คน) 143 โรงเรียน ขนาดกลาง (นร. 121 - 600 คน) 65 โรงเรียน ขนาดใหญ่ (นร. 601 - 1,500 คน) 5 โรงเรียน ขนาดใหญ่พิเศษ (นร. มากกว่า 1,500 คน) 1 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 มีโรงเรียน ขนาดเล็กในสังกัดจำนวน 143 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.82 % ของโรงเรียนทั้งหมดในเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ได้มีการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย างต่อเนื่อง โดยดำเนินงานระบบเครือข่ายการใช้ทรัพยากร การปรับปรุงประสิทธิภาพโรงเรียนขนาด เล็กในรูปแบบต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นให้ครอบคลุมและเหมาะสมแบบมีส่วนร่วมอันจะส่งผล ให้ความเสมอภาคและคุณภาพการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน จึงได้คัดเลือกโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครู สอนตั้งแต่ 2 - 7 คน จำนวน 2 แห่ง เป็นโรงเรียนนำร่องการใช้การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จากการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการชั้นเรียนที่สำคัญสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านมา พบว่า ส วนใหญ่ประสบปัญหาที่ความคล้ายคลึงกันใน 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการจัดการและปัจจัยพื้นฐาน สนับสนุน พบว่า มีความขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนงบประมาณในการจัดการ โรงเรียน ที่ตั้งอยู่เป็นชุมชนขนาดเล็กสภาพเศรษฐกิจยากจน 2. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูสอนใหญ่ ขาดทักษะในการจัดการเรียนการสอนในสภาพที่ครูไม่ครบชั้นและนักเรียนแต่ละชั้นมีจำนวนน้อย ครู สอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถเพราะมีภารกิจอื่นนอกเหนือจากการสอนที่มีความจำเป้นตอง ปฏิบัติ ระบบประกันคุณภาพภายในยังขาดประสิทธิภาพ ทำให้ขาดคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด 3. ด้านการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กทั้งผู้บริหารยัง ขาดทักษะการบริหารจัดการในบริบทที่แตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป ครูผู้สอนยังขาดการออกแบบการ

จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก 4. ดานสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยี พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเนื่องจากขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อหรือการซ่อมบำรุงเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีน้อย ทำให้เป็นปัญหาในการจัดการและการจัดการเรียนรู้ 5. ดานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ มีน้อยเนื่องจากชุมชนมีขนาดเล็กยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเท่าที่ควร จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำคุณภาพของการศึกษาไม่ได้ตามมาตรฐานตามที่กำหนด จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่ได้กล่าวนมาแลสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กเขตพื้นที่ฯ ได้จัดทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3 รูปแบบคือ 1) จัดการเรียนรู้แบบน่านักเรียนไปเรียนร่วมกับโรงเรียนอื่นที่อยู่ใกล้เคียง 2) จัดการเรียนรู้แบบทางไกลผ่านดาวเทียม 3) จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1, 2559)

ด้วยเหตุผลและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยเห็นว่าหากครูผู้สอนได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจะมีแนวคิดการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ที่จะสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กได้ ผู้วิจัยหวังว่าจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน สังคม และประเทศชาติต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เป็นอย่างไร
2. การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ควรเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำไปพัฒนาองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กได้

2. ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ได้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูผู้สอนระดับประถมศึกษาในสถานศึกษาขนาดเล็ก ด้านในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านทางการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีขอบเขตดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 จากการสังเคราะห์แนวคิดและทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นของนักการศึกษาประกอบด้วย ดังนี้ Unesco (1989) ; สำลี รักสุทธี (2546) ; วัฒนาพร ระงับทุกข์

(2542) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 (2551) ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ด้าน ดังนี้

- 1) ชั้นกำหนดหัวเรื่อง
- 2) ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน
- 3) ชั้นออกแบบการเรียนรู้
- 4) ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน
- 5) ชั้นสรุปองค์ความรู้
- 6) ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้
- 7) ชั้นประเมินผลการเรียนรู้

2. ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

เพื่อให้สอดคล้องกับคำถามการวิจัยและความมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยจึงนำเสนอแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้

2.1 ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 โดยการตอบแบบสอบถาม และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 143 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 739 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มประชากรโดยเปรียบเทียบจากตารางสุ่มกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie, R. V., & Morgan, 1970) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และสุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 จำนวน 739 คน ได้กลุ่มตัวอย่าง 250 คน

2.2. ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ผู้ประเมินความถูกต้องและความเหมาะสมของโปรแกรม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยต่างๆ มาใช้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นของนักการศึกษาประกอบด้วย ดังนี้ Unesco (1989) ; สำลี รักสุทธี (2546) ; วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 (2551) ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549) นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ดังนี้

- 1) ชั้นกำหนดหัวเรื่อง
- 2) ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน
- 3) ชั้นออกแบบการเรียนรู้
- 4) ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน
- 5) ชั้นสรุปองค์ความรู้
- 6) ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้
- 7) ชั้นประเมินผลการเรียนรู้

2. แนวคิดที่ว่าด้วยวิธีการพัฒนาครู ของนักการศึกษา ประกอบด้วย ดังนี้ Castetter. (1976) ; Sparks. (1989) ; Everard และ Morris. (2011) ; Mc Beath. (1982) ; Dubrin. ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546) ; พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ (2546) ; สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2545) ; บุญเลิศ กลิ่นรัตน์. (2542) ; เสาวลักษณ์ นิกรพิทยา. (2552) ; มนตรี จุฬาวัดนทล. (2543) ; จริยา เอกมัน. (2548) ; อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์. (2552) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และนำมาเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

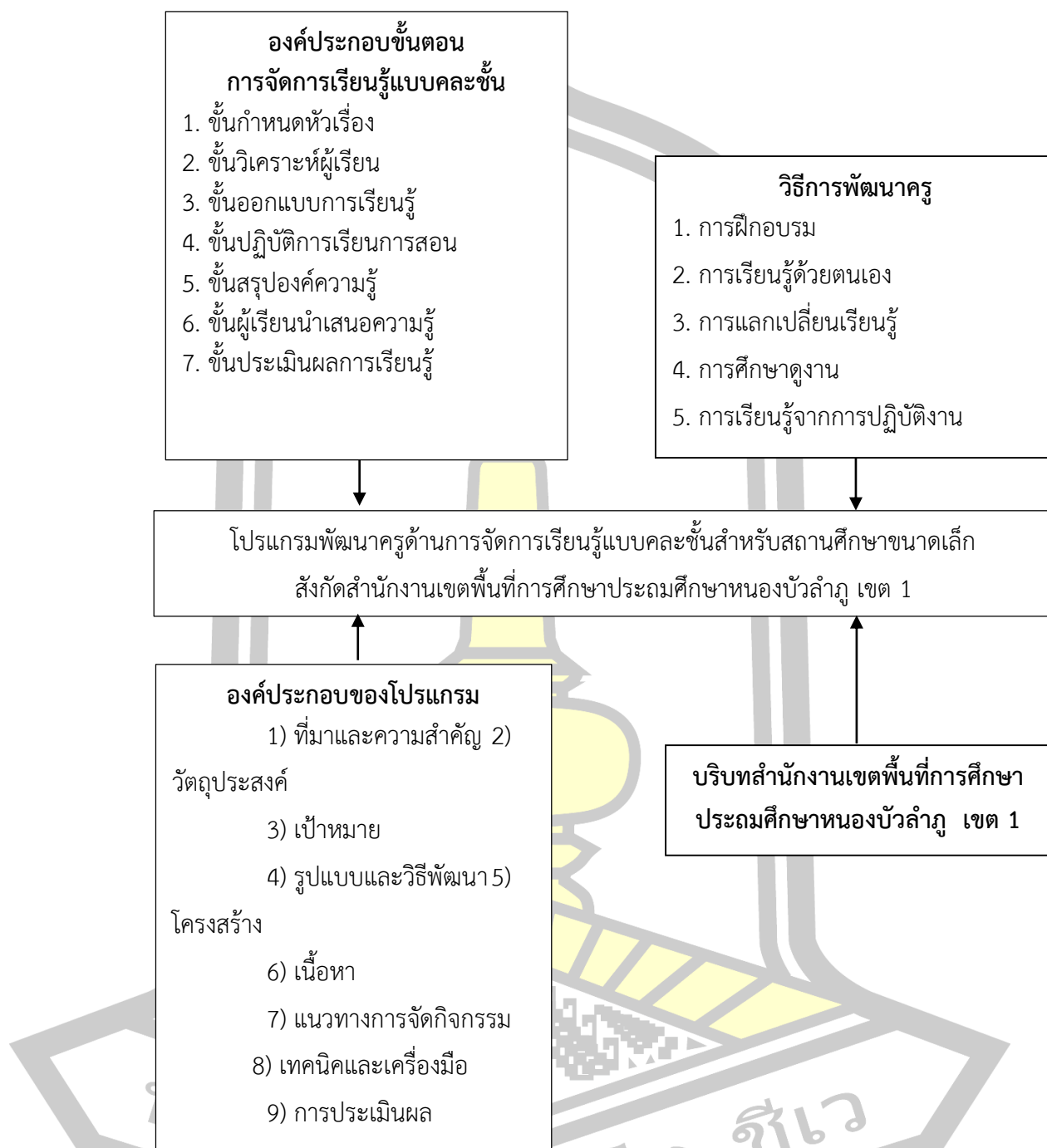
- 1) การฝึกอบรม
- 2) การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 4) การศึกษาดูงาน
- 5) การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน

3. แนวคิดว่าด้วยองค์ประกอบโปรแกรม ของนักการศึกษา ประกอบด้วย ดังนี้ Kanaya and McMillan. (2005) ; Caffarella (2002) ; Houle (1996) ; Barr และ Keating (1990) ; Styles. (1987) ; Knowles (1980) ; ปริญญา มีสุข (2552) ; อุ๋นตา นพคุณ (2548) ; ทรรษา สุขกาล (2543) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และนำมาเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

- 1) ที่มาและความสำคัญ
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) เป้าหมาย
- 4) รูปแบบและวิธีพัฒนา
- 5) โครงสร้าง
- 6) เนื้อหา
- 7) แนวทางการจัดกิจกรรม
- 8) เทคนิคและเครื่องมือ
- 9) การประเมินผล

จากกรอบแนวคิดและทฤษฎีข้างต้น ผู้วิจัยได้บูรณาการกรอบแนวคิดข้างต้นนำมาใช้สำหรับ
ร่างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง การจัดการเรียนรู้แบบรวมชั้นเรียนตั้งแต่ 2 ชั้นเรียนขึ้นไปในห้องเรียนเดียวกันโดยมีครูผู้สอนเพียงคนเดียว ซึ่งมีการจัดชั้นเรียนดังนี้ ชั้น ป.1 รวมกับชั้น ป.2 และชั้น ป.4 รวมกับชั้น ป.5 โดยจัดกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถใกล้เคียงกันและนักเรียนทั่วไปที่มีอายุและระดับชั้นต่างกัน 1-2 ปี นักเรียนมีความหลากหลายทางประสบการณ์ ความสนใจ วุฒิภาวะ ความต้องการ ความสามารถและภาวะทางเศรษฐกิจ ครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีทักษะและความสามารถแตกต่างกันประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง คือ กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่น่าสนใจ ใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด กำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลาย เพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม และมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด ครูกำหนดหัวเรื่องพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ให้เด็กไปแล้ว และที่วางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

1.2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน คือ การวิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็นรายบุคคลเพื่อให้ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และหาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น ผู้สอนได้จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร และเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้นโดยที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการสอน หรือนวัตกรรมการเรียนรู้

1.3 ชั้นออกแบบการเรียนรู้ คือ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายว่าจะสอนรูปแบบใด ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน เป็นกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมรายบุคคล โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ ได้แก่ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม เรียนรู้โดยไม่ยึดเนื้อหา แต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่การเรียนรู้และจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

1.4 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน คือ ชั้นลงมือปฏิบัติหลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว ชั้นนี้ผู้เรียนมีการลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนาม เรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนแต่ละคน/กลุ่ม อาจใช้เวลา ในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ครูคอยติดตามให้การสนับสนุนส่งเสริมเพื่อนักเรียนต้องร่วมกิจกรรมตลอดอย่างต่อเนื่อง มีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน และอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน

1.5 **ขั้นสรุปองค์ความรู้** คือ ขั้นตอนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนนำเอาสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรุปความรู้ด้วยตนเอง หลังจากที่ได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน ผู้เรียนสามารถสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม ผู้เรียนสามารถสรุปผลที่ได้ อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระโดยที่ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย ร่วมกันสรุปองค์ความรู้เป็นผังความคิดโดยใช้สีสันท ภาพวาด การ์ตูนมาประกอบตามความถนัดของนักเรียนละทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล ขั้นสุดท้ายครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียน

1.6 **ขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้** คือ ขั้นตอนที่ครูควรทราบผลสำเร็จของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวัดผล จึงควรให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน มีรูปแบบการนำเสนอมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การรายงาน หรือนำเสนอ การจัดนิทรรศการ การผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน

1.7 **ขั้นประเมินผลการเรียนรู้** คือ การประเมินผลการเรียนรู้จากการเรียนการสอน สามารถประเมินได้หลายวิธี โดยนำเอาวิธีวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การประเมินจากการแสดงความคิดเห็นจากทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองและครูผู้สอน นักเรียนสร้างคำถามปลายเปิดในประเด็นต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ ครูวัดความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนรู้แบบคละชั้นของผู้เรียนเอง โดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้อง กับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ครูนำผลการวัดและประเมินผลไป ดำเนินการปรับปรุง เพื่อพัฒนาผู้เรียน

2. **โปรแกรม** หมายถึง กิจกรรมหรือชุดกิจกรรมที่มีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ที่ออกแบบพัฒนาขึ้นสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ใดๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของแต่ละองค์กร ซึ่งมีการวางแผนไว้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนในการพัฒนาที่ออกแบบมาจากการนำเอาองค์ประกอบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายภายใต้บริบทของการพัฒนาในแต่ละองค์กร

3. **โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น** หมายถึง กิจกรรมหรือชุดกิจกรรมที่มีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อมุ่งพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ประกอบด้วย 1) ที่มาและความสำคัญ 2) วัตถุประสงค์ 3) เป้าหมาย 4) รูปแบบและวิธีพัฒนา 5) โครงสร้าง 6) เนื้อหา 7) แนวทางการจัดกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ

4. การพัฒนาครู หมายถึงการดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้ครูผู้สอนในสถานศึกษามีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการพัฒนาตนเองและนำมาปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบของตนเองในหน่วยงานนั้นให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อองค์กรหรือหน่วยงานและมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ประกอบด้วยดังนี้ 1. การฝึกอบรม 2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4. การศึกษาดูงาน 5. การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน

5. สถานศึกษาขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ตามเกณฑ์การจัดขนาดโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา

6. สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง ลักษณะที่เป็นจริงในสภาพการปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

7. สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง ลักษณะที่ต้องการให้เกิดขึ้นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

8. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

9. ครู หมายถึง ผู้ที่ได้รับคำสั่งจากผู้อำนวยการโรงเรียนให้ปฏิบัติหน้าที่การสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ปีการศึกษา 2561

10. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่ทำหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ตามการปกครองของจังหวัดหนองบัวลำภู

พหุ ประถมศึกษา

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเอกสารและการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. หลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนแบบคละชั้น
 - 1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น
 - 1.2 ปรัชญาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น
 - 1.3 ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น
 - 1.4 การจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น
 - 1.5 การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
2. โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม
3. การพัฒนาครู
4. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พหุบัณฑิต ชีวะ

หลักการ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนแบบคละชั้น

ประกอบด้วยดังนี้

- 1.1 ความหมายของการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น
- 1.2 ปรัชญาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น
- 1.3 ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น
- 1.4 การจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น
- 1.5 การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

การเรียนแบบคละชั้นเป็นการจัดการศึกษารูปแบบหนึ่งที่มีผู้เรียนแตกต่างกันหลากหลายทั้งด้านอายุ ความสามารถ ความบกพร่องให้มาเรียนในห้องเดียวกันโรงเรียนเดียวกันโดยผู้เรียนได้เรียนรู้และทำงานในกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ด้วยกัน ผู้เรียนจะได้รับประโยชน์ทั้งทางวิชาการและสังคมไปพร้อม ๆ กันการจัดการเรียนแบบคละชั้นมีรายละเอียด ดังนี้

ความหมายของการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น

การจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น (multilevel inclusive education) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่นักเรียนระดับชั้น อายุ ความสามารถแตกต่างกันมาเรียนด้วยกันในชั้นเรียนปกติ เป็นวิธีการที่พัฒนาขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความหลากหลายของนักเรียน สำหรับการอธิบายความหมายของการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น มีนักวิชาการศึกษาได้อธิบายไว้ดังนี้

Staiback และ Stainack (1996) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นว่า หมายถึง การจัดการเรียนรวมรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจเพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในการเรียนรู้แต่มีระดับแตกต่างกันกับนักเรียนทั่วไปการจัดการเรียนการสอนวิธีนี้ใช้ให้ความสำคัญกับการสอนนักเรียนที่มีความหลากหลายความสามารถโดยมีหลักการสำคัญคือเรียนด้วยกิจกรรม การสนับสนุนทางสังคม การใช้กลุ่มที่หลากหลายและความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกัน

Desai (2007) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นว่าหมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่ครูใช้การผสมผสานความสามารถและทักษะที่หลากหลายของนักเรียนภายใต้หลักสูตรเดียวกัน เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนที่ปรับเพื่อใช้กับเด็กแต่ละคนในบทเรียนเดียวกัน

Perner และ Porter (1998) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นว่า หมายถึง การสอนและการจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีระดับทางวิชาการที่แตกต่างกัน บทเรียนเดียวกัน การสอนแบบนี้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ การครูเป็นผู้อำนวยการความสะดวกและประเมินผลการเรียนรู้

Perner (1993) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นว่าหมายถึง การจัดการสอนที่มีการจัดกิจกรรมตามความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน นักเรียนสามารถเลือกที่จะสาธิตและฝึกปฏิบัติทักษะต่างๆ การสอนแบบนี้มีประโยชน์ต่อเด็กอย่างยิ่ง

Start (Start, 2006) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นว่าหมายถึง การจัดการเรียนการสอนโดยการรวมเอานักเรียนทุกคนเรียนด้วยกัน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จะมีส่วนร่วมในการศึกษาทั่วไป ในชั้นเรียนนักเรียนจะมีช่วงอายุความสามารถทางวิชาการ ความสนใจแตกต่างกัน การจัดการเรียนการสอนตามความสามารถที่หลากหลายด้วยการออกแบบการสอน ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมที่มีความหมาย สอดคล้องกับชีวิตและการให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับความช่วยเหลือและการยอมรับจากเพื่อนครู

Vincent (1999) ได้อธิบายการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นว่าหมายถึง การจัดนักเรียนตั้งแต่ 2 ระดับชั้นหรือมากกว่ามาเรียนในห้องเดียวกันกับครูเดียวกันใช้เวลาเรียนมากกว่าหนึ่งปี

Bingham et al (1995) ได้อธิบายว่าการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นว่า หมายถึง การขยายขอบเขตพัฒนาการของเด็กกว้างขึ้นโดยการนำเด็กหลายระดับชั้นมาเรียนรวมกัน ซึ่งเด็กมี พัฒนาการหลากหลาย ห้องเรียนแบบนี้มีลักษณะที่สำคัญ คือ ให้เกียรติผู้เรียน ผู้เรียนมีคุณค่าในฐานะ ที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทำงานร่วมกันเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ ห้องเรียนแบบคละชั้นเป็นสังคมของ ผู้เรียนที่รวมตัวกันขึ้นเพื่อการเรียนรู้อาจอยู่ในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียนก็ได้ นักเรียนจะเรียนรู้โลก กว้างจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ทั้งด้านบวกและด้านลบ การเรียนรู้เป็น กระบวนการซึ่งจัดกระทำขึ้นได้ในโรงเรียน หากเปรียบเทียบกับการจัดชั้นเรียนเป็นระดับชั้นแล้ว จะ เห็นว่าห้องเรียนแบบแบ่งระดับชั้น สังคมจะมีการแบ่งแยกและคับแคบ แต่ห้องเรียนแบบคละชั้นจะไม่ มีการแบ่งแยกและมีความหลากหลายมากกว่า

แบบคละชั้นจะทำให้ได้เด็กที่มีความหลากหลายในด้านสติปัญญา วัฒนธรรมภาวะ เศรษฐกิจ โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนจากการปฏิรูปสัมพันธ์ และการร่วม เรียนรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกันที่มีประสบการณ์ ภูมิภาวะและความสามารถหลากหลาย ผู้เรียนที่มี ประสบการณ์และขั้นพัฒนาการที่แตกต่างกันจะเรียนรู้ด้วยการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในห้องเรียน การจัด กลุ่มผู้เรียนมีความยืดหยุ่น เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนด้วยการจัดเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มเล็กหรือ เฉพาะบุคคล ในบางกรณีผู้เรียนบางห้องจะได้เรียนกับครูคนเดียวกันเป็นเวลาหลายปีก็ได้ (Manitoba Education and Youth, 2003)

จากที่อธิบายมาข้างต้น ดังสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง การจัดการ เรียนรู้แบบรวมชั้นเรียนตั้งแต่ 2 ชั้นเรียนขึ้นไปในห้องเรียนเดียวกันโดยมีครูผู้สอนเพียงคนเดียว ซึ่งมีการจัดชั้นเรียนดังนี้ ชั้น ป.1 รวมกับชั้น ป.2 และชั้น ป.4 รวมกับชั้น ป.5 โดยจัดกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถใกล้เคียงกันและนักเรียนทั่วไปที่มีอายุและระดับชั้นต่างกัน 1-2 ปี นักเรียนมีความ หลากหลายทางประสบการณ์ ความสนใจ ภูมิภาวะ ความต้องการ ความสามารถและภาวะทาง เศรษฐกิจ ครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีทักษะและ ความสามารถแตกต่างกัน

ปรัชญาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น

การจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นเป็นการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีทักษะและความสามารถหลากหลายให้เรียนรู้ด้วยกันในห้องเรียนเดียวกัน เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปเพื่อประโยชน์ของนักเรียนทุกคน (Inclusion-Philosophy. 2006 : 20)

1. บทบาทของโรงเรียนคือช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนแต่ละคนมีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง เด็กแต่ละคนทั้งเด็กเรียนช้าและเด็กเรียนเก่ง ไม่ควรได้รับแรงกดดันมากนัก เหมือนโรงเรียนแบบแบ่งชั้น
3. ผู้เรียนทั้งหมดสามารถเรียนรู้จากสถานการณ์ และเงื่อนไขที่เหมาะสมด้วยการจัดเข้ากลุ่ม การปรับหลักสูตรและวิธีการสอนที่ยืดหยุ่น
4. พัฒนาการของนักเรียนมีอัตราที่แตกต่างกัน ประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนจะประสบความสำเร็จได้จะต้องตรงกับปัญหาและความต้องการในขณะนั้น ความต้องการของผู้เรียนที่แตกต่างกันของเด็กด้วย
5. เด็กแต่ละคนมีลีลาการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นวิธีการสอนควรขึ้นอยู่กับลีลาการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของเด็กด้วย
6. สามารถเรียนรู้จากผู้อื่น ดังนั้นเครื่องมือที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้คือการใช้วิธีเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring) การเรียนแบบร่วมมือ (cooperative learning) และการทำโครงการเป็นกลุ่ม (group projects)
7. ความสำเร็จของผู้เรียนเกิดจากการทำงานด้วยความพยายาม มานะอดทน
8. ผู้เรียนควรได้รับการประเมินตามศักยภาพของแต่ละคนและไม่ควรเปรียบเทียบกับผู้อื่น ระบบการรายงานที่บ่งบอกว่าแต่ละคนมีคุณค่าและไม่ควรให้ผลการเรียนแบบตัดเกรด 1 2 3 4 หรือ 0
9. ผู้ปกครอง ผู้เรียนและครูแบ่งปันความรับผิดชอบต่อการศึกษาของผู้เรียนการสอนแบบที่มีความจำเป็นต่อศักยภาพของผู้เรียน
10. มีการวางแผนหลักสูตร การประเมินผลและการบันทึกการสอนของครูซับซ้อนกว่าที่พบในโรงเรียนแบบแยกชั้น

สรุปได้ว่าปรัชญาของการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น คือ การจัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีหลากหลายความสามารถ เรียนในอัตราที่แตกต่างกัน มีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน เรียนโดยไม่ต้องเปรียบเทียบกับผู้อื่น เรียนด้วยความมานะพยายาม บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนร่วมกันรับผิดชอบทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ลักษณะของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น

สำนักการศึกษาเยาวชนแห่งมานิโตยา ประเทศแคนาดา (Manitoba Education and Youth, 2003) ได้อธิบายลักษณะการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น ไว้ดังนี้

สังคมแห่งการเรียนรู้

การจัดห้องแบบคละชั้นเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เนื่องจากจัดห้องเรียนแบบคละชั้นจาก ผู้เรียนที่มีความหลากหลายทั้งอายุ ความสามารถและลีลาในการเรียนรู้ ทำให้เกิดสังคมที่เอื้ออำนวย ต่อการร่วมการเรียนรู้ ความหลากหลายทำให้เกิดความกลมกลืนของสมาชิกในสังคมชั้นทั้งผู้เรียน ครู และผู้ปกครอง สังคมแห่งการเรียนรู้มีความเชื่อพื้นฐาน ดังนี้

1. นักเรียนทุกคนมีความสามารถเท่าเทียมกันในห้องเรียนแบบคละชั้นค่านิยมของนักเรียน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับอายุหรือขั้นพัฒนา แต่ในสังคมแห่งการเรียนรู้จะเคารพ “ความแตกต่างเท่าเทียมกัน” ซึ่งทำให้นักเรียนทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันในการอภิปรายและตัดสินใจ

2. นักเรียนแต่ละคนมีศักยภาพในการเพิ่มพูนความรู้ในห้องเรียน สังคมแห่งการเรียนรู้ได้รับการยกย่องว่าช่วยเสริมความแข็งแกร่งของนักเรียนและปรับความแตกต่างหรือความหลากหลายของ นักเรียนได้

3. นักเรียนทุกคนมีบทบาทในการเรียนรู้ของผู้อื่น ในสังคมแห่งการเรียนรู้เป็นสังคมที่ นักเรียนให้กำลังใจซึ่งกันและกันและแบ่งปันกันความรับผิดชอบกัน ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเอง

ผู้มีส่วนร่วมในสังคมแห่งการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบคละชั้นทุกฝ่ายมีบทบาทและความ รับผิดชอบต่อการสนับสนุนให้สังคมแห่งการเรียนรู้บรรลุเป้าหมาย สิ่งที่สำคัญ คือ การช่วยให้สมาชิก ในห้องเรียนมีความเป็นตัวเอเอง ในห้องเรียนแบบคละชั้นนี้นักเรียนเป็นผู้เรียนด้วยการลงมือกระทำ ใน สังคมแห่งการเรียนรู้ของเขาทำให้นักเรียนพัฒนานำไปสู่การเป็นตัวของตัวเองทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่า นักเรียนทำงานเงียบ ๆ ตามลำพัง แต่หมายถึง นักเรียนที่มีความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตัวเองได้ ด้วยการทำงานกับผู้อื่น ๆ (collaborations) และประเมินตนเอง (self -assessment) ได้ มี รายละเอียด ดังนี้

1. การทำงานร่วมกับผู้อื่น นักเรียนที่มีความเป็นตัวของตัวเองไม่ใช่นักเรียนที่ทำงานโดด เดี่ยว แต่เป็นนักเรียนที่สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพในฐานะเป็นผู้มีส่วนร่วมใน สังคมแห่งการเรียนรู้ ในห้องเรียนแบบคละชั้นนั้นเป็นสถานที่นักเรียนทำกิจกรรมเพื่อเรียนรู้ ซึ่งการ ทำงานร่วมกับผู้อื่นจึงเป็นกุญแจสำคัญต่อการเรียนรู้ ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นนั้นนักเรียนจะใช้ภาษา และการพูดในการโต้ตอบ เสนอความคิดเห็นกับผู้อื่นได้อย่างกว้างขวางในห้องเรียนแบบคละชั้นนี้โดย นักเรียนอาจทำงานทั้งกับกลุ่มเพื่อนที่อายุเท่ากันหรืออายุมากกว่า หรืออายุน้อยกว่าก็ได้ ในการจัด กลุ่มแบบคละอายุและคละระดับชั้นจะทำให้นักเรียนแต่ละด้านมีความรับผิดชอบต่อการช่วยเหลือ และการมีส่วนร่วมตามระดับขั้นพัฒนาของนักเรียน

การจัดกลุ่มทำงานร่วมกัน เป็นหน่วยสังคมพื้นฐานให้นักเรียนที่จะพัฒนาความไว้วางใจและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ทางานร่วมกันในโครงการระยะยาวต่อเนื่องรับผิดชอบกลุ่มนักเรียนแบบร่วมมือ (cooperative learning groups) เป็นการเอื้ออำนวยต่อการทำงานร่วมกันและเป็นตัวเองในสังคมแห่งการเรียนรู้

2. การประเมินตนเอง การประเมินตนเองเป็นกุญแจสำคัญต่อการเรียนรู้แบบเป็นของตัวเอง เพราะนักเรียนได้รับการสอนให้เป็นผู้เรียนรู้ด้วยตัวเอง ดังนั้นการประเมินตนเองจึงดีกว่าจะให้เป็นคนอื่นเป็นผู้ประเมิน นักเรียนจะเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เมื่อเขาได้แสดงบทบาทในทิศทางของการเรียนรู้ของเขาเองหรือเมื่อเขาได้เป็นผู้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้นในห้องเรียนนักเรียนจะเป็นผู้ตัดสินใจและทำความเข้าใจของเขาเองด้วยความกระตือรือร้น

การประเมินตนเองไม่ได้จำกัดเฉพาะการทำแบบสอบประเมินภายหลังเสร็จสิ้นโครงการแต่สามารถเชื่อมโยงไปใช้ในห้องเรียนระหว่างการกำหนดเป้าหมายต่าง ๆ การประชุมสัมมนาแบบเป็นทางการและการประเมินเพื่อสะท้อนความคิดเห็นเป็นการประเมินความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียนได้ คำว่า การสะท้อนความคิด (reflection) และการทำงานอย่างมีคุณภาพ (quality work) เป็นหัวใจสำคัญของการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบคละชั้น นักเรียนที่ได้รับการฝึกให้ประเมินตนเองอย่างสมบูรณ์แล้วจะเข้าใจว่าการทำงานอย่างมีคุณภาพมีลักษณะอย่างไร นักเรียนจะสะท้อนการทำงานของตนเองและการทำงานกับเพื่อนที่ได้ฝึกและพัฒนาทักษะการประเมินตนเอง นักเรียนต้องการคำแนะนำในการกำหนดเกณฑ์สำหรับการทำงานอย่างคุณภาพ ยกตัวอย่างเช่น การสร้างเกณฑ์สำหรับการเขียนเรียงความอย่างมีคุณภาพโดยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

1. ดูตัวอย่างที่ดีจากเรียงความที่มีคุณภาพจากแฟ้มสะสมผลงานหรือจากเรียงความและถามนักเรียนเพื่อเลือกตัวอย่างจากการอ่านของนักเรียน

2. ถามนักเรียนเรื่องการกำหนดคุณภาพของใบงาน หลังจากผ่านพ้นหลายสัปดาห์ในการสะท้อนการสนทนา การแนะนำการเขียนเรียงความ และการแสดงความคิดเห็นร่วมกันต่อการเขียนเรียงความนักเรียนจะจัดเตรียมเกณฑ์ทั่วไปที่ได้จากตัวอย่างที่ดี เช่น จากการตอบคำถามที่ว่า “การเขียนเรียงความที่มีคุณภาพดีคืออย่างไร” ซึ่งนักเรียนสามารถใช้เกณฑ์ ดังนี้

2.1 บอกเกี่ยวกับสิ่งที่ฉันเขียนได้

2.2 แสดงการเชื่อมโยงในสิ่งที่ฉันรู้

2.3 เน้นว่าฉันต้องการทำอะไรต่อไป

3. การใช้เกณฑ์เหล่านี้ เพื่อให้ผู้เรียนตอบกลับและกระตุ้นนักเรียนให้ใช้เกณฑ์เพื่อประเมินตนเอง การสะท้อนความคิดเห็นและกำหนดเป้าหมาย

4. แนะนำนักเรียนให้ขีดเกลาและปรับปรุงเกณฑ์ตลอดเวลา

บทบาทของครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้น

บทบาทของครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นนั้น ครูควรปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้การเรียนการสอนในห้องเรียนแบบคละชั้นประสบความสำเร็จ บทบาทของครูมีรายละเอียด ดังนี้

1. เชื่อว่านักเรียนมีความเป็นตัวของตัวเอง จุดศูนย์กลางในการพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นตัวของตัวเอง คือ การที่ครูเชื่อว่านักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้และเชื่อมั่นจะทำให้เกิดการเรียนรู้ขึ้น ครูแสดงความเชื่อได้โดยดำเนินการ ดังนี้

1.1 ทำให้นักเรียนกลับมามีความรับผิดชอบด้วยการถามว่า “นักเรียนค้นพบอะไร” หรือ “นักเรียนต้องทำอะไรต่อไป” มากกว่าการชมเชยเมื่อตอบคำถามถูก

1.2 จัดวิธีการให้เหมาะสมกับลีลาการเรียนรู้ และตระหนักว่าผลลัพธ์ของหลักสูตรจะมีหลายแบบ พร้อมทั้งเชิญชวนนักเรียนให้เลือกวิธีการเรียนรู้และกำหนดขั้นตอนที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย

1.3 เชื่อว่านักเรียนมีแรงจูงใจภายในมากกว่าต้องการรางวัล ดังนั้นครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นจึงเป็นผู้มองเห็นและเคารพในความเป็นตัวของตัวเองของนักเรียน และเชื่อในบทบาทของแต่ละบุคคลในสังคมแห่งการเรียนรู้

2. บทบาทของตัวแบบ ผู้เรียนต้องการตัวแบบที่ประสบความสำเร็จในการทำงานดังนั้นจึงเป็นบุคคลที่ช่างสังเกต มีความอยากรู้อยากเห็น กำหนดเป้าหมายและสะท้อนการเรียนรู้ของผู้เรียน แนะนำนักเรียนให้เป็นตัวแบบที่มีความสามารถ สอนนักเรียนให้รู้ว่าการทำงานให้มีคุณภาพควรทำอย่างไร ซึ่งในการช่วยให้ผู้มีความรู้ความสามารถด้วยตนเองนั้นครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นจะเป็นกระจกสะท้อนคุณภาพของผู้เรียนแต่ละคน

3. การอำนวยความสะดวกเพื่อการเรียนรู้อย่างอิสระ ครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นจะใช้บทบาทเป็นผู้นำของตนเองมาสนับสนุนนักเรียนให้มีความรับผิดชอบและเรียนรู้ได้อย่างอิสระ เป็นวิธีที่ครูแนะนำให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนอย่างอิสระ ผู้เรียนที่มีความเป็นอิสระไม่เพียงแต่มีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น วิชาการ อุปกรณ์และแนะนำคนอื่นในชุมชนแห่งการเรียนรู้นี้ได้ ผู้เรียนจะรู้ระดับความก้าวหน้า วิชาการ อุปกรณ์และการทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมแห่งการเรียนรู้ตามเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง ครูจึงกลายเป็นผู้ทำงานใกล้ชิดกับนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือนักเรียนกลุ่มเล็ก

4. การสนับสนุนนักเรียนกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ ครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นจะสนับสนุนนักเรียนทั้งชั้นกระเรียนรู้และเนื้อหา ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบนาตนเอง (self-directed learning) ดังนี้

4.1 กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของนักเรียนทั้งชั้น ได้แก่ นักเรียนทำงาน ร่วมกันตั้งแต่เปิดภาคเรียนเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจว่านักเรียนต้องการทำอะไรบ้างที่เป็นความรับผิดชอบร่วมกันใน

สังคมแห่งการเรียนรู้ การสนับสนุนในขั้นตอนนี้จะช่วยให้นักเรียนตัดสินใจได้ว่าจะใช้การสอนวิธีใดช่วยในการเรียนรู้

4.2 กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้รายบุคคล การเรียนรู้ที่ดีที่สุดเกิดขึ้นเมื่อเป้าหมายของการเรียนรู้ในชั้นสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้บุคคล โดยใช้เครื่องหมายต่าง ๆ เช่น การอ่าน การเขียน ใบงาน บันทึกเหตุการณ์และแฟ้มสะสมผลงาน เป็นต้น

5. การอำนวยความสะดวกในการประชุม ครูประชุมร่วมกับนักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ครูรู้จักนักเรียนดีขึ้น ดังนี้

5.1 ประชุมแบบไม่เป็นทางการ การเรียนรู้ในห้องเรียนแบบคละชั้นส่วนมากเกิดจากการสนทนาระหว่างนักเรียนด้วยกันและระหว่างนักเรียนกับครู จึงนับเป็นการประชุมแบบที่ไม่เป็นทางการซึ่งเกิดขึ้นระหว่างการเรียนโดยที่การสนทนานั้นครูจะเฝ้าดูและฟังเพื่อจะรู้ว่านักเรียนมีความก้าวหน้าหรือไม่และต้องการอะไร

5.2 การประชุมแบบเป็นทางการ ครูอาจใช้เวลา 15-20 นาทีในการประชุมนักเรียนเป็นกลุ่มเล็ก 2-3 คนโดยมีจุดประสงค์เพื่อพิจารณาเป้าหมายการเรียนรู้ของนักเรียนสะท้อนความก้าวหน้าของนักเรียนและการประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน

5.3 การประชุมนักเรียน การประชุมนักเรียนห้องเรียนแบบคละชั้นเป็นการทำให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกและสาธิตการเรียนรู้และความก้าวหน้าของนักเรียนหรือเป็นการประชุมเพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้กับผู้ปกครองนักเรียน

6. การจัดการด้านเวลาการเคลื่อนที่และเนื้อที่ ครูควรมีทักษะในการจัดการเวลา ดังนี้

6.1 การจัดการด้านงานประจำ กระบวนการเรียนรู้ นักเรียนเป็นผู้ใช้เวลาเพื่อบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ของตนเอง ดังนั้นครูจึงเป็นผู้รับผิดชอบต่อการจัดการด้านงานประจำ กระบวนการ และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย

6.2 ตารางเวลา นักเรียนต้องการที่จะรู้ว่าในแต่ละวันและแต่ละสัปดาห์จะทำอะไร ดังนั้นการที่นักเรียนดูตารางเวลาจะทำให้รู้สึกสบายใจ และรู้บทบาทของตนเองในสังคมแห่งการเรียนรู้ หากเป็นไปได้ครูควรให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนตารางเวลาด้วยในการวางแผนตารางเวลา ครูอาจจะต้องดำเนินการดังนี้ เขียนตารางเวลาลงบนกระดาษแผ่นใหญ่ (หนึ่งหรือสองหรือสามสัปดาห์ต่อครั้ง) ทาการประชุมเชิงปฏิบัติการและสำรวจหัวข้อในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ใช้ตารางเวลาเป็นโครงสร้างพื้นฐานการกำหนดการสอนในแต่ละวัน จัดเวลาประมาณ 10-15 นาที สำหรับการสะท้อนปัญหา

6.3 เวลาประชุมทั้งนักเรียนทั้งชั้น การเรียนรู้ของนักเรียนทั้งชั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อสังคมแห่งการเรียนรู้ เนื่องจากเป็นเวลาที่ใช้ในการแบ่งปันข่าวสารข้อมูล วางแผนทำงานร่วมกัน สะท้อนปัญหา การอภิปรายจะช่วยให้เรียนรู้สึกว่าความคิดเห็นของพวกเขามีคุณค่าในการวาง

แผนการประชุมนักเรียนทั้งชั้น ครูและนักเรียนอาจจะต้องดำเนินการ ดังนี้ มอบบทบาทให้สมาชิก เช่น หัวหน้ากลุ่ม เลขานุการ เป็นต้น เว้นเนื้อที่สำหรับการบันทึกหากมีนักเรียนต้องการเสนอเพิ่มเติม

3) มีนักเรียนนำเสนอหัวข้อเพื่อพัฒนาแผนปฏิบัติการสำหรับการติดตามผล ใช้เวลาประชุมไม่มากนัก เช่น ประมาณ 15 นาที เป็นต้น

6.4 มีทางเลือกสำหรับนักเรียน เนื่องจากนักเรียนแต่ละคนต้องการระยะเวลาในการทำงานให้เสร็จแตกต่างกัน ดังนั้นครูที่สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นจึงควรจัดทางเลือกหลายทางให้นักเรียนสามารถใช้ได้หลากหลาย เช่น นักเรียนที่เรียนช้าอาจต้องการเวลาเพิ่มขึ้น เป็นต้น นอกจากนี้ครูสามารถจัดมุมการเรียนรู้ขึ้นเพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักเรียน ได้แก่ มุมคณิตศาสตร์เพื่อทำให้เกิดความคิดรวบยอด มุมวิทยาศาสตร์เพื่อบันทึกการสังเกตสิ่งที่พบและทดลองมุมหนังสือในชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า มุมคอมพิวเตอร์สำหรับการค้นคว้าหรือนำเสนอข้อมูล มุมศิลปะสำหรับเพิ่มประสบการณ์ด้านศิลปะต่าง ๆ มุมออกกำลังกายสำหรับการมีสุขภาพที่แข็งแรง

6.5 การจัดชั้นเรียน การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อนักเรียนเพราะจะช่วยให้การอำนวยความสะดวกในการพัฒนาของผู้เรียน โดยการจัดเนื้อที่สำหรับนักเรียนทั้งชั้น กลุ่มเล็กทำงานคนเดียว สิ่งแวดล้อมทางกายภาพทำให้นักเรียนเข้าถึงแหล่งความรู้ในชั้นเรียนได้ง่ายขึ้น การจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพของห้องเรียนแบบคละชั้นจะต้องมีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ดังนี้ โต๊ะที่สามารถจัดเคลื่อนย้ายได้โดยง่ายและจัดกลุ่มลักษณะต่าง ๆ ทำให้มีเนื้อที่ว่างเป็นการเรียนทั้งชั้น ประชุมนักเรียนทั้งชั้น และการทำเนื้อที่ว่างมาก ๆ จะช่วยให้นักเรียนบางคนที่ชอบทำงานกับพื้นสามารถทำงานได้สะดวกมากขึ้น มีอุปกรณ์ในแต่ละมุมทำงาน เช่น ดินสอ ยางลบ กรรไกร ปากกา เน้นข้อความ เป็นต้น การจัดชั้นวางหรือเก็บสื่อการสอนอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์สำหรับงานศิลปะ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และอุปกรณ์พลศึกษา มีชั้นสำหรับเก็บวารสาร คอมพิวเตอร์ และแฟ้มสะสมผลงาน ชั้นวางหนังสือที่ใช้ในการสอน แบบฝึกการอ่านให้นักเรียน ห้องสมุดในชั้นเรียนเป็นที่เก็บหนังสือประเภทต่าง ๆ สำหรับฝึกการอ่านให้นักเรียน จัดที่ว่างสำหรับการทำงานเป็นรายบุคคลไว้ 2-3 แห่ง ป้ายสนทนา เพื่อคิดข่าวสารต่าง ๆ รวมถึงผลงานของนักเรียน

สรุปได้ว่าการวางแผนการใช้เวลา การเคลื่อนที่และเนื้อที่มีความจำเป็นต่อการจัดห้องเรียนแบบคละชั้น เพื่อจะช่วยให้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนักเรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้

การจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น

มีหน่วยงานนักวิชาการ ได้สรุปขั้นตอนในการบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นไว้ดังนี้
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้สรุปขั้นตอนในการบริหาร
จัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นไว้ดังนี้

1. การจัดครูเข้าสอน

การจัดครูเข้าสอนสำหรับนักเรียนแบบคละชั้น ควรคำนึงถึงข้อมูลพื้นฐานภูมิหลัง
ของครูและเหตุผลในการเลือกครูเข้าสอน โดยพิจารณาว่าจะจัดครูเข้าสอนอย่างไร มีเหตุผลใด จึงจัด
เช่นนั้น มีข้อดี/เสีย ของการเลือกครูเข้าสอนนักเรียนแต่ละห้องอย่างไร โดยพิจารณาถึงความรู้ทักษะ
และสมรรถนะ ตลอดจนเจตคติที่จำเป็นของครูในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ดังนี้

1.1 ด้านความรู้ ครูผู้สอนในห้องเรียนแบบคละชั้น ซึ่งมีนักเรียนต่างกลุ่มอายุต่าง
ความสามารถเรียนรวมในห้องเดียวกัน ครูจึงควรมีความรู้ในเรื่องต่อไปนี้

1.1.1 เทคนิคการจัดชั้นเรียนแบบคละชั้น ประกอบด้วย

1) วิธีการหลากหลายในการจัดชั้นเรียน เช่น การจัดกลุ่มทั้งชั้นกลุ่มย่อย
การจับคู่ การทำงานรายบุคคล และความรู้เกี่ยวกับเกณฑ์ในการจัดกลุ่มย่อย
2) การจัดกิจกรรมประจำวันด้านการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กคุ้นเคยจนสามารถ
เรียนรู้ต่อเนื่องได้ แม้ครูไม่อยู่ในชั้น เช่น การควบคุมกำกับโดยนักเรียนการใช้สื่อที่มีอยู่เพื่อให้นักเรียน
เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และเป็นกลุ่ม

3) วิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงตามธรรมชาติของแต่ละ
รายวิชา

4) รู้วิธีการสอนที่หลากหลายซึ่งสามารถใช้สอนในชั้นเรียนแบบคละชั้นได้
อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การสอนเป็นทีม การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การทำงานกลุ่มย่อย การสอน
เป็นชั้นรวมการเรียนรู้โดยกลุ่มเพื่อน จัดกิจกรรมหมุนเวียนตามฐานอย่างเป็นระบบ

1.1.2 ความรู้เรื่องประโยชน์และผลดีของการสอนแบบคละชั้นทั้งด้านวิชาการ
และด้านอื่น ๆ

1.1.3 การจัดโครงสร้างหลักสูตรที่สมดุลครอบคลุมการสอนเป็นรายวัน ราย
สัปดาห์

รายภาคเรียน และรายปี

1.1.4 วิธีการจัดพื้นที่ในห้องเรียน การจัดสื่อค้นคว้าและแหล่งเรียนรู้ทั้งในและ
นอกห้องเรียน สำหรับกลุ่มนักเรียนที่คละชั้น

1.1.5 วิธีการประเมินผลที่ปฏิบัติได้และมีประสิทธิภาพสามารถประเมินผลการ
เรียนรู้ที่คาดหวังสำหรับนักเรียนในชั้นเรียนที่สอดคล้องตรงตามสภาพจริงของนักเรียน

1.2 ด้านทักษะและสมรรถนะ ครูผู้สอนในห้องเรียนแบบคละชั้นควรมีทักษะและสมรรถนะ ดังต่อไปนี้

- 1.2.1 ทักษะในการจัดการเรียนชั้นเรียน โดยครูผู้สอนควรมอบหมายงานให้นักเรียนทุกคนได้ทำงานตามความสามารถและครุมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกกับนักเรียน
- 1.2.2 ทักษะการคิดวิเคราะห์ระดับความสามารถของนักเรียนเป็นรายบุคคล
- 1.2.3 มีทักษะการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่สนองตอบตามระดับความสามารถของนักเรียน
- 1.2.4 ทักษะการจัดทำ/หาสื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนแบบคละชั้น
- 1.2.5 ทักษะในการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนที่หลากหลายตรงตามสภาพจริง

1.3 ด้านทัศนคติ

- 1.3.1 มีความเชื่อว่าการสอนแบบคละชั้นจะเกิดประโยชน์แก่นักเรียนทั้งด้านพัฒนาการทางสติปัญญาและการพัฒนาทางสังคมและอารมณ์
- 1.3.2 เชื่อมั่นว่านักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองเรียนรู้ร่วมกันได้
- 1.3.3 ผู้ปกครองเห็นประโยชน์ของการสอนแบบคละชั้นทั้งในด้านวิชาการและด้านอื่นนอกเหนือจากงานวิชาการ
- 1.3.4 การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

1.4 ด้านการเสริมสร้างวินัยเชิงบวก การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบคละชั้น ครูผู้สอนจะต้องสร้างระเบียบวินัย ในห้องเรียนก่อน ตลอดจนกำหนดข้อตกลงในการเรียนรู้ร่วมกัน และควรเริ่มต้นจากชั้นเล็กที่สุด เช่น ชั้นอนุบาลหรือประถมศึกษาปีที่ 1 ที่มาเข้าเรียน ครูจะแนะนำ ชีวิตความเป็นอยู่ กิจวัตรประจำวัน และการปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียน โดยครูผู้สอน ทั้งโรงเรียนจะต้องร่วมกันฝึกวินัยการเรียนรู้ในห้องเรียนแบบคละชั้น เนื่องจากห้องเรียนคละชั้น ครูจัดกิจกรรมให้นักเรียนทุกคนตาม ระดับความสามารถ ครูเป็นผู้ดูแล อำนวยความสะดวกให้ คำแนะนำ โดยหมุนเวียนไปตามกลุ่ม ดังนั้นนักเรียนจึงต้องมีวินัยในตนเอง และรู้จักการเรียนรู้ ค้นคว้า ทั้งจากเอกสารใบงาน ใบความรู้ สื่อ ICT ต่างๆ ตลอดจนเรียนรู้ จากการทำงานร่วมกับนักเรียนคนอื่น หรือนักเรียนในชั้นต่างกัน โดยไม่ต้องมีครูอยู่ในกลุ่ม แนวทางการเสริมสร้างวินัย และข้อตกลงของห้องเรียนมีดังนี้

1.4.1 จัดทำระเบียบข้อตกลงโดยนักเรียนมีส่วนร่วม

1.4.2 มีจำนวนข้อไม่มากนัก

1.4.3 ใช้ภาษาที่จดจำง่ายและบ่งบอกพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิด

1.4.4 ใช้ภาพประกอบมีสีสัน/เป็นคำกลอน

ตัวอย่างข้อตกลงในชั้นเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1. ระมัดระวังความปลอดภัย
2. มีน้ำใจ
3. สุภาพ

ตัวอย่างข้อตกลงในชั้นเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

1. ตั้งใจฟัง
2. ทำตามคำแนะนำ
3. ทำงานเงียบ ๆ ไม่รบกวนเพื่อน
4. ให้เกียรติเพื่อนทั้งวาจาและการกระทำ

ตัวอย่างข้อตกลงในชั้นเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1. มีน้ำใจและให้เกียรติผู้อื่น
2. ตั้งใจฟังขณะที่ผู้อื่นพูด
3. รักษา มารยาทและระวังความปลอดภัย
4. ตั้งใจทำงาน
5. สนุกกับการเรียนรู้

ข้อตกลงพื้นฐานพฤติกรรมที่คาดหวังในการทำงานกลุ่ม

1. สบสายตากับผู้อื่น
2. ยกมือเมื่อต้องการถาม หรือต้องการแสดงความคิดเห็น
3. ใจกว้างยอมรับฟังข้อวิพากษ์จากเพื่อน
4. มุ่งความสนใจที่การเรียนรู้
5. พูดคุยอภิปรายด้วยเสียงเบาๆ
6. รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและช่วยเหลือเพื่อน
7. หมั่นเวียนกันพูดทีละคน
8. ชื่นชมแนวคิดผู้อื่น
9. อยู่ร่วมกันจนเสร็จงาน
10. อภิปรายผลการทำงานกลุ่มเพื่อพัฒนา

ข้อตกลงในการทำงานรายบุคคล

1. ยกมือขออนุญาตเมื่อต้องการพูดกับครูหรือเพื่อน
2. รักษาความสงบในห้องเรียน
3. ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย
4. หลีกเลี่ยงการสนทนา เรื่องนอกเหนือจากงานที่ได้รับมอบหมาย

2. การจัดชั้นเรียนแบบคละชั้น

ชั้นเรียนแบบคละชั้น เป็นห้องเรียนที่มีนักเรียนต่างชั้น ตามกลุ่มย่อย ต่างกลุ่มอายุ ความสามารถต่างกันแต่นำมาจัดการเรียนรู้พร้อมกัน ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายเช่น การจัดกิจกรรมแบบรวมชั้นการทำงานกลุ่มย่อยการทำงานแบบคู่การทำงานรายบุคคลการจัดกลุ่มนักเรียนในชั้นเรียนแบบคละชั้นครูควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

2.1 พัฒนาการหรือระดับความสามารถของนักเรียนการจัดชั้นเรียนแบบคละชั้นไม่ควรจัดนักเรียนที่มีความสามารถต่างกันมากมาเรียนรวมกัน เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ควรจัดนักเรียนที่มีระดับพัฒนาการในการเรียนรู้ใกล้เคียงกันมาเรียนรวมกันเช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 รวมกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 รวมกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เป็นต้น

2.2 ระดับผลการเรียนความสนใจความพึงพอใจในกลุ่มเพื่อนหรือภาษาถิ่นที่นักเรียนพูดในชีวิตประจำวัน

2.3 ปริมาณนักเรียนในชั้นเรียนแบบคละชั้น สัดส่วนนักเรียนต่อครูไม่ควรเกิน 20 คน เพื่อให้การดูแล นักเรียนที่ต่างความสามารถในการเรียนรู้สามารถทำกิจกรรมต่างๆอย่างมีประสิทธิภาพ

3. การจัดบรรยากาศห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น การจัดห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นควรคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการคือการจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียนและการจัดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบดังนี้

3.1 การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเป็นการจัดแบ่งพื้นที่ของห้องเรียนสำหรับจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ทางที่เป็นกลุ่มใหญ่กลุ่มย่อยและการเรียนรู้รายบุคคล ดังนั้นห้องเรียนควรมีมุมหรือศูนย์การจัดกิจกรรมดังนี้

- 3.1.1 มุมสงบหรือมุมทำงานเดี่ยว
- 3.1.2 ศูนย์ทดสอบ
- 3.1.3 บริเวณที่ครูใช้สอนทั้งชั้นรวมกัน
- 3.1.4 มุมทำงานแบบจับคู่

3.1.5 บริเวณที่จัดไว้สำหรับทำงานกลุ่มย่อย

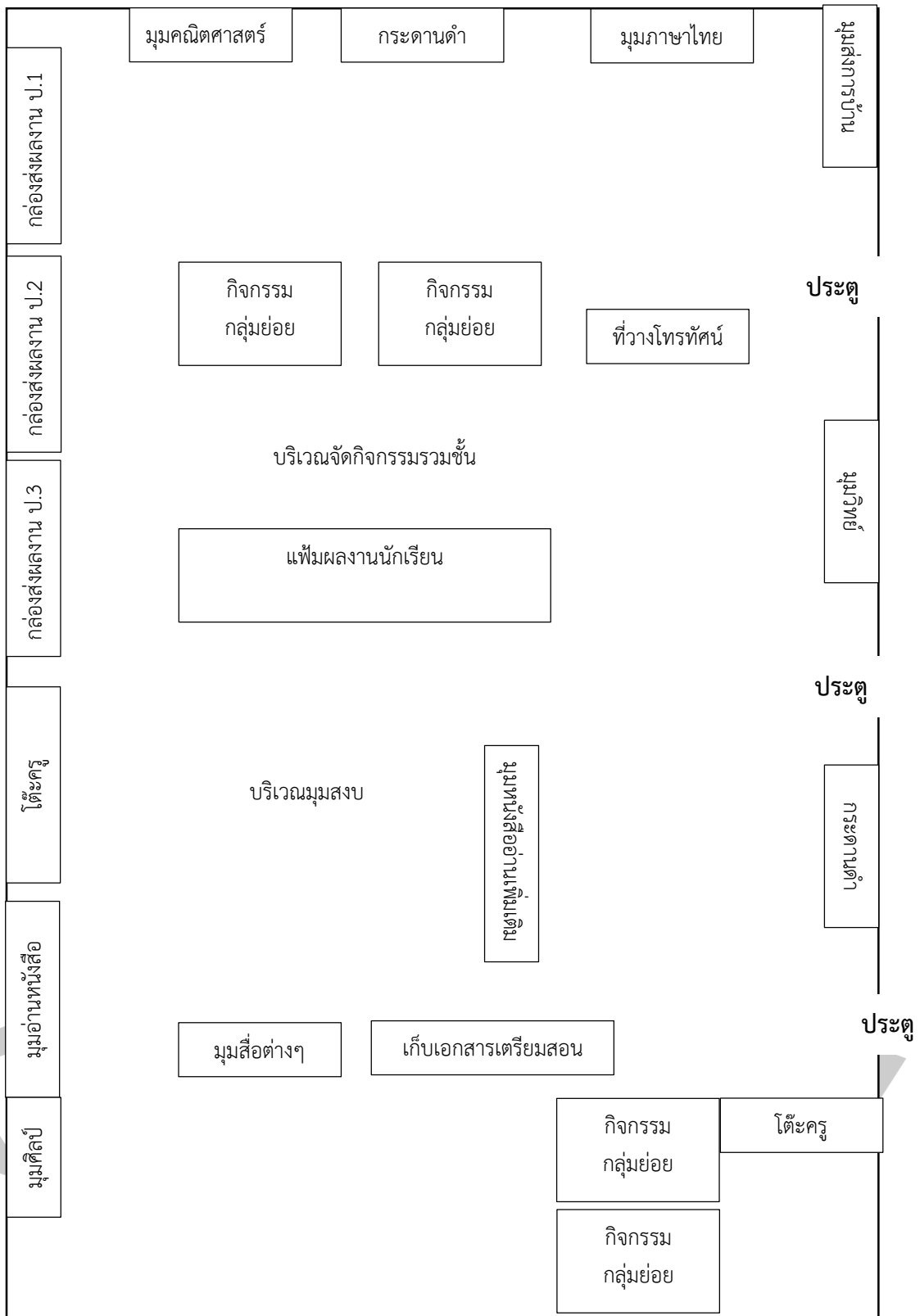
3.1.6 ศูนย์โสตทัศนศึกษาและค้นคว้าเอกสารอ้างอิง

3.1.7 บริเวณที่ครูสอนกลุ่มย่อย

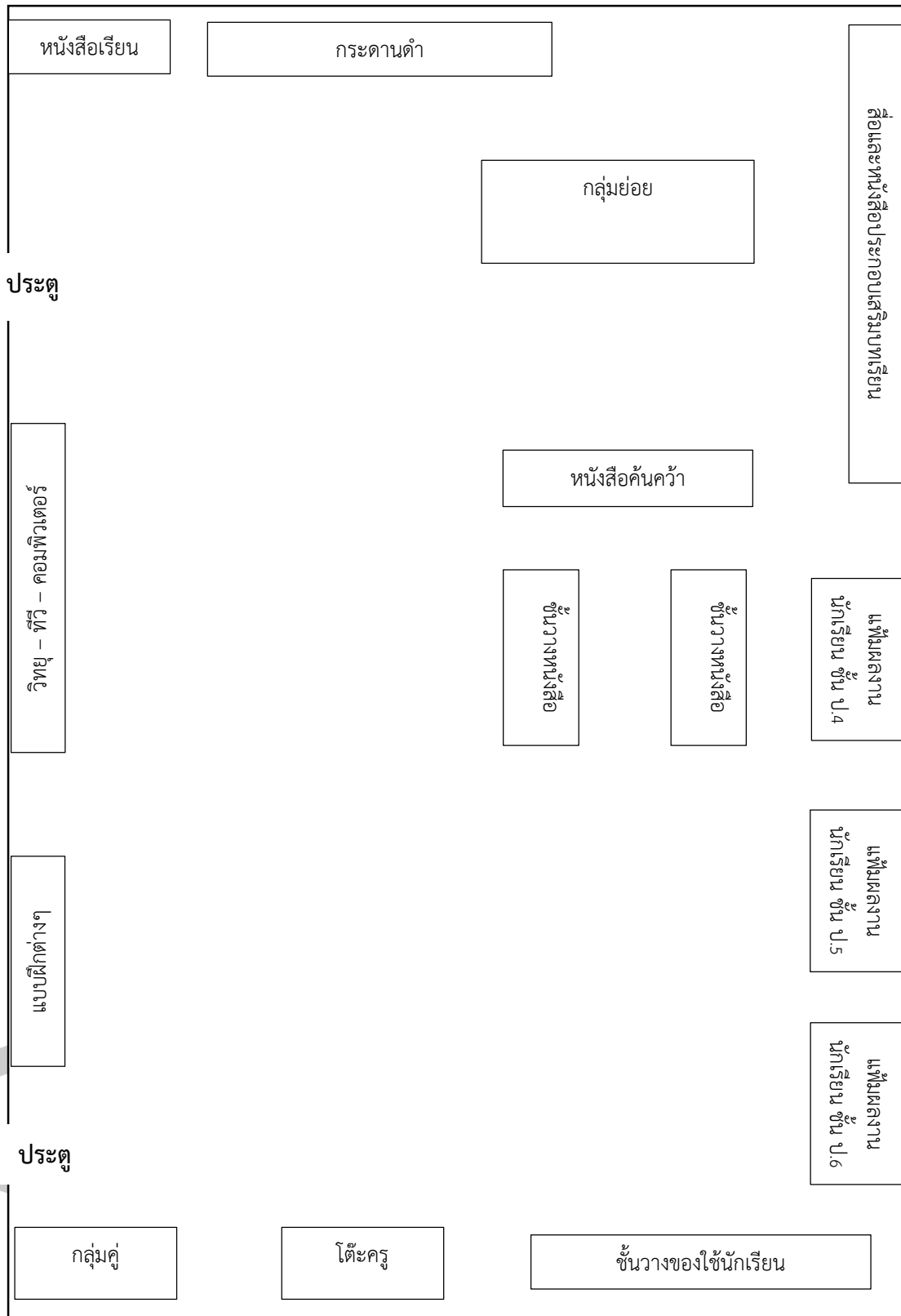
3.1.8 มีป้ายนิเทศหรือที่จัดแสดงผลงานของนักเรียน

3.2 ลักษณะของชั้นเรียนเป็นการจัดชั้นเรียนในห้องเรียนแบบคละชั้นให้อื้อต่อการเรียนรู้จะต้องมีลักษณะพื้นที่กว้างขวางพอสมควรและมีพื้นที่ว่างสำหรับครูทำกิจกรรมให้นักเรียนได้อย่างต่อเนื่องและหลากหลายดังตัวอย่างผังห้องเรียนแบบคละชั้นดังภาพประกอบ 2 – 3

ภาพประกอบ 2 ตัวอย่างแผนผังการจัดห้องเรียนแบบคละชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 1-3
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)

ภาพประกอบ 3 ตัวอย่างแผนผังการจัดห้องเรียนแบบคละชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 4 - 6
 ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)

4. การจัดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้

การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับนักเรียนที่มีหลายชั้นมาเรียนรวมในห้องเดียวกัน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ดังนี้

4.1 นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้

4.2 สร้างแรงจูงใจเมื่อนักเรียนเกิดความสนใจและมีความพึงพอใจในการเรียน

4.3 จัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างของนักเรียนด้านความพร้อมความถนัด

ความสนใจความเชื่อ

4.4 ใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับหน่วยการเรียนรู้

4.5 จัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของนักเรียน

4.6 ห้องเรียนสะอาดจัดเก็บสื่อวัสดุอุปกรณ์การจัดการเรียนรู้เป็นหมวดหมู่สะดวกต่อการนำไปใช้ นักเรียนมีความรู้สึกปลอดภัยและมีความสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน

4.7 มีป้ายนิเทศหรือ ที่จัดแสดงผลงานของนักเรียนที่เหมาะสม

4.8 การจัดตารางเรียน

5. การจัดตารางเรียนในชั้นเรียนแบบคละชั้นสามารถจัดให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาหรือจุดเน้นของสถานศึกษาและสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ แบบคละชั้นเช่น จัดตารางเรียนช่วงเช้าเน้นการเรียนรู้ด้านภาษาและคณิตศาสตร์ ภาคบ่ายจัดตารางเรียนแบบบูรณาการเป็นหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นทักษะสำคัญที่เป็นทักษะร่วม ในการแสวงหาความรู้เช่นทักษะการคิด ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นทักษะการสื่อสาร เป็นต้น

ตาราง 1 ตัวอย่างที่ 1 ตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

เวลา วัน	08.30 - 12.00 น.		12.00 - 13.00 น.	13.00 - 15.30 น.	
จันทร์	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	เพลง เบรบทและระบำ ไทย	วิทยาศาสตร์	บูรณาการ
อังคาร	คณิตศาสตร์	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	สังคมศึกษา
พุธ	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	ดนตรี ศิลปะ
พฤหัสบดี	คณิตศาสตร์	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	การทำงานอาชีพและ เทคโนโลยี
ศุกร์	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	สุขศึกษาและ พลศึกษา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)

ตาราง 2 ตัวอย่างที่ 2 ตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

เวลา วัน	08.30 - 09.55 น.	09.55 น.- 10.05 น.	10.05- 11.30 น.	12.00 - 13.00 น.	12.30 - 13.30 น.	13.30 น.- 14.30 น.	14.30- 15.30
จันทร์	คณิตศาสตร์	อาหารว่างและเครื่องดื่ม	ภาษาไทย	เพลง เบรบทและระบำ ไทย	วิทยาศาสตร์	บูรณาการ	
อังคาร	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		ดนตรี	ครูพระ	บูรณาการ
พุธ	ภาษาอังกฤษ		วิทยาศาสตร์		บูรณาการ		พละ
พฤหัสบดี	คณิตศาสตร์		ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	บูรณาการ	ลูกเสือ
ศุกร์	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	ชุมนุม	อบรม

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)

ตาราง 3 ตัวอย่างที่ 3 ตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

เวลา วัน	08.30 - 09.55 น.	09.55 น.- 10.05 น.	10.05- 11.30 น.	12.00 - 13.00 น.	12.30 - 13.30 น.	13.30 น.- 14.30 น.	14.30- 15.30
จันทร์	ภาษาไทย			ศิลปะ และ นาฏศิลป์	บูรณาการ		แนะแนว
อังคาร	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	ภาษาอังกฤษ		บูรณาการ		ซ่อมเสริม
พุธ	ภาษาไทย		วิทยาศาสตร์		บูรณาการ		ซ่อมเสริม
พฤหัสบดี	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์			คอมพิวเตอร์	ลูกเสือ	ซ่อมเสริม
ศุกร์	คณิตศาสตร์	ภาษาอังกฤษ			นาฏศิลป์	ชุมนุม	แนะแนว

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)

ตาราง 4 ตัวอย่างที่ 4 ตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

เวลา วัน	08.30 - 09.55 น.	09.55 น.- 10.05 น.	10.05- 11.30 น.	12.00 - 13.00 น.	12.30 - 13.30 น.	13.30 น.- 14.30 น.	14.30- 15.30
จันทร์	ภาษาไทย	อาหารว่างและเครื่องดื่ม	คณิตศาสตร์	ศิลปะ และ นาฏศิลป์	ภาษาอังกฤษ	บูรณาการ	
อังคาร	คณิตศาสตร์		ภาษาไทย		ครุพระ	ขนมไทย/อิฐปูทาง เท้า/เกษตร	
พุธ	วิทยาศาสตร์		ดนตรี		ภาษาอังกฤษ	วิทยาศาสตร์	พละ
พฤหัสบดี	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		ภาษาอังกฤษ	การงานฯ	ลูกเสือ
ศุกร์	คณิตศาสตร์		ภาษาไทย		วิทยาศาสตร์	ชุมนุม	อบรม

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)

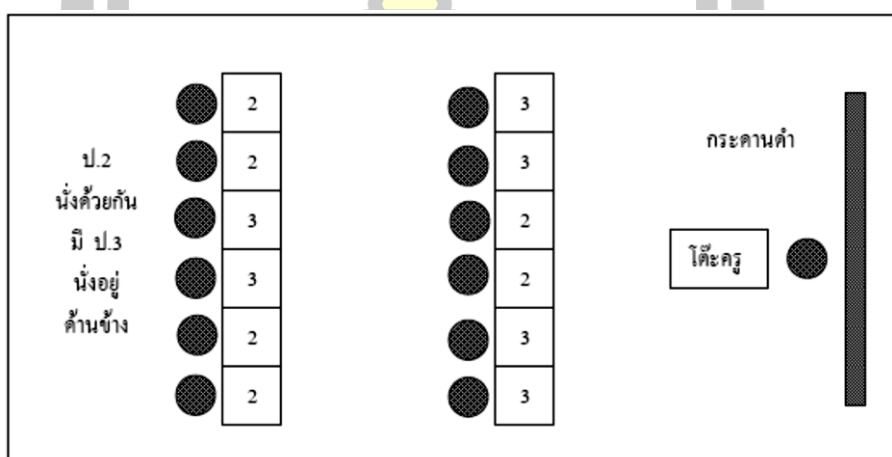
พูน ปณ ทิโต ชีเว

6.การจัดกลุ่มผู้เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้น

Collingwood. (1991) ได้อธิบายถึง การจัดประเภทของการจัดกลุ่มผู้เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้นไว้ ดังนี้

1. การจัดกลุ่มผสมความสามารถ (the mixed ability group) การจัดกลุ่มแบบนี้แต่ละกลุ่มจะมีนักเรียนหลากหลายทักษะและความสามารถ ทั้งเด็กเก่งและเด็กอ่อนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน เด็กอ่อนอาจเก่งในบางเรื่อง เช่น เล่นกีฬา สามารถช่วยกลุ่มทำโครงการกีฬาในโรงเรียนได้ เด็กอ่อนที่ไม่ค่อยมีความมั่นใจในตนเอง จะรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองเมื่อได้ช่วยเหลือเพื่อนเป็นบางครั้ง

เทคนิควิธีสอนแบบนี้จะใช้เพื่อนช่วยสอน (peer teaching) โดยครูเลือกเอาเด็กเก่งหรือเด็กที่มีอายุมากกว่าทำงานกับเด็กอายุน้อยกว่าหรือเรียนอ่อน ภาพประกอบ 5

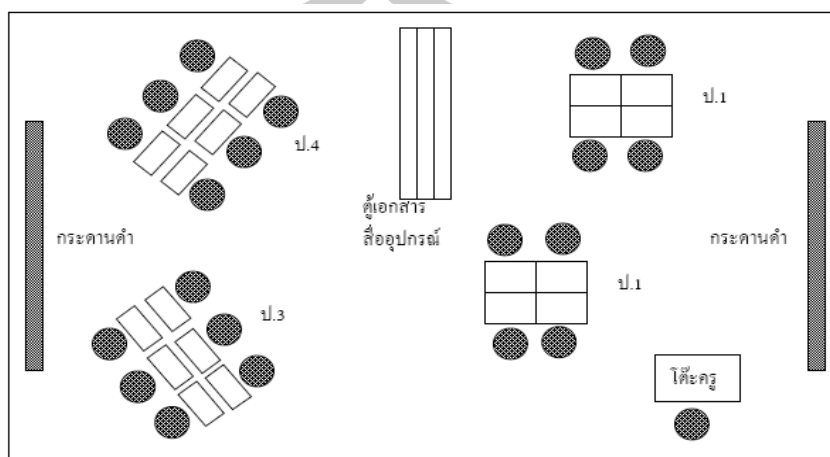
ภาพประกอบ 4 ตัวอย่างจัดห้องเรียนแบบคละความสามารถชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และประถมศึกษาปีที่ 3

ที่มา : Collingwood (1991)

การจัดห้องเรียนแบบนี้จัดเมื่อครูรู้ว่าผู้เรียนที่อายุมากกว่าสามารถช่วยเหลือผู้เรียนที่อายุน้อยกว่าให้เรียนรู้ เรียกว่า เพื่อนช่วยสอน (peer teaching) จากตัวอย่างนี้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 นั่งอยู่ด้วยกันและมีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 นั่งอยู่ตัว นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สามารถหันไปหานักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เมื่อต้องการช่วยเหลือในการตรวจแบบฝึกหัด นักเรียนอายุมากกว่าสามารถช่วยนักเรียนที่อายุน้อยกว่าในการอ่านหรือเขียน นั่นคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถช่วยงานสอนของครูได้มาก

2. การจัดกลุ่มอายุเดียวกัน (the same age group) การจัดกลุ่มแบบนี้จัดโดยยึดอายุตามปฏิทินของเด็กที่พบโดยทั่วไป คือ การแบ่งเป็นระดับชั้น การจัดกลุ่มลักษณะนี้สมมติฐานว่าผู้ที่มีอายุเท่ากันจะมีความก้าวหน้ามากหรือน้อยในอัตราความเร็ว

เท่ากัน เช่น มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แล้วแบ่งเป็น 2 กลุ่มตามอายุ และสอนแยกวิชากัน ภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ตัวอย่างการจัดห้องเรียนตามกลุ่มอายุของผู้เรียน ห้องเรียนแบบคละชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 3 และประถมศึกษาปีที่ 4 (ประถมศึกษาปีที่ 1-8 คน ประถมศึกษาปีที่ 3-6

คน ประถมศึกษาปีที่ 4-6 คน)

ที่มา : Collingwood (1991)

การจัดห้องเรียนลักษณะนี้จะเห็นได้ว่ามีลักษณะไม่เป็นทางการมากนัก การจัดโต๊ะ เก้าอี้ ไม่จัดให้หันหน้าเข้าหาครู การจัดที่นั่งเป็นเชิงสังคมาขึ้นเพราะผู้เรียนนั่งเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และหันหน้าเข้าหากัน ครูสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนคุยกันได้และทำงานร่วมกันได้ ครูไม่ได้คาดหวังให้ผู้เรียนอยู่แบบเงียบ ๆ แต่ได้คุยกันได้เมื่อครูถามหรือทำกิจกรรมน่าสนใจและสนุกสนาน ผู้เรียนก็ไม่ควรส่งเสียงดังเกินไปหรือมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

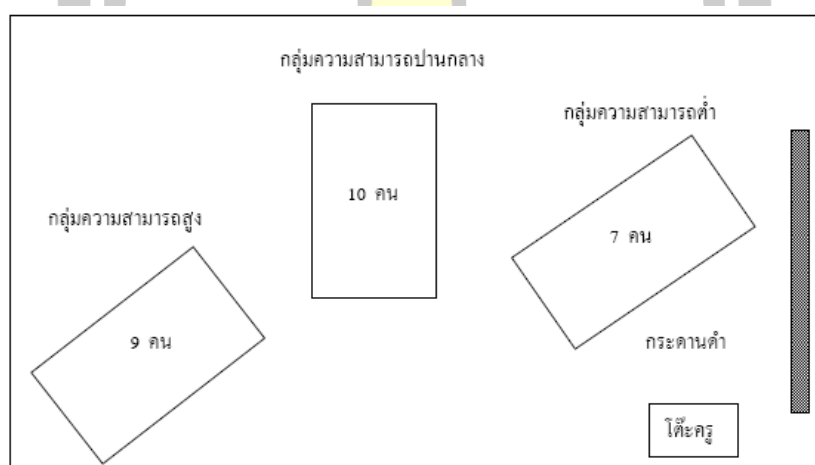
จากภาพจะเห็นได้ว่าพื้นที่แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 ส่วนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 และประถมศึกษาปีที่ 4 ในส่วน of นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 1 จะอยู่ใกล้กระดานดำและตู้เอกสารและสื่ออุปกรณ์ นอกจากนี้สังเกตเห็นว่าอยู่ใกล้กับโต๊ะครู ซึ่งครูสามารถดูแลและช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด การมีฉากกั้นจะช่วยเป็นสัดส่วนและไม่รบกวนซึ่งกันและกัน แต่ทั้งนี้ครูจะต้องเดินและพูดคุยกับผู้เรียนตลอด เพื่อดูแลและช่วยเหลือ

3. การจัดกลุ่มทางสังคม (the social group) การจัดกลุ่มแบบนี้จัดตามความสัมพันธ์ของเด็กคือเด็กที่เป็นเพื่อนเพื่อใกล้ชิดหรือมีความสัมพันธ์ทางครอบครัวจะจัดเข้ากลุ่มด้วยกัน การจัดกลุ่มประเภทนี้เด็กจะไม่รู้สึกว่าการแข่งขัน ในกลุ่มอาจรวมเอาเด็กชายอายุ 11 ปี และพี่สาวอายุ 16 ปี อยู่กลุ่มเดียวกัน กลุ่มแบบนี้จะช่วยสร้างความมั่นใจในตนเองขึ้นในเด็กที่เรียนอ่อน เด็กที่ปัญหาทาง

สังคม เช่น ขี้อาย เก็บตัว พูดน้อย เป็นต้น จะช่วยให้มีความมั่นใจมากขึ้น ดังนั้นครูควรจัดกลุ่มสังคม โดยไม่ลืมวางแผนการจัดกลุ่มให้เป็นกลุ่มแบบผสมความสามารถของเด็กด้วย

4. การจัดกลุ่มตามความหมาย (the same ability group) การจัดกลุ่มแบบนี้จัดกลุ่มกว้าง ๆ ตามความสามารถของเด็กออกเป็น 3 ระดับ คือ กลุ่มความสามารถสูง กลุ่มปานกลาง และกลุ่มความสามารถต่ำ ทั้งนี้ค้ำึงว่าเด็กที่มีความสามารถต่ำ ความจริงแล้วเขาอาจมีความสามารถอย่างอื่น ระดับปานกลางหรือสูงก็ได้ แต่ผลสัมฤทธิ์ต่ำอาจเป็นเพราะมีเหตุผลบางอย่าง เช่น เด็กหูพิการบางคน เป็นเด็กเก่ง แต่ผลสัมฤทธิ์ต่ำเพราะมีความพิการ เป็นต้น

ข้อดีของการจัดกลุ่มแบบนี้ คือ ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกับเด็กที่มีความสามารถระดับเดียวกัน เขาได้แบ่งปันอุปกรณ์การเรียนรู้ซึ่งกันและให้ความรู้ซึ่งกันได้ดี การแก้ปัญหาและความเร็วในการทำงานจะเป็นระดับเดียวกันแต่ทั้งนี้งานที่ให้เด็กทำไม่ควรยากเกินไป เพราะถ้าง่ายไปเด็กรู้สึกสบายเกินไป แต่ไม่ยากเกินไปจนเด็กทำไม่ได้ นอกจากนี้งานที่ให้เด็กเป็นงานที่ทำได้อย่างมีชีวิตชีวา การจัดกลุ่มแบบนี้เด็กจะมีปัญหาทางการเรียนน้อยและรู้สึกสบายใจ ภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ตัวอย่างการจัดห้องเรียนตามกลุ่มความสามารถ (ห้องเรียนคณะชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ประถมศึกษาปีที่ 3 = 10 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 = 16 คน) ที่มา : Collingwood (1991)

การจัดกลุ่มผู้เรียนในห้องเรียนนี้จัดตามระดับความสามารถ โดยเชื่อว่ากลุ่มที่ความสามารถสูงต้องการการเอาใจใส่จากครูน้อยกว่ากลุ่มอื่น ดังนั้นจึงจัดให้เด็กกลุ่มนี้อยู่ไกลจากครู ส่วนกลุ่มที่อ่อนจะจัดให้นั่งใกล้ครูที่สุดและอยู่หน้าชั้นเนื่องจากเด็กบางคนมีปัญหาทางการเรียน เช่น มีปัญหาทางสายตา หรือการได้ยิน เป็นต้น หรือเด็กความสามารถต่ำจะเกิดความเบื่อหน่ายและคับข้องใจได้

ง่าย ดังนั้นเมื่อได้นั่งใกล้ครูช่วยเหลือได้ง่ายและเด็กที่รบกวนคนอื่นครูจะแก้ปัญหาได้ทันก่อนที่จะมีปัญหามากขึ้น จากตัวอย่างนี้ผู้เรียนทั้ง 16 คน มีอายุตั้งแต่ 6 -15 ปี ดังนั้นครูจึงต้องทำงานกับผู้เรียน 3 กลุ่มที่แบ่งโดยสามารถและวุฒิภาวะ

การจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนแบบคละชั้นที่นักเรียนมีความต้องการและความสามารถหลากหลาย ครูจึงควรนำวิธีสอนแบบกลุ่มมาใช้ โดยการจัดกลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษา นั้นครูควรพิจารณาถึงความต้องการของบุคคลและกลุ่มควบคู่กันไปโดยที่ครูสามารถจัดกลุ่มนักเรียนรูปแบบต่าง ๆ เช่น การสอนทั้งชั้น (whole class) การสอนแบบกลุ่มใหญ่ (large groups) การสอนแบบกลุ่มเล็ก (small group) การสอนแบบกลุ่ม 3 คน (triads) การสอนแบบกลุ่ม 2 คน (pairs) และการสอนแบบรายบุคคล (working individually) ในการสอนครูสามารถเลือกวิธีการจัดกลุ่มนักเรียน โดยปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ลักษณะของกลุ่มแบบต่าง ๆ ส่งผลต่อการเรียนรู้และความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อผู้อื่น การจัดกลุ่มแบบคละ ความสามารถ (mixed-ability grouping) เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุด ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จมากที่สุด การจัดกลุ่มตามความสามารถทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกทางลบในระยะยาวแต่สามารถนำมาใช้ได้ในระยะสั้นสำหรับการสอนเฉพาะบางเรื่อง การสอนแบบจัดกลุ่มตามความสามารถใช้สำหรับการสอนตามความต้องการเฉพาะของผู้เรียนซึ่งไม่ใช่การสอนนักเรียนทีละคนแต่เป็นการสอนนักเรียนตามความสามารถเฉพาะกลุ่มมากกว่าเฉพาะบุคคลที่มีความต้องการคล้ายกันในเวลาเดียวกัน

การจัดกลุ่มนักเรียนแบบยืดหยุ่นช่วยให้ครูจัดการเรียนการสอนได้ตามพื้นฐานความสนใจและความต้องการของนักเรียน เมื่อครูจัดกลุ่มนักเรียนตามความสนใจไม่ใช่จัดตามความสามารถจะเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากผู้อื่นมากที่สุด นักเรียนต้องการโอกาสในการเรียนรู้แบบร่วมมือและได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่าจากการทำงานร่วมกับผู้อื่น การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมจะช่วยให้มีความเข้าใจและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการเรียนร่วมกัน

สรุปได้ว่า การจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น หมายถึง การจัดครูเข้าสอนจะต้องพิจารณาถึงความรู้ทักษะและสมรรถนะตลอดจนเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้แบบคละชั้นการจัดชั้นเรียนแบบคละชั้นที่ต้องพิจารณาถึงพัฒนาการหรือระดับความสามารถของนักเรียนระดับผลการเรียนความสนใจความพึงพอใจกลุ่มเพื่อนและปริมาณนักเรียนในชั้นเรียนที่มีสัดส่วนต่อครูไม่เกิน 20 คน การจัดบรรยากาศห้องเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นทั้งในด้านการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนการจัดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และการจัดตาราง โรงเรียนที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น

มีหน่วยงานได้สรุป การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไว้ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้สรุปการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นให้ความสำคัญกับการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Cooperation) และการสนับสนุนจากเพื่อนในห้อง (Peer support) ดังนั้นครูจึงต้องมีความชำนาญในการจัด กลุ่มนักเรียนการกำหนดโครงสร้างประสบการณ์เรียนรู้และการฝึกทักษะที่จำเป็นในการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจให้ประสบความสำเร็จ

วิธีการที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเหมือนกับการสอนโดยทั่วไปแต่มีการปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินการดังนี้

1. การทบทวนความรู้ (Recitation) การทบทวนความรู้เป็นวิธีสอนดั้งเดิมที่ใช้กันมากกว่า 100 ปี โดยครูให้นักเรียนทั้งชั้นทบทวนสิ่งที่เป็นสาระสำคัญครูเป็นคนตั้งคำถามให้นักเรียนทั้งชั้นตอบ ลักษณะการสอนจะมี 3 ขั้นตอนคือ

1.1 ครูนำเสนอข้อมูลความรู้

1.2 ครูควบคุมการ “เรียนรู้” ของนักเรียนโดยใช้คำถามปลายเปิดที่มีคำตอบถูกต้อง เพียงคำตอบเดียว

1.3 ครูให้นักเรียนตอบปากเปล่าทีละคนและให้คะแนนคำตอบที่ถูกต้อง

การทบทวนความรู้ใช้ได้ทั้งในกลุ่มย่อยกลุ่มใหญ่หรือรายบุคคลแต่ส่วนมากแล้วจะใช้ในหมู่ใหญ่หรือรวมทั้งชั้นครูจะเป็นคนตั้งคำถามอย่างรวดเร็วให้เด็กตอบปากเปล่าพร้อมทั้งเฉลยคำตอบที่ถูกต้อง การทบทวนความรู้ได้ดีได้ผลดีเมื่อใช้กับนักเรียนที่มีระดับความสามารถใกล้เคียงกัน เป็นการตรวจสอบความรู้ด้านข้อเท็จจริงและข้อมูลที่ไม่น่าซับซ้อน

การทบทวนความรู้ใช้เป็น การตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับด้านความรู้ของนักเรียนแต่การให้นักเรียนตอบเราทีละคนจะทำให้เด็กที่เรียนอ่อนรู้สึกคับข้องใจครูใช้วิธีนี้จึงควรเตรียมคำถามให้ดี และใช้ทักษะการสื่อสารที่เหมาะสมครูพึงระลึกไว้เสมอว่าการสอนวิธีนี้ช่วยกระตุ้นการจดจำข้อมูลแต่ไม่เสริมสร้างทักษะการคิดระดับสูงสำหรับการเรียนรู้แบบคละชั้นครูมีวิธีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของนักเรียนเพื่อช่วยลดผลกระทบทางลบเมื่อนักเรียนถูกประเมินต่อหน้าเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน โดยการให้นักเรียนตั้งคำถามเองและจับคู่ถาม-ตอบกัน

ตาราง 5 แสดงการวางแผนจัดกิจกรรมทบทวนความรู้แบบมีส่วนร่วม

ครูตั้งคำถาม	นักเรียนตั้งคำถาม
<ul style="list-style-type: none"> - เตรียมคำถามที่จะถามนักเรียน 1.เขียนคำถาม 2.เรียงลำดับคำถามตามเนื้อหาและจุดมุ่งหมาย 3.ลองถามคำถามนี้กับเพื่อน ๆ และปรับปรุงใหม่ - ถามคำถามโดยพูดช้า ๆ ให้ชัดเจนรอฟังคำตอบจากนักเรียน - ฟังคำตอบจากนักเรียนอย่างตั้งใจ 1.แสดงความสนใจในคำตอบของนักเรียน 2.ฟังคำตอบทุกข้อ 3.ฟังคำตอบทั้งถูกและผิดจากนักเรียนที่เรียนเร็วและเรียนช้า 	<ul style="list-style-type: none"> การเตรียมตัว - ให้นักเรียนตั้งคำถามพร้อมทั้งเฉลยคำตอบคนละ 5 ข้อ - ครูเตรียมคำถาม 10 คำถาม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - ช่วยให้นักเรียนให้ผลลักันถามเฉลยโดยครูเป็นผู้ฟังและให้คำแนะนำ ตามขั้นตอนดังนี้ 1. นักเรียน ก. ถามคำถาม 2. นักเรียน ข. ตอบคำถาม 3. นักเรียน ก. เฉลยคำตอบและให้คะแนน 4. นักเรียน ข. ถามคำถามต่อไป ครูตั้งคำถาม - เลือกคำถามที่ครูตั้งขึ้นเพื่อถามเด็กราว 2-3 คำถาม โดยให้เด็กตอบปากเปล่าหรือเขียนลงกระดาษคำตอบ การประเมิน - ประเมินคำถาม – คำตอบ - แก้ไขคำตอบให้ถูกต้องและสอนนักเรียนให้ฝึกหัดตั้งคำถามเพื่อการเรียนรู้

เทคนิคการทบทวนความรู้แบบมีส่วนร่วมคือให้เวลานักเรียนตอบคำถามหลังจากถามคำถามแล้วประมาณ 5 วินาทีทำรายการตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนทุกคนมีโอกาสตอบคำถามเท่าเทียมกันใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจโดยให้นักเรียนปรึกษากันในกลุ่มก่อนที่จะตอบคำถามและให้นักเรียนเขียนคำตอบลงกระดาษและยกกระดาษคำตอบเพื่อตอบคำถาม

การทบทวนความรู้มีประโยชน์มากในการสอนทักษะและความรู้พื้นฐานเมื่อนักเรียนทุกคนเรียนรู้ทักษะเดียวกันและมีระดับความสามารถใกล้เคียงกันการที่นักเรียนตอบคำถามแล้วครูเฉลย

คำตอบที่ถูกต้องในทันทีเป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับที่ช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น การทบทวนความรู้จะได้ผลดีครูต้องวางแผนอย่างรอบคอบอดทนรอให้นักเรียนตอบด้วยตนเองและตั้งใจฟังคำตอบของนักเรียน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้จะส่งผลให้นักเรียนมีความละเอียดรอบคอบใส่ใจศึกษาหาความรู้และฝึกทักษะให้ดีขึ้นครูควรให้กำลังใจนักเรียนโดยกล่าวชมเชยและควรอธิบายขยายความให้นักเรียนเกิดความเข้าใจชัดเจนขึ้น

2. การอภิปราย (Discussion) การสอนแบบทบทวนความรู้และอภิปรายใช้วิธีตั้งคำถามเหมือนกันแต่การอภิปราย ใช้ประเภทของคำถามต่างกับการทบทวนความรู้รวมทั้งวัตถุประสงค์ต่างกับการทบทวนความรู้ใช้คำถามปลายปิดซึ่งมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียวสำหรับการอภิปรายครูตั้งคำถามที่เลือกสรรมาเป็นอย่างดี โดยเลือกเนื้อหาในบทเรียนหรือทักษะที่ครูพิจารณาว่านักเรียนอาจจะสับสนยากแก่การเข้าใจนำมาตั้งเป็นคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิดและสนทนาอภิปรายประเด็นคำถามในการทบทวนความรู้คำถามที่ใช้มีหลายข้อและเป็นคำถามประเภทปลายปิดมีคำตอบถูกต้องเพียงคำตอบเดียวแต่การอภิปรายตั้งคำถาม เพียงไม่กี่คำถามซึ่งคำถามเหล่านี้มักมีคำตอบมากกว่า 1 คำตอบ

บทบาทของครูในการสอนแบบอภิปรายจะต่างกับการสอนแบบทบทวนความรู้คือเปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้พูดโดยกำหนดระยะเวลาให้นักเรียนที่เป็นผู้ฟังช่วยวิพากษ์และแสดงความคิดเห็นข้อสำคัญคือในการอภิปรายนักเรียนต้องค้นหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้เพื่อนำมาประกอบแนวคิดของตนในการนำเสนอตัวอย่างสถานการณ์จำลองในการอภิปราย

ครู : ถ้านักเรียนเก็บเงินได้ 100 บาทในสนามโรงเรียนนักเรียนจะทำอย่างไร

นักเรียนคนที่ 1 : หูจะเก็บไว้ เงินมันปลิวอยู่ในสนาม เราไม่รู้หรือว่าเป็นเงินของใคร

นักเรียนคนที่ 2 : ผมไม่แน่ใจ ผมก็อยากเก็บเงินไว้แต่คนที่เป็นเจ้าของเงินอาจมีความจำเป็นต้องใช้จริงๆ ผมไม่แน่ใจว่าเราจะหาเจ้าของเงินได้อย่างไร

ครู : นั่นแหละเป็นประเด็นสำคัญ เราจะทำอย่างไรจึงจะหาเจ้าของเงินได้

จะเห็นได้ว่าในการอภิปรายครูต้องเลือกประเด็นคำถามที่ดึงดูดความสนใจของนักเรียนและฝึกให้นักเรียนคิดระหว่างที่นักเรียนอภิปรายจะมีแนวคิดปูดขึ้นมาหลากหลายซึ่งนำไปสู่การตั้งคำถามต่อไปบทบาทของครูคือช่วยให้การอภิปรายต่อเนื่องโดยตั้งคำถามและเจาะลึกที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการอภิปรายให้นักเรียนคิดเพิ่มขึ้น

การเตรียมคำถามสำหรับอภิปรายมีแนวทางดังนี้เลือกคำถามสำหรับอภิปรายให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียนเลือกวิธีเสนอคำถามโดยการถามปากเปล่าเสียงคำถามบนกระดานหรือเขียนเป็นใบงานทบทวน ส่วนคำถามจนนักเรียนเข้าใจประเด็นที่จะอภิปรายครูมีหน้าที่สนับสนุนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายดังนั้นเมื่อนักเรียนแต่ละคนพูดอภิปรายจบครูควรใช้คำพูดที่เป็นประโยคบอกเล่าแสดงความคิดเห็นหลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นโดยใช้คำถามเช่นแทนที่ครู

จะพูดว่านักเรียนเชื่อว่าทุกคนจะรู้สึกเหมือนกันหมดหรือเปล่าครูควรพูดว่าครูเชื่อว่าในประเด็นนี้คงมีคนอื่น ๆ อีกหลายคน ที่รู้สึกต่างกันลักษณะนี้ครูจะเป็นผู้สนับสนุนให้เกิดการอธิบายต่อเนื่องไม่ถึงความสนใจของนักเรียนมาอยู่ที่คำถามของครูเปิดโอกาสให้นักเรียนคนอื่นในชั้นตั้งคำถามที่เกี่ยวข้องกับการอธิบายเช่นถ้านักเรียนที่เป็นผู้อธิบายพูดว่าคนรวยมักไม่แยแสคนจนนักเรียนคนอื่นอาจตั้งคำถามให้ผู้อธิบายบอกเหตุผลว่าทำไมจึงมีความเชื่อเช่นนี้และครูแสดงความคิดเห็นหรือกล่าวคำชมเชยสั้นๆ และควบคุมเวลารวมทั้งวันจังหวะให้เหมาะสมระหว่างที่เปลี่ยนตัวผู้อธิบาย

3. การสอนที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนรู้ระดับชั้นงานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการสอนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นเมอร์ฟีและเจียร์(Murphy & McGreal.1986:83-96) ซึ่งรวบรวมจากสภาพห้องเรียนจริงที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงพบว่าการพัฒนารูปแบบการสอนที่ประสบผลสำเร็จต้องให้ความสำคัญกับ 2 เรื่องคือ สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการกำหนดรูปแบบของการเรียนรู้มีรายละเอียดดังนี้

3.1 สภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้งานวิจัยที่ระบุว่ามีปัจจัยสำคัญ 6 ประการที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียนแบบคณะชั้นดังนี้

3.1.1 ความรับผิดชอบของครูการดูแลให้คำแนะนำและควบคุมกำกับอย่างตั้งใจของครูส่งผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของนักเรียนโดยเฉพาะในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เป็นทักษะพื้นฐานเนื่องจากครูเป็นผู้ดำเนินการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของนักเรียนและเป็นผู้ควบคุมพฤติกรรมการทำงานของนักเรียนผ่านกิจกรรมครูจึงต้องเป็นผู้สนับสนุนและควบคุมกิจกรรมการอภิปรายเป็นผู้จัดกลุ่มนักเรียนและเตรียมสื่ออุปกรณ์ที่จำเป็นในการเรียนรู้ของกลุ่มและเป็นผู้เลือกคำถามที่สอดคล้องกับสาระและเป้าหมายการเรียนรู้เพื่อใช้ในกิจกรรมทบทวนความรู้

3.1.2 การมอบหมายงานให้นักเรียนครูมีบทบาทสำคัญในการมอบหมายงานและอธิบายทำความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่มอบหมาย โดยมุ่งเป้าหมายที่ความสำเร็จของชิ้นงานนักเรียนที่ปฏิบัติงานสำเร็จมีชิ้นงานตามที่กำหนดจะมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองซึ่งนำไปสู่สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนรู้ที่สูงขึ้น

3.1.3 การตั้งความหวังเชิงบวกการที่ครูตั้งความหวังเชิงบวกในตัวนักเรียนและสร้างความเชื่อมั่นว่านักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้จะส่งผลให้นักเรียนกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองทั้งด้าน การเรียนรู้ ทางวิชาการและพฤติกรรมที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะ

3.1.4 การมีส่วนร่วมและความรับผิดชอบของนักเรียนครูที่จัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนทำงานร่วมกันหรือผลิตชิ้นงานด้วยกันจะส่งเสริมให้นักเรียนมีศักยภาพสูงกว่าครูที่ไม่เน้นการฝึกให้นักเรียนทำงานร่วมกัน ผู้ที่จัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพจะต้องคาดหวังให้นักเรียนปฏิบัติงานและผลิตชิ้นงานร่วมกันดูแลให้นักเรียนรับผิดชอบงานของตนและใช้ระบบการเสริมแรงให้รางวัลที่เหมาะสมเพื่อสนับสนุนการทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ

3.1.5 ครูต้องระมัดระวังไม่สร้างผลกระทบเชิงลบ ครูควรเน้นการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แรงจูงใจเชิงบวกและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเชิงลบทุกประการเช่นการตะโกนหรือขึ้นเสียงแสดงความโกรธพูดประชดประชันเยาะเย้ยถากถางคุด่า

3.2 การกำหนดการเรียนรู้ที่ชัดเจนครูที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับสูงจะกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ชัดเจนมีการระบุเกณฑ์มาตรฐานด้านพฤติกรรมและรูปแบบที่เหมาะสมในการทำกิจกรรมสิ่งที่ครูควรกำหนดคือจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติตนในห้องเรียนโดยนักเรียนมีส่วนร่วมชี้แจงกระบวนการเรียนรู้ วิธีสอนของครูและการติดตามประเมินผลให้นักเรียนเข้าใจชัดเจนและกำหนดกิจวัตรประจำวันสำหรับการเรียนรู้ในห้องเรียนครั้งชั้นชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนทุกคนจนแน่ใจว่านักเรียนทำตามกิจวัตรการเรียนรู้ได้ถูกต้อง

4. การเสริมสร้างวินัย และการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนในห้องเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น การเสริมสร้างวินัยและการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้ที่นักเรียนเลือกวิธีเรียนที่เหมาะสมมีแรงจูงใจภายในการทำงานให้สำเร็จการจะทำได้ต้องมีกรอบลักษณะการเรียนรู้และจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองครูต้องพัฒนานักเรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ในกลุ่มย่อยได้โดยฝึกทักษะการควบคุมตนเองเพื่อให้นักเรียนมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 4.1 เรียนรู้ด้วยตนเองมีความมุ่งมั่นในการทำงาน
- 4.2 รับผิดชอบการทำงานและการเรียนรู้มองปัญหาเป็นสิ่งที่ท้าทายไม่ใช่อุปสรรค
- 4.3 มีวินัยในตนเอง
- 4.4 ใฝ่รู้ใฝ่เรียน
- 4.5 มีความมั่นใจในตนเอง
- 4.6 มีทักษะพื้นฐานด้านการเรียนรู้จับเวลาได้และกำหนดระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับ

การเตรียมวางแผนเพื่อผลสำเร็จของงาน

- 4.7 มีความสุขที่จะเรียนรู้และทำได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

สภาพที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือนักเรียนเป็นตัวของตัวเองมีอิสระในการเรียนรู้มีสื่อแหล่งเรียนรู้ที่จำเป็นเพียงพอในการเรียนรู้พัฒนาการหรือความก้าวหน้าของนักเรียนดูจากผลงานและการแก้ปัญหาที่นักเรียนเรียนรู้จากงานที่ทำหรือจากการแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่างๆและแรงจูงใจในการเรียนรู้เป็นแรงจูงใจภายในที่เกิดจากความสนใจอยากรู้ของนักเรียนครูสามารถจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองได้โดยการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบ่งเป็น 2 ด้านคือ ด้านพฤติกรรมสังเกตจากพฤติกรรมการมีวินัยในตนเองความมุ่งมั่นและการมีแรงจูงใจภายในการบริหารเวลาและความมุ่งมั่นในการทำงานและด้านสติปัญญาสังเกตจากกระบวนการคิดและการทำงานเช่นการคัดเลือกและวิเคราะห์ข้อมูลการสร้างสรรค์เพิ่มเติม

รายละเอียดของงานการจัดระบบข้อมูลและการแสวงหาข้อมูลด้วยวิธีการหลากหลายการเรียนรู้ด้วยตนเองสัมพันธ์กับการควบคุมตนเองโดยมีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกันดังนี้

ตาราง 6 การเรียนรู้ด้วยตัวเอง สัมพันธ์กับการควบคุมตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเอง	กิจกรรม/พฤติกรรม ที่แสดงถึงการมีวินัยในตนเอง
การบริหารเวลา	<ul style="list-style-type: none"> - ควบคุมเวลาทำงานได้ตามกำหนด - จัดสรรเวลาได้เหมาะสม - แบ่งเวลาตามปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย
ความมุ่งมั่นในการทำงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งใจทำงานให้เกิดผลสำเร็จ - ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลที่ต้องการ - มีความมุ่งมั่นเป็นแรงผลักดันในตัวเอง - สืบค้นข้อมูลประกอบการทำงานหรือจัดท้าวสตูเพื่อใช้ในการทำงาน
แรงจูงใจ	<ul style="list-style-type: none"> - มีสมาธิในการทำงาน - ควบคุมความตั้งใจในการทำงาน - ประเมินจุดแข็งและจุดด้อยของตนเองในการศึกษา
	<p>ค้นคว้า</p> <ul style="list-style-type: none"> - ตรงต่อเวลาทำงานเสร็จทันเวลา

ในห้องเรียนคละชั้นการฝึกให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นสิ่งสำคัญประการแรก นักเรียนในห้องเรียนคละชั้นต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. บริหารเวลาได้ดี
2. ปฏิบัติตามตารางกิจกรรม
3. รู้จักแสวงหาซื้ออุปกรณ์และข้อมูลที่เป็นในการเรียนรู้
4. มีสมาธิมุ่งมั่นกับงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ

ครูที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นได้ประสบความสำเร็จจะพยายาม สรรค์สร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณลักษณะดังกล่าวนอกจากนี้การเรียนรู้ด้วยตนเองและการมีวินัยตนเองยังเป็นประสบการณ์ทางสังคมที่นักเรียนรุ่นพี่จะแนะนำและถ่ายทอดให้รุ่นน้องในห้องเรียนคละชั้นได้ศึกษาและถือปฏิบัติ

ได้สำหรับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านสติปัญญาที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนสามารถ
แสดงความความสัมพันธ์ได้ตามตาราง 7

ตาราง 7 พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านสติปัญญาที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน

สติปัญญา	กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตัวเอง
การคัดเลือกข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> - ค้นหาข้อมูลที่จำเป็นตัดข้อมูลที่ไม่จำเป็นออก - จัดบันทึกย่อ - ทำเครื่องหมายแนวคิดหลัก
การทำความเข้าใจ	<ul style="list-style-type: none"> - ตรวจสอบวิเคราะห์สื่อการเรียนหรือข้อมูลที่ได้รับใช้ - หลักการคาดคะเนคาดเดาจากบริบท - ปรัชญาครุวิทยาการท้องถิ่นและสืบค้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ
การเสริมสร้างความจำ	<ul style="list-style-type: none"> - ทบทวนสาระการเรียนรู้ - หาวิธีจำให้ง่ายเช่น ทำเป็นคำคล้องจอง จำโดยนำอักษรตัวแรกมาสะกดเป็นคำใหม่ จำคำย่อ - ทดสอบความจำของตนเอง
การเสริมเพิ่มเติมความรู้	<ul style="list-style-type: none"> - เลือกยุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่เหมาะสม - ตั้งคำถามทดสอบตนเอง - จินตนาการต่อยอดความคิด - สร้างการอุปมาอุปไมยเทียบเคียงสถานการณ์กิจกรรมการเรียนรู้
สติปัญญา	ด้วยตนเอง
การบูรณาการ	<ul style="list-style-type: none"> - เรียบเรียงเรื่องที่ศึกษาโดยใช้ภาษาของตนเอง - ใช้สื่ออุปกรณ์แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายนำมาเชื่อมโยงอธิบายเพิ่มเติมเช่นทำแผนภูมิตารางลำดับเหตุการณ์ - เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ - ตอบคำถามนอกเหนือจากเนื้อหาที่เรียนได้
การควบคุมตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - ระบุสิ่งที่จำเป็นต้องเรียนรู้และสิ่งที่ยังทำได้ไม่ถึงเป้าหมาย - ตระหนักในจุดแข็งและจุดอ่อนของตนเอง

สำลี รักสุทธี. (2546) ได้กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มี 7 องค์ประกอบ ดังนี้
องค์ประกอบที่ 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง

1. กำหนดหัวเรื่อง จากเรื่องที่น่าสนใจ อาจใช้วิธีการถามเด็กทั้งชั้นเลยก็ได้
2. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด เป็นการกำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลาย เพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม และมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด
3. ครูเป็นผู้กำหนดหัวเรื่อง โดยพิจารณาจากสิ่งที่ครูได้จัดประสบการณ์แก่เด็กไปแล้ว และที่วางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
4. ส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

องค์ประกอบที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน

1. วิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้าน
2. ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
3. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้
4. มีสื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับการจัดการเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร
5. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการของผู้เรียน

เป็นรายบุคคล

ผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 3 ชั้นออกแบบการเรียนรู้

1. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย
2. ออกแบบการเรียนรู้เป็นกิจกรรมรายบุคคลโดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติ
3. ออกแบบการเรียนรู้เป็นกิจกรรมกลุ่ม โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้
4. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. มีการออกแบบการเรียนรู้โดยไม่ยึดเนื้อหา แต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่การเรียนรู้
6. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

การเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 4 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน

1. จัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว
2. มีการเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
3. ติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออก สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน

5. ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็ม

ตามศักยภาพของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 5 ชั้นผู้เรียนสรุปความรู้ด้วยตนเอง

ตนเอง

1. กำหนดให้ผู้เรียนนำเอาสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรุปความรู้ด้วยตนเอง
2. กำหนดให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผล

อย่างเหมาะสม

4. นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล

องค์ประกอบที่ 6 ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้

1. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
2. รูปแบบการนำเสนอผลงานที่มีความหลากหลาย
3. นำเสนอผลงานรูปแบบการรายงานหรือนำเสนองาน
4. นำผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน
5. ส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน

องค์ประกอบที่ 7 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้

1. ประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย
2. วัดและประเมินผลตามสภาพจริง
3. ประเมินการแสดงความคิดเห็นจากทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง

และครูผู้สอน

4. สร้างคำถามปลายเปิดในประเด็นต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 4 (2551) ได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคณะ
ชั้น ซึ่งมี 5 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง/เป้าหมายการเรียนรู้

เป้าหมายการเรียนรู้ของหน่วย

1. กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ จากที่เป็นหน่วยการเรียนรู้อิงมาตรฐาน
2. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่น่าสนใจ
3. ใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง
4. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด
5. กำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลาย เพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม
6. กำหนดหัวเรื่อง โดยครูพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว

องค์ประกอบที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน

1. วิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็นรายบุคคล
2. ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
3. หาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น
4. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้
5. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการ

ของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 3 ชั้นออกแบบการจัดการเรียนรู้

1. กำหนดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนำหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้เป็นหลักในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนทำภารกิจ หรือผลิตผลงาน/ชิ้นงานได้ตามที่กำหนด
2. ครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเข้าใจ แล้วทำงานได้บรรลุเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ของหน่วยฯ ที่กำหนด

ของผู้เรียน

3. ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัย
4. ครูออกแบบเป็น กิจกรรมรายบุคคล โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้
5. ครูออกแบบเป็นกิจกรรมกลุ่มโดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้
6. ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ
7. ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง
8. ครูออกแบบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม
9. ครูมีการออกแบบการเรียนรู้โดยไม่ยึดเนื้อหา แต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหา

สู่การเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 4 จัดการเรียนรู้การสอน

1. มีการเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
2. ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่มที่แตกต่างกัน
3. ติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกสอดคล้องกับ เป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน
5. ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็ม

ตามศักยภาพของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 5 ชั้นการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

1. กำหนดหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการนำเป้าหมายทุกเป้าหมาย (สาระสำคัญ ตัวชี้วัดทุกตัวชี้วัด และคุณลักษณะ) มากำหนดหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

2. วัดและประเมินผลตามสภาพจริง

3. การกำหนดหลักฐานที่เป็นผลการเรียนรู้ เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยการออกแบบ การประเมินผลการเรียนรู้ให้เหมาะสม

4. สร้างคำถามปลายเปิดในประเด็นต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้

5. นำผลการวัดและประเมินผลไป ดำเนินการปรับปรุงเพื่อพัฒนาผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ได้สรุปว่าของการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น คือ ครูต้องมีทักษะสำคัญ 2 ประการ ดังนี้

1. ทักษะการจัดการชั้นเรียน (Classroom Management)

2. ทักษะวิเคราะห์ระดับความรู้ความสามารถของเด็กนักเรียน

ในการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น สิ่งสำคัญที่สุด คือ การจัดการชั้นเรียนของครู เนื่องจากห้องเรียนแบบคละชั้น มีเด็กต่างกลุ่มอายุมาจัดการเรียนรู้ด้วยกัน ครูจึงต้องฝึกนักเรียนด้านระเบียบวินัยตลอดจนทำข้อตกลงร่วมกันในการจัดชั้นเรียนนอกจากนี้ ครูผู้สอนแบบคละชั้น ควรมีการเตรียมตัวตามองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การกำหนดหัวเรื่อง

1. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่นักเรียนสนใจ

2. ครูถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง

3. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด

4. กำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลาย เพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม

5. วางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์

การเรียนรู้

6. ส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

องค์ประกอบที่ 2 การทบทวนความรู้ (Recitation)

1. ครูนำเสนอข้อมูลความรู้

2. ครูควบคุมการ “เรียนรู้” ของนักเรียนโดยใช้คำถามปลายเปิดที่มีคำตอบถูกต้อง

เพียงคำตอบเดียว

3. ครูให้นักเรียนตอบปากเปล่าทีละคนและให้คะแนนคำตอบที่ถูกต้อง

องค์ประกอบที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน

1. ครูวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนรายบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินพื้นฐานด้านการอ่านและคณิตศาสตร์ เพื่อจัดกลุ่มเด็กตามระดับความสามารถ
2. ครูวิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็นรายบุคคล
3. ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
4. ครูหาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น

องค์ประกอบที่ 4 ออกแบบการเรียนรู้

1. จัดทำกำหนดการสอน ระบุผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และชิ้นงานที่แสดงความสามารถของนักเรียน
2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน
3. ออกแบบเป็น กิจกรรมรายบุคคล โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้
4. ออกแบบเป็นกิจกรรมกลุ่ม โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้
5. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง
6. มีการออกแบบการเรียนรู้โดยไม่ยึดเนื้อหา แต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่การเรียนรู้
7. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 5 จัดกลุ่มนักเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้

1. ครูจัดกลุ่มย่อยนักเรียนที่มีความสามารถระดับเดียวกัน
2. ครูจับคู่เรียนที่อยู่ในระดับเดียวกันหรือต่างกัน
3. ครูจัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว
4. ครูจัดการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนาม
5. การเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
6. การใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่มที่แตกต่างกัน
7. การติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
8. ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน
9. ครูจัดเตรียมใบงาน ใบความรู้ แหล่งเรียนรู้ ฯลฯ

องค์ประกอบที่ 6 การอภิปราย (Discussion)

1. การสอนแบบทบทวนความรู้และอภิปรายใช้วิธีตั้งคำถามเหมือนกัน แต่การอภิปรายใช้ประเภทของคำถามต่างกับการทบทวนความรู้รวมทั้งวัตถุประสงค์ต่างกับการทบทวนความรู้ใช้คำถามปลายปิดซึ่งมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียวสำหรับการอภิปราย

2. ครูตั้งคำถามที่เลือกสรรมาเป็นอย่างดี โดยเลือกเนื้อหาในบทเรียนหรือทักษะที่ครูพิจารณาว่านักเรียนอาจจะสับสนยากแก่การเข้าใจนำมาตั้งเป็นคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนคิด และสนทนาอภิปรายประเด็นคำถามในการทบทวนความรู้คำถามที่ใช้มีหลายข้อ

3. เป็นคำถามประเภทปลายปิดมีคำตอบถูกต้องเพียงคำตอบเดียวแต่การอภิปรายตั้งคำถาม เพียงไม่กี่คำถามซึ่งคำถามเหล่านี้มักมีคำตอบมากกว่า 1 คำตอบ

องค์ประกอบที่ 8 นำเสนอองค์ความรู้

1. นำผลสำเร็จของผู้เรียนมาเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการวัดผลและประเมินผล
2. รูปแบบการนำเสนอผลงานที่มีความหลากหลาย
3. นำเสนอผลงานรูปแบบการรายงานหรือนำเสนองาน
4. นำผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน
5. ส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน

องค์ประกอบที่ 9 สรุปรองค์ความรู้

ด้วยตนเอง

1. กำหนดให้ผู้เรียนนำเอาสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรุปความรู้
2. กำหนดให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่าง

เหมาะสม

4. ผู้เรียนสรุปผลที่ได้ อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ

ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย

5. ร่วมกันสรุปรองค์ความรู้เป็นผังความคิด โดยใช้สีสัน ภาพวาด การ์ตูนมา

ประกอบตามความถนัดของนักเรียน

6. นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล

ดังนั้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องวัดความรู้ ความสามารถของนักเรียนรายคนก่อนดำเนินการจัดการเรียนการสอน การวัดความรู้ความสามารถของนักเรียนเพื่อจัดกลุ่ม ควรวัดก่อนเรียนเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือก่อนการเรียนรู้แต่ละหน่วย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549)ได้นำเสนอวิธีการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยสรุปให้เห็นถึงองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 ขั้นนำ

1. ขั้นตอนการจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมของผู้เรียน จัดกิจกรรมในลักษณะของการรวมนักเรียน ใช้เวลาประมาณ 5 – 15 นาที
2. พิจารณาขั้นนำขึ้นอยู่กับเนื้อหาสาระว่าเป็นเนื้อหาใหม่หรือเนื้อหาเดิมที่ผู้เรียนผ่านการเรียนรู้จากชั่วโมงที่ผ่านมา
3. ครูควรรู้ประสบการณ์ หรือความรู้เดิมของนักเรียนเพื่อโยงให้สัมพันธ์กับกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนและเนื้อหาสาระบทเรียนใหม่
4. ศึกษาเรื่องที่จะสอน แล้วพิจารณาเลือกกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนให้ผสมกลมกลืนกัน
5. ศึกษากิจกรรมที่จะนำมาใช้ และฝึกฝนหรือเตรียมความพร้อมให้เกิดทักษะความชำนาญและความมั่นใจที่จะนำเสนอ

องค์ประกอบที่ 2 ขั้นสอน

1. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนในลักษณะของการบูรณาการเนื้อหาสาระระหว่างชั้นปีของกลุ่มสาระการเรียนรู้ชั้น ๆ
2. แยกกิจกรรมการเรียนรู้เป็นรายชั้นปีโดยใช้สื่อประสมในการสอน เช่น บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน แบบฝึกทักษะ เป็นต้น ใช้เวลาประมาณ 30 – 45 นาที
3. จัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว
4. ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่มที่แตกต่างกัน
5. ติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
6. จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกสอดคล้องกับ เป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน
7. ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 3 ขั้นสรุป

1. เป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้สรุปองค์ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งอาจจะสรุปโดยแยกตามชั้นเรียนหรือรวมชั้นโดยใช้เวลาประมาณ 5 – 15 นาที
2. กำหนดให้ผู้เรียนนำเอาสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรุปความรู้ด้วยตนเอง
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม

4. นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล

5. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียน

วัฒนาพร ระบุว่าทุกซ์ (2542 : 13-14) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบคณะ

ชั้น ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การเตรียมตนเอง

1. ครูจะต้องเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับบทบาทของผู้เป็นแหล่งความรู้
2. ครูให้คำอธิบายคำแนะนำ คำปรึกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน
3. ครูแนะนำให้ผู้เรียนไปศึกษาค้นคว้าหาข้อมูลตามแหล่งความรู้ได้

องค์ประกอบที่ 2 การเตรียมแหล่งข้อมูลและความรู้

1. ครูเตรียมแหล่งข้อมูล ความรู้แก่ผู้เรียนทั้งในรูปแบบของสื่อการเรียนใบความรู้
2. ครูเตรียมวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมในห้องเรียน
3. ครูเตรียมศูนย์การเรียนรู้ด้วยตนเองที่มีข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนสามารถเลือกศึกษา

ค้นคว้าตามความต้องการ

องค์ประกอบที่ 3 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

1. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ตามที่

กำหนด

3. การออกแบบหรือกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้แล้วครูจะต้องพิจารณาและกำหนดว่า

จะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ใดเพื่อให้กิจกรรมการเรียนรู้

4. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของ

ผู้เรียน

5. การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง

6. การออกแบบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม

7. การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 4 การจัดการเรียนการสอน

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด

2. ครูจะต้องวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้เพื่อให้ได้สาระสำคัญและเนื้อหา

ข้อความรู้

3. ครูจะทำหน้าที่คล้ายผู้จัดการ(Manager) ที่กำหนดบทบาทการเรียนรู้ และความ

รับผิดชอบแก่ผู้เรียน

4. นักเรียนได้ทำกิจกรรมตามความต้องการความสามารถและความสนใจของ

แต่ละคน

5. จัดการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนาม

องค์ประกอบที่ 5 สื่อและวัสดุอุปกรณ์

1. กำหนดว่าจะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ใดเพื่อให้กิจกรรมการเรียนดังกล่าวบรรลุผลและจัดเตรียมให้พร้อม
2. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการใช้สื่อการเรียนรู้เพื่อให้การเรียนรู้บรรลุผล
3. นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการสอนหรือวัตกรรมการเรียนรู้
4. มีสื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับการจัดการเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 6 สรุบบ่งความรู้

1. ผู้เรียนสรุปผลที่ได้อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย
2. ร่วมกันสรุบบ่งความรู้เป็นผังความคิด โดยใช้สีส้น ภาพวาด การ์ตูนมา ประกอบตามความถนัดของนักเรียน
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุบบ่งความรู้ในเรื่องที่เรียน
4. นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล

องค์ประกอบที่ 7 การวัดและประเมินผล

1. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น โดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้
2. วัดผลให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการและผลงานที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย (Cognitive) จิตพิสัย (Affective) และทักษะพิสัย (Psychomotor)
3. วัดความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน
4. เตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง
5. นำผลการวัดและประเมินผลไป ดำเนินการปรับปรุงเพื่อพัฒนาผู้เรียน
6. วัดและประเมินผลตามสภาพจริง

องค์การ UNESCO (1989) ได้กล่าวถึงวิธีในการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนว่า ประกอบไปด้วย กำหนดจุดประสงค์การสอน เลือกสรรกิจกรรมการเรียนทรัพยากรและสื่อการเรียนที่เหมาะสม การจัดการเรียนการสอน การจัดตารางเวลาการจัดพื้นที่การเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนการจัดกลุ่มนักเรียนและการประเมินผล ดังองค์ประกอบต่อไปนี้

องค์ประกอบที่ 1 กำหนดหัวเรื่องการเรียนรู้การสอนอย่างชัดเจนสามารถวัดและบรรลุได้

1. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่น่าสนใจ
2. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด
3. กำหนดหัวเรื่องโดยครูพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว
4. ส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

องค์ประกอบที่ 2 เลือกสรรกิจกรรมการเรียนรู้ทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมครูต้องรู้
จุดเน้นและวิธีใช้สื่อและทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

1. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้
2. มีสื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับการจัดการเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร
3. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการ

ของผู้เรียน

4. สื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมครูต้องรู้จุดเน้นและวิธีใช้สื่อและทรัพยากรอย่างมี

ประสิทธิภาพ

องค์ประกอบที่ 3 การจัดการเรียนการสอน

1. จัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว
2. การเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย
3. ติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออก สอดคล้องกับเป้าหมาย

การเรียนรู้ ตามความต้องการของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 4 การจัดเวลา

1. ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่มที่แตกต่างกัน
2. ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับกิจกรรม
3. การจัดตารางเรียน/ตารางสอน
4. จัดเวลาเรียนให้สอดคล้องกับโครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาหรือจุดเน้นของ

สถานศึกษาและสอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ แบบคละชั้น

องค์ประกอบที่ 5 การจัดพื้นที่

1. มุมสงบหรือมุมทำงานเดี่ยว
2. ศูนย์ทดสอบ
3. บริเวณที่ครูใช้สอนทั้งชั้นรวมกัน
4. มุมทำงานแบบจับคู่
5. บริเวณที่จัดไว้สำหรับทำงานกลุ่มย่อย

6. ศูนย์โสตทัศนศึกษาและค้นคว้าเอกสารอ้างอิง
7. บริเวณที่ครูสอนกลุ่มย่อย
8. มีป้ายนิเทศหรือที่จัดแสดงผลงานของนักเรียน

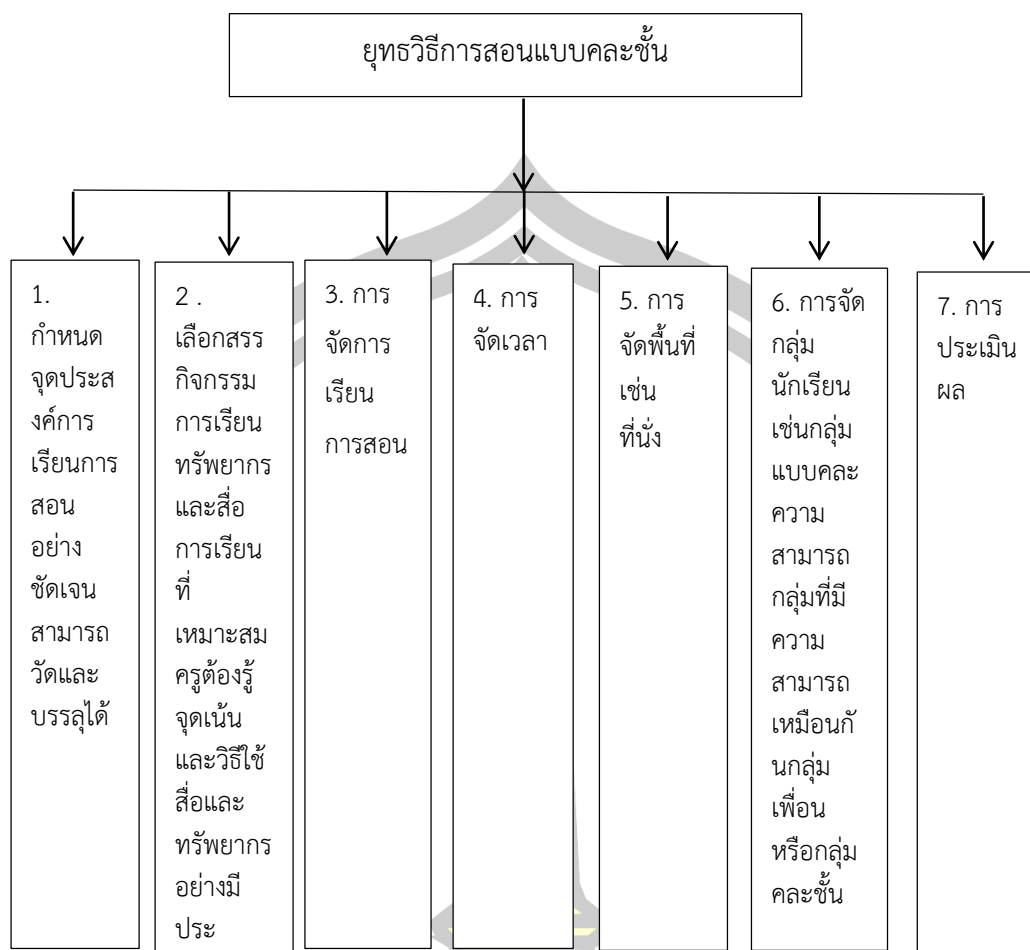
องค์ประกอบที่ 6 การจัดกลุ่มนักเรียน เช่น กลุ่มแบบความสามารถกลุ่มที่มีความสามารถเหมือนกันกลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มคละชั้น

1. วิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็นรายบุคคล
2. ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล
3. จัดกลุ่มแบบความสามารถกลุ่มที่มีความสามารถเหมือนกันกลุ่มเพื่อนหรือกลุ่มคละชั้น
4. นักเรียนแต่ละคนมีศักยภาพในการเพิ่มพูนความรู้ในห้องเรียน

องค์ประกอบที่ 7 การประเมินผล

1. ประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย
2. วัดและประเมินผลตามสภาพจริง
3. ประเมินการแสดงความคิดเห็นจากทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองและครูผู้สอน
4. วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ

ภาพประกอบ 7 ยุทธวิธีการสอนแบบคละชั้น

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง การจัดการเรียนรู้แบบรวมชั้นเรียนตั้งแต่ 2 ชั้นเรียนขึ้นไปในห้องเรียนเดียวกันโดยมีครูผู้สอนเพียงคนเดียว ซึ่งมีการจัดชั้นเรียนดังนี้ ชั้น ป.1 รวมกับชั้น ป.2 และชั้น ป.4 รวมกับชั้น ป.5 โดยจัดกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถใกล้เคียงกันและนักเรียนทั่วไปที่มีอายุและระดับชั้นต่างกัน 1-2 ปี นักเรียนมีความหลากหลายทางประสบการณ์ ความสนใจ วุฒิภาวะ ความต้องการ ความสามารถและภาวะทางเศรษฐกิจ ครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีทักษะและความสามารถแตกต่างกัน

จากแนวคิดของนักวิชาการต่างๆ ผู้วิจัยสังเคราะห์เพื่อหาคำประกอบขั้นตอนจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ดังตาราง 8

ตาราง 8 การวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

องค์ประกอบ การจัดการ เรียนรู้แบบคละ ชั้น	ชื่อนักวิชาการ						โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติ เป็นเลิศ ด้านการจัดการเรียนรู้แบบ คละชั้น (Best Practices)			ความถี่
	Unesco (1989)	สำลี รักสุทธี (2546)	วัฒนาพร รุ่งบังทุกซ์ (2542)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุทรธานี เขต 4 (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549)	โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1	โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สพป. เลย เขต 2	โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป. หนองบัวลำภู เขต 1	
1. ชั้นกำหนด หัวเรื่อง	✓	✓		✓	✓		✓	✓	✓	7
2. ชั้นวิเคราะห์ ผังความคิด		✓					✓			2
3. ชั้นออกแบบ การเรียนรู้		✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	7
4. ชั้น ปฏิบัติการเรียน การสอน	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	8
5. ชั้นสรุปองค์ ความรู้		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
6. ชั้นผู้เรียน นำเสนอความรู้		✓		✓			✓		✓	4

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ การจัดการ เรียนรู้แบบคละ ชั้น	ชื่อนักวิชาการ						โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติ เป็นเลิศ ด้านการจัดการเรียนรู้แบบ คละชั้น (Best Practices)			รวม
	Unesco (1989)	สำลี รักสุทธี (2546)	วัฒนาพร รุ่งงษ์ทุกซ์ (2542)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุทรธานี เขต 4 (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549)	โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1	โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สพป. เลย เขต 2	โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป. หนองบัวลำภู เขต 1	
7. ชั้น ประเมินผลการ เรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	7
8. ชั้นเตรียม			✓					✓		2
9. ชั้นทบทวน ความรู้				✓				✓	✓	3
10. ช้่นนำ						✓			✓	2
11. ชั้นอภิปราย				✓						1
12.ชั้นวิเคราะห์ ผู้เรียน	✓	✓		✓	✓			✓	✓	6

จากตาราง 8 การวิเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นของนักวิชาการและโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices) แล้วนำมาสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นได้ ดังนี้ 1) ชั้นกำหนดหัวเรื่อง 2) ชั้นออกแบบการเรียนรู้ 3) ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน 4) ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ 5) ชั้นสรุปองค์ความรู้ 6) ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน 7) ชั้นวิเคราะห์ฝั่งความคิด 8) ชั้นเตรียม 9) ชั้นทบทวนความรู้ 10) ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ 11) ชั้นนำ 12) ชั้นอภิปราย ผู้วิจัยเห็นว่าหากเรียงตามที่สังเคราะห์ได้ จะทำให้ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้วากวนไปมา และมีหลายข้อที่มีกระบวนการจัดการเรียนรู้คล้ายกัน ผู้วิจัยจึงได้ผนวกเข้าด้วยกันและจัดเรียงขั้นตอนใหม่ ได้ดังนี้ 1) ชั้นกำหนดหัวเรื่อง 2) ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน 3) ชั้นออกแบบการเรียนรู้ 4) ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน 5) ชั้นสรุปองค์ความรู้ 6) ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ 7) ชั้นประเมินผลการเรียนรู้

ตาราง 9 การสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	องค์ประกอบที่นำมาผนวกกัน
7 องค์ประกอบ	
1) ชั้นกำหนดหัวเรื่อง	1. ชั้นกำหนดหัวเรื่อง
	2. ชั้นวิเคราะห์ฝั่งความคิด
2) ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน	3. ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน
3) ชั้นออกแบบการเรียนรู้	4. ชั้นออกแบบการเรียนรู้
	5. ชั้นเตรียม
4) ชั้นปฏิบัติการเรียน	6. ชั้นปฏิบัติการเรียน
	7. ชั้นนำ
5) ชั้นสรุปองค์ความรู้	8. ชั้นสรุปองค์ความรู้
	9. ชั้นทบทวนความรู้
6) ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้	10) ชั้นนำเสนอความรู้
	11. ชั้นอภิปราย
7) ชั้นประเมินผลการเรียนรู้	12. ชั้นประเมินผลการเรียนรู้

จากตาราง 9 การสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นของนักวิชาการ และโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices) แล้วนำมาสังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น หมายถึง การจัดการเรียนรู้แบบรวมชั้นเรียนตั้งแต่ 2 ชั้นเรียนขึ้นไปในห้องเรียนเดียวกันโดยมีครูผู้สอนเพียงคนเดียว ซึ่งมีการจัดชั้นเรียนดังนี้ ชั้น ป.1 รวมกับชั้น ป.2 และชั้น ป.4 รวมกับชั้น ป.5 โดยจัดกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถใกล้เคียงกันและนักเรียนทั่วไปที่มีอายุและระดับชั้นต่างกัน 1-2 ปี นักเรียนมีความหลากหลายทางประสบการณ์ ความสนใจ วุฒิภาวะ ความต้องการ ความสามารถและภาวะทางเศรษฐกิจ ครูเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีทักษะและความสามารถแตกต่างกันแต่ละชั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

1. ขั้นกำหนดหัวเรื่อง คือ กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่นักเรียนสนใจ ใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด กำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลาย เพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม และมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด ครูกำหนดหัวเรื่องพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ให้เด็กไปแล้ว และที่วางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

2. ขั้นวิเคราะห์ผู้เรียน คือ การวิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็นรายบุคคลเพื่อให้ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และหาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น ผู้สอนได้จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร และเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้นโดยที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการสอน หรือนวัตกรรมการเรียนรู้

3. ขั้นออกแบบการเรียนรู้ คือ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายว่าจะสอนรูปแบบใด ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน เป็นกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมรายบุคคล โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ ได้แก่ ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม เรียนรู้โดยไม่ยึดเนื้อหา แต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่การเรียนรู้และจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

4. ขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน คือ ขั้นลงมือปฏิบัติหลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว ขั้นนี้ผู้เรียนมีการลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนาม เรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนแต่ละคน/กลุ่ม อาจใช้เวลา ในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ครูคอยติดตามให้การสนับสนุนส่งเสริมเพื่อให้นักเรียนต้องร่วมกิจกรรมตลอดอย่างต่อเนื่อง มีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน และอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน

5. **ขั้นสรุปองค์ความรู้** คือ ขั้นตอนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนนำเอาสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรุปความรู้ด้วยตนเอง หลังจากที่ได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน ผู้เรียนสามารถสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม ผู้เรียนสามารถสรุปผลที่ได้ อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระโดยที่ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย ร่วมกันสรุปองค์ความรู้เป็นผังความคิดโดยใช้สีสัน ภาพวาด การ์ตูนมาประกอบตามความถนัดของนักเรียนละทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล ขั้นสุดท้ายครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียน

6. **ขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้** คือ ขั้นตอนที่ครูควรทราบผลสำเร็จของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวัดผล จึงควรให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน มีรูปแบบการนำเสนอมีหลากหลายรูปแบบ เช่น การรายงาน หรือนำเสนอ การจัดนิทรรศการ การผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน

7. **ขั้นประเมินผลการเรียนรู้** คือ การประเมินผลการเรียนรู้จากการเรียนการสอน สามารถประเมินได้หลายวิธี โดยนำเอาวิธีวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การประเมินจากการแสดงความคิดเห็นจากทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองและครูผู้สอน นักเรียนสร้างคำถามปลายเปิดในประเด็นต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ ครูวัดความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนรู้แบบคละชั้นของผู้เรียนเอง โดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้อง กับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ครูนำผลการวัดและประเมินผลไป ดำเนินการปรับปรุงเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ตาราง 10 วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขององค์ประกอบที่ 1
 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง

ตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง	ชื่อนักวิชาการ						โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices)			ความถี่
	Unesco (1989)	สาลี รักสุทธี (2546)	วิวัฒน์พร ระวังทุกข์ (2542)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 4 (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549)	โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สพ.อุบลราชธานี เขต 1	โรงเรียนบ้านนาหมือดแอ่ สพ. เลย เขต 2	โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพ.หนองบัวลำภู เขต 1	
1. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่นักเรียนสนใจ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6	
2. ใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง		✓		✓	✓		✓	✓	6	
3. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	6	
4. กำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลาย เพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม		✓		✓	✓		✓	✓	5	
5. กำหนดหัวเรื่อง โดยครูพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว	✓	✓			✓		✓		5	

ตาราง 10 (ต่อ)

ตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง	ชื่อนักวิชาการ						โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices)			ความถี่
	Unesco (1989)	สาลี รักสุทธี (2546)	วัฒนาพร ระวังบุทช์ (2542)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549)	โรงเรียนบ้านหนองอีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1	โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สพป.เลย เขต 2	โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป.หนองบัวลำภู เขต 1	
6. วางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้		✓		✓				✓		3
7. ส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้	✓	✓		✓			✓	✓	✓	6

พหุบัณฑิต ชีเว

ตาราง 11 วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขององค์ประกอบที่ 2
 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน

ตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน	ชื่อนักวิชาการ						โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติ เป็นเลิศ ด้านการจัดการเรียนรู้ แบบ คละชั้น (Best Practices)			ความถี่
	Unesco (1989)	คำลี้ รักสุณี (2546)	วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 4 (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549)	โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1	โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สพป. เลย เขต 2	โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป. หนองบัวลำภู เขต 1	
1. วิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความ พร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็น รายบุคคล	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	6	
2. ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล		✓		✓	✓		✓	✓	5	
3. หาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มี ข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น				✓	✓				2	
4. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือ นวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการ เรียนรู้	✓	✓	✓		✓		✓	✓	6	
5. มีสื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับการ จัดการเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับ หลักสูตร	✓	✓	✓				✓		4	
6. นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือก สื่อการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้			✓					✓	2	

ตาราง 11 (ต่อ)

ตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ผู้เรียน	ชื่อนักวิชาการ						โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices)			ความถี่
	Unesco (1989)	คำลี รักสุทธี (2546)	วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 4 (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549)	โรงเรียนบ้านหนองอีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1	โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สพป. เลย เขต 2	โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป. หนองบัวลำภู เขต 1	
7.จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการของผู้เรียน	✓	✓			✓			✓	✓	5

พหุบัณฑิต ชีเว

ตาราง 12 วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขององค์ประกอบที่ 3
 ชั้นออกแบบการเรียนรู้

ตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 3 ชั้นออกแบบการเรียนรู้	ชื่อนักวิชาการ						โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices)			ความถี่
	Unesco (1989)	ลำลือ รักสุทธิ (2546)	วิวัฒน์พร ระวังทุกข์ (2542)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 4 (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549)	โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1	โรงเรียนบ้านนาหม้อตแอ้ สพป. เลย เขต 2	โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป.หนองบัวลำภู เขต 1	
1. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย	✓						✓	✓	✓	4
2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน		✓	✓	✓	✓		✓	✓		5
3. ออกแบบเป็น กิจกรรมรายบุคคล โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้	✓			✓	✓		✓	✓	✓	6
4. ออกแบบเป็นกิจกรรมกลุ่มโดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้	✓		✓	✓	✓			✓	✓	5
5. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ		✓	✓		✓		✓	✓	✓	6

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 3 ชั้นออกแบบการเรียนรู้	ชื่อนักวิชาการ						โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices)			ความถี่
	Unesco (1989)	สำลิตี รักสุทธิ (2546)	วิวัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 4 (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549)	โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1	โรงเรียนบ้านนาทม้อตแต่ สพป. เลย เขต 2	โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป. หนองบัวลำภู เขต 1	
6.ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง			✓	✓	✓		✓	✓		5
7.ออกแบบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม			✓		✓		✓		✓	4
8.มีการออกแบบการเรียนรู้โดยไม่มียึดเนื้อหา แต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่การเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
9.มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	6

ตาราง 13 วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขององค์ประกอบที่ 4
 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน

ตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 4 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน	ชื่อนักวิชาการ						โรงเรียนที่มีแนว ปฏิบัติเป็นเลิศ ด้านการจัดการ เรียนรู้แบบ คละชั้น (Best Practices)			ความถี่
	Unesco (1989)	ลำติ รักสุทธิ (2546)	วิวัฒนาพร รงษ์บุทกซ์ (2542)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 4 (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549)	โรงเรียนบ้านหนองฮีทองแค้น สพป.อุบลราชธานี เขต 1	โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สพป. เลย เขต 2	โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป.หนองบัวลำภู เขต 1	
1.จัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบ การเรียนรู้ไว้แล้ว	✓	✓	✓	✓		✓	✓			5
2.จัดการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติศึกษา ภาคสนาม			✓	✓			✓			3
3.มีการเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่ง เรียนรู้ที่หลากหลาย	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	7
4.ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละ คน/กลุ่มที่แตกต่างกัน	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
5.ติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่าง ต่อเนื่อง	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	8
6.จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้แสดงออก สอดคล้องกับ เป้าหมายการเรียนรู้ ตามความตอง การของผู้เรียน	✓	✓			✓	✓		✓	✓	6

ตาราง 13 (ต่อ)

ตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 4 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน	ชื่อนักวิชาการ						โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices)			ความถี่
	Unesco (1989)	คำลือ รักสุทธิ (2546)	วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 4 (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549)	โรงเรียนบ้านหนองอีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1	โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สพป. เลย เขต 2	โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป. หนองบัวลำภู เขต 1	
7.ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	7

พหุบัณฑิต ชีเว

ตาราง 14 วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขององค์ประกอบที่ 5
 ชั้นสรุปความรู้

ตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 5 ชั้นสรุปองค์ความรู้	ชื่อนักวิชาการ						โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices)			ความถี่
	Unesco (1989)	ลัทธิ รักสุທີ (2546)	วิวัฒนาการ รัชชูปถุทซ์ (2542)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 4 (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549)	โรงเรียนบ้านหนองฮีทองแค้น สพป.อุบลราชธานี เขต 1	โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สพป. เลย เขต 2	โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป.หนองบัวลำภู เขต 1	
1.กำหนดให้ผู้เรียนนำเอาสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรุปความรู้ด้วยตนเอง	✓	✓	✓			✓	✓		✓	5
2.กำหนดให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	5
3.ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม	✓	✓	✓			✓	✓		✓	4
4.ผู้เรียนสรุปผลที่ได้ อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย		✓	✓			✓			✓	4
5.ร่วมกันสรุปองค์ความรู้เป็นผังความคิดโดยใช้สีสัน ภาพวาด การ์ตูนมาประกอบตามความถนัดของนักเรียน		✓	✓				✓		✓	4

ตาราง 14 (ต่อ)

ตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 5 ชั้นสรุปองค์ความรู้	ชื่อนักวิชาการ						โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices)			ความถี่
	Unesco (1989)	คำลือ รักสุทธิ (2546)	วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 4 (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549)	โรงเรียนบ้านหนองอีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1	โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สพป. เลย เขต 2	โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป. หนองบัวลำภู เขต 1	
6.นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓	7
7.ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียน			✓			✓	✓	✓		4

พหุบัณฑิต ชีเว

ตาราง 15 วิเคราะห์และสังเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขององค์ประกอบที่ 6
 ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้

ตัวชี้วัดองค์ประกอบที่ 6 ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้	ชื่อนักวิชาการ						โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติ เป็นเลิศ ด้านการจัดการเรียนรู้ แบบ คละชั้น (Best Practices)			ความถี่
	Unesco (1989)	คำลี รักสุทธี (2546)	วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต 4 (2551)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549)	โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1	โรงเรียนบ้านนาเหนือตมอ่ สพป. เลย เขต 2	โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป. หนองบัวลำภู เขต 1	
1. นำผลสำเร็จของผู้เรียนมาเป็น ข้อมูลเพื่อประกอบการวัดผล				✓			✓			2
2. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน		✓							✓	2
3. รูปแบบการนำเสนอผลงาน ที่มีความหลากหลาย		✓		✓					✓	3
4. นำเสนอผลงานรูปแบบการ รายงานหรือนำเสนองาน		✓		✓			✓			3
5. นำเสนอผลงานรูปแบบ การจัดนิทรรศการ				✓			✓			2
6. นำผลงานนักเรียนไปติดผนัง ห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ ในชั้นเรียน		✓		✓			✓		✓	4
7. ส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัว และสนทนาซักถามหน้า ชั้นเรียน		✓		✓			✓		✓	4

จากตาราง 10 - 16 แสดงการวิเคราะห์ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ทั้ง 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ชั้นกำหนดหัวเรื่อง 2) ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน 3) ชั้นออกแบบการเรียนรู้ 4) ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน 5) ชั้นสรุปองค์ความรู้ 6) ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ 7) ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ และผู้วิจัยได้ พิจารณาตัวชี้วัดที่มีความหมายเหมือนกันมารวมเป็นตัวชี้วัดเดียวกัน แล้วสรุปแยกตัวชี้วัดตามองค์ประกอบได้ดังตาราง

ตาราง 17 สรุปองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
1. ชั้นกำหนดหัวเรื่อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่น่าสนใจ 2. ใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง 3. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด 4. กำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลาย เพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม 5. กำหนดหัวเรื่อง โดยครูพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว 6. วางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 7. ส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้
2. ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. วิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็นรายบุคคล 2. ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3. หาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น 4. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้ 5. มีสื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับการจัดการเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร 6. นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการสอน หรือนวัตกรรมการเรียนรู้ 7. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการของผู้เรียน
3. ชั้นออกแบบการเรียนรู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน 3. ออกแบบเป็น กิจกรรมรายบุคคล โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ 4. ออกแบบเป็นกิจกรรมกลุ่ม โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ 5. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตาราง 17 (ต่อ)

องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
	6. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง 7. ออกแบบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม 8. ออกแบบการเรียนรู้โดยไม่ยึดเนื้อหา แต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่การเรียนรู้ 9. จัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้
4. ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน	1. จัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว 2. จัดการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนาม 3. มีการเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 4. ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่ม ที่แตกต่างกัน 5. ติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 6. จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้แสดงออก สอดคล้องกับ เป้าหมายการเรียนรู้ ตามความต้องการของผู้เรียน 7. ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน
5. ชั้นสรุปองค์ความรู้	1. กำหนดให้ผู้เรียนนำเอาสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรุปความรู้ด้วยตนเอง 2. กำหนดให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน 3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม 4. ผู้เรียนสรุปผลที่ได้ อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย 5. ร่วมกันสรุปองค์ความรู้เป็นผังความคิด โดยใช้สีสัน ภาพวาด การ์ตูน มาประกอบตามความถนัดของนักเรียน 6. นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล 7. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียน
6. ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้	1. นำผลสำเร็จของผู้เรียน มาเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการวัดผลและประเมินผล 2. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน 3. รูปแบบการนำเสนอผลงานที่มีความหลากหลาย 4. นำเสนอผลงานรูปแบบการรายงานหรือนำเสนองาน

ตาราง 17 (ต่อ)

องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	ตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
	5. นำเสนอผลงานรูปแบบการจัดนิทรรศการ 6. นำผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน 7. ส่งเสริมให้นักเรียน ปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน
7. ชั้นประเมินผลการเรียนรู้	1. ประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย 2. วัดและประเมินผลตามสภาพจริง 3. ประเมินการแสดงความคิดเห็นจากทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองและครูผู้สอน 4. สร้างคำถามปลายเปิดในประเด็นต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ 5. วัดความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนรู้แบบคละชั้นของผู้เรียน 6. วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้อง กับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ 7. นำผลการวัดและประเมินผลไป ดำเนินการปรับปรุง เพื่อพัฒนาผู้เรียน

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้คละชั้นเป็นกระบวนการจัดการเรียนรวมรูปแบบหนึ่งในห้องเรียนมีทั้งนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและนักเรียนทั่วไปที่มีอายุและระดับชั้นต่างกัน 2-3 ปี มาเรียนด้วยกันกับครู คนเดียวกัน นักเรียนมีความหลากหลายทางประสบการณ์ ความสนใจ วุฒิภาวะ ความต้องการ ความสามารถและภาวะทางเศรษฐกิจ เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีมีส่วนร่วมในการเรียนห้องเรียน ครูเป็นผู้ออกแบบและจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีทักษะและความสามารถแตกต่างกันและโดยมีองค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 7 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง องค์ประกอบที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน องค์ประกอบที่ 3 ชั้นออกแบบการเรียนรู้ องค์ประกอบที่ 4 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน องค์ประกอบที่ 5 ชั้นสรุปองค์ความรู้ องค์ประกอบที่ 6 ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ องค์ประกอบที่ 7 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้

โปรแกรมและการพัฒนาโปรแกรม

3.1 ความหมายของโปรแกรม

Barr and Keating (1990) กล่าวว่าโปรแกรมมีความหมายได้หลายอย่างขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล โดยทั่วไปคำว่าโปรแกรมใช้ใน 3 ความหมาย คือ

3.1.1 โปรแกรม หมายถึง หน่วย (Units) ที่จัดขึ้นเพื่อทำกิจกรรมพิเศษหรือให้บริการตามความต้องการของสถาบันหรือบุคคล

3.1.2 โปรแกรม หมายถึง ลำดับการปฏิบัติตามที่วางแผนไว้ (Series of Planned Intervention) เพื่อวัตถุประสงค์โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ

3.1.3 โปรแกรม หมายถึง กิจกรรมที่วางแผนไว้ (Planned Activity) เพื่อเป้าหมายโดยเฉพาะ

Boyle (1981) ได้ให้คำจำกัดความของโปรแกรมว่าหมายถึงสิ่งที่เกิดจากการจัดกิจกรรมประกอบด้วยการวิเคราะห์ความต้องการการวางแผนการเรียนการสอนการประชาสัมพันธ์ การประเมินผลและการรายงานผล

Rogers (2000) ได้ให้ความหมายของทฤษฎีโปรแกรมเป็นการสร้างโมเดลที่เป็นไปได้เกี่ยวกับโปรแกรมถูกคาดหวังว่าจะทำงานอย่างไรเพื่อที่จะทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ต้องการซึ่งนักประเมินจะใช้ทฤษฎีนี้เป็นแนวทางในการดำเนินการประเมินและใช้เป็นมาตรฐานในการตัดสินประสิทธิผลของโครงการ

สุวิมล ว่องวานิช (2550) ได้ให้ความหมายของโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพครู คือระบบโครงสร้างที่กำหนดกิจกรรมต่างๆ ที่ออกแบบมาเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันเพื่อการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานของครู

อุ้นตา นพคุณ (2548) ได้กล่าวถึง ความแตกต่างกันของคำว่าโปรแกรมและโครงการไว้ อย่างน่าสนใจว่าโปรแกรม (Program) คือ งานประจำที่มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องส่วนโครงการจะมีลักษณะที่เป็นงานเฉพาะกิจตามความ จำเป็นในสังคมเพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆ แต่ถ้าหากโครงการมีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาที่ยาวนาน ในกรณีเช่นนี้โครงการก็จะกลายเป็นโปรแกรม ดังนั้น ระยะเวลาจึงจำเป็นในการปฏิบัติงาน อย่างต่อเนื่องและมีการพัฒนา ประเมินผลเพื่อการคงอยู่ของกิจกรรมเป็นปัจจัยที่สำคัญของ โปรแกรม

สรุปได้ว่า โปรแกรม หมายถึง กิจกรรมหรือชุดกิจกรรมที่มีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบที่ออกแบบพัฒนาขึ้นสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ใดๆ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของแต่ละองค์กร ซึ่งมีการวางแผนไว้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนในการพัฒนาที่ออกแบบมาจากการนำเอาองค์ประกอบที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายภายใต้บริบทของการพัฒนาในแต่ละองค์กร

3.2. การพัฒนาโปรแกรมและองค์ประกอบของโปรแกรม

Kanaya และ McMillan (2005) ได้ศึกษาองค์ประกอบของโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพครู พบว่าประกอบด้วย องค์ประกอบของโปรแกรมและองค์ประกอบของบุคคลองค์ประกอบของโปรแกรมประกอบด้วย 1) รูปแบบ 2) ระยะเวลา 3) การเป็นกลุ่มผู้เข้าอบรมที่อยู่ในบริบทเดียวกัน 4) การเรียนรู้เชิงรุก 5) การเรียนรู้ที่เนื้อหาความรู้ 6) มีความต่อเนื่องเชื่อมโยงองค์ประกอบของบุคคลประกอบด้วย 1) การได้รับการยอมรับ 2) การมีแรงจูงใจ

Caffarella (2002) ได้นำเสนอการวางแผนโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนไว้ในหนังสือ Planning Programs for Adult Learners ซึ่งประกอบไปด้วย 9 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การสร้างข้อมูลพื้นฐานสำหรับกระบวนการวางแผน
- ขั้นที่ 2 การระบุแนวคิดของโปรแกรม
- ขั้นที่ 3 การจัดลำดับแนวความคิดของโปรแกรม
- ขั้นที่ 4 การพัฒนาวัตถุประสงค์ของโปรแกรม
- ขั้นที่ 5 การเตรียมการสำหรับการถ่ายโอนการเรียนรู้
- ขั้นที่ 6 การสร้างแผนการประเมินผล การกำหนดรูปแบบ ตารางเวลาและความต้องการทางด้านเจ้าหน้าที่
- ขั้นที่ 7 การออกแบบแผนการสอน
- ขั้นที่ 8 การประสานงานผู้สนับสนุน
- ขั้นที่ 9 การสื่อสารคุณค่าของโปรแกรม

Houle (1996) ได้นำเสนอการวางโปรแกรม การพัฒนาบุคลากรไว้ในหนังสือการออกแบบการศึกษา (The Design of Education) ซึ่งประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้ คือ

- ขั้นที่ 1 การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมและระบุกิจกรรมที่เป็นไปได้
- ขั้นที่ 2 การตัดสินใจทางด้านกระบวนการที่จะนำไปใช้
- ขั้นที่ 3 การระบุวัตถุประสงค์และการปรับให้เหมาะสม
- ขั้นที่ 4 การออกแบบรูปแบบที่เหมาะสมทางด้านทรัพยากร ผู้นำ วิธีการ ตาราง

กำหนดการลำดับเรื่อง การเสริมแรงทางสังคม การทำให้อยู่ในรูปปัจเจกบุคคล บทบาทและความสัมพันธ์เกณฑ์ทางด้านประเมิณผล และความชัดเจนของการออกแบบ

ขั้นที่ 5 รูปแบบที่ใช้มีความเหมาะสมกับแบบแผนของชีวิตที่ใหญ่กว้างทั้งด้านการแนะนำผู้เรียน รูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้เรียน งบประมาณ การเงินที่สนับสนุนและการตีความหมาย

ขั้นที่ 6 นำแผนไปสู่ผลการกระทบเชิงบวกที่จะเกิดขึ้นในองค์การ ทั้งในระดับบุคคล ระดับกลุ่มบุคคล ระดับองค์การ

ขั้นที่ 7 การวัดผลลัพธ์และการประเมินประสิทธิผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนาตามกระบวนการของโปรแกรม

Barr และ Keating (1990) กล่าวถึง รูปแบบการพัฒนา โปรแกรม (Program Development Model) โดยเสนอรูปแบบ 5 ขั้น เพื่อการพัฒนาโปรแกรม (Five-step Model for Program Development) คือ

ขั้นที่ 1 การประเมิน (Assessment)

- 1.1 ประเมินความต้องการของนิสิตนักศึกษา
- 1.2 ประเมินสิ่งแวดล้อม สถาบัน
- 1.3 ประเมินทรัพยากร ได้แก่ บุคลากร เงิน และทรัพยากรทาง

ขั้นที่ 2 การวางแผน (P)

- 2.1 การพัฒนาที่วางแผน
- 2.2 กำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์และการประเมินผลกายภาพ
- 2.3 เลือกวิธีปฏิบัติ
- 2.4 ฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
- 2.5 กำหนดงบประมาณที่ต้องใช้
- 2.6 กำหนดเวลาที่ใช้จนสิ้นสุดโปรแกรม

ขั้นที่ 3 การปฏิบัติ (Implementation)

- 3.1 กำหนดความรับผิดชอบ เช่น ทักษะความสามารถและงานที่ต้องทำ
- 3.2 ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้
- 3.3 ประเมินผลกระบวนการ (Process) และประเมินผลผลิต (Product)

ขั้นที่ 4 ประเมินหลังใช้โปรแกรม (Post-assessment) ใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินกระบวนการและผลผลิตเพื่อการตัดสินใจอนาคตของโปรแกรม

ขั้นที่ 5 การตัดสินใจเชิงบริหาร (Administrative Decision) การตัดสินใจว่าจะดำเนินโปรแกรมต่อไป หรือยุติโปรแกรมหรือดัดแปลงปรับปรุง

Styles. (1990) เสนอรูปแบบการพัฒนาโปรแกรม (Program Development Model)

ประกอบด้วย

1. การประเมินความต้องการ
2. ตั้งวัตถุประสงค์
3. การวางแผนตั้งทีมงาน
4. การพัฒนาบุคลากร
5. การประเมินผล
6. วิธีลงมือปฏิบัติ
7. การจัดการทรัพยากร
8. การประเมินสิ่งแวดล้อม

Knowles (1980) ได้นำเสนอการวางโปรแกรม การพัฒนาการศึกษาไว้ในหนังสือ

The Modern Practice of Adult Education : From Pedagogy to Andragogy ซึ่งประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การจัดบรรยากาศสำหรับการเรียนรู้
- ขั้นที่ 2 การจัดตั้งโครงสร้างองค์การสำหรับวางแผน
- ขั้นที่ 3 การวินิจฉัยความต้องการสำหรับการเรียนรู้
- ขั้นที่ 4 การจัดสร้างทิศทางเป้าหมายสำหรับการเรียนรู้
- ขั้นที่ 5 การปฏิบัติตามโปรแกรม (การสรรหาและการฝึกอบรมการจัดการเกี่ยวกับผู้สนับสนุนการเรียนรู้และกระบวนการ การปรึกษาทางด้านการศึกษาการงบประมาณ)
- ขั้นที่ 6 การออกแบบด้านประสบการณ์ในการเรียนรู้
- ขั้นที่ 7 การประเมินผล และการวินิจฉัยซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

ปริญญญา มีสุข (2552) ได้ออกแบบโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพครูแบบมีส่วนร่วมของครู ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ดังนี้ สภาพปัญหา วัตถุประสงค์ โครงสร้างเวลาคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโปรแกรม เนื้อหาที่ใช้เอกสารที่ใช้การจัดการเรียนรู้ในโปรแกรม และการประเมินผลโปรแกรม

อุ้นตา นพคุณ (2548) กล่าวว่า การพัฒนาโปรแกรม มีดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกลุ่มผู้รับบริการ ว่าเป็นใคร มีภูมิหลังอย่างไร
- ขั้นตอนที่ 2 ระบุเนื้อหาให้สอดคล้องกับประสบการณ์และภูมิหลังของกลุ่ม

ผู้รับบริการ

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 4 การนำแผนการสอนไปปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลโครงการ

หรรษา สุขกาล (2543) ได้เสนอ องค์ประกอบของการพัฒนาโปรแกรม (Elements of Program Development) ว่ามี 3 องค์ประกอบ คือ บริบท (Context) เป้าหมาย (Goal) และแผนหรือวิธีปฏิบัติ (Plan or Method) องค์ประกอบทั้งสามจะต้องมีความเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสำเร็จ

จากองค์ประกอบของแนวคิดต่างๆ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรม ได้ดังตาราง 18

ตาราง 18 การวิเคราะห์องค์ประกอบของโปรแกรม

องค์ประกอบโปรแกรม	ชื่อนักวิชาการ										ความถี่
	Kanaya and McMillan (2005)	Caffarella (2002)	Houle (1996)	Barr and Keating (1990)	Styles (1990)	Knowles (1980)	ปริญญา มีสุข (2552)	นฤมล มณีงาม (2547)	อุ้นตา นพคุณ (2546)	ทรรษา สุขกาล (2543)	
1. ข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหา	✓	✓				✓	✓			✓	5
2. ที่มาและความสำคัญ				✓	✓	✓			✓		4
3. แนวคิดหลักการ		✓								✓	2
4. การวางแผนการออกแบบ		✓	✓	✓	✓	✓				✓	7
5. วิสัยทัศน์			✓								1
6. เป้าหมาย						✓				✓	2
7. วัตถุประสงค์		✓	✓		✓		✓	✓	✓		6
8. โครงสร้าง	✓					✓	✓	✓			4
9. เนื้อหา	✓						✓	✓			3
10. ระยะเวลา	✓						✓				2
11. สื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้							✓	✓			2
12. การตัดสินใจเชิงบริหาร				✓							1
13. ศึกษาคุณค่า คุณสมบัติโปรแกรม		✓						✓			2
14. รูปแบบและวิธีพัฒนา		✓		✓	✓		✓		✓		5
15. การจัดการเรียนรู้โปรแกรม	✓					✓	✓	✓			5

ตาราง 18 (ต่อ)

องค์ประกอบโปรแกรม	ชื่อนักวิชาการ										ความถี่
	Kanaya and McMillan (2005)	Caffarella (2002)	Houle (1996)	Barr and Keating (1990)	Styles (1990)	Knowles (1980)	ปริญญา มีสุข (2552)	นงนเด มณีงาม (2547)	อุ้นตา นพคุณ (2546)	ทรรษา สุขกาล (2543)	
16. แนวทางการจัดกิจกรรม	✓	✓			✓		✓		✓		5
17. การนำไปใช้			✓		✓	✓				✓	5
18. เทคนิคและเครื่องมือ	✓	✓		✓	✓	✓		✓			6
19. การถ่ายโอนการเรียนรู้		✓									1
20. การประเมินผล		✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		8

จากตาราง 18 ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบของโปรแกรมทั้ง 20 องค์ประกอบ มาสังเคราะห์หรือ
 ผสมรวมได้ 9 องค์ประกอบ โดยพิจารณาองค์ประกอบที่ตรงกันหรือสอดคล้องกันจึงสรุป
 องค์ประกอบของโปรแกรมได้ 9 องค์ประกอบ แสดงดังตาราง 19 ดังนี้

ตาราง 19 การสังเคราะห์องค์ประกอบโปรแกรม

องค์ประกอบโปรแกรม ที่สังเคราะห์ได้ 5 องค์ประกอบ	องค์ประกอบที่นำมาผสมรวม
1. ที่มาและความสำคัญ	1. ข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหา
	2. ที่มาและความสำคัญ
	3. แนวคิดหลักการ
2. วัตถุประสงค์	4. วัตถุประสงค์
3. เป้าหมาย	5. เป้าหมาย
	6. วิสัยทัศน์

ตาราง 19 (ต่อ)

องค์ประกอบโปรแกรม ที่สังเคราะห์ได้ 5 องค์ประกอบ	องค์ประกอบที่นำมาผนวกรวม
4. รูปแบบและวิธีพัฒนา	7. รูปแบบและวิธีพัฒนา
	8. การจัดการเรียนรู้โปรแกรม
	9. การประสานงาน
	10. การนำไปใช้
	11. การถ่ายโอนการเรียนรู้
5. โครงสร้าง	12. โครงสร้าง
6. เนื้อหา	13. เนื้อหา
	14. การตัดสินใจเชิงบริหาร
	15. ศึกษาคุณค่า คุณสมบัติโปรแกรม
7. แนวทางการจัดกิจกรรม	16. แนวทางการจัดกิจกรรม
	17. ระยะเวลาการจัดกิจกรรม
	18. การวางแผนการออกแบบ
8. เทคนิคและเครื่องมือ	19. เทคนิคและเครื่องมือ
	20. สื่อนวัตกรรมและแหล่งเรียนรู้
9. การประเมินผล	21. การประเมินผล

จากตาราง 19 สรุปได้ว่า องค์ประกอบโปรแกรมมี 9 องค์ประกอบ ดังนี้

1) ที่มาและความสำคัญ	2) วัตถุประสงค์	3) เป้าหมาย
4) รูปแบบและวิธีพัฒนา	5) โครงสร้าง	6) เนื้อหา
7) แนวทางการจัดกิจกรรม	8) เทคนิคและเครื่องมือ	
9) การประเมินผล		

1. หลักการและแนวคิด หมายถึง การระบุแนวคิดหลักในกระบวนการดำเนินการพัฒนาโปรแกรมตามพันธกิจ ปรัชญา และเป้าหมาย

2. วัตถุประสงค์ คือ การวิเคราะห์ความต้องการแล้วระบุสิ่งที่ต้องดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

3. เนื้อหา คือการกำหนดงานที่ต้อง กำหนดคนที่รับผิดชอบ วิธีดำเนินการ กำหนดระยะเวลาทรัพยากร

4. วิธีการดำเนินการ คือ ขั้นตอนการพัฒนาการครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ภายในระยะเวลา งบประมาณ ที่กำหนด รวมไปถึงการประสานงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การถ่ายโอนการเรียนรู้ และการนำไปใช้

5. การประเมินผล คือ การกำหนดและการวัดผลลัพธ์ของโปรแกรม การใช้ข้อค้นพบจากการประเมินสำหรับการปรับปรุงโปรแกรม

จากการแนวคิดของนักวิชาการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า โปรแกรม หมายถึง กิจกรรมหรือชุดกิจกรรมที่มีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และ โปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 หมายถึง กิจกรรมหรือชุดกิจกรรมที่มีกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อมุ่งพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการดำเนินการ และการประเมินผล

การพัฒนาครู

การพัฒนา (Development) หมายถึง กระบวนการทุกอย่างที่จะทำให้สิ่งที่มีอยู่เจริญขึ้นดี ขึ้น เป็นประโยชน์มากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นตัวบุคคล ระบบงานองค์กร สถานที่ ทฤษฎี ความรู้สัจนิรันดร์ การพัฒนาบุคลากรซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าสูงสุดขององค์กร เพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมกับเหตุการณ์ปัจจุบันการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพสูงขึ้น สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสอนงาน การประชุม การให้การศึกษา การฝึกอบรม การสัมมนา การศึกษาดูงาน การศึกษาต่อ เป็นต้น การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาครู มีดังนี้

4.1 ความหมายของการพัฒนาครู

การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นสิ่งที่องค์กรต่างๆ ให้ความสำคัญเพราะการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา เป็นกระบวนการที่จัดให้มีขึ้นเพื่อให้บุคคลได้เรียนรู้และมีความชำนาญเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยมุ่งให้บุคคลนั้นได้เรียนรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะและเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบุคคลนั้นไปในแนวทางที่ต้องการ ได้มีผู้ให้ความหมายของการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ไว้ ดังต่อไปนี้

วิจิตร อวาทะกุล (2540) ให้ความหมายว่า การพัฒนาครู คือ การพัฒนากระบวนการที่กว้างขวาง หมายถึง กิจกรรมทั้งปวงมีลักษณะเป็นการเพิ่มพูนความสามารถการเรียนรู้การสอน การให้ความรู้ทุกประเภทไม่ว่าลักษณะใดหรือวิธีการแบบใดๆ การใช้คนให้ตรงกับงานตรงกับความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ ความถนัด ภายใต้การบริหารอำนวยการที่เหมาะสมการทำให้บุคคล เข้าใจองค์กร เข้าใจงาน เพื่อนร่วมงานที่เกี่ยวข้องอย่างมีความรับผิดชอบ รวมทั้งสภาพแวดล้อมต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างกว้างขวางทุกแง่มุม

วนิดา บุรณ์พงษ์ทอง (2543) ได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาครู หมายถึง กิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ แนวคิด ทักษะ บุคลิกภาพ วิสัยทัศน์และประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อเตรียมบุคคลสำหรับรองรับความเปลี่ยนแปลง และความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาองค์กร และวิชาชีพของบุคลากรเอง ผลที่ได้จากการพัฒนาบุคลากรคือ งาน และบุคลากรที่มีประสิทธิภาพนั่นเอง

พยอม วงศ์สารศรี (2538) สรุปความหมายไว้ว่า การพัฒนาครู หมายถึงการทำให้มีคุณภาพมากขึ้น ในกรณีเกี่ยวกับบุคคลก็คือ การดำเนินการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาที่ตนรับผิดชอบให้มีคุณภาพ ประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจแก่องค์กร

อนันต์ ศรีอำไพ (2549) สรุปความหมายไว้ว่า การพัฒนาครู คือการเพิ่มประสิทธิภาพด้าน ทักษะ ความชำนาญในการทำงาน ตลอดจนการปรับเปลี่ยนทัศนคติของบุคลากรให้ไปในทิศทางเดียวกัน โดยการเพิ่มประสิทธิภาพของบุคลากรนั้นสามารถทำได้ด้วยวิธีการฝึกอบรมปฐมนิเทศ ศึกษา ดูงาน รวมไปถึงการสัมมนาทั้งในและนอกสถานที่ เพื่อให้บุคลากรนั้นๆสามารถ ปฏิบัติงานได้อย่าง เต็มที่ และนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร

พนัส หันนาคินทร์ (2542) ให้ความหมายไว้ 2 คำ คือ คำว่า การฝึกฝน (Training) หมายถึง การเพิ่มความถนัด ทักษะ และความสามารถเฉพาะ ในการทำงาน และคำว่าการศึกษา (Educating) หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจและมโนทัศน์ รวมถึงทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพที่เปลี่ยนแปลง ทั้งด้านเทคโนโลยี เทคนิคในการทำงาน สภาพแวดล้อม และการที่ต้องไปปฏิบัติงานใหม่หรือรับตำแหน่งใหม่ก็อาจมีการทำงานที่แตกต่างไป จากเดิม แม้ความหมายของสองคำนี้อาจแตกต่างกันในเชิงวิชาการ แต่ในทางวิธีการนั้นทั้งสองคำนี้ หมายถึง การฝึกและการพัฒนา

จากความหมายการพัฒนาครูตามที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การพัฒนาครู หมายถึงการ ดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการ พัฒนาตนเองและนำมาปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบของตนเองในหน่วยงานนั้นให้เกิดประโยชน์และมี ประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อองค์กรหรือหน่วยงานและมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร

4.2 ความสำคัญและจำเป็นของการพัฒนาครู

การพัฒนาการพัฒนาครู มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะบุคลากรเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด ที่จะทำให้ตนเองและองค์กรมีความก้าวหน้า ดังมีผู้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็นในการพัฒนา ครู ดังนี้

สมาน รังสียุทกษ (2540) ให้ความสำคัญของการพัฒนาครู จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยนำเข้า (Inputs) หรือทรัพยากรต่างๆ(Resources) ที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และให้ได้ผลดีที่สุด จึงจะทำให้การดำเนินงานขององค์การประสบความสำเร็จ บรรลุผลตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทรัพยากรมนุษย์เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในองค์กร เพราะทรัพยากรมนุษย์จะเป็นผู้นำเอา ทรัพยากรอื่นๆขององค์กรที่มีอยู่มาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์การมากที่สุด และยังเป็น ผู้ดำเนินการหรือผู้จัดการในองค์การในการแสวงหาทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นต่อองค์การให้แก่องค์การ ด้วย การพัฒนาบุคลากรจึงจำเป็นต่อการเพิ่มประสิทธิภาพ โดยการฝึกอบรมวิธีการทำงาน ทั้งนี้ เพราะการศึกษาที่ได้มาจากโรงเรียนวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยส่วนใหญ่เป็นเพียงความรู้พื้นฐาน เท่านั้น และเมื่อสำเร็จการศึกษาออกมาแล้วไม่สามารถปฏิบัติงานได้ทันที ยังต้องมีการอบรมก่อนจึง จะสามารถทำงานนั้นๆได้นอกจากนี้ผู้ที่ปฏิบัติงานไปนานๆ ก็ยังต้องมีการอบรมเช่นกัน เนื่องจาก ระเบียบ หลักเกณฑ์และเทคนิคต่างๆ ในการทำงานเปลี่ยนแปลงไป จึงจำเป็นต้องมีการอบรม เพื่อให้ บุคคลสามารถทำงานได้ดีกว่าเดิมและตอบสนองต่องานนั้น

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540) สรุปความสำคัญของการพัฒนาบุคลากร ตามที่สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติได้สรุปไว้ ว่า

1. บุคลากรที่ปฏิบัติงานใหม่ แม้ว่าได้รับการศึกษาจากสถาบันการศึกษามาแล้วแต่เมื่อเข้า ปฏิบัติงานใหม่ก็ยังไม่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ เนื่องจากยังขาดความรู้ความ เข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางการปฏิบัติงาน หน่วยงานต้องพัฒนาบุคลากรเหล่านั้นก่อนโดย การฝึกอบรมปฐมนิเทศ แนะนำชี้แจง เพื่อให้คนใหม่พร้อมปฏิบัติงาน

2. เนื่องจากการปฏิบัติงานในหน่วยงานต่างๆ มีลักษณะงานที่แตกต่างกัน รวมทั้งระบบ วิธีการทำงาน ดังนั้นการที่บุคคลจะปฏิบัติงานจำเป็นต้องพัฒนาความสามารถให้เหมาะสมกับงานที่จะ ปฏิบัติ เช่น กรณีบรรจุใหม่ หรือกรณีย้ายบุคคลมาปฏิบัติงาน คนเหล่านั้นนี้ต้องมีการพัฒนาเช่นกัน

3. แม้บุคคลจะปฏิบัติหน้าที่มานานจนถือว่ามีประสบการณ์ แต่เนื่องจากมักมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายแผนการปฏิบัติงาน มาตรฐานการทำงาน ระบบวิธีการทำงาน ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เจริญอย่างรวดเร็ว อาจทำให้ประตัวไม่ทัน จึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเช่นเดียวกัน

4. การที่บุคคลได้เลื่อนตำแหน่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้รับตำแหน่งผู้บริหารใหม่ ๆ บุคคลเหล่านั้นมักมีปัญหาในการปฏิบัติงาน เนื่องจากขาดความรู้และประสบการณ์ในการบริหารงาน จึงต้องได้รับการพัฒนาเช่นเดียวกัน

5. แม้บุคคลมีความสามารถในการทำงานอยู่แล้ว แต่ปัจจุบันเป็นโลกแห่งการแข่งขัน ดังนั้นทุกหน่วยงานต้องพัฒนาตนเองให้ปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

พนัส หันนาคินทร์ (2542) ให้ความสำคัญไว้ว่า การพัฒนาครู ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเพื่อผลงานของสถาบันเองและเพื่อตอบสนองต่อความต้องการต่อผู้ปฏิบัติงานเองที่ต้องการจะก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ซึ่งถือเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ โดยมีเหตุผลจำเป็นในการพัฒนาบุคลากรในองค์กร ดังนี้

1. ประสิทธิภาพขององค์กรขึ้นอยู่กับความรู้ความสามารถในการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานก็ขึ้นอยู่กับโอกาสที่บุคลากรนั้นจะได้พัฒนาตนเองหรือองค์กรจัดหาโอกาสในการพัฒนาตนเองให้กับบุคลากร ตามจุดมุ่งหมายขององค์กร

2. เป็นหน้าที่และความจำเป็นขององค์กรที่จะต้องพัฒนาบุคลากร เพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลงในด้านสังคม

3. พัฒนาการของคน เป็นสิ่งที่ต้องทำตั้งแต่เกิดจนตายหรือเท่าที่ความสามารถในการรับรู้และพัฒนาของบุคคลนั้นยังมีอยู่ องค์กรจึงจำเป็นต้องพัฒนาตราบที่บุคคลนั้นยังปฏิบัติงานในองค์กรนั้น

4. เป็นการลงทุนในรูปแบบหนึ่งที่จะได้ผลทั้งในระยะยาวและในระยะสั้น นอกจากเป็นการเสริมสร้างประสิทธิภาพของผู้ปฏิบัติงานแล้วยังมีส่วนช่วยดึงคนที่มีความสามารถที่ได้รับการพัฒนาแล้วให้มีความประสงค์ที่จะอยู่ร่วมทำงานกับองค์กรนั้นมากขึ้น

พิเชษฐ์ สุทธิวิรัตน์ (2540) ได้ให้ความสำคัญของการพัฒนาครู ว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะสามารถทำให้บุคลากรได้รับความรู้ความชำนาญเพิ่มขึ้น สามารถติดตามวิทยาการใหม่ๆ เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาได้ทันทั่วทั้งที่ นอกจากจะช่วยให้ตนเองก้าวหน้าในหน้าที่การงานแล้วยังทำให้หน่วยงานได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้นและลดความสิ้นเปลืองที่จะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างมากซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของทุกๆ หน่วยงาน

อนันต์ ศรีอำไพ (2549) ให้ความสำคัญของการพัฒนาครูไว้ ดังนี้

1. บุคลากรต้องมีความก้าวหน้าทันต่อความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หากผู้ใช้หรือผู้ควบคุมไม่มีความสามารถเพียงพอที่จะใช้เครื่องมือเครื่องจักรเหล่านั้น เครื่องมือเครื่องจักรที่ทันสมัยเหล่านั้นก็จะไร้ประโยชน์ขึ้นมาทันที

2. การลงทุนเพื่อพัฒนาบุคลากร นอกจากเป็นการสร้างคนเพื่อรับความเจริญทางเทคโนโลยีแล้ว ยังเป็นการสร้างความจงรักภักดีให้เกิดแก่องค์กรด้วย

3. การคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงาน ต้องมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนไปเพื่อรองรับกับเทคโนโลยีและหลายๆ สิ่งที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งการพัฒนาบุคลากรก็เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยปรับปรุงสภาพความรู้สึคนึกคิดในทางที่ดีต่อองค์กร

สรุปได้ว่าความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สรุปได้ว่า การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาองค์กร เพราะจะทำให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถ และมีเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงานซึ่งจะทำให้องค์กรหรือหน่วยงานของตนเองได้รับผลผลิตเพิ่มขึ้น และทำให้บุคคลในหน่วยงาน ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามที่หน่วยงานต้องการและช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน ทำให้ขวัญของผู้ทำงานดีขึ้น ความรู้ทักษะและทัศนคติใหม่ที่ครูได้รับการพัฒนาจะถูกนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายหรืองานรับผิดชอบทำให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา โดยเฉพาะพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

4.3 ความมุ่งหมายของการพัฒนาครู

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2540) ให้ความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มที่ เพื่อตอบสนองความต้องการของสถาบันและความต้องการที่จะก้าวหน้าของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องหาทางให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเจริญก้าวหน้าในสายงานตามศักยภาพของผู้ปฏิบัติงานเอง

สวัสดี สายประสิทธิ์ (2547) ได้จำแนกความมุ่งหมายของการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาไว้ 4 ประเภท ได้แก่

1. ต้องการเพิ่มพูนความสามารถและมีมือในการทำงานที่ปฏิบัติอยู่หรือสำหรับความก้าวหน้าในอนาคต
2. ต้องการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถทั่วไปที่เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติอยู่
3. ต้องการเพิ่มพูนความรู้ให้มากขึ้น โดยไม่เจาะจงว่าจะต้องเกี่ยวข้องกับงานที่ปฏิบัติอยู่หรือไม่
4. ต้องการพัฒนาเจตคติ บุคลิกภาพ และท่าทีในการทำงาน

กิตติมา ปรีดีติลล (2532) สรุปไว้ว่า การพัฒนาบุคลากรมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มพูนและปรับปรุงคุณภาพของผู้ปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการ ความต้องการที่ก้าวหน้าของผู้ปฏิบัติงาน และความต้องการของหน่วยงาน จึงเป็นหน้าที่ของ ผู้บริหารที่จะต้องพยายามหาทางให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความเจริญก้าวหน้าเท่าที่ความสามารถของ ผู้ปฏิบัติงานจะอำนวย

วิจิตร อาวะกุล (2540) ได้สรุปจุดมุ่งหมายการพัฒนาครูไว้ว่า เพื่อเพิ่มพูนและปรับปรุงตนเองในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ปรับปรุงตนเองให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ เช่น ด้านสภาพแวดล้อม ด้านเทคนิค หรือด้านสังคม ให้มีความรอบรู้ เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เฉพาะเรื่องทำงานที่รับผิดชอบหรือ ด้านใดด้านหนึ่ง ปรับปรุงเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ความคิดในเรื่องต่างๆ ให้กว้างขวาง สามารถ วิเคราะห์ กลั่นกรอง สัมพันธ์ปัจจัยต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่งเสริม ให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจในการทำงานด้วยตนเอง โดยไม่ต้องมีคนคอยบอกชี้แนะตลอดเวลา

2. ส่งเสริมให้บุคลากรใช้ความคิดความสามารถของตนเอง ทำงานด้วยตนเองและด้วยความเต็มใจ โดยไม่ต้องรอคำสั่งให้ทำ ให้เป็นผู้มีใจกว้างของเปิดรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นสามารถทำงาน ได้ด้วยตนเองไม่อาศัยพึ่งพาผู้อื่น และพร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงที่พัฒนาตนเองและสามารถ ทำงานได้ดีมีความก้าวหน้าในการงาน

สรุปได้ว่า การพัฒนาครูมีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้และ ประสบการณ์พัฒนาทักษะการปฏิบัติงานปรับเปลี่ยนทัศนคติในการปฏิบัติงานอย่างมีความสุขร่วมกัน จนสำเร็จได้โดยความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายบุคลากรมีความรู้ ความสามารถและทักษะเหมาะสม กับงานที่ปฏิบัติและพัฒนาเจตคติในการทำงานเพื่อที่จะได้ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 หลักการพัฒนาครู

ได้มีนักวิชาการต่างๆ ได้ให้หลักการพัฒนาครู ดังนี้ Lambardo และ Eichinger (1996) กล่าวว่า หลักการพัฒนาครูตามกรอบ 70 : 20 : 10 เป็นสูตรที่เกิดขึ้นจากงานวิจัยของ Morgan McCall และคณะจากสถาบัน Center for Dreative Leadership (CCL) ประเทศ สหรัฐอเมริกา ซึ่งในภายหลัง 2 ในคณะทำงาน นั้น คือ Michael M. Lambardo และ Robert W. Eichinger ได้ตีพิมพ์หนังสือที่เกี่ยวกับ งานวิจัยดังกล่าวเรื่อง The Career Architect Development Planner จนกลายเป็นสูตรที่โด่งดัง และมักถูกนำมาอ้างถึง การที่คนเราจะพัฒนา ศักยภาพได้จริงๆ นั้น มีสัดส่วนองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาได้ดีตามอัตราส่วน 70 : 20 : 10 ซึ่งสูตรนี้มองว่าการที่ปัจเจกบุคคล จะสามารถพัฒนาตนเองได้จากกิจกรรมพื้นฐาน 3 ส่วนด้วยกัน โดยสัดส่วนดังนี้

1. ร้อยละ 70 คือ อัตราส่วนของกิจกรรมที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาตนเองจากประสบการณ์ของการเรียนรู้และพัฒนาผ่านภารกิจในแต่ละวัน การได้ทำงานหรือได้รับมอบหมายงานที่ท้าทาย และการลงมือปฏิบัติ

2. ร้อยละ 20 คือ อัตราส่วนของกิจกรรมที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนาตนเองจากการค้นคว้า ของการเรียนรู้และพัฒนาผ่านการสอนแนะ การทำงานร่วมกับเครือข่าย หรือการเรียนรู้จากการทำงานร่วมกับผู้อื่น การเรียนรู้จากบุคคลอื่นๆ

3. ร้อยละ 10 คือ อัตราส่วนของกิจกรรมที่จะใช้ให้เกิดการพัฒนาตนเองจากการเรียน ของการศึกษาเรียนรู้และพัฒนาการเรียนในสถานศึกษาอย่างเป็นทางการ หรือผ่านหลักสูตร และโปรแกรมต่างๆ

Charles และ Wagnier (2013) กล่าวว่า หลักการพัฒนาบุคลากรตามกรอบ 70 : 20 : 10 สามารถใช้ได้ในทุกภาคและองค์กรโดยไม่ต้องคำนึงถึงขนาดเนื่องจากลักษณะแบบ องค์กรรวมและความคล่องตัว

Santosh และ Suresh (2013) กล่าวว่า โมเดล 70 : 20 : 10 หรือกรอบในการเรียนรู้และพัฒนาเป็นกลยุทธ์ที่มีลักษณะสัญญาเช่นเดียวกับการล่อลวง หลายองค์กรที่ เจริญรุ่งเรืองในวันนี้ประสบความสำเร็จในการใช้โมเดล 70 : 20 : 10 ทดสอบและดำเนินการ พัฒนาบุคคลภายในสถานที่ทำงานของพวกเขาโดยองค์กรที่ได้นำวิธีการจากหลักการพัฒนาบุคลากร โมเดล 70 : 20 : 10 เช่น SAP, HP, GAP, Sony Ericsson, Home Depot, Dell, Oracle, BAT Bank, BT ANZ Bank Oreal, Goldman Sachs เป็นต้น

ฤทัยทรัพย์ ดอกคำ (2553) กล่าวว่า ปัจจัยสำคัญที่ช่วยในการพัฒนามี 3 ประการ ได้แก่ 1) การศึกษา 2) ประสบการณ์ และ 3) การได้รับคำแนะนำจากบุคคลที่มีอาวุโสมากกว่ามีรายละเอียดแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

1. การศึกษา เป็นการได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งซึ่งไม่เกี่ยวข้อง กับการนำไปใช้ทันที ถ้าผู้นามีศักยภาพทางคณิตศาสตร์ ผู้นำจะมีความเป็นเหตุเป็นผล ซึ่งจะสามารถ ช่วยผู้นำในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนที่องค์กรเผชิญอยู่ได้ ส่วนระดับการศึกษาจะมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันกับการบริหารเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ และสนับสนุนการปฏิบัติงานในตำแหน่งของผู้ดำเนินการ ประยุกต์ใช้ความรู้เหล่านั้น

2. ประสบการณ์ เป็นสิ่งสำคัญในการทำงานเนื่องจากประสบการณ์ในการทำงาน ที่ผ่านมามีในอดีตจะมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจ ผู้นำมีการเชื่อว่าการทำงานนั้นสามารถบรรลุผล สำเร็จได้ เพราะมีประสบการณ์และการตัดสินใจจากการทำงานที่ผ่านมาแล้ว และประสบการณ์ ที่มากขึ้น ของผู้นำทำให้มีความสามารถมากขึ้น ดังนั้นประสบการณ์ในงานจึงเป็นสิ่งที่สามารถช่วยให้ เกิด

ประสิทธิผลต่อภาวะผู้นำถ้าปราศจากประสบการณ์ ความรู้ก็จะไม่สามารถเปลี่ยนเป็นทักษะได้ ประสบการณ์ยังช่วยสร้างทักษะได้ด้วยตนเอง องค์ประกอบที่สำคัญของประสบการณ์ มีดังนี้

2.1 แหล่งประสบการณ์ ที่สำคัญในการพัฒนาประสบการณ์การทำงาน มี 2 องค์ประกอบดังนี้

2.1.1 ความร่วมมือในงานจำสามารถช่วยบุคคลให้พัฒนาเป็นผู้นำได้ อย่างมาก การสอนแนะโดยทันทีสามารถทำให้เกิดรูปแบบทั้งแง่บวกและแง่ลบแก่ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล ผู้ตามอาจสังเกตวิธีที่ผู้นำเผชิญปัญหาด้วยความรอบคอบในระหว่างการประชุม และ ผู้ตามจะใช้เทคนิคแบบเดียวกันเมื่อถึงความจำเป็นต้องเผชิญปัญหาเช่นเดียวกันภายในกลุ่ม และสมมติว่าถ้าผู้นำใช้วิธีการรุนแรงในการแก้ปัญหา กลุ่มจะมีพฤติกรรมที่เป็นการต่อต้านซึ่งผู้ตามก็จะเรียนรู้วิธีที่จะไม่เผชิญหน้าอย่างรุนแรงกับตัวแทนสมาชิกของฝ่ายบริหารระดับสูง และคณะผู้ร่วมทำงาน ซึ่งจะสามารถช่วยให้ผู้ตามได้รับผลประโยชน์ต่อการทำงาน โดยได้รับแนวทางที่ถูกและรู้จักหลีกเลี่ยงสิ่งที่ผิดพลาดและทำให้ผู้ตามเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ดี เช่น การพิจารณาว่าการยกย่องแบบใดที่ดีที่สุด ที่สามารถมีอิทธิพลต่อผู้อื่น เป็นต้น

2.1.2 ลักษณะของงาน (Task Characteristic) งานที่สัมพันธ์กับการบริหาร สามารถช่วยในการพัฒนาภาวะผู้นำได้ เพราะลักษณะบทบาทของผู้นำจะเป็นสิ่งที่มีประสิทธิผลและ สามารถทำให้ผู้นำสามารถแก้ปัญหาได้โดยการใช้วิธีการใหม่ๆ งานที่ทำให้เกิดการพัฒนาดีที่สุดคือ งานที่มีความซับซ้อนและมีปัญหา เช่น การเริ่มต้นกิจกรรมใหม่ๆ สำหรับองค์การหรือการสร้าง เครือข่ายตัวแทนจะสามารถสร้างประสบการณ์จากลักษณะของงานได้

2.1.3 ประสบการณ์ที่กว้างไกล (Broad Experience) เป็นลักษณะของการเรียนรู้และทักษะที่เกิดจากสถานการณ์ที่ผ่านมา ประสิทธิภาพของภาวะผู้นำจะมีมากขึ้นเมื่อมีการเพิ่มประสบการณ์การบริหารในรูปแบบที่แตกต่างกัน

3. การได้รับคำแนะนำจากบุคคลที่อาวุโสกว่า (Mentoring) เป็นการที่ผู้ที่มีอาวุโสมากกว่าและมีประสบการณ์มากกว่า คอยช่วยเหลือผู้ที่มีอาวุโสน้อยกว่าให้มีความก้าวหน้าสูงขึ้นโดยการให้คำแนะนำ การช่วยเหลือและการกระตุ้นต่างๆ พื้นฐานประสบการณ์ในการพัฒนาขีดความสามารถ ของภาวะผู้นำคือ การสอนแนะโดยผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มีประสบการณ์และมีความรู้บุคคลเหล่านี้ จะทำหน้าที่สอนแนะ แนะนำแนวทางช่วยเหลือด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำให้แก่รุ่นน้องๆ ได้

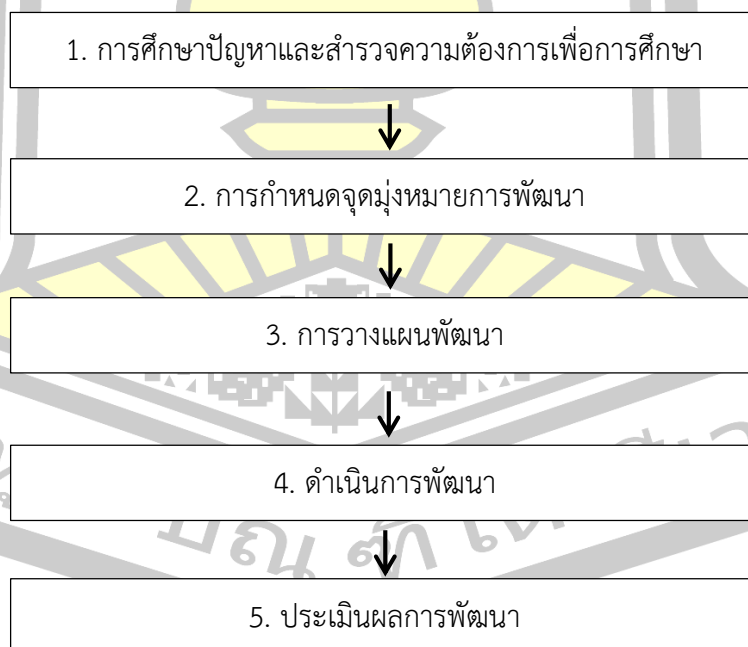
วิทยา วิจิตร (2554) กล่าวว่า 70 : 20 : 10 Framework เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาต่างจากเดิมที่จะมองว่าการจัดการเรียนคือการจัดการชั้นเรียน วิชาเรียน และหลักสูตร โดยแนวคิดนี้แบ่งวิธีเรียนรู้เป็น 3 ส่วนคือ 1) เรียนจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 2) เรียนจากการแลกเปลี่ยนกับคนอื่นๆ และ 3) เรียนจากหลักสูตรที่เป็นระบบแล้วนำทั้ง 3 ส่วนมา

ผสมผสานกัน โดยให้หน้าหนักเป็น 70 : 20 : 10 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามสิ่งที่ 70 : 20 : 10 Framework ที่นำเสนอเป็นแค่แนวทาง การปรับสัดส่วนต่างๆ ไม่จำเป็นต้องเป็น 70 : 20 : 10 เสมอไป ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการเช่น 1) เนื้อหาในการเรียนรู้ แต่ละเนื้อหาต้องการสัดส่วนที่ไม่เหมือนกัน เช่น การเรียนวิชาคณิตศาสตร์อาจจะต้องให้น้ำหนักกับการเรียนหลักสูตรเป็นระบบมากขึ้นแต่การเรียน วิชาจักรยานก็ต้องให้หน้าหนักการลงมือปฏิบัติมากหน่อย 2) ประสบการณ์เดิมของผู้เรียน พวกมือใหม่ๆ จะต้องเรียนจากหลักสูตรขณะที่ผู้ชำนาญแล้วอาจจะต้องการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มากกว่า

จากการศึกษาหลักการพัฒนาครูจากนักวิชาการต่างๆ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบกะชั้นโดยยึดกรอบการพัฒนาครูตามกรอบ 70 : 20 : 10 โดย 70% เป็นการเรียนรู้และพัฒนาผ่านประสบการณ์ ส่วน 20% เป็นการเรียนรู้และพัฒนาผ่านบุคคลอื่นๆ และอีก 10% เป็นการเรียนรู้และพัฒนาผ่านหลักสูตรและโปรแกรม

4.5 กระบวนการพัฒนาครู

เสริมวิทย์ ศุภเมธี (2531) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาครูว่า ผู้บริหารจะต้องการพัฒนาครูให้มีความรู้ ความสามารถและเกิดการพัฒนาดังต่อไปนี้ โดยจัดทำการพัฒนาครู ตามขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร

ขั้นที่ 1 ศึกษาปัญหาและสำรวจความต้องการเพื่อพัฒนา ควรจะมีการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริง

ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายการพัฒนา โดยการกำหนดจากปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ซึ่งมีความต้องการต่างๆ

ขั้นที่ 3 การวางแผนพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ครอบคลุมไปถึงการกำหนดกิจกรรมหรือวิธีการต่างๆ ที่จะใช้ในการพัฒนา กำหนดผู้รับผิดชอบกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งกำหนดเวลาที่จะดำเนินการ โดยการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากร ควรพิจารณาให้สอดคล้องกับแผนงานด้านอื่นๆ ด้วย

ขั้นที่ 4 การดำเนินการพัฒนา เป็นขั้นตอนลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ความสำเร็จบุคลากรทุกฝ่ายในหน่วยงานได้รับทราบเกี่ยวกับแผนการดำเนินการ เพื่อจะได้เข้าใจและให้ความร่วมมือในการดำเนินการให้บรรลุจุดหมายต่างๆที่ตั้งไว้

ขั้นที่ 5 การประเมินผล กระบวนการพัฒนาบุคคลเมื่อได้ดำเนินการไปแล้วจำเป็นต้องมีการประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เพราะผลจากการประเมินจะสามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขขั้นตอนต่างๆ ในการพัฒนาบุคลากรครั้งต่อไปให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง (2543) อธิบายกระบวนการพัฒนาครู ไว้ 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นประเมินความต้องการ
2. ขั้นการดำเนินการพัฒนาบุคลากร
3. ขั้นประเมินบุคลากร

คลื่นนิจ กองพาพา (2543) ได้สรุปว่า ผู้บริหารต้องกำหนดแนวทางในการพัฒนาครู โดยมีกระบวนการพัฒนาครู 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาปัญหา และสำรวจความต้องการเพื่อการพัฒนา
2. กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนา
3. วางแผนการพัฒนา
4. ดำเนินการพัฒนา
5. ประเมินผลการพัฒนา

ชาญ สุวส์ดีสาลี (2542) ได้เสนอกระบวนการพัฒนาครูด้วยวิธีการฝึกอบรมว่า มีกระบวนการทั้งหมด 4 ขั้นตอน

1. การหาความจำเป็นในการฝึกอบรม
2. การสร้างหลักสูตรการฝึกอบรม
3. การจัดดำเนินการฝึกอบรม
4. การประเมินและติดตามผลการฝึกอบรม

สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาครู คือ กิจกรรมที่ครูสมัครใจ เห็นคุณค่าและความพยายามส่วนตัวที่จะทำให้ตนเองมีคุณภาพสูงขึ้นแล้วยังก่อให้เกิดความมีประสิทธิภาพต่องานขององค์กรโดยส่วนรวมด้วย เช่นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การอ่าน เพื่อแสวงหาความรู้และเป็นกิจกรรมที่หน่วยงานหรือองค์กรเป็นผู้จัดขึ้นอาจถือได้ว่าเป็นการฝึกอบรมในระหว่างการปฏิบัติงาน ซึ่งอาจจะจัดให้แก่ผู้เข้าทำงานใหม่หรือทำงานมาแล้ว แต่ยังมีความสามารถในการทำงานไม่ถึงระดับที่ต้องการ

4.6 วิธีกรพัฒนาครู

ครูต้องพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งมีผลต่อการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีนักวิชาการได้กล่าวถึงวิธีพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาหลายวิธี ดังนี้

Castetter (1976) กล่าวว่า กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรมีดังนี้

- 1) การบรรยาย (Lecture)
- 2) การจัดประชุมใหญ่ (Conference)
- 3) การสัมมนา (Seminars)
- 4) การอภิปรายแบบมีหัวข้อ (Guided Discussions)
- 5) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops)
- 6) การสับเปลี่ยนหมุนเวียนตำแหน่ง (Position Rotation)
- 7) การใช้บทเรียนสำเร็จรูป (Programme Instruction)
- 8) การประชุมย่อย (Meeting)
- 9) การมอบหมายงานพิเศษ (Special Assignments)
- 10) การแจกเอกสาร (Written Materials)
- 11) การศึกษาเฉพาะกรณี (Case Studies)
- 12) การดูภาพยนตร์ (Films)
- 13) การฟังเทป (Recordings)
- 14) การดูโทรทัศน์ (Television)
- 15) การเล่นเกมต่างๆ (Games)
- 16) การเลียนแบบ (Simulation)
- 17) การฝึกอบรมจากการรับรู้ (Sensitive Training)
- 18) การบรรยายโดยครูพิเศษ (Coaching)
- 19) การสาธิต (Demonstration)
- 20) การทดลองปฏิบัติงาน (Internships)
- 21) การใช้ครูผู้ช่วย (Assistantships)

- 22) การศึกษาพิเศษ (Special Study)
- 23) การจัดฝึกงาน (Graduate Work)
- 24) การเสนอโครงการวิจัย (Research Projects)
- 25) การเยี่ยมชมกิจการ (Intervisitation)
- 26) การแลกเปลี่ยน (Exchange Programs)
- 27) การจัดกิจกรรมรายบุคคล (Individualized Activities)
- 28) การศึกษาประสานงาน (Cooperative Studies)
- 29) การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing)
- 30) การฝึกหัดแก้ปัญหา (In – Basket Technique)
- 31) การระดมความคิด (Brain Storming)
- 32) การมีส่วนร่วมกับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (Institutes)

Sparks (1989) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาครูเป็นการพัฒนาวิชาชีพประกอบด้วย 7 รูปแบบ ดังนี้

1. การฝึกอบรม (Training model) เป็นรูปแบบที่ทุกคนต่างมีประสบการณ์ ซึ่งการฝึกอบรมนี้อาจเป็นการนำเสนอและการอภิปรายผลงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนา การสาธิต บทบาทสมมติ การจำลองสถานการณ์ หรือการสอนระดับจุลภาค เป็นต้น
2. รูปแบบการสังเกตหรือการประเมิน (Observation/assessment Model) อาจเป็นการสังเกตคนอื่นหรือคนอื่นสังเกตตัวเรา อาจเป็นรายเดี่ยวหรือเป็นกลุ่มเพื่อให้ได้ผลสะท้อนกลับ (Feedback)
3. รูปแบบการให้มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนาหรือการปรับปรุง (Involvement in a Development Improvement Process Model) เพราะการพัฒนาหรือปรับปรุงเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จำเป็นต้องอาศัยความรู้ใหม่ ๆ ทักษะใหม่ ๆ จะทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม นั้นต้องมีการศึกษาหาความรู้และพัฒนาทักษะเพิ่มเติม มีโอกาสในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตลอดจนมีการตัดสินใจร่วม และผลจากการมีส่วนร่วมนั้น จะทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกันเป็นเจ้าของ และการมีพันธะผูกพันต่อการนำไปปฏิบัติให้บรรลุผล ซึ่งจะก่อประโยชน์ต่อการพัฒนาหรือปรับปรุงในเรื่องนั้น ๆ ด้วย
4. รูปแบบการศึกษาเป็นกลุ่ม (Study Groups Model) ในกรณีที่โรงเรียนต้องการหาทางแก้ปัญหาหลักร่วมกันจากทุกคนทุกฝ่าย โดยหากปัญหาหลักนั้นสามารถแยกย่อยเป็นปลายประเด็น ก็จะแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ อาจจะมีกลุ่มละ 4 – 6 ราย เพื่อศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหา

ในส่วนของกลุ่มนั้น ในตอนท้ายเมื่อมีการนำเสนอและแลกเปลี่ยนผลการวิเคราะห์ของแต่ละกลุ่ม ร่วมกันจะก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความเห็นและข้อมูล ก่อให้เกิดการเรียนรู้และก่อให้เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ ซึ่งก็ถือว่าเป็นการพัฒนาวิชาชีพอีกรูปแบบหนึ่ง

5. รูปแบบการสืบค้นหรือการวิจัยปฏิบัติการ (Inquiry/action Research Model) เป็นความพยายามที่จะแก้ปัญหาหรือหาคำตอบในข้อคำถามที่เกิดขึ้นในการปฏิบัติงานซึ่งอาจกระทำได้ในระดับบุคคล ระดับกลุ่ม หรือระดับโรงเรียน และสามารถกระทำได้หลายวิธี แต่โดยทั่วไปมีขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดหรือเลือกปัญหาหรือคำถามที่สนใจ 2) รวบรวม จัดกระทำ และแปลความในข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น 3) ศึกษาวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 4) กำหนดทางเลือกเพื่อการปฏิบัติ 5) ลงมือปฏิบัติและสรุปเป็นเอกสาร

6. รูปแบบการพัฒนาตนเอง (Individually Guided Activities Model) โดยแต่ละบุคคลจะกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาวิชาชีพของตนเอง แล้วเลือกกิจกรรมเพื่อการปฏิบัติที่เชื่อว่าจะช่วยให้บรรลุผลสำเร็จ เป็นรูปแบบที่มีข้อตกลงเบื้องต้นว่า บุคคลสามารถจะตัดสินใจถึงความต้องการจำเป็นในการเรียนรู้ของตนเองได้ดีที่สุด สามารถที่จะกำหนดทิศทางและริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเองได้และมีแรงจูงใจในตนเองได้มากขึ้นจากการที่ได้มีโอกาสได้ริเริ่มและวางแผนในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

7. รูปแบบการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring Model) นิยมจับคู่กันระหว่างผู้ที่มีประสบการณ์และประสบผลสำเร็จแล้วกับบุคคลที่เริ่มงานใหม่หรือที่มีประสบการณ์น้อยกว่าโดยให้มีการอภิปรายกันถึงจุดมุ่งหมายในการพัฒนาวิชาชีพ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกลยุทธ์ที่จะให้การปฏิบัติที่มีประสิทธิผล การสะท้อนถึงวิธีการที่ใช้กันอยู่ การสังเกตการทำงาน และการใช้เทคนิคเพื่อการปรับปรุงแก้ไข

Everard และ Morris กล่าวว่า วิธีการต่างๆ ที่จะช่วยตอบสนองความต้องการในการพัฒนา มีดังนี้

- 1) การแนะแนว การเสนอแนะและการเป็นที่ปรึกษา
- 2) การอ่านเอกสารต่างๆ
- 3) การพัฒนาตนเอง
- 4) การจัดทำโครงการหรือโครงงานต่างๆ
- 5) การเปลี่ยนแปลงความรับผิดชอบ
- 6) การเข้าร่วมประชุม
- 7) การทำวิจัย
- 8) การศึกษานอกสถานที่

Mc Beath (1997 : 51) กล่าวว่า วัฏจักรหรือองค์ประกอบในการพัฒนาบุคลากร มีดังนี้

1) การวางแผนประสบการณ์ทำงาน เป็นการมอบหมายงานอย่างใหม่ให้ เพื่อให้มีโอกาสที่จะเรียนรู้งานอย่างใหม่ อาจเป็นงานภายในหรือภายนอกองค์การ อาจเป็นบางเวลาหรือเต็ม เวลา

2) การฝึกอบรม เป็นการเพิ่มความรู้และทักษะในการทำงานในปัจจุบันหรือเพื่อเตรียมที่จะทำงานใหม่ในอนาคต และเป็นการทำให้มีความรู้ทางเทคนิคให้ทันสมัยขึ้น

3) การศึกษาต่อ เพื่อให้มีวุฒิสูงขึ้น หรือเพื่อพัฒนาทักษะต่างๆ หรืออาจเรียนรู้ด้วยตนเองด้วยวิธีการอย่างอื่น และอ่านวารสารทางวิชาชีพ

4) การเสนอแนะ การมีพี่เลี้ยงและการแนะแนว

Dubrin (1998) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาให้ประสบผลสำเร็จไว้ 3 ชนิด ได้แก่

1) การพัฒนาโดยใช้การตระหนักรู้ด้วยตนเองและการมีวินัยในตนเอง (development through self-awareness and self-discipline) ซึ่งประกอบด้วย

1.1) พัฒนาภาวะผู้นำโดยการตระหนักรู้ด้วยตนเอง (leadership development through self-awareness) กลไกพื้นฐาน (mechanism underlying) ในการพัฒนาตนเองที่สำคัญที่สุดคือ ความตระหนักรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการรู้ตนเองเป็นอย่างดีเป็นกระบวนการให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2) พัฒนาภาวะผู้นำโดยการมีวินัยในตนเอง (leadership development through self-discipline) การมีวินัยในตนเองถือเป็นบทบาทสำคัญในการควบคุมพฤติกรรมตนเอง อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่าเป็นความต้องการการจำเป็นที่จำทำให้เกิดการพัฒนาตนเองซึ่งการปฏิบัติ ตนด้วยการควบคุมตนเองให้สามารถปฏิบัติตามระเบียบหรือกฎเกณฑ์เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ถือเป็นการพัฒนาตนเองวิธีหนึ่ง

ดังนั้นการตระหนักรู้ด้วยตนเองและการมีวินัยในตนเองจึงเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการพัฒนาบุคลากร ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาหรือก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ

2) การพัฒนาโดยการศึกษา ประสบการณ์และการให้คำปรึกษา (development through education, experience, and mentoring) เป็นการพัฒนาภาวะผู้นำที่เกิดขึ้นจากปัจจัยอื่นๆ มากกว่าการรับรู้ด้วยตนเอง หรือด้วยการสร้างวินัยให้เกิดขึ้นด้วยตนเอง นอกจากนี้ กระบวนการความเข้าใจและการรับรู้กิจกรรมซึ่งสามารถช่วยให้บุคคลเตรียมตัวสำหรับบทบาทภาวะผู้นำแล้วยังมีปัจจัยสำคัญอื่นๆ ที่จะช่วยในการพัฒนาผู้นำ ได้แก่

2.1) การศึกษา ผู้ที่อยู่ในระดับสูงส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ที่มีสติปัญญา ระดับสูง มีความรู้ดี ซึ่งจะรวบรวมความรู้มาจากอาชีพที่เขาทำ ความรู้ซึ่งได้รับมาอย่างถูกต้อง

แน่นอนจาก การศึกษาแบบเป็นทางการ และการศึกษาด้วยตนเองจะช่วยให้บุคคลเหล่านี้สามารถ แก้ปัญหาต่างๆ ด้วยการใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในขณะนั้นได้

2.2) ประสบการณ์ การทำงานในอดีตยังคงบทบาทสำคัญในการตัดสินใจ ผู้นำที่มีประสบการณ์โดยทั่วเชื่อว่าสิ่งต่างๆ จะสามารถบรรลุผลสำเร็จและขจัดข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น ได้ ถือว่าเป็นข้อแนะนำที่ดีสำหรับผู้นำในอนาคตที่มาจากประสบการณ์ ซึ่งการพัฒนาที่ดีที่สุดของ ผู้นำคือ ความล้มเหลว “The best development of a leader is failed” ประกอบด้วย

2.2.1) ประสบการณ์ที่ท้าทาย (challenging experiences) การพัฒนา ผู้นำที่อยู่บนพื้นฐานของการวิจัย (based on the research) ถือเป็นประสบการณ์ที่ดีที่สุดในภาวะ ผู้นำ เนื่องจากเป็นความท้าทายที่ได้จากประสบการณ์จริง (realistically challenge)

2.2.2) แหล่งของประสบการณ์ (sources of experience) ปัจจัยหลัก ที่สำคัญในการพัฒนาภาวะผู้นำ มี 2 ปัจจัย คือ ความร่วมมือในงาน (work associates) และงาน ของตนเอง (task itself) โดยความร่วมมือในงานจะสามารถช่วยบุคคลให้ พัฒนาเป็นผู้นำได้อย่างมาก การสอนงานโดยทันทีที่สามารถทำให้เกิดรูปแบบทั้งแง่บวกและแง่ลบแก่ ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิผล บุคคล อาจสังเกตวิธีที่หัวหน้าของเขาเผชิญปัญหาด้วยความรอบคอบใน ระหว่างการประชุม เขาจะสังเกตอย่าง รอบคอบและวางแผนที่จะใช้เทคนิคแบบเดียวกันเมื่อถึงคราว จำเป็นต้องเผชิญปัญหาเช่นเดียวกัน ส่วนงานของตนเองนั้นหากสัมพันธ์กับการบริหาร สามารถช่วย ในการพัฒนาภาวะผู้นำได้ เพราะ ลักษณะของบทบาทของผู้นำจะเป็นสิ่งที่มีประสิทธิผล และ สามารถทำให้ผู้นำแก้ปัญหาได้ด้วยวิธีการ ใหม่ๆ งานที่ทำให้เกิดการพัฒนาดีที่สุด คือ งานที่มีความซับซ้อนและมีปัญหา เช่น การเริ่มต้น กิจกรรมใหม่ๆ ของบริษัท หรือการสร้างเครือข่าย ตัวแทน การขายจะสามารถสร้างประสบการณ์จาก ลักษณะของงานได้

2.2.3) ประสบการณ์ที่กว้างขวาง (broad experience) มี ลักษณะของ ภาวะผู้นำเป็นจำนวนมากที่เกิดจากสถานการณ์ วิธีปรับปรุงประสิทธิผลให้แก่ภาวะผู้นำ ก็คือ การเพิ่ม ประสบการณ์การบริหารในรูปแบบที่แตกต่างกันอย่างหลากหลายจะช่วยให้เกิดการ พัฒนาภาวะผู้นำได้ เป็นอย่างดี

2.3) การให้คำปรึกษา (mentoring) เป็นการที่ผู้มีอาวุโสมากกว่ามี ประสบ การณ์มากกว่าจะช่วยเหลือพนักงานที่มีอาวุโสน้อยกว่าให้มีความก้าวหน้าสูงขึ้น โดยการให้ คำแนะนำ การช่วยเหลือ และการกระตุ้นต่างๆ พื้นฐานประสบการณ์อีกประสบการณ์หนึ่งในการ พัฒนาชีวิต ความสามารถของภาวะผู้นำ คือ การสอนแนะโดยผู้นำหรือเพื่อนร่วมงานที่มี ประสบการณ์และมีความรู้ โดยการสอนเป็นกรณีพิเศษ การให้คำปรึกษาอย่างเป็นทางการและไม่ เป็นทางการ การให้คำปรึกษา อย่างไม่เป็นทางการเป็นความสัมพันธ์ที่อยู่บนพื้นฐานของการทำงาน

ร่วมกันได้ หรือ เป็นการเริ่มต้นระหว่างคนสองคน ในขณะที่การให้คำปรึกษาอย่างเป็นทางการ มักจะใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษา เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำ

3) การพัฒนาโดยใช้โปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำ (Leadership Development Programs) กลุ่มผู้ที่ได้รับการยอมรับสำหรับการพัฒนาผู้นำใหม่และการฝึกหัดผู้นำโดยการเข้าร่วมในโปรแกรมการพัฒนาภาวะผู้นำซึ่งโปรแกรมนี้โดยทั่วไปจะมุ่งพัฒนาความก้าวหน้าส่วนบุคคล การจัดทำกลยุทธ์ อิทธิพล แรงจูงใจ การสื่อสารเพื่อการโน้มน้าวใจ และการบริหารจัดการ นอกจากนี้ การฝึกอบรมจากภายนอกก็เป็นการฝึกอบรมภาวะผู้นำที่สำคัญอีกประการหนึ่ง และโปรแกรม การพัฒนาฝ่ายบริหารมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำด้วย แต่จะมีความแตกต่างก็คือ โปรแกรม พัฒนาการบริหารจะมีการจัดการอบรมในหัวข้อต่างๆ เช่น การวางแผน การจัดองค์การ การควบคุม และการนำ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาครู มีหลายวิธี ได้แก่

1. สนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรเป็นรายบุคคลได้รับการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เช่น การส่งไปฝึกอบรมหลักสูตรต่าง ๆ หรือศึกษาต่อ
2. จัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา เป็นหมู่คณะในโรงเรียน
3. จัดให้มีการศึกษาดูงานหรือแลกเปลี่ยนบุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียน
4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรพัฒนาการเรียนรู้อยู่ โดยสร้างนวัตกรรมสื่อและการใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนรู้

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2546) ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาครู คือ SWIPPA MODEL เป็นรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน

S คือ Self Learning	หมายถึง การเรียนรู้ด้วยตนเอง
W คือ Whole School	หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันทั้งโรงเรียน
I คือ Interaction	หมายถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
P คือ Participation	หมายถึง การมีส่วนร่วมรับผิดชอบงาน
P คือ Process and Product	หมายถึง ทำงานอย่างมีกระบวนการและมีผลงานตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

A คือ Application หมายถึง การนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในการพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2545) ได้กล่าวถึงวิธีการพัฒนาครูตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 52 ได้กำหนดให้มีระบบ กระบวนการผลิตการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพ

ชั้นสูงและมาตรา 55 กำหนดให้มีกองทุนส่งเสริมครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อจัดสรรเป็นเงินอุดหนุนริเริ่มสร้างสรรค์ ผลงานดีเด่น และเป็นรางวัลเชิดชูเกียรติครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา จึงกำหนดแนวทางให้ครูได้รับการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบไว้ 2 ระยะ

1. การพัฒนาครูระยะเตรียมการ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ครู ซึ่งมีจำนวนกว่า 6 แสนคนได้มีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งความมั่นใจที่จะดำเนินงานตามแนวปฏิรูปการศึกษา โดยใช้การฝึกอบรมทางไกล ถ่ายทอดเนื้อหาสาระผ่านสื่อประสม รวมทั้งมีชุดฝึกอบรมที่ครูสามารถศึกษาด้วยตนเอง มีวิทยากรแนะนำให้คำปรึกษาและพบกลุ่ม เป็นครั้งคราวมีหน่วยงานเครือข่ายเป็นศูนย์ประสานงานการดำเนินงาน ทั้งนี้ในการอบรมดังกล่าวจะเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาให้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2. การพัฒนาครูระยะยาว เป็นการวางระบบการพัฒนาและส่งเสริมครูให้มีประสิทธิภาพต่อเนื่องและยั่งยืน โดยจัดตั้งหน่วยงานกลางทำหน้าที่เป็นหน่วยงาน/สถาบัน แม่ข่ายในการพัฒนาและส่งเสริม ทำการประสานกับสถาบันผลิตและพัฒนาครู และสถาบันพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้ดำเนินการอบรมและพัฒนาครูให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพที่องค์กรวิชาชีพครูกำหนดด้วยวิธีการและรูปแบบใหม่ ที่หลากหลาย นอกเหนือจากการอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงานเช่นการอบรมและพัฒนาครูโดยใช้โรงเรียนและภาระงานของครูเป็นฐาน การวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาครู ส่งเสริมครู เพื่อสนับสนุนครูในการผลิตผลงานดีเด่น ผลงานริเริ่มสร้างสรรค์ และผลงานที่สร้างคุณประโยชน์ต่อวงการวิชาชีพตลอดจนยกย่องเชิดชูเกียรติที่มีผลงานการศึกษาค้นคว้า วิจัย สร้างสรรค์ นวัตกรรมและผลงานต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้และการศึกษา

2.1 แนวทางการพัฒนาครู การพัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงนั้นจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดอายุการทำงาน เพื่อสร้างประสิทธิภาพการเรียนรู้มีแนวทางดังนี้

2.1.1 การกำหนดเกณฑ์การต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อให้ครูต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และต้องผ่านการประเมินในการเข้ารับการพัฒนาวิชาชีพครูตามเกณฑ์ที่องค์กรวิชาชีพครูกำหนด

2.1.2 การปรับเปลี่ยนรูปแบบ/วิธีการในการพัฒนาครูจากการอบรมสัมมนาเพียงอย่างเดียว เป็นการพัฒนาครูในรูปแบบที่หลากหลายและต่อเนื่อง เช่น การใช้เทคโนโลยีเป็นฐานในการพัฒนาครู การเชื่อมโยงการพัฒนาครูกับการพัฒนาเพื่อรับปริญญาและการสอนงานในหน่วยปฏิบัติงาน มีการส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมที่เน้นการฝึกประสบการณ์ที่ตรงกับภารกิจหรืองานสอนของครู การสนับสนุนให้ครูได้พัฒนางานประจำของตนเองอย่างต่อเนื่อง เช่น การทำวิจัยเพื่อ

พัฒนาการเรียนรู้หรือการวิจัยในชั้นเรียน การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การเรียนรู้จากประสบการณ์ ของครูที่ได้รับการยกย่องด้านปฏิรูปการเรียนรู้ เช่น ครูแห่งชาติ ครูต้นแบบ ครูแกนนำ

2.1.3 การวางแผนพัฒนาครูประจำการทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่สอดคล้องกับความต้องการพัฒนาครูแต่ละสังกัด รวมทั้งให้มีการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผลการพัฒนาครูนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง

2.2 การยกย่องเชิดชูเกียรติครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการพัฒนานโยบายการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่น โดยศึกษาวิจัยเอกสารการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งการยกย่องในวงการศึกษาอื่น ๆ และจัดทำเป็นข้อเสนอเชิง

นโยบายการยกย่องครูผู้มีผลงานดีเด่นขึ้น โดยเน้นการยกย่องครูในรูปแบบ “เกียรติคุณและผลงาน”

จะเห็นได้ว่า การยกย่องเชิดชูเกียรติครูผู้มีผลงานดีเด่นเป็นการสนับสนุนครูให้มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานพัฒนาตนเองและเพื่อนครู เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การมีคุณภาพของผู้เรียน การพัฒนามาตรฐานวิชาชีพครูและคุณภาพของการศึกษาไทย

บุญเลิศ กลิ่นรัตน์ (2542) กล่าวว่า องค์กรต้องเร่งดำเนินการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหายต่องาน โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. การสอน และให้คำปรึกษา (Coaching and Counseling) วิธีนี้นำมาใช้เมื่อบุคลากรไม่สามารถปฏิบัติงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบอยู่ให้เกิดผลดีได้ วิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์วิธีนี้เป็นวิธีที่ผู้บริหารเปิดโอกาสไว้ตลอดเวลา เมื่อตัวบุคลากรต้องการสอน หรือขอคำปรึกษาขณะที่เข้าทำงาน

2. การสอนและการนิเทศงาน (Job Instruction and Job Supervision) ต่างจากการสอนและการให้คำปรึกษา คือ การสอนและการนิเทศงานนั้น ตัวผู้บริหารต้องเป็นฝ่ายลงไปคลุกคลีกับการปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างใกล้ชิด ไม่ใช่นั่งรอคอยข้อมูลอยู่ห่าง ๆ ดังเช่นวิธีการแรกจุดประสงค์ของวิธีนี้ คือ การสอน ตรวจจับ แนะนำ แก้ไข และควบคุม ให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความถูกต้องรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารต้องเตรียมตัวอย่างเป็นทางการเพื่อสอนงานและนิเทศงาน

3. การมอบหมายงานให้ทำและรักษาการ (Job Assignment and Acting) เป็นวิธีการที่ใช้เพิ่มขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ที่ตีมากวิธีหนึ่ง แต่วิธีนี้ต้องคำนึงในแง่กฎหมาย โดยเฉพาะองค์การของรัฐ และรัฐวิสาหกิจอาจใช้วิธีได้ไม่มากนัก เพราะอาจเกิดปัญหาในทางกฎหมายได้หลักการสำคัญของการมอบหมายงานให้ทำและรักษาการคือ การให้โอกาสผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงฝีมือแทนตน เมื่อถึงเวลาและโอกาสอันควร โดยให้ปฏิบัติหน้าที่แทนบางเรื่อง โดยผู้บริหารอาจจะคอยให้ความช่วยเหลืออยู่ห่าง ๆ หรือให้ทำแทนพร้อมทั้งหมดในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่งก็ได้

4. การโยกย้ายหมุนเวียนการปฏิบัติงาน (Job Rotation) ทำให้บุคลากรมีทักษะประสบการณ์ใหม่ ๆ และรอบรู้ต่าง ๆ นอกเหนือจากงานที่ตนรับผิดชอบประจำ วิธีนี้ช่วยให้บุคคลแต่ละฝ่ายรู้ปัญหาและอุปสรรคซึ่งกันและกัน เพราะบางปัญหามีสาเหตุมาจากความไม่เรียบร้อยของงาน

ในฝ่ายอื่นก่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจพร้อมที่จะให้ความร่วมมือและแก้ไข นอกจากนี้ยังมีความสำคัญต่อการที่จะนำไปใช้ ปรับตำแหน่งบุคลากรให้สูงขึ้นเช่นกัน แต่การใช้วิธีนี้ต้องตระหนักในภูมิหลังของบุคลากรแต่ละคนด้วย เช่น เพศ วุฒิทางการศึกษา สาขาวิชาที่เรียนจบ ความถนัดขีดความสามารถโรคประจำตัว

5. การฝึกอบรม (Training) ปัจจุบันกระแสความนิยมจัดให้มีการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์กำลังอยู่ในระดับที่สูงมาก มีการจัดฝึกอบรมอย่างแพร่หลายไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนแต่การฝึกอบรมเป็นเพียงวิธีการหนึ่งเท่านั้น การฝึกอบรมที่ทำได้ผลจำเป็นจะต้องมีการเตรียมการวางแผนอย่างเป็นระบบ กับเรื่องที่เหมาะสมตามความจำเป็นโดยต้องปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัดด้วย

เสาวลักษณ์ นิกรพิทยา (2544) กล่าวถึงวิธีการพัฒนาบุคลากรไว้ 3 วิธีการดังนี้

1. การพัฒนาตนเอง เป็นกระบวนการในการเรียนรู้ ทั้งการศึกษา หรือการฝึกอบรม ซึ่งเป็นการนำความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ทักษะ และทัศนคติ ตลอดจนแนวคิดที่ได้รับมานำไปประยุกต์ใช้ ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการปฏิบัติงาน

2. การศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีความมุ่งหมายในการที่จะเสริมสร้างความรู้ความชำนาญ ค่านิยมทางศีลธรรมและความเข้าใจที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิต เพื่อให้ผู้รับการศึกษาสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุขและทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้ และเป็นการพัฒนาบุคลากรเพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพการทำงาน

3. การฝึกอบรมเป็นขั้นตอนการพัฒนาบุคลากรที่ทุกหน่วยงานให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพราะการฝึกอบรมเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคลากรมีความเจริญก้าวหน้าหรือบรรลุจุดมุ่งหมาย

มนตรี จุฬาววัฒนทล (2543) ได้เสนอวิธีการพัฒนาครู 4 ประการ คือ

1. วิธีการพัฒนาตนเองในระหว่างเป็นครู
2. วิธีการฝึกฝนกับครูพี่เลี้ยงหรือผู้เชี่ยวชาญในระหว่างเป็นครู
3. วิธีการเข้ารับการฝึกอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ
4. วิธีการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

จรรยา เอกมั่น (2548) ได้ศึกษารวบรวมรูปแบบการพัฒนาบุคลากรในวงการศึกษาดังนี้

- 1) การปฐมนิเทศ
- 2) การฝึกอบรม
- 3) การศึกษาดูงาน
- 4) การสัมมนา
- 5) การศึกษาต่อ
- 6) การประชุมเชิงปฏิบัติการ

- 7) การสับเปลี่ยนหน้าที่ปฏิบัติงาน
- 8) การสอนงาน
- 9) การเผยแพร่ข่าวสารทางวิชาการ

อารมณ์ ภูวิทย์พันธ์ (2552) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยเครื่องมือในการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งเครื่องมือในการพัฒนาบุคลากรมีอยู่หลายวิธี วิธีที่เป็นที่นิยมและใช้กันอย่างแพร่หลาย มี 16 วิธี ดังนี้

1) การฝึกอบรมในห้องเรียน (Classroom Training) การฝึกอบรมในห้องเรียนเป็นเครื่องมือการปรับปรุงและพัฒนาความสามารถของ บุคลากรที่เน้นให้เกิดความรู้ ทักษะทัศนคติ แรงจูงใจ และบุคลิกภาพที่เปลี่ยนไปจากเดิม เป็นเรียนรู้อะยะสั้น (Short Term Learning) โดยมี ผู้บังคับบัญชาทำหน้าที่จัดส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมตามความสำคัญ และความจำเป็นขั้นตอนของ Classroom Training มีต่อไปนี้

1.1) การประเมินความสามารถของบุคลากร ประเมินจุดอ่อน/ จุดแข็งของบุคลากรหรือใช้วิธีประเมินแบบ 180 องศา หมายถึง การประเมินโดยบุคลากรและผู้บังคับบัญชา โดยตรง หรือการประเมินแบบ 360 องศา หมายถึง การประเมินจากผู้ประเมินจากหลายกลุ่มงาน

1.2) การพิจารณาเลือกข้อที่ต้องพัฒนา พิจารณาความสามารถที่จุดอ่อนของบุคลากรเพื่อนำมาพัฒนาบุคลากร

1.3) การชี้แจง/ ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่บุคลากร เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้บังคับบัญชา ต้องชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากร เพื่อให้ทราบจุดอ่อนจุดแข็งและนำไปเป็นข้อมูลสนับสนุนผลการประเมินของผู้บังคับบัญชา

1.4) การส่งบุคลากรเข้าฝึกอบรม เมื่อมีความเข้าใจตรงกันแล้ว ก็หาวิธีและเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถ โดยผู้บังคับบัญชาสามารถกำหนดหัวข้อในการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความสามารถที่คาดหวังได้

1.5) การติดตามผลและประเมินผล

2) การสอนแนะ (Coaching) เป็นกระบวนการที่ผู้สอนแนะใช้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ ทักษะ และความสามารถเฉพาะตัว ด้วยวิธีการและเทคนิคต่างๆ ที่วางแผนไว้เป็นอย่างดี ทำการสอนให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดขึ้น จนกระทั่ง สามารถฝึกให้บุคลากรปฏิบัติงานตามที่สอนให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยผ่านกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนแนะและบุคลากร โดยส่วนมากการสอนแนะมักจะเป็นกลุ่มเล็กหรือรายบุคคล ซึ่งต้องอาศัยเวลาในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องขั้นตอนการสอนแนะ มีดังนี้

2.1) การวางแผนและกำหนด วัตถุประสงค์ ผู้บังคับบัญชาต้องวางแผน ระยะเวลาการสอนแนะ ระบุความคาดหวัง แผนการดำเนินงาน เป้าหมาย และผลลัพธ์ที่ต้องการ

2.2) การสื่อสารและตกลงเป้าหมายร่วมกัน ผู้บังคับบัญชาและพนักงาน ต้องมีการตกลงร่วมกันเกี่ยวกับประเด็น หรือจุดเน้นที่ต้องการชี้แนะร่วมกัน

2.3) การเรียนรู้และการสอนจริง

2.4) การติดตามและประเมินผลการสอน

3) การฝึกอบรมในขณะที่ปฏิบัติงาน (On the Job Training : OJT) การ ฝึกอบรมในขณะที่ปฏิบัติงาน เป็นเครื่องมือในการพัฒนาบุคลากรด้วยการฝึกปฏิบัติจริงจากสถานที่ จริง เป็นการให้คำแนะนำเชิงปฏิบัติในลักษณะตัวต่อตัว หรือเป็นกลุ่มเล็กๆ ในพื้นที่การทำงาน ในช่วงเวลาการทำงานปกติ ซึ่ง OJT นั้นจะออกแบบเพื่อเน้นประสิทธิภาพการทำงานในลักษณะ การพัฒนาทักษะเป็นพื้นฐาน ให้บุคลากรเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานได้ด้วยตนเอง อีกทั้งองค์การ สมัยใหม่มักจะใช้เครื่องมือ OJT ในการสร้างบรรยากาศการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ หรือ ที่ เรียกว่า Knowledge sharing เพื่อลดช่องว่างความรู้ของคนในองค์กรใหม่มากที่สุด ขั้นตอน การทำงานของการฝึกอบรมในขณะที่ปฏิบัติงาน มีดังนี้

3.1) การสำรวจ ผู้บังคับบัญชาสำรวจและดูว่างานใดจำเป็นต้องใช้ บุคลากร มีความรู้เพื่อปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งดูกลุ่มเป้าหมายที่จะฝึกอบรมด้วย

3.2) การวางแผน ผู้บังคับบัญชากำหนดขอบเขต วางแผนระยะเวลา ระบุความคาดหวัง แผนการดำเนินงาน เป้าหมายและผลลัพธ์ที่ต้องการ

3.3) การสื่อสาร ผู้บังคับบัญชาจะต้องแจ้งให้บุคลากรทราบถึงจุดประสงค์ และเป้าหมายที่ชัดเจนก่อนจะมีการฝึกอบรม

4) ขั้นตอนการนำไปปฏิบัติ โปรแกรมพี่เลี้ยง (Mentoring Program) โปรแกรม นี้เน้นการพัฒนาแบบมี ส่วนร่วม จากบุคคลที่ต้องทำหน้าที่แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์และ ข้อมูลต่างๆ และมุมมองส่วน บุคคลเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันให้อีกฝ่ายมีความพร้อมใน การทำงาน พร้อมทั้งจะ เจริญเติบโตและมีความก้าวหน้าในสายอาชีพ โปรแกรมการเป็นพี่เลี้ยงจึง เป็นรูปแบบของการมองจาก คนภายนอกต่อการดำเนินชีวิตปกติและประสบการณ์ในการทำงานของ อีกฝ่าย ขั้นตอนของการโปรแกรมพี่เลี้ยง มีดังนี้

1) การกำหนดตัวพี่เลี้ยง โดยมีข้อพิจารณาหลากหลายข้อตามความ เหมาะสม เช่น มีความพร้อม/ ยินดีที่จะเป็นพี่เลี้ยง มีอารมณ์มั่นคง มีความอดทน มีความคิดเชิง บวก มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน

2) การสำรวจข้อมูลบุคลากร โดยพิจารณาจากประวัติด้านต่างๆ ผล การ ทำงานที่ผ่านมา และจุดอ่อนจุดแข็งของบุคลากร

3) การทำความเข้าใจ ผู้เป็นที่เลี้ยงต้องทำความเข้าใจทั้งเรื่อง วัตถุประสงค์ ระยะเวลา และขั้นตอนต่างๆ ให้กับบุคลากร โดยผู้เป็นที่เลี้ยงต้องยินดีรับฟังและตอบ ข้อซักถามของบุคลากรด้วย

4) การปฏิบัติ เนื่องจากโปรแกรมพี่เลี้ยงเป็นโปรแกรมรูปแบบใหม่ ทั้ง Mentor และ Mentee อาจจะไม่คุ้นเคยขั้นตอนดังกล่าว ผู้เป็นที่เลี้ยงจะต้องปฏิบัติตาม หลักการ 5 ข้อ ได้แก่

4.1) สร้างบรรยากาศความไว้วางใจเชื่อใจและการเปิดใจระหว่างกัน ของพี่เลี้ยงและพนักงาน

4.2) พยายามทำให้บุคลากรเกิดความภาคภูมิใจและรู้ค่าของตนเอง

4.3) สร้างความรู้สึก ความผูกพันร่วมกัน

4.4) กำหนดระยะเวลาในการพูดคุยและตกลงร่วมกัน

4.5) เคารพและยอมรับความคิดเห็นและการแสดงออกของ พนักงาน ด้วยความเต็มใจ

5) การติดตามและประเมินผล ผู้เป็นที่เลี้ยงต้องประเมินการทำงาน การรับรู้และทัศนคติ ของพนักงานว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใด รวมถึงเปิดโอกาสให้พนักงาน ได้พูดคุยและสอบถามประเด็นที่เกิดความสงสัยด้วย

5) การเพิ่มคุณค่าในงาน (Job Enrichment) การเพิ่มคุณค่าในงานเป็นกิจกรรม ด้านการบริหารจัดการที่เน้นการออกแบบลักษณะงาน เป็นงานที่แตกต่างจากเดิมที่เคยปฏิบัติเน้นให้ พนักงานเกิดความชำนาญในงานที่หลากหลายขึ้น เกิดความรับผิดชอบในงานของตน เป็นลักษณะ งานที่มีความสำคัญ มีอิสระสามารถบริหารจัดการงานนั้นด้วยตนเอง และการได้รับข้อมูลป้อนกลับ จาก ผู้บังคับบัญชา เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง ขั้นตอนการทำ Job Enrichment มีดังนี้

5.1) การสำรวจบังคับบัญชาจะต้องตรวจสอบว่าบุคลากรมีขอบเขตความ รับผิดชอบงานปัจจุบันอย่างไรบ้าง ดูจาก Job Enrichment (JD) หรือใบกำหนดหน้าที่งานของ ตำแหน่งงาน หรืออาจสอบถามบุคลากรว่าในการทำงานปัจจุบัน อะไรทำให้งานมีความท้าทาย

5.2) การรวบรวมงาน ผู้บังคับบัญชารวบรวมจัดหมวดหมู่งานที่เกี่ยวข้อง หรือใกล้เคียงกับงานปัจจุบันที่บุคลากรรับผิดชอบและพิจารณาคัดเลือกงานที่จะมอบหมาย ให้ บุคลากร ประกอบนำข้อมูลที่ได้สอบถามจากบุคลากร มาใช้ประกอบการพิจารณามอบหมายงานที่ ยากขึ้นให้กับ พนักงาน

5.3) การสื่อสาร และให้คำแนะนำ ผู้บังคับบัญชาจะต้องสื่อสารกับบุคลากร โดยบอกจุดประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนและควรให้คำแนะนำแก่บุคลากรถึงแนวทางปฏิบัติ ในการบริหารงานให้บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

5.4) การนำไปปฏิบัติ ผู้บังคับบัญชาควรติดตามการทำงานของบุคลากร และสอบถามบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

5.5) การประเมินและสรุปผล ผู้บังคับบัญชาจะต้องตรวจสอบและประเมินผลความสำเร็จในการพัฒนาความสามารถของบุคลากรจากการมอบหมายงานที่เพิ่มคุณค่ามากขึ้น พร้อมทั้งสรุป และแจ้งผลให้บุคลากรรับรู้ว่าสามารถบริหารงานที่มอบหมายให้ได้มากน้อยเพียงใด

6) การเพิ่มปริมาณงาน (Job Enlargement) การเพิ่มปริมาณงาน เน้นการมอบหมายปริมาณงานที่เพิ่มมากขึ้น ด้วยลักษณะงานที่มีมูลค่างาน ไม่แตกต่างไปจากขอบเขตงานที่รับผิดชอบอยู่ในปัจจุบัน เพียงแต่ปริมาณของงานจะเพิ่มขึ้นหรือขยายขอบเขตงานขึ้น การประเมินผล การทำงานของบุคลากรจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บังคับบัญชาจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนด เป้าหมายหรือตัวชี้วัดผลการทำงานที่ชัดเจนและสามารถวัดออกมาเป็นรูปธรรม เป็นตัวเลขที่จับต้องได้ เนื่องจากการให้ข้อมูลป้อนกลับหรือการชี้แจงหลังจากที่ผู้บังคับบัญชาเฝ้าติดตามพนักงานเป็นเรื่อง สำคัญมาก เพื่อให้พนักงานไม่เกิดข้อข้องใจถึงผลการประเมินที่เกิดขึ้น ขั้นตอนการเพิ่มปริมาณงาน มีดังนี้

6.1) การสำรวจ ผู้บังคับบัญชาจะต้องตรวจสอบว่าบุคลากรมีขอบเขตการทำงานในปัจจุบันอย่างไรบ้าง โดยพิจารณาจาก Job Description (JD) หรือใบกำหนดหน้าที่งานของตำแหน่งงาน

6.2) รวบรวมงาน ผู้บังคับบัญชารวบรวมจัดหมวดหมู่งานที่เกี่ยวข้องหรือใกล้เคียงกับงานปัจจุบันที่บุคลากรรับผิดชอบและพิจารณาคัดเลือกงานที่จะมอบหมายให้บุคลากร5) การติดตามและประเมินผล ผู้เป็นที่เลี้ยงต้องประเมินการทำงาน การรับรู้และทัศนคติ ของพนักงานว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใด รวมถึงเปิดโอกาสให้พนักงาน ได้พูดคุยและสอบถามประเด็นที่เกิดความสงสัยด้วย

6.3) การสื่อสาร และให้คำแนะนำ ผู้บังคับบัญชาจะต้องสื่อสารกับบุคลากรโดยบอกจุดประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจนและควรให้คำแนะนำแก่บุคลากรถึงแนวปฏิบัติในการบริหารงานบรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

6.4) การนำไปปฏิบัติ ผู้บังคับบัญชาควรติดตามการทำงานของบุคลากร และสอบถามบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ

6.5) การประเมิน ผู้บังคับบัญชาจะต้องตรวจสอบและตรวจสอบผลงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ เมื่อบุคลากรสามารถควบคุมดูแลงานให้สำเร็จได้ตามระยะเวลา และถูกต้องทั้งหมดแล้ว ผู้บังคับบัญชาอาจพิจารณาเพิ่มปริมาณงานด้านอื่นๆ ที่บุคลากรสามารถรับผิดชอบได้ต่อไป

7) การมอบหมายโครงการ (Project Assignment) การมอบหมายโครงการรายบุคคล เป็นการมอบหมายโครงการให้บุคลากรคนใดคนหนึ่ง ดำเนินการจัดการทำโครงการที่มีขอบเขตไม่กว้างมาก ระยะเวลาในการดำเนินงานสั้น และใช้ทรัพยากรไม่มากนัก แตกต่างกับการมอบหมายโครงการเป็นกลุ่มเป็นการมอบหมายโครงการให้บุคลากรหลายคนที่อยู่ในหน่วยงานเดียวกัน หรือต่างหน่วยงานกัน ร่วมกันจัดทำโครงการที่มีขอบเขตโครงการที่กว้าง มีงานที่ต้องรับผิดชอบมาก รวมถึงเป็นโครงการที่ต้องอาศัยบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญที่หลากหลาย การมอบหมายโครงการ ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มหรือแบบเดี่ยว ผู้บังคับบัญชาจะต้องกำหนดเวลาที่ชัดเจนในการบริหารโครงการ ที่กำหนดขึ้นให้ประสบผลสำเร็จ โดยมีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลความสำเร็จของ โครงการเป็นระยะ การมอบหมายโครงการจะไม่เกิดประโยชน์หากผู้บังคับบัญชาขาดการให้ข้อมูล ป้อนกลับ การพูดคุยกับบุคลากรเป็นระยะถึงจุดแข็ง จุดอ่อนของพวกเขา รวมถึงแผนการดำเนินงาน (Action Plan) เพื่อให้โครงการที่มอบหมายให้กับบุคลากรประสบผลสำเร็จ ขั้นตอนการมอบหมายโครงการ มีดังนี้

7.1) การพิจารณาคัดเลือกโครงการ ผู้บังคับบัญชาพิจารณาคัดเลือกโครงการที่เหมาะสมกับบุคลากร ทั้งนี้โครงการที่มอบหมาย

7.2) การหารือร่วมกับบุคลากร ทั้งนี้โครงการที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายบุคลากรอาจจะไม่ใช่ความถนัดของบุคลากร

7.3) การจัดทำร่างโครงการส่งผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาตรวจสอบร่างโครงการของบุคลากร เพื่อสรุปความเข้าใจและแนะนำข้อที่ควรพัฒนาปรับปรุงเพิ่มเติมให้กับบุคลากร

7.4) การประเมินผลการจัดทำโครงการเป็นระยะ ผู้บังคับบัญชาต้องวางแผนประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการที่มอบหมายให้เป็นระยะ เพื่อติดตามความสำเร็จและแนะนำข้อที่ควรพัฒนาปรับปรุงแก่บุคลากรอยู่เสมอตลอดเวลาดำเนินโครงการ

8) การหมุนเวียนงาน (Job Rotation) เป็นเครื่องมือที่ก่อให้เกิดทักษะการทำงานที่หลากหลายด้าน ที่เน้นการสลับ เปลี่ยนงานในเชิงแนวนอน จากงานหนึ่งไปยังอีกงานหนึ่งมากกว่าการเลื่อนตำแหน่งที่เน้นการทำงานที่สูงขึ้นตามตำแหน่งงานที่สูงขึ้น การหมุนเวียนงานนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งการเปลี่ยนตำแหน่งและการเปลี่ยนหน่วยงานภายใต้ระยะเวลาที่กำหนดขึ้นตอนการหมุนเวียนงาน มีดังนี้

8.1) การสำรวจ ผู้บังคับบัญชาจะต้องสำรวจตรวจสอบงานปัจจุบันก่อนว่า บุคลากรที่ต้องสับเปลี่ยนหมุนเวียนงานทำงานอยู่ในหน่วยงานใด และสามารถหมุนเวียนไปหน่วยงานใดได้บ้าง

8.2) การวางแผน ผู้บังคับบัญชาต้องวางแผนในการเพิ่มพูนทักษะความสามารถของพนักงาน รวมถึงวางแผนเพิ่มให้บุคลากรสามารถปรับตัวกับงานที่เปลี่ยนแปลงไปได้

8.3) การฝึกอบรม เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับบุคลากร การฝึกอบรมนอกจากจะเกิดขึ้นก่อนการหมุนเวียนแล้วยังต้องมีระหว่างการสับเปลี่ยนงานด้วย เพื่อลดความวิตกกังวลของบุคลากรด้วย

8.4) การนำไปปฏิบัติ ผู้บังคับบัญชาต้องดูพนักงานอย่างใกล้ชิด เพราะบุคลากรเมื่อปรับเปลี่ยนงานอาจจะมีคุณภาพการทำงานลดลงก็ได้ ดังนั้นผู้บังคับบัญชาต้องพร้อมให้คำแนะนำและคำปรึกษาเป็นอย่างดี

8.5) ขั้นตอนการประเมินผลการดำเนินงาน การหมุนเวียนถือเป็นการทดลองงาน เป็นเสมือนการเรียนรู้แบบนอกรอบ โดยมีระยะเวลาการเรียนรู้ที่แน่นอน ผู้บังคับบัญชา จึงควรประเมินผลงานของบุคลากรเป็นระยะ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงให้การทำงานเป็นไปตาม เป้าหมายที่กำหนด

9) การให้คำปรึกษาแนะนำ (Consulting) การให้คำปรึกษาแนะนำเป็นเครื่องมือการพัฒนาบุคลากรที่ถูกนำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับบุคลากร ด้วยการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงาน และนำมากำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน ระหว่างผู้บังคับบัญชา และ ผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งผู้บังคับบัญชาต้องนำเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมเพื่อให้บุคลากร มีแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ ขั้นตอนการให้คำปรึกษาแนะนำ มีดังนี้

9.1) การรวบรวมและสรุปปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้บังคับบัญชาจะต้องกระตุ้นจูงใจให้บุคลากรเปิดใจ พร้อมทั้งเล่าปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงาน เพื่อช่วยให้พนักงานวิเคราะห์ถึงสาเหตุ หรือที่มาของปัญหาที่เกิดขึ้น

9.2) กำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้บังคับบัญชาจะต้อง วางแผนและกำหนดแนวทางเลือกปฏิบัติให้กับบุคลากรภายหลังจากที่รับฟังปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว

9.3) การสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจที่ตรงกันกับบุคลากร ผู้บังคับบัญชาจะต้องชี้แจงแนวทางปฏิบัติและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติแนวทางที่เสนอแนะ ในขณะที่

ผู้บังคับบัญชาชี้แจงกับบุคลากร จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บังคับบัญชาจะต้องสนับสนุนให้พนักงานรู้สึกมั่นใจในการปฏิบัติตามแนวทางที่ผู้บังคับบัญชากำหนด

9.4) ขั้นตอนการติดตาม สรุป และประเมินผลการนำไปปฏิบัติ

10) การติดตามสังเกต (Job Shadowing) การติดตามสังเกต เป็นเครื่องมือบุคลากรพนักงานที่เปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนรู้ผ่านการติดตามการทำงานกับผู้เชี่ยวชาญเป็นรายบุคคล เป็นเทคนิคการสร้างและทำตามอย่างแม่แบบ ที่เน้นกิจกรรมการเรียนรู้ระยะสั้น โดยไม่ต้องลงทุนมากนัก เพียงแค่อาศัยแม่แบบที่ดีที่สุด ที่สามารถแสดงตัวอย่างให้บุคลากรผู้ติดตามรับรู้ และเลียนแบบได้ในระยะเวลาการทำงานปกติ เพื่อให้พนักงานได้เห็นสภาพแวดล้อมทักษะที่จำเป็นต้องใช้ในการทำงาน ขอบเขตงานที่รับผิดชอบ การจัดการงานที่เกิดขึ้นจริง รวมถึงการแสดงออกและทัศนคติของแม่แบบภายในระยะเวลาสั้นๆ ระยะเวลาตั้งแต่หนึ่งวันจนถึงหนึ่งเดือนหนึ่งปี ทั้งนี้ การติดตาม/ ฝึกลักษณะพฤติกรรมจากแม่แบบนี้จะเกิดขึ้นจากความสนใจของบุคลากรเอง ขั้นตอนการติดตามสังเกต มีดังนี้

10.1) การกำหนดงานและแม่แบบ ผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาก่อนว่าจะให้บุคลากรพิจารณา สังเกต/ ติดตามการทำงานในเรื่องใด

10.2) การวางแผนติดตาม/ สังเกต ผู้บังคับบัญชาวางแผนระยะเวลา ร่วมกับแม่แบบที่บุคลากรจะติดตามการทำงานด้วย

10.3) การสื่อสารและให้คำแนะนำ ผู้บังคับบัญชาชี้แจงการปฏิบัติตนในช่วงเวลาการติดตาม และสังเกตพฤติกรรมของแม่แบบ

10.4) ขั้นตอนการติดตาม/ สังเกตแม่แบบ ผู้บังคับบัญชาและแม่แบบ ต้อง ทบทวนความเข้าใจกับบุคลากร เพื่อลดความกดดันของบุคลากร

10.5) ขั้นตอนการติดตามและประเมินผล

11) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Learning) การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นเทคนิควิวัฒนาการขององค์กร การที่เน้นให้บุคลากรมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ไม่จำเป็นต้องใช้ช่วงเวลาในการปฏิบัติงานเท่านั้น บุคลากรสามารถแสวงหาโอกาสเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ผ่านช่องการเรียนรู้และสื่อต่างๆ ที่ต้องการได้ ขั้นตอนของการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีดังนี้

11.1) การสื่อสารและให้คำแนะนำ ผู้บังคับบัญชาจะต้องสื่อสารกับบุคลากรอธิบายถึง วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน และควรให้คำแนะนำแก่บุคลากรในการเรียนรู้ ด้วยตนเองในการเรียนรู้จากสื่อต่างๆ รวมถึงการบริหารเวลา และนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการ บริหารงานให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

11.2) การเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้บังคับบัญชาต้องกำหนดระยะเวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการสอบถามความคืบหน้าในการเรียนรู้ของบุคลากรเป็นระยะ รวมถึงการให้

ข้อเสนอแนะถึงเทคนิคในการเรียนรู้ด้วยตนเองได้เร็ว ตลอดถึงการกระตุ้นให้กำลังใจแก่บุคลากร ในช่วงของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

11.3) การสรุปผล ผู้บังคับบัญชาจะต้องจัดสรรเวลาในการประชุมหรือพูดคุยกับบุคลากรถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ เพื่อเป็นการติดตามว่าบุคลากรได้เรียนรู้จากสื่อที่ตกลงกันไว้หรือไม่ รวมถึงการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้ เป็นการถ่ายโอนความรู้ของตนไปสู่พนักงานคนอื่นๆ เกิดเป็น การบริหารจัดการความรู้ขึ้นภายในองค์กร

12) การเป็นวิทยากรภายใน (Internal Trainer) การเป็นวิทยากรภายใน หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ทักษะ ความชำนาญ รวมทั้งประสบการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และพร้อมที่จะ ถ่ายทอดให้กับบุคคลต่างๆ ฟังได้ ขั้นตอนของการเป็นวิทยากรภายใน การพัฒนาความสามารถของบุคลากรโดย มอบหมายให้เป็นวิทยากรภายใน ผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตามแนวทางและ ขั้นตอน ต่อไปนี้

12.1) การกำหนดคุณสมบัติของวิทยากร ผู้บังคับบัญชา จะต้องกำหนด คุณสมบัติของวิทยากรภายในองค์กร

12.2) การสำรวจความเชี่ยวชาญของบุคลากร ผู้ที่เป็นวิทยากรนั้นควรมี ความรู้ ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่จะสอนเป็นอย่างดี

12.3) การออกแบบหลักสูตร บุคลากรที่ได้รับการคัดเลือกหรืออาสา ที่จะ เป็นวิทยากรจะต้องกำหนดหัวข้อที่จะสอนขึ้นมาก่อน ทั้งนี้เพื่อให้การสอนตรงกับวัตถุประสงค์

12.4) การเตรียมตัวเป็นวิทยากร บุคลากรจะต้องเข้าใจถึงบทบาท ในการ เป็นวิทยากร รวมถึงหลักการและศิลปะต่างๆ มนการเป็นวิทยากร

12.5) การติดตามและประเมินผล ผู้บังคับบัญชาสามารถติดตามผล การ ประเมินวิทยากรได้จากแบบประเมินผลการจัดฝึกอบรม

13) การดูงานนอกสถานที่ (Site Visit) การดูงานนอกสถานที่เป็นเครื่องมือ การ พัฒนาบุคลากรรูปแบบหนึ่งโดยมอบหมายให้บุคลากรไปสังเกตการณ์ การกระทำหรือบุคคล ที่ ต้องการในสถานที่เฉพาะแห่งใดแห่งหนึ่ง เพื่อวัตถุประสงค์ใดประสงค์หนึ่ง ขั้นตอนการดูงานนอก สถานที่ มีดังนี้

13.1) การสำรวจ ผู้บังคับบัญชาต้องตรวจสอบก่อนว่าต้องเพิ่มความรู้อะไร และ ทักษะในเรื่องใดของบุคลากร

13.2) การวางแผน ผู้บังคับบัญชาวางแผนการดูงานนอกสถานที่โดย พิจารณาจากปัจจัยต่างๆ คือ

13.2.1) จุดประสงค์

13.2.2) จุดที่จะดูงาน

13.2.3) ควรแจ้งวัตถุประสงค์

13.2.4) ระยะเวลา

13.3) การสื่อสาร ผู้บังคับบัญชาจะต้องสื่อสารกับบุคลากรเพื่อทราบแนวทางในการดูงาน เพื่อให้พนักงานทราบจุดมุ่งหมายเดียวกัน

13.4) การปฏิบัติ บุคลากรที่ได้ดูงานนอกสถานที่จะต้องจดบันทึกรายละเอียดและสอบถาม สิ่งที่ต้องการทราบในระหว่างที่ดูงาน

13.5) การประเมิน ผู้บังคับบัญชาประเมิน และติดตาม โดยประเมินตาม ประเด็นดังนี้

13.5.1) บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

13.5.2) ได้รับประโยชน์อะไรบ้าง

13.5.3) รายละเอียดที่พบสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างไร

13.5.4) ข้อสังเกตอื่นๆ

13.5.5) ความคิดเห็นของบุคลากร

14) การฝึกงานกับผู้เชี่ยวชาญ (Counterpart) การฝึกงานกับผู้เชี่ยวชาญ เป็นเครื่องมือพัฒนาบุคลากรแบบหนึ่งที่น่าให้บุคลากรได้ร่วมฝึกงานและทำงานกับผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับมอบหมาย หรือในบางองค์กร เรียกว่า การพบผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ฝึกงานนั้น คือผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพที่ทำงานอยู่ หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญในทักษะหลายๆ ด้าน ขั้นตอนการฝึกงานกับผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

14.1) การสำรวจ ผู้บังคับบัญชาสำรวจและจัดลำดับความสำคัญของเรื่องที่จะฝึกก่อน

14.2) การวางแผนกับผู้เชี่ยวชาญ ผู้บังคับบัญชาวางแผนระยะเวลา การฝึกงานรวมทั้งติดต่อผู้เชี่ยวชาญที่จะฝึกงานให้กับบุคลากร

14.3) การทำความเข้าใจกับบุคลากร ผู้บังคับบัญชาจะต้องสื่อสารกับบุคลากรเพื่อทำความเข้าใจถึงความคาดหวังที่ต้องการจากการฝึกงานกับผู้เชี่ยวชาญ

14.4) การฝึกงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญฝึกงานให้กับบุคลากร โดยต้องให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ

14.5) การประเมิน ผู้บังคับบัญชาจะต้องทำหน้าที่ประเมิน ติดตามผลการฝึกงานกับผู้เชี่ยวชาญของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง

15) การประชุมสัมมนา (Meeting/Seminar) การประชุมสัมมนา เป็นการพัฒนาบุคลากรเพื่อให้เกิดความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ จากผู้อื่นทั้งภายในและภายนอกองค์การ เป็นการเรียนรู้จากการรับฟังแนวคิดและผลงานใหม่ๆ รวมทั้งการหารือและระดมความคิดเห็นกัน ขั้นตอนการประชุมสัมมนา มีดังนี้

15.1) การกำหนดหัวข้อการประชุมสัมมนา ผู้บังคับบัญชาจะต้องพิจารณา หัวข้อหรือประเด็นหลักการประชุมสัมมนา ก่อน หัวข้อสามารถกำหนดได้จากปัญหาที่เกิดขึ้นกับ บุคลากรหรือหน่วยงานในปัจจุบัน

15.2) การวางแผน การประชุมสัมมนา ผู้บังคับบัญชาจะต้องวางแผนการประชุมสัมมนาในประเด็นหลักตามแนวคิดของ 5W-1H

15.3) การสื่อสาร ผู้บังคับบัญชาจะต้องสื่อสารกับพนักงานเพื่อทราบแนวทางในการประชุมสัมมนา โดยให้คำแนะนำ บอกถึงกิจกรรมอะไรที่บุคลากรต้องปฏิบัติและวัตถุประสงค์ของการประชุมสัมมนา เพื่อให้ทราบถึงจุดมุ่งหมายในการพัฒนา

15.4) การปฏิบัติในช่วงการประชุมสัมมนาผู้นำการประชุมจะต้องละลายพฤติกรรมของผู้เข้าร่วมประชุมก่อน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและพร้อมที่จะรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน หลังจากนั้นจึงนำการประชุมโดยแจ้งถึงวัตถุประสงค์ในการประชุม/ สัมมนา

15.5) การประเมิน ผู้บังคับบัญชาจะต้องประเมิน ติดตามผลจากการจัดทำ สรุปรายงานของบุคลากร

16) การให้ทุนการศึกษา (Scholarship) การให้ทุนการศึกษา เป็นการพัฒนาบุคลากร ให้พนักงานได้ใช้เวลาทำงานปกติ หรือนอกเวลาทำงานในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ในระดับสูงขึ้น โดยศึกษาต่อในหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานปัจจุบันของบุคลากร หรือ การทำงานในอนาคต หรือประโยชน์ต่อการเลื่อนระดับหรือตำแหน่งงานที่สูงขึ้นในอนาคต ขั้นตอนการให้ทุนการศึกษา มีดังนี้

16.1) การสำรวจ ผู้บังคับบัญชาพิจารณาความสามารถของบุคลากร ที่สามารถพัฒนาในระดับที่สูงขึ้นได้ ซึ่งควรจะเป็นบุคลากรที่มีความพร้อมในการศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง มีเวลาและมุ่งมั่นในการเรียนให้สำเร็จในระยะเวลาที่กำหนดไว้

16.2) การวางแผน ภายหลังจากหลักการที่สำรวจแล้ว บุคลากรคนใดได้รับทุนการศึกษาโดยพิจารณาว่ามีหลักสูตรใดเหมาะสม แล้วให้พิจารณาว่าหลักสูตรนั้นเป็นประโยชน์ สำหรับหน่วยงานและองค์กรหรือไม่ ผู้บังคับบัญชาจะต้องวางแผนการทำงานภายหลังจากที่บุคลากร เรียนสำเร็จแล้ว

16.3) การสื่อสาร ผู้บังคับบัญชาจะต้องสื่อสารกับบุคลากรเพื่อทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายในการพัฒนาด้วยการให้ทุน และผู้บังคับบัญชาควรแจ้ง สิ่ง ที่คาดหวัง จากบุคลากรระหว่างการศึกษ และภายหลังสำเร็จการศึกษา

16.4) การปฏิบัติ ในระหว่างที่บุคลากรกำลังศึกษาอยู่นั้นผู้บังคับบัญชา ควรกำหนดให้บุคลากรรายงานผลการศึกษาเป็นประจำทุกภาคเรียน ทั้งนี้เรื่องที่พนักงานศึกษาควร เป็น เรื่องที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อการทำงานต่อหน่วยงานและองค์กรและเพื่อให้การเรียนรู้ ในช่วงรับ ทุนการศึกษาของบุคลากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

16.5) การประเมิน เมื่อเสร็จสิ้นช่วงเวลาการรับทุนการศึกษาแล้ว ผู้บังคับบัญชาจะต้องทำหน้าที่ในการประเมินการรับทุนว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้หรือไม่ รวมถึง ผลการเรียนรู้ว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ตกลงร่วมกันก่อนการรับทุนหรือไม่ ตลอดจน ผู้บังคับบัญชาจะต้อง ทำหน้าที่ในการประเมินความพร้อมของบุคลากรด้วย

จากการศึกษา แนวคิด วิธีการพัฒนาครูของ ดังนี้ Castetter. (1976) ; Sparks. (1989) ; Everard และ Morris. (2011) ; Mc Beath. (1982) ; Dubrin. ; สำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546) ; พงษ์สิทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ (2546) ; สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2545) ; บุญเลิศ กลิ่นรัตน์. (2542) ; เสาวลักษณ์ นิกรพิทยา. (2552) ; มนตรี จุฬาววัฒนทล. (2543) ; จริญญา เอกมั้น. (2548) ; อารรณ์ ภูวิทย์พันธ์. (2552) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และนำมาเป็นกรอบแนวคิด ดังตาราง 20

ตาราง 20 การวิเคราะห์และสังเคราะห์วิธีการพัฒนาครู

วิธีการพัฒนาครู	ชื่อนักวิชาการ												ความถี่	
	Castetter (1976)	Sparks (1989)	Everard and Morris (1990)	Mc Beath, 1997	Dubrin, 2010	สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2544)	พญทธี ศิริบรรณพิทักษ์ (2546)	สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2545)	บุญเลิศ กลิ่นรัตน์ (2542)	เสาวลักษณ์ นิกมลพิทยา (2544)	มนตรี จงหวัดพัฒนา (2543)	จรรยา เอกมณี (2548)		อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์ุ, 2552
1. การฝึกอบรม	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓	12
2. การศึกษาดูงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓	✓	✓	10
3. การนิเทศการสอน		✓						✓	✓		✓			4
4. การวิจัย	✓	✓	✓											3
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	✓	✓	✓			✓	✓	✓	✓			✓	✓	9
6. การเรียนรู้ด้วยตนเอง	✓	✓	✓		✓		✓			✓	✓		✓	8
7. การสอนแนะ /การเป็นพี่เลี้ยง		✓		✓	✓				✓		✓		✓	6
8. การเรียนรู้จาก การปฏิบัติงาน	✓	✓	✓	✓			✓		✓			✓		7

จากตาราง 20 ผลการวิเคราะห์วิธีการพัฒนาครูจากนักวิชาการต่างๆ พบว่าไม่มีวิธีการพัฒนาครูที่ชัดเจน แต่เป็นวิธีที่เกิดจากการผสมผสานกระบวนการพัฒนาครูต่างๆ เข้าด้วยกันเพื่อที่จะพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งในโปรแกรมจะต้องมีวิธีการพัฒนาที่หลากหลายและนำวิธีการพัฒนา มาบูรณาการตามความเหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำวิธีการพัฒนาครูที่ได้จากการสังเคราะห์นำมาใช้เป็นวิธีการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก เพื่อใช้ดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 5 วิธี คือ 1. การฝึกอบรม 2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง 3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4. การศึกษาดูงาน 5. การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน

จากการแนวคิดของนักวิชาการศึกษาที่กล่าวมาข้างต้น ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปได้ว่าการพัฒนาครู หมายถึง การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา หมายถึงการดำเนินการด้วยวิธีการต่างๆ ที่จะทำให้บุคลากรในหน่วยงานมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการพัฒนาตนเองและนำมาปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบของตนเองในหน่วยงานนั้นให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อองค์กรหรือหน่วยงานและมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ประกอบด้วยดังนี้ 1. การฝึกอบรม 2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง 3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4. การศึกษาดูงาน 5. การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน

ตาราง 21 สรุปการสังเคราะห์หลักการพัฒนา วิธีการเสริมสร้าง และกิจกรรมการพัฒนาครู

หลักการพัฒนา	วิธีการเสริมสร้าง	กิจกรรมการพัฒนา
1. การเรียนรู้และพัฒนาผ่าน หลักสูตรและโปรแกรม (10%)	1. การฝึกอบรม	1. การบรรยาย 2. การจัดประชุม 3. การสัมมนา 4. การอภิปราย 5. การประชุมเชิงปฏิบัติการ 6. การเล่นเกมต่างๆ 7. การเลียนแบบ 8. การสาธิต 9. การแสดงบทบาทสมมติ 10. การฝึกหัดแก้ปัญหา 11. การระดมความคิด
2. การเรียนรู้และพัฒนาผ่านบุคคลอื่นๆ (20%)	1. การศึกษาดูงาน 2. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้	1. การสับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน 2. การสอนแนะ 3. การใช้พี่เลี้ยง 4. การศึกษาดูงาน 5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
3. การเรียนรู้และพัฒนาผ่านประสบการณ์ (70%)	1. การเรียนรู้ด้วยตนเอง 2. การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน	1. การศึกษาเอกสาร 2. การเขียนบันทึก 3. การศึกษาเฉพาะกรณี 4. การทดลองปฏิบัติงาน 5. การติดตาม/ สังเกต

จากตาราง 21 สรุปการสังเคราะห์หลักการพัฒนา วิธีการเสริมสร้างและกิจกรรมการพัฒนาของครู พบว่า 1) หลักการการเรียนรู้และพัฒนาผ่านหลักสูตรและโปรแกรม (10%) ใช้วิธีการเสริมสร้าง คือ การฝึกอบรม และใช้กิจกรรมการพัฒนา ได้แก่ การบรรยาย การจัดประชุม การสัมมนา การอภิปราย การประชุมเชิงปฏิบัติการ การเล่นเกมต่างๆ การเลียนแบบ การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ การฝึกหัดแก้ปัญหา และการระดมความคิด 2) หลักการการเรียนรู้และ

พัฒนาผ่านบุคคลอื่นๆ (20%) ใช้วิธีการเสริมสร้าง คือ การศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และใช้กิจกรรมพัฒนา ได้แก่ การศึกษาดูงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การสับเปลี่ยนหมุนเวียนงาน การสอนแนะ การใช้พี่เลี้ยง และ 3) หลักการการเรียนรู้และพัฒนา ผ่านประสบการณ์ (70%) ใช้วิธีการเสริมสร้าง คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน และใช้กิจกรรมการพัฒนา ได้แก่ การศึกษาเอกสาร การเขียนบันทึก การศึกษา เฉพาะกรณี การทดลอง ปฏิบัติงาน และการติดตาม/ สังเกต

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (2559) กล่าวว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาภาคบังคับในเขตพื้นที่ 3 อำเภอ ของจังหวัดหนองบัวลำภู คือ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู อำเภอศรีบุญเรือง และอำเภอโนนสัง มีอำนาจหน้าที่และปริมาณงานที่รับผิดชอบ ดังนี้ 1. อำนาจหน้าที่

ตามมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ. 2546 และประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พ.ศ. 2550 กำหนดอำนาจหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังต่อไปนี้

โครงสร้างการบริหารงาน ประกอบด้วย 7 กลุ่มงาน 1 หน่วย ดังนี้

1. กลุ่มอำนวยการ
2. กลุ่มบริหารการเงินและสินทรัพย์
3. กลุ่มบริหารงานบุคคล
4. กลุ่มนโยบายและแผน
5. กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา
6. กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน
7. กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา
8. หน่วยตรวจสอบภายใน
9. ภาระหน้าที่

9.1 จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและ ความต้องการของท้องถิ่น

9.2 วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่ การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบ และกำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

9.3 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

9.4 กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา

9.5 ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

9.6 ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคล เพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัด และพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

9.7 จัดระบบประกันคุณภาพคุณภาพการศึกษา และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

9.8 ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา

9.9 ดำเนินการและประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

9.10 ประสาน ส่งเสริม การดำเนินการของคณะอนุกรรมการ และคณะทำงานด้านต่างๆ

9.11 ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

9.12 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับมอบให้เป็นหน้าที่ของ หน่วยงานใดโดยเฉพาะ หรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย

ปริมาณงานในความรับผิดชอบ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีสถานศึกษา นักเรียนและบุคลากรที่อยู่ในความรับผิดชอบ ดังนี้ (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2561) มีโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ จำนวน 227 โรง แยกเป็นโรงเรียนของรัฐ 207 โรง/ 7 สาขา โรงเรียนเอกชน13 โรง มีนักเรียน รวมทั้งสิ้น 36,938 คน จำแนกเป็นนักเรียนในสังกัดรัฐบาล จำนวน 30,925 คนในสังกัดเอกชน จำนวน 6,013 คน โดยแบ่งเป็นระดับก่อนประถมศึกษา 7,543 คน ระดับประถมศึกษา 22,518 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 5,316 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย(สายสามัญ) 264 คน

ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 1,113 คน และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 184 คน มีบุคลากรรวมทั้งสิ้น 2,557 คน จำแนกเป็นข้าราชการครูสายผู้บริหารสถานศึกษาและนอก สถานศึกษา 230 คน ข้าราชการครู และครูผู้ช่วย 1,715 คน ศึกษานิเทศก์ 24 คน บุคลากรทางการศึกษา อื่น 38 ค. (2) 46 คน ครูอัตราจ้าง 94 คน พนักงานราชการ 112 คน นักการภาร/ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 250 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1, 2559)

จุดเน้นมาตรการ และตัวชี้วัดความสำเร็จ

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถ ด้านเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ (Rais the Bar)

กลยุทธ์ที่ 2 ปลูกฝังคุณธรรมความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง (Moral and Ethics)

กลยุทธ์ที่ 3 ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง และลดความเหลื่อมล้ำ ผู้เรียนได้รับโอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (Filling the Gap)

กลยุทธ์ที่ 4 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (Teacher Enhancement)

กลยุทธ์ที่ 5 พัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามหลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา (Good Governance)

กลยุทธ์ที่ 6 ส่งเสริมการศึกษาเพื่อพัฒนาสันติสุข (Education for Peace and Harmony) ในเขต พัฒนาการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้

สภาพปัญหาของการจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดจำนวน 143 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.82 % ของโรงเรียนทั้งหมดในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ได้มีการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินงานระบบเครือข่ายการให้ทรัพยากร การปรับปรุงประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กในรูปแบบต่าง ๆ ใหม่มีประสิทธิภาพสูงขึ้นให้ครอบคลุมและเหมาะสมแบบมีส่วนร่วมอันจะส่งผล ให้ความเสมอภาคและคุณภาพการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนจึงได้คัดเลือกโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูสอนตั้งแต่ 2 - 7 คน จำนวน 2 แห่ง เป็นโรงเรียนนำร่องการให้การเรียนรู้แบบคละชั้น

จากการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการชั้นเรียนที่สำคัญสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านมาพบว่า สวนใหญ่ประสบปัญหาที่ความคล้ายคลึงกัน ใน 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการจัดการและปัจจัยพื้นฐานสนับสนุน พบว่า มีความขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนงบประมาณในการจัดการโรงเรียนที่ตั้งอยู่เป็นชุมชนขนาดเล็กสภาพเศรษฐกิจยากจน 2. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูสอนใหญ่ขาดทักษะในการจัดการเรียนการสอนในสภาพที่ครูไม่ครบชั้นและนักเรียนแต่ละชั้น

มีจำนวนน้อย ครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถเพราะมีภารกิจอื่นนอกเหนือจากการสอนที่มี ความจำเป็นต้องปฏิบัติ ระบบประกันคุณภาพภายในยังขาดประสิทธิภาพ ทำให้ขาดคุณภาพตาม มาตรฐานที่กำหนด 3. ดานการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาด เล็กทั้งผู้บริหารยังขาดทักษะการบริหารจัดการในบริบทที่แตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป ครูผู้สอนยังขาด การออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดทำหลักสูตร การเรียนรู้สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก 4. ดานสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยี พบว่า โรงเรียน ขนาดเล็กขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเนื่องจากขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อหรือ การซ่อมบำรุงเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีน้อย ทำให้เป็นปัญหาในการจัดการและการจัดการเรียนรู้ 5. ดานการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ มีน้อยเนื่องจากชุมชนมีขนาดเล็ก ยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเท่าที่ควร จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คุณภาพของการศึกษาไม่ได้ตามมาตรฐานตามที่กำหนด จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่ไดกล าวมาแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ร่วมกับคณะกรรมการ จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กเขตพื้นที่ฯ ได้จัดทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ 1) จัดการเรียนรู้แบบน่านักเรียนไปเรียนร่วมกับโรงเรียนอื่นที่อยู่ใกล้เคียง 2) จัดการ เรียนรู้แบบทางไกลผ่านดาวเทียม และ3) จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1, 2559)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ัญญรัตน์ ศรีประเสริฐ (2558) ปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นของโรงเรียน ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยมีวัตถุประสงค์ในการ วิจัยดังนี้ เพื่อศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 และเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียน การสอนแบบคละชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน มีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม เกี่ยวกับ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 ระดับ และคำถาม ปลายเปิด เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย ได้แก่ คำร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ

ทดสอบสมมติฐานใช้ t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับ คือ ด้านการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านหลักสูตร และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ สำหรับด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านสื่อและเทคโนโลยีการเรียนรู้ 2. การเปรียบเทียบปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3 จำแนก ตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

บุญชอบ ลาภเวช (2556) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ 1) ศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก 2) ศึกษาปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก 3) ศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยาเขต 2 มีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พระนครศรีอยุธยาเขต 2 จำนวน 64 คนซึ่งคัดเลือกมาด้วยวิธีการแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย เป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่าและแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 6 ด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้แบบคละชั้น การนิเทศติดตามแบบคละชั้น การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบคละชั้น และการวัดและประเมินผลแบบคละชั้น 2) ปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กพบว่าบุคลากรครูขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ครูไม่จัดทำแผนการเรียนรู้ขาดวัสดุในการจัดการเรียนรู้ด้วยโรงเรียนขาดสื่ออุปกรณ์ในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้อุบัติการณ์ในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้นิเทศติดตามครูขาดการรวบรวมพัฒนาเครื่องมือการวัด และประเมินผลให้ครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) แนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นพบว่าผู้บริหารโรงเรียนควรจัดหาเอกสารสนับสนุนให้ครูเกิดความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น การวัดและประเมินผล การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้นิเทศภายในสนับสนุน ภูมิปัญญาท้องถิ่นและงบประมาณสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานองค์กรอื่นในการพัฒนาบุคลากรด้านสื่อเทคโนโลยี

จรรุวรรณ บุญหล้า (2556) การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โรงเรียนบ้านน้ำ
 ชุ่นโนนผางาม อำเภอโนนน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้
 เพื่อพัฒนาครูโรงเรียนบ้านน้ำชุ่นโนนผางาม อำเภอโนนน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี ให้มีความรู้ความเข้าใจใน
 การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น สามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เขียนแผนการเรียนรู้ และ
 สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นได้ โดยใช้หลักการวิจัย
 เชิงปฏิบัติการ (Action Research) ซึ่งดำเนินการเป็น 2 วงรอบ แต่ละวงรอบประกอบด้วย การ
 วางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล
 (Reflection) กลุ่มที่ใช้ในการดำเนินการพัฒนาได้แก่ การประชุม เชิงปฏิบัติการ และการนิเทศ
 ภายใน มีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ จำนวน 4 คน ประกอบด้วยผู้ศึกษาค้นคว้าครูผู้สอนระดับชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 1 – 2 ครูผู้สอนระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3 – 4 และครูผู้สอนระดับชั้น
 ประถมศึกษาปีที่ 5-6 และกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม จำนวน 18 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ
 โรงเรียนบ้านน้ำชุ่นโนนผางาม วิทยากรจำนวน 2 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 5 คน
 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบ
 แบบสัมภาษณ์ แบบประเมิน แบบสังเกต และแบบสอบถาม การจัดการกระทำข้อมูลและตรวจสอบข้อมูล
 ยึดหลักการตรวจสอบข้อมูลหลายมิติ และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้สำหรับ
 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า จากการที่ผู้
 ศึกษาค้นคว้าพัฒนาบุคลากรโรงเรียนบ้านน้ำชุ่นโนนผางาม อำเภอโนนน้ำโสม จังหวัดอุดรธานี โดยมีการ
 ดำเนินการพัฒนาเป็น 2 วงรอบ คือวงรอบที่ 1 ใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ
 ภายใน หลังการฝึกอบรมกลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้
 แบบคละชั้น สามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เขียนแผนการเรียนรู้ได้ แต่ยังคงต้องปรับปรุงเรื่อง
 จัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น จึงต้องมีการพัฒนาในวงรอบที่ 2 โดยใช้กลยุทธ์การนิเทศภายใน
 ทำให้กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความเข้าใจและมีทักษะ สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นได้
 มากขึ้น บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

พิมพ์ มีสอน (2555) ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียน
 การสอนแบบคละชั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูนเขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์
 ในการวิจัย ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานปัญหาและแนวทางพัฒนางานวิชาการโรงเรียน
 ขนาดเล็กที่จัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น มีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ คือครูปีการศึกษา
 2554 จำนวน 139 คน เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้สำหรับการ
 วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าความถี่ ผลการวิจัยพบว่า
 ในภาพรวมมีสภาพการดำเนินงานวิชาการอยู่ในระดับมากหากพิจารณาเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยตาม

ลำดับมากน้อยได้แก่ด้านการประกันคุณภาพทางการศึกษาด้านหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรด้านการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการวิจัยในชั้นเรียนสำหรับปัญหาคือโรงเรียนไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือและเอกสารการสอนครูขาดความรู้ความเข้าใจในการวิจัยชั้นเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขาดการนิเทศติดตามประเมินผลการวัดการประเมินผลไม่หลากหลายแนวทางพัฒนาคือควรให้ โรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือและเอกสารการสอนควรส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมในการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นกำหนดให้มีการนิเทศอย่างจริงจังควรจัดงบประมาณในการจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เหมาะสมแนวทางพัฒนาการดำเนินงานวิชาการคือพัฒนาบุคลากรโดยกระบวนการต่างๆเช่นการอบรมแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นและการอบรมการทำวิจัยชั้นเรียน

ศุภมาส กุลตั้งวัฒนา (2554) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบและเสนอแนวทางพัฒนาสภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กระดับ ช่วงชั้นที่ 1-2 มีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนขนาดเล็กระดับช่วงชั้นที่ 1-2 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 282 คน เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ สถิติที่แบบไม่อิสระ (t-test แบบ Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 โดยรวมและ พระรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง 3) สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันยกเว้นการจัดการชั้นเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับจุด .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็น ด้านการจัดชั้นเรียนน้อยกว่าครู 4) ปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นในโรงเรียน ขนาดเล็กระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยรวมแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าผู้บริหาร

และครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่าครูในทุกๆด้านส่วนด้านบทบาทผู้บริหารพบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับจุด .05 โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นมากกว่าครู 5 แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนมเขต 1 ที่ควรนำไปพัฒนาได้แก่ด้านการจัดการเรียนการปรับหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านบทบาทผู้เรียนด้านบทบาท ผู้ปกครองเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนต่อไป

พิพัฒน์ สอนสมนึก (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ 1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 2. เพื่อสร้างโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น สำหรับโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 มีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 40 โรงเรียน มีผู้บริหาร 40 คน และครู 137 คน เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย แบบสำรวจ และบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focused Group) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของโมเดล สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการจัดการชั้นเรียน มีดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนและครูขาดความรู้ทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ครูไม่ครบชั้น ครูมีภารกิจพิเศษมาก พฤติกรรมการสอนของครูยังสอนแบบเดิม ขาดการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง ผลสมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 2. ผลการสร้างโมเดลและคู่มือการดำเนินงานตามโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นได้ 3 โมเดล คือ โมเดลการจัดชั้นเรียนแบบคละเป็นช่วงชั้น (3 ปีชั้น) โมเดลการจัดชั้นเรียนแบบคละตามความสามารถใกล้เคียงกัน (2 ปีชั้น) และโมเดลการจัดชั้นเรียนแบบคละเป็นบางชั้น และสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง 3. ผลการตรวจสอบคุณภาพของโมเดลและคู่มือการดำเนินงาน ผู้เชี่ยวชาญทุกคนให้การยอมรับโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น ในภาพรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสภาพทั่วไปและด้านความเป็นประโยชน์ของโมเดลอยู่ในระดับมากโดยสรุปการพัฒนาโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น เป็นการพัฒนางานด้านวิชาการด้านการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก

กึ่งเพชร ส่งเสริม (2552) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้ เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นและประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา ด้วยการดำเนินการวิจัยและพัฒนาเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น และขั้นตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้น มีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ครู ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครองในโรงเรียนบ้านสร้อย อำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์ ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบคือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมานักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านโพธิ์ อำเภอสังขะ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 31 คน นักเรียนที่เป็นกลุ่มควบคุม ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 โรงเรียนบ้านระไซร์ (เด่นพัฒนา) อำเภอมือง จังหวัดสุรินทร์ ได้มาจากการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 เครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินความสอดคล้องของรูปแบบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบของครู ผู้บริหาร นักเรียนและผู้ปกครอง แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ สถิติที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ใช้สถิติค่ามัธยฐาน (Mean) ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile Range) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated Measures ANOVA) การทดสอบเครื่องหมายสำหรับค่ามัธยฐานแบบหนึ่งกลุ่ม (Sign Test for Median: One Sample) และการทดสอบเครื่องหมาย (The Sign Test) ผลการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยพบว่า การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนสื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการศึกษา ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาและการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของรูปแบบทุกข้อความและโดยรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

Kesten และ Clark (2007) การวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น พบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นเป็นการรวมนักเรียนมากกว่าหนึ่งระดับชั้นมาเรียนด้วยกัน ในห้องเรียนจึงมีนักเรียนหลากหลายทั้งความสนใจความสามารถ อายุ เศรษฐกิจ สังคม วิธีการจัดการเรียนการสอนจะแตกต่างกันจากการสอนนักเรียนที่แบ่งเป็นระดับชั้นคือจะจัดพื้นฐานของการเรียนรู้ที่แตกต่างโดยให้ความสำคัญกับความหลากหลายของนักเรียน ครูคาดหวังต่ออัตราและระดับการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของเด็กการออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้พิจารณาตามระดับพัฒนาการ นอกจากนี้ผลการวิจัยชี้ให้เห็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งคือ ในห้องเรียนแบบคละชั้นมีการจัดกลุ่มทำงานของเด็กทั่วไปและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้นการจัดระบบในห้องเรียนจึงต้องมีความยืดหยุ่นพอที่จะปรับให้เด็กที่มีระดับความสามารถและวุฒิภาวะแตกต่างกันทำงานกันได้ การจัดการเรียนการสอนแบบนี้เป็นการสร้างสรรค์สังคมที่ช่วยเหลือสนับสนุนนักเรียนที่มีความบกพร่องในระยะยาวได้

Kasten (1998) ศึกษาพบว่า การจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นมีประโยชน์ในการช่วยให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ในกลุ่มเพื่อนที่มีอายุมากกว่าหรือน้อยกว่า นักเรียนที่อายุมากกว่าที่เรียนเก่งกว่าจะช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนหรืออายุน้อยกว่าด้วยการเป็นผู้สอน เป็นการถ่ายโยงความเข้าใจจากคนหนึ่งไปอีกคนหนึ่ง ซึ่งเป็นการช่วยพัฒนาทักษะทางวิชาการโดยเฉพาะการใช้ภาษา ซึ่งทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเองของวิกอทสกีมีความสำคัญว่าการสร้างความหมายทางภาษาเกิดขึ้นภายใต้บริบททางสังคมของผู้เรียนและการปฏิสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษาเป็นการพัฒนาทักษะทางภาษาให้เกิดขึ้น ผู้วิจัยยืนยันว่านักเรียนที่มีความต้องการ ความเข้มแข็งความสามารถแตกต่างกันสามารถพัฒนาได้อย่างงดงามในการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยนักเรียน ครูและผู้ปกครอง

Pavan (1992) ศึกษาพบว่านักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้นจำนวนร้อยละ 91 มีความสามารถทางวิชาการสูงกว่านักเรียนในห้องเรียนแบบแบ่งชั้นโดยเฉพาะวิชาเกี่ยวกับภาษาและการอ่าน ส่วนเกย์เฟอร์ (Gayfer. 1991 : 1) ได้ศึกษาด้านตัวชี้วัดทางสังคมและความรู้สึกของนักเรียนในห้องเรียนแบบคละชั้นพบว่านักเรียนที่เรียนในห้องเรียนแบบคละชั้นมีคะแนนด้านลักษณะนิสัย การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม แรงจูงใจ การร่วมมือ และทัศนคติที่มีโรงเรียนดีกว่านักเรียนในห้องเรียนแบบแบ่งชั้น

Dodendorf (1983) ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยโดยจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นในโรงเรียนชนบททางภาคตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา มีนักเรียน 35 คน การจัดชั้นเรียนแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 ห้อง ห้องแรกเป็นชั้นอนุบาลถึงเกรด 4 ส่วนอีกห้องหนึ่งเป็นเกรด 5-เกรด 8 หลังจากนั้น

ทางการสังเกตและใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเปรียบเทียบกับโรงเรียนในเมือง ข้อมูลจากการสังเกตปรากฏออกมา 5 ลักษณะดังนี้ 1. งานประจำโรงเรียน เป็นงานประจำวันของนักเรียน เริ่มจากการตรวจสอบสมุดการบ้านเรียบร้อย พบกลุ่มไปห้องสมุด เล่าเรื่อง 2. เรียนรู้เป็นกลุ่ม นักเรียนแต่ละระดับพบครูวันละสองครั้ง เมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือเขาอาจขอความช่วยเหลือจากนักเรียนอายุมากกว่าก่อนจึงค่อยพบครู 3. การพึ่งพาอาศัยกัน ในโรงเรียนพบว่านักเรียนที่มีอายุน้อยกว่าได้รับการช่วยเหลือจากนักเรียนที่อายุมากกว่า 4. ความเป็นอิสระ จากการสังเกตนิสัยการทำงาน of นักเรียน พบว่า นักเรียนมีวินัยในการทำงานสูง นักเรียนรับขอบงานที่ได้รับมอบหมายและทำทันตามเวลาที่กำหนด นักเรียนตรวจสอบสมุดการบ้านโดยครูไม่ตักเตือน 5. การมีส่วนร่วมของสังคม สมาชิกในสังคมมาพบและเยี่ยมโรงเรียนบ่อย ๆ บางครั้งผู้ปกครองทำอาหารเที่ยงมาให้ นักเรียนรับประทานที่โรงเรียนและวางแผนสังสรรค์กันในวันหยุด ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและโรงเรียนแยกกันไม่ออก นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อเพื่อใหม่ นักเรียนที่โต กว่าจะช่วยเหลือน้องอย่างอบอุ่น และอธิบายว่าทำงานอย่างไรบ้าง ผลการวิจัยพบว่าการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นที่พอใจสำหรับโรงเรียนในชนบท ส่วนในด้านวิชาการนั้นมีความใกล้เคียงกับนักเรียนในเมืองในด้านบรรยากาศชั้นเรียนความสัมพันธ์ทางสังคมผู้วิจัยเรื่องนี้อธิบายมีข้อได้เปรียบหลายประการสำหรับนักเรียน และผู้ปกครองในโรงเรียนชนบทเพราะโรงเรียนเป็นภาพสะท้อนค่านิยมในชุมชน ค่านิยมที่สอดคล้องกันระหว่างโรงเรียนและชุมชนจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกรับรู้มั่นคงปลอดภัย จากการศึกษาของโดเดนคอร์ฟ เขาได้แนะนำว่า การจัดห้องเรียนแบบคละชั้นสามารถจัดได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งด้านสังคมและวิชาการ แต่ทั้งนี้ยังขึ้นอยู่กับความสามารถของครูในการจัดรูปแบบการสอน เช่น การสอนแบบร่วมมือการสอนแบบรายบุคคลและการจูงใจผู้เรียนต้องการเรียน

Hoffman (1982) ทำการศึกษาวิจัยด้านการสอนแบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กคือโรงเรียนคิงเวล (Kingvale) มลรัฐยูทาห์ สหรัฐอเมริกา โรงเรียนมี 2 ห้องเรียน ผู้วิจัยสอนห้องที่มีชั้นอนุบาลถึงเกรด 3 มีนักเรียน 15 คนและไม่มีครูผู้ช่วยสอน แต่สามปีต่อมาเด็กเพิ่มขึ้นเป็น 27 คน เขาอธิบายว่าการจัดห้องเพื่อปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนทำโดยวางแผนไว้ล่วงหน้า เริ่มต้นด้วยการทบทวนตำราวิชาต่าง ๆ สำหรับชั้นที่สูงกว่าแล้วบันทึกไว้ว่ามีเนื้อหาอะไรบ้างเป็นรายสัปดาห์และตลอดปีการศึกษา การเตรียมการสอนจะต้องทำเพื่อความก้าวหน้าของนักเรียน โดยแยกความแตกต่างของวิชาต่าง ๆ แล้วสู่การสอนในห้องเรียนยกตัวอย่าง เช่น วิชาสุขศึกษา วรรณคดีและดนตรีสอนสามารถสอนทั้งชั้นได้ แต่ละวิชาเหล่านี้สามารถยืดหยุ่นเพื่อปรับหรือรวมการสอนวิชาอื่นได้ในกรณีที่ต้องการสอนเป็นวิชาทักษะพื้นฐาน เช่นคณิตศาสตร์และการอ่าน เป็นต้น ในการสอนคณิตศาสตร์และการอ่านสอนในตอนเช้าโดยให้นักเรียนส่วนหนึ่งทำงานรายบุคคลในขณะที่อีกส่วนหนึ่งครูสอนเป็นกลุ่ม กลุ่มนักเรียนเกรด 1 ครูสอนเป็นกลุ่ม แต่นักเรียนกลุ่มอื่น ๆ อาจให้ทำงานเป็นรายบุคคล ผู้วิจัยกล่าวว่าสามารถจัดระบบห้องเรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนรู้หน้าที่ในการเรียน

ของตนเอง แต่ทั้งนี้ได้เสนอแนะว่าการจัดห้องเรียนแบบคละชั้นเป็นสิ่งที่ต้องปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา ในการสอนวิชาต่าง ๆ ต้องปรับปรุงทุกปี เพื่อให้มีความน่าสนใจเสมอ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ย้ำว่าสิ่งที่น่าพึงพอใจยิ่งคือการได้เฝ้าดูเด็กอนุบาลมีวุฒิภาวะสูงขึ้นในการทำงานร่วมกับนักเรียนเกรด 3 เด็กโตทำงานร่วมเด็กเล็ก ผู้ปกครองมีความเป็นกัลยาณมิตรและช่วยเหลือกัน นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่สนับสนุนว่าการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นมีประโยชน์ต่อนักเรียนอย่างไร

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ สรุปได้ว่า การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเป็นการพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้น สามารถเขียนแผนการเรียนรู้ และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นได้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ครูสามารถบูรณาการการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้กระบวนการจัดการเรียนการสอนนั้นมีคุณภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการเรียนรู้เป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดได้ การบริหารงานของหน่วยงานจะประสบความสำเร็จได้ดี เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ครูเกิดความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงานจากการพัฒนาด้วยวิธีการที่หลากหลาย จะช่วยให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ดีขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ สิ่งเหล่านี้นับได้ว่าเป็นการฝึกให้นักเรียนปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นพลเมืองที่ดีที่ตีของประเทศต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

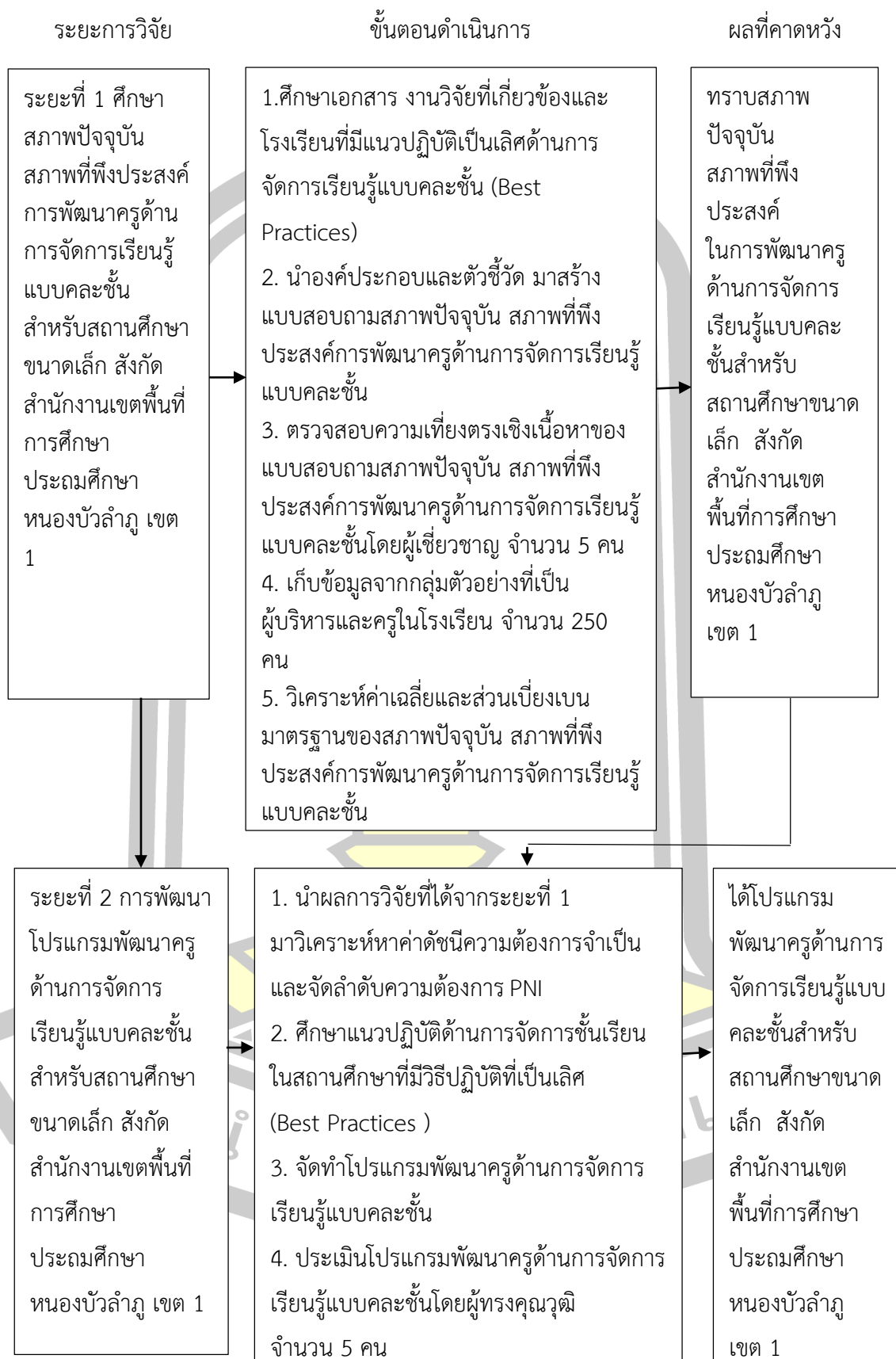
การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 การวิจัยเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการวิจัย โดยกำหนดเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ระยะที่ 2 พัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ระยะการวิจัย การดำเนินการ และผลที่ได้ แสดงโดยแผนภาพ ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 แสดงระยะการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการและผลที่คาดหวัง

ระยะที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ขั้นตอนที่ 1

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 การศึกษาการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นและโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices) โดยผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

2. ศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ที่ได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษาแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นหรือเป็นโรงเรียนที่มีผลงานดีเยี่ยม ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

1) โรงเรียนขนาดเล็กที่มีการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการสอบทดสอบการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) สูงกว่าระดับชาติ ปีการศึกษา 2560

2) โรงเรียนขนาดเล็กที่มีผลงานดีเด่นด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเป็นที่ประจักษ์เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

3) โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับรางวัลต่างๆ ในระดับภูมิภาค เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice)

4) โรงเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 3 โรงเรียน จากโรงเรียนที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับด้านจัดการเรียนรู้อย่างคละชั้นของโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices) ประกอบด้วย

1) โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

2) โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา เลย เขต 2

3) โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

2.1 นำองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ที่ได้จากการ
สังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มาเป็นกรอบแนวคิดในการสร้าง
แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นแล้วนำไปเสนอต่อ
อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำแล้วปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่
เสนอแนะ

2.2 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณา
ตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่ หาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ
(Index of Item Congruence : IOC)

2.3 นำแบบสอบถามไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการ
ตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์
สำเร็จรูป

2.5 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์
การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการ
จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในลำดับต่อไป

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 739 คน ซึ่งเป็นผู้บริหารและครูใน
สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มประชากรโดยเปรียบเทียบ
จากตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างจาก Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยวิธีการสุ่ม
ตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และสุ่มผู้บริหารสถานศึกษาและครูใน
สถานศึกษาขนาดเล็กตามอำเภอในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู

เขต 1 จำนวน 739 คน ตามสัดส่วนได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 250 คน ซึ่งมีรายละเอียดของจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังตาราง 22

ตาราง 22 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน ขนาดเล็ก	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
		ผู้บริหารและครู	ผู้บริหารและครู
เมืองหนองบัวลำภู	50	254	80
ศรีบุญเรือง	53	273	100
โนนสัง	40	212	70
รวมทั้งสิ้น	143	739	250

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ภายใต้ตารางสังเคราะห์ของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน ลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคอร์ท (Best and Kahn. 1993 : 246-250)

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 กำหนดไว้ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินการมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินการมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินการปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินการน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การดำเนินการน้อยที่สุด

การแปลความหมายคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ความหมายค่าเฉลี่ยคะแนนเป็นตัวชี้วัด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ คละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีระดับการดำเนินการมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีระดับการดำเนินการมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีระดับการดำเนินการปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีระดับการดำเนินการน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีระดับการดำเนินการน้อยที่สุด

3.2 การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น แล้ววิเคราะห์ สังเคราะห์ เนื้อหาจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ นำมาสรุปหาค่าประกอบและตัวชี้วัดการ จัดการเรียนรู้แบบคละ เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม

3.2.2 สร้างแบบสอบถามการวิจัย ให้ครอบคลุมภายใต้ต้องค์ประกอบและ ตัวชี้วัดการ จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ทั้ง 7 องค์ประกอบ แล้วนำเสนอต่อกรรมการควบคุม วิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความถูกต้องของภาษาและความสอดคล้องของข้อความกับกรอบการสร้าง แบบสอบถาม

3.2.3 เสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ ความถูกต้องและการครอบคลุมด้านเนื้อหาที่ต้องการวัด

3.2.4 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ แล้วจึงนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่ หาค่าความสอดคล้อง ระหว่างข้อความกับนิยามศัพท์เฉพาะ (Index of Item-Congruence : IOC) การประเมินของ ผู้เชี่ยวชาญ มีเกณฑ์ การพิจารณาดังนี้

ถ้าผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับกรอบเนื้อหาให้คะแนน +1

ถ้าผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับกรอบเนื้อหาให้คะแนน 0

ถ้าผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับกรอบเนื้อหาให้คะแนน -1

เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาว่าข้อความที่ใช้ได้คือ ข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ย IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 ขึ้นไป และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความชัดเจนของภาษา ความครอบคลุม ตามกรอบการสร้างแบบสอบถาม โดยมีเกณฑ์คุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

- 1) เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก สาขาการวิจัยทางการศึกษาหรือด้านการวัดผลประเมินผล
- 2) เป็นผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอก
- 3) เป็นครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นในโรงเรียนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอก

โดยผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมด 5 คน ดังรายชื่อต่อไปนี้

- 1) นางชญานา สุระสิทธิ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด นครราชสีมา ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยการศึกษาและประเมินผลทางการศึกษา
- 2) นายกฤษฎา แก้วสิงห์ วุฒิการศึกษา : ปริญญามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขา การวัดประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโรงเรียนเจริญวนนท์อุทิศ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยการศึกษาและประเมินผลทางการศึกษา
- 3) นางธิดาพร เสริมเปล่งศรี วุฒิการศึกษา : ปริญญามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่งผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้และด้านบริหารการศึกษา
- 4) นางสาวสุกัญญา บึงไสย วุฒิการศึกษา : ปริญญามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองม่วงชมพูทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้และด้านบริหารการศึกษา
- 5) นางสาวณภักษ์ แสงธีรวิญญู วุฒิการศึกษา : ปริญญามหาบัณฑิต (ศษ.ม) สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

3.2.5 นำเครื่องมือที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์แล้ววิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2558) พบว่า วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่า สภาพปัจจุบันได้เท่ากับ 0.79 และสภาพที่พึงประสงค์ได้เท่ากับ 0.83

3.2.6 นำแบบสอบถามที่ได้จากการวิเคราะห์หาค่าคุณภาพเครื่องมือมาแก้ไขปรับปรุง เกี่ยวกับการใช้ภาษาในข้อคำถามให้มีความกระชับ และมีความชัดเจนของภาษามากยิ่งขึ้น แล้วนำเสนอกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสอบถามอีกครั้งก่อนนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงกับกลุ่มตัวอย่าง

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือถึงภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อออกขอหนังสือราชการขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากทางคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถึงผู้อำนวยการโรงเรียน

4.2 ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยส่งแบบสอบถามถึงครูผู้สอนในโรงเรียนขนาดเล็ก การเก็บข้อมูลได้ดำเนินการโดยแจกหรือส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์และด้วยตนเองและหากไม่ได้รับแบบสอบถามกลับมา ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป ทั้งหมดจำนวน 250 ฉบับ ได้กลับมาจำนวน 250 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.0

5. การจัดการกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดการกระทำกับข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

5.1.1 ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

5.1.2 กำหนดรหัสให้คะแนนและบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม

5.2.1 ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ความถี่ และร้อยละ

5.2.2 ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาคู่มือด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ซึ่งข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และได้กำหนดน้ำหนักคะแนนตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) คือ

ระดับ 5 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น อยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS ในการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายโดยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย(บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 103) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

1.51- 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
ค่าร้อยละ (Percentage)

6.1.2 การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

6.2.1 ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

6.2.2 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน ตามวิธี Item Total Correlation (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

6.2.3 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2558)

ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ได้ดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการ มีดังนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการ

1.1 นำข้อมูลจากการศึกษามาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) โดยนำข้อมูลผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในระยะที่ 1 มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร $PNI_{modified}$ (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

$$\text{ค่า } PNI_{modified} = \frac{I-D}{D}$$

I (Important) หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์

D (Degree of success) หมายถึง ค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบัน

1.2 ศึกษาสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ที่ได้รับคัดเลือกเป็นสถานศึกษาแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอนและการบริหารการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นหรือเป็นโรงเรียนที่มีผลงานดีเยี่ยม ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ ดังนี้

1.2.1 โรงเรียนขนาดเล็กที่มีการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นซึ่งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการสอบทดสอบการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับชาติ (O-NET) สูงกว่าระดับชาติ ปีการศึกษา 2560

1.2.2 โรงเรียนขนาดเล็กที่มีผลงานดีเด่นด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเป็นที่ประจักษ์เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

1.2.3 โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับรางวัลต่างๆ ในระดับภูมิภาค เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice)

1.2.4 โรงเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่างโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 3 โรงเรียน จากโรงเรียนที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับด้านจัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นของโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices) ประกอบด้วย

- 1) โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1
- 2) โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เลย เขต 2
- 3) โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

1.3 วิเคราะห์ข้อมูล (Analysis Data) ที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปผลเป็นความเรียง

1.4 ร่างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครู แล้ววิเคราะห์และสังเคราะห์องค์ประกอบของการพัฒนาครู ต้องค์ประกอบ ดังนี้ 1. การฝึกอบรม 2. การเรียนรู้ด้วยตนเอง 3. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4. การศึกษาดูงาน 5. การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง กำหนดเป็นโครงสร้างและนำผลการศึกษาดูงาน การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) มากำหนดเนื้อหาและกำหนดองค์ประกอบของโปรแกรม คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) วิสัยทัศน์ 3) วัตถุประสงค์ 4) โครงสร้าง 5) เนื้อหา 6) วิธีดำเนินการ 7) การประเมินผล

1.5 นำโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่สร้างขึ้นนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างโปรแกรม ซึ่งมีคุณสมบัติตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 1.5.1 จบการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก ด้านบริหารการศึกษา
- 1.5.2 เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษามีวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปและมีประสบการณ์ในกาสอนอย่างน้อย 10 ปี

1.5.3 ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานวิชาการและงานนิเทศการศึกษา มีตำแหน่งเป็นศึกษานิเทศก์ มีวิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษขึ้นไป และมีประสบการณ์อย่างน้อย 10 ปี ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนดังรายชื่อต่อไปนี้

1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนนท์ อาจารย์ประจำภาควิชาอาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตภูมิ ชมภูวิเศษ อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี วุฒิกการศึกษา (กศ.ด.) สาขา การบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

4) ดร.พายุพงศ์ พายุหะ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น วุฒิกการศึกษา (กศ.ด.) สาขา การบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา

5) ดร.ศรีนวล ศรีหริ่ง ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนศรีธาตุพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี วุฒิกการศึกษา (กศ.ด.) สาขา การบริหารและพัฒนาศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษา

1.6 ปรับปรุงโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้โปรแกรมฉบับสมบูรณ์นำไปใช้พัฒนาครูต่อไป

1.7 การจัดทำคู่มือการใช้โปรแกรมหลังจากการพัฒนาโปรแกรมผู้วิจัยจึงได้จัดทำคู่มือการใช้โปรแกรม การสร้างคู่มือการใช้โปรแกรม ประกอบด้วยสาระดังนี้

ส่วนที่ 1 บทนำ

ส่วนที่ 2 โปรแกรม

ส่วนที่ 3 กระบวนการดำเนินการ

ส่วนที่ 4 การประเมินผลโปรแกรม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้ในการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า PNI สูงมาใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์

2.2 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของโปรแกรมและคู่มือการใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการยืนยันความเหมาะสมและความเป็นไปได้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้และคู่มือการใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนข้อเสนอแนะและประเด็นการปรับปรุงการพัฒนาแนวทางการบริหารสถานศึกษา

3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

3.1.1 นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็นมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้าง แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อใช้ในการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จากโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่า PNI สูงมาใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์

3.1.2 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีเยี่ยม (Best Practice) ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยกำหนด คุณสมบัติแต่ละโรงเรียน ดังนี้

1) โรงเรียนขนาดเล็กที่มีผลงานดีเด่นด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเป็นที่ประจักษ์เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

2) โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับรางวัลต่างๆ ในระดับภูมิภาค เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice)

3) โรงเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

3.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวม ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์จากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดีทั้ง 3 โรงเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้อุปกรณ์ประกอบใน การศึกษาระณีศึกษา ดังนี้

- 1) เครื่องบันทึกเสียง
- 2) กล้องถ่ายรูปและกล้องวิดีโอ
- 3) สมุดจดบันทึก

3.2 การสร้างแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของโปรแกรม และคู่มือ การใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1

3.2.1 ศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก

3.2.2 กำหนดประเด็นสำคัญที่จะประเมินจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เขียนคำถามให้ครอบคลุมประเด็นเหล่านั้น

3.2.3 นำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้คำแนะนำเพิ่มเติม ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ จากนั้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาความเหมาะสมและความชัดเจนของข้อคำถาม

3.2.4 ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามที่ยุเชี่ยวชาญได้ให้ข้อเสนอแนะจัดทำเป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำแบบประเมินที่ได้พร้อมทั้งร่างโปรแกรมคู่มือ การใช้โปรแกรมไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละคนประเมินความเหมาะสมความและเป็นไปได้ โดยผู้วิจัย ดำเนินการประสานงานและนำเสนอกับผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง

5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูล (Analysis Data) ที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้ไป วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปผลเป็นความเรียง และนำไปประกอบการยก ร่าง โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ต่อไป

5.2 นำแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของโปรแกรมและคู่มือ การใช้ โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ ข้อมูลโดย ดังนี้

5.2.1 ตรวจให้คะแนนการประเมินความเหมาะสมโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยใช้วิธีการหามาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนนตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ กำหนดไว้ดังนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมเป็นไปได้มากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมและเป็นไปได้น้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมและเป็นไปได้น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยความเหมาะสมตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป คือ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด 2553 : 23-24)

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมและเป็นไปได้มาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมและเป็นไปได้น้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมและเป็นไปได้น้อยที่สุด

5.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน

6.1.1 ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าร้อยละ (Percentage)

6.1.2 การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ

6.2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

พหุ ประถมศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

X̄	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
PNI _{modified}	แทน	ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ระยะที่ 2 วิเคราะห์การพัฒนาพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ระยะที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ คละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองบัวลำภู เขต 1

การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดของการจัดการชั้นเรียนรู้แบบคละชั้นจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

ผลการศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ผู้วิจัยได้ลงภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์ครูผู้สอนแบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก

ผลการศึกษาครูงานสถานศึกษาขนาดเล็กที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สรุปได้องค์ประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ดังนี้

คำถามประเด็นที่ 1 แนวคิด ทฤษฎี หลักการ หรือกระบวนการของนักวิชาการศึกษาในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

คำถาม ท่านใช้ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ หรือกระบวนการของนักวิชาการศึกษาท่านใดบ้างในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

“... การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นของโรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 โดยจัดการเรียนรู้แนวคิด ทฤษฎี หลักการ หรือกระบวนการของ สำลี รักสุทธี โดยใช้คู่มือการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ใหม่ของ ก.ค. 2546 ดำเนินขั้นตอนวิธีการที่กำหนด...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 8 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ใช้แนวคิด ทฤษฎี หลักการ หรือกระบวนการการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้ คู่มือการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก 2551...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 15 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...คณะกรรมการบริหารหลักสูตรโรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ได้รับนโยบายโรงเรียนนาร่องสถานศึกษาขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โดยใช้คู่มือการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2542 ของ วัฒนาพร ระงับทุกข์...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 29 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

สรุป ผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนแบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์กรประกอบและตัวชี้วัดการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก โรงเรียนได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี หลักการ หรือกระบวนการของนักวิชาการศึกษาในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ดังนี้ แนวคิด ทฤษฎี หลักการ หรือกระบวนการโดยใช้คู่มือการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ใหม่ของ ก.ค. 2546 ของ สำลี รักสุทธี โรงเรียนได้ใช้คู่มือการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง 2542 ของ วัฒนาพร ระงับทุกข์

คำถามประเด็นที่ 2 องค์กรประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

คำถาม องค์กรประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นประกอบด้วยอะไรบ้าง

“... ทางโรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน ได้ใช้องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นทั้งหมด 7 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1. ขั้นตอนกำหนดหัวเรื่อง 2. ขั้นตอนวิเคราะห์ฝั่งความคิด 3. ขั้นตอนออกแบบการเรียนรู้ 4. ขั้นตอนปฏิบัติการเรียนการสอน 5. ขั้นตอนนำเสนอความรู้ 6. ขั้นตอนสรุปความรู้ 7. ขั้นตอนประเมินผลการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 8 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ ใช้แนวคิด ทฤษฎี หลักการ หรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 8 องค์ประกอบ คือ 1. ชั้นเตรียม 2. ชั้นออกแบบการเรียนรู้อ 3. ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน 4. ชั้นกำหนดหัวเรื่อง 5. ทบทวนความรู้ 6. ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน 7. ชั้นสรุปความรู้ 8. ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 15 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ได้รับมอบหมายจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ให้เป็นโรงเรียนนำร่องสถานศึกษาขนาดเล็กที่จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น มีองค์ประกอบทั้งหมด 9 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. ชั้นกำหนดหัวเรื่อง 2. ชั้นออกแบบการเรียนรู้อ 3. ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน 4. ทบทวนความรู้ 5. ชั้นนำ 6. ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน 7. ชั้นนำเสนอความรู้ 8. ชั้นสรุปความรู้ 9. ชั้นประเมินผลการเรียนรู้...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 29 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

สรุป ผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนแบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ องค์ประกอบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก โรงเรียนได้ใช้องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ดังนี้ โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคนมี 7 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1. ชั้นกำหนดหัวเรื่อง 2. ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน 3. ชั้นออกแบบการเรียนรู้อ 4. ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน 5. ชั้นนำเสนอความรู้ 6. ชั้นสรุปความรู้ 7. ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ มี 8 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1. ชั้นเตรียม 2. ชั้นออกแบบการเรียนรู้อ 3. ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน 4. ชั้นกำหนดหัวเรื่อง 5. ทบทวนความรู้ 6. ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน 7. ชั้นสรุปความรู้ 8. ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย มีองค์ประกอบ 9 องค์ประกอบ ประกอบด้วย 1. ชั้นกำหนดหัวเรื่อง 2. ชั้นออกแบบการเรียนรู้อ 3. ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน 4. ทบทวนความรู้ 5. ชั้นนำ 6. ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน 7. ชั้นนำเสนอความรู้ 8. ชั้นสรุปความรู้ 9. ชั้นประเมินผลการเรียนรู้

คำถามประเด็นที่ 3 ตัวชี้วัดในแต่ละองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

คำถาม ตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง ประกอบด้วยอะไรบ้าง

“...โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง ประกอบไปด้วย การกำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่น่าสนใจ การใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง การกำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลายเพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม การกำหนดหัวเรื่อง โดยครูพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว และการส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 8 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สพป. เลย เขต 2 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง ประกอบไปด้วย การใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง การกำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด การกำหนดหัวเรื่อง โดยครูพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว การวางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้ได้เรียนรู้ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และการส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 15 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป. หนองบัวลำภู เขต 1 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง ประกอบไปด้วย การกำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่น่าสนใจ การใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง การกำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด การกำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลายเพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม และการส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 29 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

คำถาม ตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน ประกอบด้วยอะไรบ้าง

“...ไม่มีองค์ประกอบที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จึงไม่มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบนี้...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 8 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สพป. เลย เขต 2 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ ผู้เรียน ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็น รายบุคคล ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับ ดำเนินการจัดการเรียนรู้ การมีสื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับการจัดการเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับ หลักสูตร และการจัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการของ ผู้เรียน...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 15 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป. หนองบัวลำภู เขต 1 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 2 ชั้น วิเคราะห์ผู้เรียน ประกอบไปด้วย การวิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้าน เป็นรายบุคคล ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการสอนหรือนวัตกรรม การ เรียนรู้ และการจัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการของ ผู้เรียน...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 29 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

คำถาม ตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 3 ขึ้นออกแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วยอะไรบ้าง

“...โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 3 ขึ้นออกแบบการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน การออกแบบเป็น กิจกรรมรายบุคคล โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง การออกแบบกิจกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม การมีการออกแบบการเรียนรู้โดยไม่ยึดเนื้อหาแต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหา สู่การเรียนรู้ และการมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 8 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านนาเหมือดแ่อ สพป. เลย เขต 2 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 3 ชั้นออกแบบการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน การออกแบบเป็นกิจกรรมรายบุคคล โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ การออกแบบเป็นกิจกรรมกลุ่ม โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง การมีการออกแบบการเรียนรู้โดยไม่ยึดเนื้อหาแต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่การเรียนรู้ และการมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 15 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป. หนองบัวลำภู เขต 1 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 3 ชั้นออกแบบการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย การออกแบบเป็น กิจกรรมรายบุคคล โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ การออกแบบเป็นกิจกรรมกลุ่ม โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การออกแบบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม การมีการออกแบบการเรียนรู้โดยไม่ยึดเนื้อหาแต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่การเรียนรู้ และการมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 29 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

คำถาม ตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 4 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน ประกอบด้วย
อะไรบ้าง

“...โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 4 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน ประกอบไปด้วย การจัดการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนาม การมี การเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่มที่ แตกต่างกัน การติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และครูผู้สอน อำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 8 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สพพ. เลย เขต 2 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 4 ชั้นปฏิบัติการ
เรียนการสอน ประกอบไปด้วย การจัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว การมีการ
เรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่มที่แตกต่าง
กัน การติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
ใหญ่เรียนได้แสดงออก สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 15 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพพ. หนองบัวลำภู เขต 1 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 4 ชั้น
ปฏิบัติการเรียนการสอน ประกอบไปด้วย การเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การใช้
เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่มที่แตกต่างกัน การติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรม
ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมใหญ่เรียนได้แสดงออก สอดคล้องกับเป้าหมาย
การเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน และครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิด
การเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 29 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

คำถาม ตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 5 ชั้นสรุปองค์ความรู้ ประกอบด้วยอะไรบ้าง

“...โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สพพ.อุบลราชธานี เขต 1 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 5
ชั้นสรุปองค์ความรู้ ประกอบไปด้วย การกำหนดให้ผู้เรียนนำเอาสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมา
สรุปความรู้ด้วยตนเอง การกำหนดให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน
ผู้เรียนสรุปผลที่ได้ อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย
การร่วมกันสรุปองค์ความรู้เป็นผังความคิด โดยใช้สีสัน ภาพวาด การ์ตูนมาประกอบตามความถนัด
ของนักเรียน นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล และครูและนักเรียนช่วยกันสรุปองค์
ความรู้ในเรื่องที่เรียน ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 8 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สพพ. เลย เขต 2 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 5 ชั้นสรุปองค์
ความรู้ ประกอบไปด้วย การกำหนดให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน
การส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม นักเรียน
ทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล และครูและนักเรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียน ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 15 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป. หนองบัวลำภู เขต 1 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 5
 ชั้นสรุปองค์ความรู้ ประกอบไปด้วย การกำหนดให้ผู้เรียนนำเอาสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมา
 สรุปความรู้ด้วยตนเอง การกำหนดให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน
 ผู้เรียนสรุปผลที่ได้ อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย
 การร่วมกันสรุปองค์ความรู้เป็นผังความคิด โดยใช้สีสัน ภาพวาด การ์ตูนมาประกอบตามความถนัด
 ของนักเรียน และนักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 29 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

คำถาม ตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 6 ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ ประกอบด้วย
 อะไรบ้าง

“...โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 6
 ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ ประกอบไปด้วย การนำผลสำเร็จของผู้เรียนมาเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการ
 วัดผล และประเมินผล การนำเสนอผลงานรูปแบบการรายงานหรือนำเสนองาน การนำเสนอผลงาน
 รูปแบบการจัดนิทรรศการ การนำผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน และ
 การส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 8 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สพป. เลย เขต 2 ไม่มีองค์ประกอบที่ 6 ชั้นผู้เรียนนำเสนอ
 ความรู้ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น จึงไม่มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบนี้...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 15 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านหนองบัวน้อย สพป. หนองบัวลำภู เขต 1 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 6 ชั้น
 ผู้เรียนนำเสนอความรู้ ประกอบไปด้วย การนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน รูปแบบการนำเสนอผลงานที่
 มีความหลากหลาย การนำผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน และการ
 การส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 29 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

คำถาม ตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 7 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย
อะไรบ้าง

“...โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 7 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย การประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การประเมินการแสดงความคิดเห็นจากทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองและครูผู้สอน การวัดความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนรู้แบบคละชั้นของผู้เรียน การวิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ และการนำผลการวัดและประเมินผลไป ดำเนินการปรับปรุงเพื่อพัฒนาผู้เรียน...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 8 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านนาเหมือดแอ่ สพป. เลย เขต 2 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 7 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย การประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การวัดความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนรู้แบบคละชั้นของผู้เรียน การวิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 15 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สพป.อุบลราชธานี เขต 1 มีตัวชี้วัดในองค์ประกอบที่ 7 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย การประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การวัดความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนรู้แบบคละชั้นของผู้เรียน และการนำผลการวัดและประเมินผลไป ดำเนินการปรับปรุงเพื่อพัฒนาผู้เรียน ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 29 มิถุนายน 2561 : การสัมภาษณ์)

สรุป ผลการสัมภาษณ์ครูผู้สอนแบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กทั้ง 3 โรงเรียน โดยนำผลการศึกษามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ ผสมกับตัวชี้วัดแต่ละองค์ประกอบการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กเข้าด้วยกัน โดยโรงเรียนได้ใช้ตัวชี้วัดแต่ละองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ดังนี้

1. ขั้นกำหนดหัวเรื่อง มี 7 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่น่าสนใจ 2) ใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง 3) กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด 4) กำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลาย เพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม 5) กำหนดหัวเรื่อง โดยครูพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว 6) วางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 7) ส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

2. ขั้นวิเคราะห์ผู้เรียน มี 7 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) วิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็นรายบุคคล 2) ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 3) หาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น 4) จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้ 5) มีสื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับการจัดการเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร 6) นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการสอน หรือนวัตกรรมการเรียนรู้ 7) จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการของผู้เรียน

3. ขั้นออกแบบการเรียนรู้ มี 9 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน 3) ออกแบบเป็น กิจกรรมรายบุคคล โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ 4) ออกแบบเป็นกิจกรรมกลุ่ม โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ 5) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ 6) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง 7) ออกแบบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม 8) ออกแบบการเรียนรู้โดยไม่ยึดเนื้อหา แต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่การเรียนรู้ 9) จัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

4. ขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน มี 7 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) จัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว 2) จัดการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนาม 3) มีการเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย 4) ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่ม ที่แตกต่างกัน 5) ติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 6) จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนได้แสดงออก สอดคล้องกับ เป้าหมายการเรียนรู้ ตามความต้องการของผู้เรียน 7) ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน

5. ขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ มี 7 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) กำหนดให้ผู้เรียนนำเสนอสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรุปความรู้ด้วยตนเอง 2) กำหนดให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม 4) ผู้เรียนสรุปผลที่ได้ อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย 5) ร่วมกันสรุปองค์ความรู้เป็นผังความคิด โดยใช้สีสัน ภาพวาด การ์ตูน มาประกอบตามความถนัดของนักเรียน 6) นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล 7) ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียน

6. ชั้นสรุปองค์ความรู้ มี 7 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) นำผลสำเร็จของผู้เรียน มาเป็นข้อมูล เพื่อประกอบการวัดผลและประเมินผล 2) นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน 3) รูปแบบการนำเสนอ ผลงานที่มีความหลากหลาย 4) นำเสนอผลงานรูปแบบการรายงานหรือนำเสนองาน 5) นำเสนอ ผลงานรูปแบบการจัดนิทรรศการ 6) นำผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้น เรียน 7) ส่งเสริมให้นักเรียน ปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน

7. ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ มี 7 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย 1) ประเมินผลการเรียนรู้จากการ จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย 2) วัดและประเมินผลตามสภาพจริง 3) ประเมินการแสดง ความคิดเห็นจากทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองและครูผู้สอน 4) สร้างคำถามปลายเปิดใน ประเด็นต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ 5) วัดความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนรู้แบบ คณะชั้นของผู้เรียน 6) วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้อง กับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ ผู้เรียนได้ปฏิบัติ 7) นำผลการวัดและประเมินผลไป ดำเนินการปรับปรุงเพื่อพัฒนาผู้เรียน

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ
 คณะชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู
 เขต 1 จากขนาดกลุ่มตัวอย่าง 250 คน ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวน 250 คน
 คิดเป็นร้อยละ 100

ตาราง 23 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	104	41.60
	หญิง	146	58.40
	รวม	250	100
2	วุฒิการศึกษา		
	ปริญญาตรี	152	60.80
	ปริญญาโท	98	39.20
	ปริญญาเอก	0	0
	รวม	250	100
3	ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง		
	ต่ำกว่า 5 ปี	18	7.20
	5-10 ปี	44	17.60
	11-15 ปี	66	26.80
	15 ปีขึ้นไป	122	48.80
	รวม	250	100

จากตาราง 23 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.40
 ส่วนมากมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60.80 เป็นครูที่มีประสบการณ์การทำงาน
 ระหว่าง 15 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 48.80

ตาราง 24 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ
 คละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู
 เขต 1 ตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมทั้ง 7 ด้าน

องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ชั้นกำหนดหัวเรื่อง	3.85	0.73	มาก	4.44	0.55	มาก
2. ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน	3.64	0.61	มาก	4.52	0.57	มากที่สุด
3. ชั้นออกแบบการเรียนรู้	3.80	0.89	มาก	4.56	0.54	มากที่สุด
4. ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน	3.86	0.68	มาก	4.59	0.51	มากที่สุด
5. ชั้นสรุปความรู้	3.48	0.65	มาก	4.56	0.44	มากที่สุด
6. ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้	4.03	0.67	มาก	4.62	0.49	มากที่สุด
7. ชั้นประเมินผลการเรียนรู้	3.74	0.63	มาก	4.63	0.44	มากที่สุด
รวม	3.77	0.69	มาก	4.56	0.50	มากที่สุด

จากตาราง 24 พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษา
 ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมทั้ง 7 ด้าน
 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$ S.D.= 0.69) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นใน
 ระดับมาก โดยด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ ($\bar{X}=4.03$ S.D.= 0.67)
 รองลงมาคือ ด้านชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.86$ S.D.= 0.86) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำ
 ที่สุด คือ ด้านชั้นสรุปความรู้ ($\bar{X}=3.48$ S.D.= 0.65) สภาพที่พึงประสงค์การจัดการเรียนรู้แบบ
 คละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู
 เขต 1 โดยรวมทั้ง 7 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.56$ S.D.= 0.50) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน
 พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด โดยด้านมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านชั้นประเมินผลการ
 เรียนรู้ ($\bar{X}=4.63$ S.D.= 0.44) รองลงมาคือ ด้านชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ ($\bar{X}=4.62$ S.D.= 0.49)
 ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านชั้นกำหนดหัวเรื่อง ($\bar{X}=4.44$ S.D.= 0.55)

ตาราง 25 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านที่ 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง

ด้านที่ 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่นักเรียนสนใจ	3.78	0.75	มาก	4.38	0.60	มาก
2. ใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง	3.55	0.92	มาก	4.50	0.35	มาก
3. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด	4.15	0.78	มาก	4.35	0.65	มาก
4. กำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลายเพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม	4.08	0.72	มาก	4.52	0.48	มากที่สุด
5. กำหนดหัวเรื่อง โดยครูพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว	4.15	0.85	มาก	4.60	0.45	มากที่สุด
6. วางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.75	0.44	มาก	4.35	0.75	มาก
7. ส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้	3.51	0.65	มาก	4.44	0.59	มาก
รวม	3.85	0.73	มาก	4.44	0.55	มาก

จากตาราง 25 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านชั้นกำหนดหัวเรื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.85$ S.D.= 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความคิดเห็นในระดับมากทุกด้าน โดยข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด ($\bar{X}= 4.15$ S.D.= 0.78) และ ข้อ 5 กำหนดหัวเรื่อง โดยครูพิจารณา

จากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว (\bar{X} = 4.15 S.D. = 0.85) รองลงมาคือ ข้อ 1 กำหนดหัวเรื่องจากเรื่อง
ที่นักเรียนสนใจ (\bar{X} = 3.78 S.D. = 0.75) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 7 ส่งเสริมให้เด็กเกิด
คุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ (\bar{X} = 3.51 S.D. = 0.65) สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการ
เรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
หนองบัวลำภู เขต 1 ขึ้นกำหนดหัวเรื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.44 S.D. = 0.55) เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยส่วนมากมีความคิดเห็นในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5
กำหนดหัวเรื่องโดยครูพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว (\bar{X} = 4.60 S.D. = 0.45) รองลงมา
คือ ข้อ 4 กำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลาย เพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม (\bar{X} = 4.52
S.D. = 0.48) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 3 กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียน
ร่วมกันกำหนด (\bar{X} = 4.35 S.D. = 0.65) และ ข้อ 6 วางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งต้อง
สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (\bar{X} = 4.35 S.D. = 0.75)

ตาราง 26 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง
ประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน

ด้านที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. วิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของ ผู้เรียน ในแต่ละด้านเป็นรายบุคคล	3.45	0.65	ปาน กลาง	4.45	0.35	มาก
2. ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.66	0.44	มาก	4.65	0.66	มากที่สุด
3. หาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้มี ความพร้อมที่ดีขึ้น	3.72	0.68	มาก	4.55	0.48	มากที่สุด
4. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้	3.85	0.75	มาก	4.65	0.82	มากที่สุด
5. มีสื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับการจัดการ เรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร	3.44	0.53	ปาน กลาง	4.53	0.62	มากที่สุด

ตาราง 26 (ต่อ)

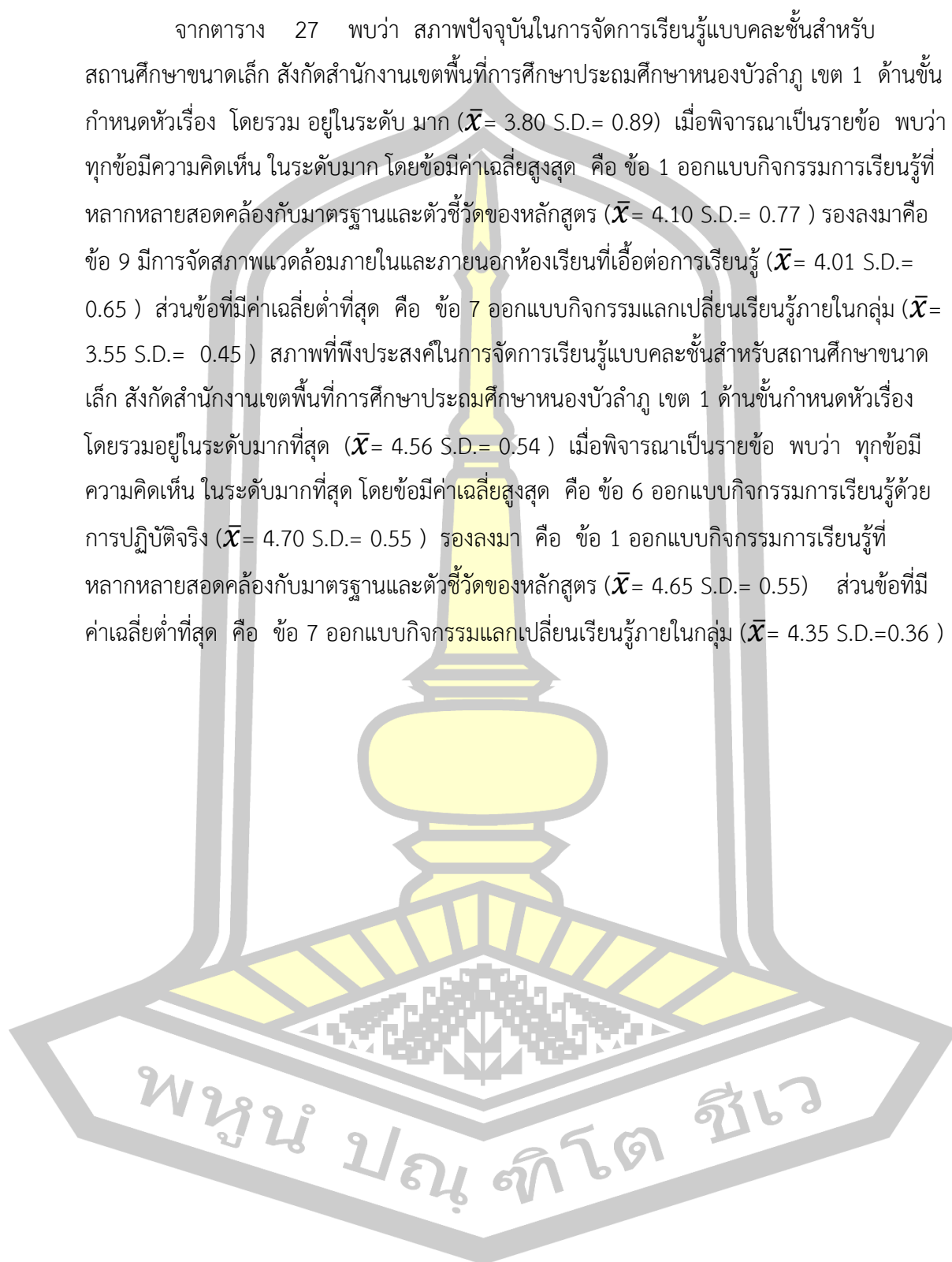
ด้านที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
6. นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการสอน หรือนวัตกรรมการเรียนรู้	3.62	0.56	มาก	4.35	0.53	มาก
7. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม เหมาะสม กับวัยตรงตามความต้องการของผู้เรียน	3.75	0.65	มาก	4.45	0.48	มาก
รวม	3.64	0.61	มาก	4.52	0.57	มากที่สุด

จากตาราง 26 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านชั้นกำหนดหัวเรื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$ S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยส่วนมากมีความคิดเห็นในระดับมาก ข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.85$ S.D. = 0.75) รองลงมาคือ ข้อ 7 จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 3.75$ S.D. = 0.65) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 5 มีสื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับการจัดการเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร ($\bar{X} = 3.44$ S.D. = 0.53) สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านชั้นกำหนดหัวเรื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$ S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยส่วนมากมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 2 ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.65$ S.D. = 0.66) และข้อ 4 จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม ($\bar{X} = 4.65$ S.D. = 0.82) สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้ รองลงมา คือ ข้อ 3 หาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น ($\bar{X} = 4.55$ S.D. = 0.48) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 6 นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.35$ S.D. = 0.53)

ตาราง 27 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านที่ 3 ชั้นออกแบบการเรียนรู้

ด้านที่ 3 ชั้นออกแบบการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ หลากหลายสอดคล้องกับมาตรฐานและ ตัวชี้วัดของหลักสูตร	4.10	0.77	มาก	4.65	0.55	มากที่สุด
2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีความ สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของ ผู้เรียน	3.95	0.75	มาก	4.58	0.48	มากที่สุด
3. ออกแบบเป็นกิจกรรมรายบุคคล โดยยึด หลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้	3.79	0.75	มาก	4.63	0.54	มากที่สุด
4. ออกแบบเป็นกิจกรรมกลุ่ม โดยยึด หลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้	3.83	0.66	มาก	4.55	0.38	มากที่สุด
5. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึด ผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.75	0.68	มาก	4.60	0.48	มากที่สุด
6. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการ ปฏิบัติจริง	3.60	0.75	มาก	4.70	0.55	มากที่สุด
7. ออกแบบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภายในกลุ่ม	3.55	0.45	มาก	4.35	0.36	มากที่สุด
8. มีการออกแบบการเรียนรู้โดยไม่ยึด เนื้อหา แต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่การ เรียนรู้	3.65	0.77	มาก	4.43	0.75	มากที่สุด
9. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายใน และภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.01	0.65	มาก	4.55	0.78	มากที่สุด
รวม	3.80	0.89	มาก	4.56	0.54	มากที่สุด

จากตาราง 27 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านชั้นกำหนดหัวเรื่อง โดยรวม อยู่ในระดับ มาก (\bar{X} = 3.80 S.D. = 0.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความคิดเห็น ในระดับมาก โดยข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร (\bar{X} = 4.10 S.D. = 0.77) รองลงมาคือข้อ 9 มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ (\bar{X} = 4.01 S.D. = 0.65) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 7 ออกแบบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม (\bar{X} = 3.55 S.D. = 0.45) สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านชั้นกำหนดหัวเรื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.56 S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็น ในระดับมากที่สุด โดยข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 6 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง (\bar{X} = 4.70 S.D. = 0.55) รองลงมา คือ ข้อ 1 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตร (\bar{X} = 4.65 S.D. = 0.55) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 7 ออกแบบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม (\bar{X} = 4.35 S.D. = 0.36)

ตาราง 28 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต ด้านที่ 4 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน

ด้านที่ 4 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. จัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว	3.48	0.76	ปานกลาง	4.35	0.54	มาก
2. จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง	3.93	0.60	มาก	4.54	0.36	มากที่สุด
3. มีการเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.85	0.75	มาก	4.65	0.75	มากที่สุด
4. ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่มที่แตกต่างกัน	3.80	0.44	มาก	4.77	0.45	มากที่สุด
5. ติดตามสนับสนุนส่งเสริมการร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.15	0.69	มาก	4.68	0.55	มากที่สุด
6. จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน	3.95	0.76	มาก	4.55	0.36	มากที่สุด
7. ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน	3.86	0.75	มาก	4.62	0.53	มากที่สุด
รวม	3.86	0.68	มาก	4.59	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 28 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านชั้นปฏิบัติการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.86 S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โดยส่วนมากมีความคิดเห็น ในระดับมาก ข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 ติดตามสนับสนุนส่งเสริมการร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง (\bar{X} = 4.15 S.D. = 0.69) รองลงมาคือ ข้อ 6

จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน (\bar{X} = 3.95 S.D. = 0.76) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 1 จัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว (\bar{X} = 3.48 S.D. = 0.76) สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.59 S.D. = 0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โดยส่วนมากมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 4 ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่มที่แตกต่างกัน (\bar{X} = 77 S.D. = 0.45) รองลงมา คือ ข้อ 5 ติดตามสนับสนุนส่งเสริมการร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง (\bar{X} = 4.68 S.D. = 0.55) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 1 จัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว (\bar{X} = 4.35 S.D. = 0.54)

ตาราง 29 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านที่ 5 ขั้นสรุปองค์ความรู้

ด้านที่ 5 ขั้นสรุปองค์ความรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. กำหนดให้ผู้เรียนนำเอาสาระ ที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรุปความรู้ด้วยตนเอง	3.65	0.76	มาก	4.35	0.33	มาก
2. กำหนดให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน	3.82	0.53	มาก	4.50	0.35	มาก
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม	3.79	0.66	มาก	4.62	0.48	มากที่สุด
4. ผู้เรียนสรุปผลที่ได้ อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย	3.45	0.75	มาก	4.55	0.48	มากที่สุด

ตาราง 29 (ต่อ)

ด้านที่ 5 ชั้นสรูปองค์ความรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
5. ร่วมกันสรูปองค์ความรู้เป็นผังความคิด โดยใช้สีสัน ภาพวาด การ์ตูนมาประกอบตามความถนัดของนักเรียน	4.15	0.44	มาก	4.62	0.55	มากที่สุด
6. นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล	4.05	0.65	มาก	4.55	0.42	มากที่สุด
7. ครูและนักเรียนช่วยกันสรูปองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียน	3.95	0.75	มาก	4.63	0.45	มากที่สุด
รวม	3.48	0.65	มาก	4.56	0.44	มากที่สุด

จากตาราง 29 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านชั้นสรูปองค์ความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$ S.D.= 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อมีความคิดเห็น ในระดับมาก โดยข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 ร่วมกันสรูปองค์ความรู้เป็นผังความคิด โดยใช้สีสัน ภาพวาด การ์ตูนมาประกอบตามความถนัดของนักเรียน ($\bar{X}= 4.15$ S.D.= 0.44) รองลงมาคือ ข้อ 6 นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล ($\bar{X}=4.05$ S.D.=0.65) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 4 ผู้เรียนสรูปผลที่ได้ อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย ($\bar{X}=3.45$ S.D.=0.75) สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านชั้นสรูปความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.56$ S.D.= 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โดยส่วนมากมีความคิดเห็น ในระดับมากที่สุด ข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7 ครูและนักเรียนช่วยกันสรูปองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียน ($\bar{X}= 4.63$ S.D.=0.45) รองลงมา คือ ข้อ 3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม($\bar{X}= 4.62$ S.D.= 0.48) และ ข้อ 5 ร่วมกันสรูปองค์ความรู้เป็นผังความคิด โดยใช้สีสัน ภาพวาด การ์ตูนมาประกอบตามความถนัดของนักเรียน ($\bar{X}= 4.62$ S.D.= 0.55) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 1 กำหนดให้ผู้เรียนนำเอาสาระ ที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรูปความรู้ด้วยตนเอง ($\bar{X}= 4.35$ S.D.= 0.33)

ตาราง 30 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านที่ 6 ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้

ด้านที่ 6 ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. นำผลสำเร็จของผู้เรียนมาเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการวัดและประเมินผล	3.88	0.84	มาก	4.70	0.44	มากที่สุด
2. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน	3.95	0.75	มาก	4.65	0.60	มากที่สุด
3. รูปแบบการนำเสนอผลงานที่มีความหลากหลาย	3.81	0.45	มาก	4.60	0.45	มากที่สุด
4. นำเสนอผลงานโดยใช้รูปแบบการรายงานหรือนำเสนองาน	4.15	0.76	มาก	4.35	0.44	มาก
5. นำเสนอผลงานโดยใช้รูปแบบการจัดนิทรรศการ	3.95	0.75	มาก	4.65	0.44	มากที่สุด
6. นำผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน	4.32	0.55	มาก	4.70	0.58	มากที่สุด
7. ส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน	4.20	0.60	มาก	4.68	0.50	มากที่สุด
รวม	4.03	0.67	มาก	4.62	0.49	มากที่สุด

จากตาราง 30 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$ S.D.= 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 6 นำผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.32$ S.D.=0.55) รองลงมาคือ ข้อ 7 ส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.20$ S.D.= 0.67) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 3 รูปแบบการนำเสนอผลงานที่มีความหลากหลาย ($\bar{X} = 3.81$ S.D.= 0.45) สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ที่สุด ($\bar{X}=4.62$ S.D.= 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โดยส่วนมากมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 1. นำผลสำเร็จของผู้เรียนมาเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการวัดและประเมินผล ($\bar{X}= 4.70$ S.D.=0.44) และ ข้อ 6 นำผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน ($\bar{X}= 4.70$ S.D.=0.58) รองลงมา คือ ข้อ 7 ส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน ($\bar{X}= 4.68$ S.D.=0.50) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 4 นำเสนอผลงานโดยใช้รูปแบบการรายงานหรือนำเสนองาน ($\bar{X}= 4.35$ S.D.= 0.44)

ตาราง 31 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านที่ 7 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้

ด้านที่ 7 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย	3.75	0.65	มาก	4.55	0.38	มากที่สุด
2. วัดและประเมินผลตามสภาพจริง	3.60	0.78	มาก	4.60	0.44	มากที่สุด
3. ประเมินการแสดงความคิดเห็นจากทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองและครูผู้สอน	3.75	0.75	มาก	4.72	0.53	มากที่สุด
4. สร้างคำถามปลายเปิดในประเด็นต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้	3.80	0.65	มาก	4.65	0.50	มากที่สุด
5. วัดความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนรู้แบบคละชั้นของผู้เรียน	3.75	0.48	มาก	4.50	0.42	มาก
6. วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ	3.70	0.65	มาก	4.65	0.48	มากที่สุด
7. นำผลการวัดและประเมินผลไปดำเนินการปรับปรุง เพื่อพัฒนาผู้เรียน	3,82	0.48	มาก	4.72	0.36	มากที่สุด
รวม	3.74	0.63	มาก	4.63	0.44	มากที่สุด

จากตาราง 31 พบว่า สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านชั้นประเมินผลการเรียนรู้โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$ S.D.= 0.63) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อมีความคิดเห็นในระดับมาก โดยข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 7 นำผลการวัดและประเมินผลไป ดำเนินการปรับปรุง เพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}= 3.82$ S.D.= 0.48) รองลงมาคือ ข้อ 4 สร้างคำถามปลายเปิดในประเด็นต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ ($\bar{X}= 3.80$ S.D.= 0.65) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 2 วัดและประเมินผลตามสภาพจริง ($\bar{X}= 3.60$ S.D.= 0.78) สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ด้านชั้นประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.63$ S.D.=0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า โดยส่วนมากมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ข้อมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 3 ประเมินการแสดงความคิดเห็นจากทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองและครูผู้สอน ($\bar{X}= 4.72$ S.D.= 0.53) และ ข้อ 7 นำผลการวัดและประเมินผลไป ดำเนินการปรับปรุง เพื่อพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X}= 4.72$ S.D.= 0.36) รองลงมา คือ ข้อ 6 วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ ($\bar{X}=4.65$ S.D.=0.48) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ข้อ 5 วัดความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนรู้แบบคละชั้นของผู้เรียน ($\bar{X}= 4.50$ S.D.= 0.42)

ระยะที่ 2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 แสดงดังตาราง 32

พูน ปณ ทิโต ชเว

ตาราง 32 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ทั้ง 7 ด้าน

องค์ประกอบ การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	D	I	$PNI_{modified}$	ความต้องการ จำเป็น
1. ชั้นกำหนดหัวเรื่อง	3.85	4.44	0.153	6
2. ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน	3.64	4.52	0.241	2
3. ชั้นออกแบบการเรียนรู้	3.80	4.56	0.200	4
4. ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน	3.86	4.59	0.189	5
5. ชั้นสรุปองค์ความรู้	3.48	4.56	0.310	1
6. ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้	4.03	4.62	0.146	7
7. ชั้นประเมินผลการเรียนรู้	3.74	4.63	0.237	3

จากตาราง 32 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ชั้นสรุปความรู้ ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ ชั้นออกแบบการเรียนรู้ ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน ชั้นกำหนดหัวเรื่อง ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้

ตาราง 33 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง

ด้านที่ 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง	D	I	$PNI_{modified}$	ความต้องการจำเป็น
1. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่นักเรียนสนใจ	3.78	4.38	0.158	4
2. ใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง	3.55	4.50	0.267	1
3. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด	4.15	4.35	0.048	7
4. กำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลายเพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม	4.08	4.52	0.107	6
5. กำหนดหัวเรื่อง โดยครูพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว	4.15	4.60	0.108	5
6. วางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	3.75	4.35	0.160	3
7. ส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้	3.51	4.44	0.264	2

จากตาราง 33 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ชั้นกำหนดหัวเรื่องเรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง ส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ วางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่นักเรียนสนใจ กำหนดหัวเรื่อง โดยครูพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว กำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลาย เพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด

ตาราง 34 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน

ด้านที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน	D	I	$PNI_{modified}$	ความต้องการจำเป็น
1. วิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็นรายบุคคล	3.45	4.45	0.289	2
2. ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.66	4.65	0.270	3
3. หาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น	3.72	4.55	0.223	4
4. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมสำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้	3.85	4.65	0.207	6
5. มีสื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร	3.44	4.53	0.316	1
6. นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้	3.62	4.35	0.216	5
7. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการของผู้เรียน	3.75	4.45	0.186	7

จากตาราง 34 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียนเรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีสื่อหรือนวัตกรรม สำหรับการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร วิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล หาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้ จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการของผู้เรียน

ตาราง 35 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 3 ชั้นออกแบบการเรียนรู้

ด้านที่ 3 ชั้นออกแบบการเรียนรู้	D	I	$PNI_{modified}$	ความต้องการจำเป็น
1. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.10	4.65	0.134	8
2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน	3.95	4.58	0.159	7
3. ออกแบบเป็น กิจกรรมรายบุคคลโดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้	3.79	4.63	0.221	4
4. ออกแบบเป็นกิจกรรมกลุ่มโดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้	3.83	4.55	0.187	6
5. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.75	4.60	0.226	2
6. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง	3.60	4.70	0.305	1
7. ออกแบบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม	3.55	4.35	0.225	3
8. มีการออกแบบการเรียนรู้โดยไม่ยึดเนื้อหา แต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่การเรียนรู้	3.65	4.43	0.213	5
9. มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.01	4.55	0.134	8

จากตาราง 35 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ชั้นออกแบบการเรียนรู้ลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ออกแบบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม ออกแบบเป็น กิจกรรมรายบุคคลโดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ มีการออกแบบการเรียนรู้โดยไม่ยึดเนื้อหาแต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่การเรียนรู้

ออกแบบเป็นกิจกรรมกลุ่มโดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ตาราง 36 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 4 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน

ด้านที่ 4 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน	D	I	$PNI_{modified}$	ความต้องการจำเป็น
1. จัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว	3.48	4.35	0.250	2
2. จัดการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนาม	3.93	4.54	0.155	5
3. มีการเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	3.85	4.65	0.207	3
4. ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่มที่แตกต่างกัน	3.80	4.77	0.255	1
5. ติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	4.15	4.68	0.127	7
6. จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออก สอดคล้องกับ เป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน	3.95	4.55	0.151	6
7. ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน	3.86	4.62	0.196	4

จากตาราง 36 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย

ได้แก่ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่มที่แตกต่างกัน จัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว มีการเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน จัดการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนาม จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกสอดคล้องกับ เป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน ติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ตาราง 37 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 5 ชั้นสรุปองค์ความรู้

ด้านที่ 5 ชั้นสรุปองค์ความรู้	D	I	PNI _{modified}	ความต้องการจำเป็น
1. กำหนดให้ผู้เรียนนำเอาสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรุปความรู้ด้วยตนเอง	3.65	4.35	0.191	3
2. กำหนดให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน	3.82	4.50	0.178	4
3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม	3.79	4.62	0.218	2
4. ผู้เรียนสรุปผลที่ได้ อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย	3.45	4.55	0.318	1
5. ร่วมกันสรุปองค์ความรู้เป็นผังความคิด โดยใช้สีสัน ภาพวาด การ์ตูนมาประกอบตามความถนัดของนักเรียน	4.15	4.62	0.113	7
6. นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล	4.05	4.55	0.123	6
7. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียน	3.95	4.63	0.172	5

จากตาราง 37 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ชั้นสรุปองค์ความรู้ เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้เรียนสรุปผลที่ได้ อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม กำหนดให้ผู้เรียนนำเอาสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรุปความรู้ด้วยตนเอง กำหนดให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียน นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล ร่วมกันสรุปองค์ความรู้เป็นผังความคิด โดยใช้สีส้น ภาพวาด การ์ตูนมาประกอบตามความถนัดของนักเรียน

ตาราง 38 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 6 ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้

ด้านที่ 6 ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้	D	I	$PNI_{modified}$	ความต้องการจำเป็น
1. นำผลสำเร็จของผู้เรียนมาเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการวัดผลและประเมินผล	3.88	4.70	0.211	1
2. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน	3.95	4.65	0.177	3
3. รูปแบบการนำเสนอผลงานที่มีความหลากหลาย	3.81	4.60	0.207	2
4. นำเสนอผลงานรูปแบบการรายงานหรือนำเสนองาน	4.15	4.35	0.048	6
5. นำเสนอผลงานรูปแบบการจัดนิทรรศการ	3.95	4.65	0.177	3
6. นำผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน	4.32	4.70	0.087	5
7. ส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน	4.20	4.68	0.114	4

จากตาราง 38 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ นำผลสำเร็จของผู้เรียนมาเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการวัดผลและประเมินผล รูปแบบการนำเสนอ ผลงานที่มีความหลากหลาย นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน นำเสนอผลงานรูปแบบการจัดนิทรรศการ ส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน นำผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียน เพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน นำเสนอผลงานรูปแบบการรายงานหรือนำเสนองาน

ตาราง 39 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุง ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็น ด้านที่ 7 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้

ด้านที่ 7 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้	D	I	$PNI_{modified}$	ความต้องการจำเป็น
1. ประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย	3.75	4.55	0.213	5
2. วัดและประเมินผลตามสภาพจริง	3.60	4.60	0.277	1
3. ประเมินการแสดงความคิดเห็นจากทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองและครูผู้สอน	3.75	4.72	0.138	7
4. สร้างคำถามปลายเปิดในประเด็นต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้	3.80	4.65	0.223	4
5. วัดความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนรู้แบบคละชั้นของผู้เรียน	3.75	4.50	0.200	6
6. วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ	3.70	4.65	0.256	2
7. นำผลการวัดและประเมินผลไป ดำเนินการปรับปรุง เพื่อพัฒนาผู้เรียน	3.82	4.72	0.235	3

จากตาราง 39 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ เรียงลำดับจากดัชนีความต้องการจำเป็นปรับปรุงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วัดและประเมินผลตามสภาพจริง วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมที่

กำหนดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ นำผลการวัดและประเมินผลไป ดำเนินการปรับปรุงเพื่อพัฒนาผู้เรียน สร้างคำถามปลายเปิดในประเด็นต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ ประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย วัดความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนรู้แบบคละชั้นของผู้เรียน ประเมินการแสดงความคิดเห็นจากทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองและครูผู้สอน

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวปฏิบัติด้านการจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)

ผลการศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับ ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในสถานศึกษาขนาดเล็กที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) ผู้วิจัยได้ลงภาคสนามเพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กและครูเกี่ยวกับการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ในสถานศึกษาขนาดเล็กโดยนำผลการศึกษาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ไปสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยเรียงลำดับหัวข้อการสัมภาษณ์ตามลำดับความสำคัญจำเป็นเพื่อศึกษาการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ซึ่งจำแนกเป็น 7 ด้าน ได้แก่ 1) ชั้นสรุปความรู้ 2) ชั้นวิเคราะห์ให้ผู้เรียน 3) ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ 4) ชั้นออกแบบการเรียนรู้ 5) ชั้นปฏิบัติการเรียนรู้การสอน 6) ชั้นกำหนดหัวเรื่อง 7) ชั้นนำเสนอความรู้

ผลการศึกษาดูงานสถานศึกษาขนาดเล็กที่เป็นแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) สรุปได้แนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ดังนี้

คำถามประเด็นที่ 1 ด้านชั้นสรุปองค์ความรู้

คำถาม ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ชั้นสรุปองค์ความรู้ อย่างไรบ้าง

1) ผู้เรียนสรุปผลที่ได้ อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย

“...ครูสร้างความเป็นกันเองให้ผู้เรียนกล้าแสดงความเห็น ไม่ตำหนิ ไม่บ่งชี้ผิด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอผล ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เดิมมาสร้างคำอธิบายด้วยคำพูด ของผู้เรียนเอง สมาชิก อภิปรายโต้แย้ง แบ่งปัน แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ครูให้การเสริมแรงและชมเชย...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอผลที่ได้อย่างเท่าเทียมทั่วถึง มีการอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มและให้การเสริมแรงและชมเชย...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมโดยอภิปรายร่วมกันในกลุ่มและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ ซึ่งมีการชื่นชมการปฏิบัติที่มีผลงาน ประสบความสำเร็จโดยรับคำชมเชยจากครูและผู้เรียนร่วมกันประมอชื่นชมผลงานของเพื่อนๆ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

2) ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม

“...ครูใช้คำถามกระตุ้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนโดยใช้เหตุผลที่เหมาะสม...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...อธิบายการสรุปบทเรียนจากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

3) กำหนดให้ผู้เรียนนำเอาสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรุปความรู้ด้วยตนเอง

“...ให้ผู้เรียนลงมือสร้างสิ่งของหรือประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกกับประสบการณ์มาเชื่อมโยงและสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการสรุปองค์ความรู้รายบุคคลโดยการบันทึกในสมุดหรือใบงานที่ครูแจกให้...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...หลังจากที่จัดการเรียนเรียนรู้ไปแล้วครูทบทวนเนื้อหาสาระเป็นแนวทางในการสรุปองค์ความรู้ที่จะได้ในบทเรียน...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

4) กำหนดให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน

“...นักเรียนมีสมุดบันทึกการเรียนรู้อยู่รายบุคคล...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูให้เวลานักเรียนได้เขียนบันทึกเนื้อหาสาระโดยย่อลงในสมุดเพื่อเป็นการสรุปบทเรียน...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูให้เพื่อนนักเรียนช่วยครูตรวจสอบเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้บันทึกสิ่งต่าง ๆ ในระหว่างเรียน...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

5) ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียน

“...สรุปเนื้อหาความรู้ใหม่ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ อาจจะสรุปโดยผู้เรียนหรือครูผู้สอนหรือครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุป อาจจะใช้สื่อช่วยในการสรุปองค์ความรู้...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูส่งเสริมนักเรียนได้ฝึกความคิดรวบยอดในเรื่องที่ได้ศึกษามา โดยการเขียนเป็นข้อสรุปที่เข้าใจง่าย เช่น การเขียนแบบแผนที่ความคิด (Mind Mapping)...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูให้นักเรียนบันทึกความรู้อย่างเป็นระบบสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ได้...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

6) นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล

“...ให้นักเรียนมีแบบฝึกหัดรายบุคคลทุกคน...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูให้นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นการทบทวนเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับนักเรียนมากยิ่งขึ้น...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ให้สมาชิกที่มีความสามารถเก่ง หรือปานกลาง จะต้องคอยแนะนำนักเรียนแต่ละคนในห้องจะต้องสนใจการเรียนเพราะจะมีการทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

7) ร่วมกันสรุปองค์ความรู้เป็นผังความคิด โดยใช้สีสัน ภาพวาด การ์ตูน มาประกอบตามความถนัดของนักเรียน

“...วาดภาพสีหรือเขียนคำหรือข้อความที่สื่อหรือแสดงถึงเรื่องจะให้เป็นผังความคิดกลางหน้ากระดาษ โดยใช้สีอย่างน้อย 3 สี และต้องไม่ตีกรอบด้วยรูปทรงเรขาคณิต...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...หัวข้อสำคัญที่เป็นส่วนประกอบของเรื่องที่ทำผังความคิด โดยให้เขียนเป็นคำ ที่มีลักษณะเป็นหน่วย หรือเป็นคำสำคัญ (Key Word) สั้น ๆ ที่มีความหมาย บนเส้น ซึ่งเส้นแต่ละเส้นจะต้องแตกออกมาจากศูนย์กลางไม่ควรเกิน 8 กิ่ง ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...สรุปองค์ความรู้เขียนด้วยคำที่เป็นคำสำคัญ (Key Word) หรือคำหลัก หรือเป็นวลีที่มีความหมายชัดเจน ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

คำถามประเด็นที่ 2 ด้านขั้นวิเคราะห์ผู้เรียน

คำถาม ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ขั้นวิเคราะห์ผู้เรียน อย่างไรบ้าง

1) มีสื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับการจัดการเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร

“...การเลือกสื่อการสอนเพื่อนำมาใช้ประกอบการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยครูจะต้องตั้งวัตถุประสงค์นั้นเป็นตัวชี้้นำในการเลือกสื่อการสอนที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้สอนได้เลือกและตัดสินใจแล้วว่าจะใช้สื่อประเภทใดบ้างในการสอนเพื่อให้เรียนสามารถเรียนรู้จากการถ่ายทอดเนื้อหาของสื่อ นั้นได้ดีที่สุด ผู้สอนจำเป็นต้องมีหลักในการใช้สื่อการสอนให้สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...สื่อการสอนช่วยในการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมและผลิตวัสดุและเรื่องราวใหม่ๆเพื่อใช้เป็นสื่อการสอน ตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้น่าสนใจยิ่งขึ้น...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

2) การวิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็นรายบุคคล

“...ครูจะต้องศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผน การจัดการเรียนรู้ที่ทำทหายความสามารถของผู้เรียน...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูนำข้อมูลมาศึกษาวิเคราะห์ หรือแยกแยะตามความเป็นจริง พร้อมจัดกลุ่มผู้เรียนออกเป็น กลุ่มเก่ง กลุ่มปานกลาง (หรือผ่านเกณฑ์) และกลุ่มที่ต้องปรับปรุงแก้ไข...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...วิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนเป็นการเตรียมความพร้อม หรือการแก้ไขข้อบกพร่อง สำหรับนักเรียนที่ยังขาดความพร้อมในด้านใดๆ ควรใช้กิจกรรมหลายๆ แบบ หรือใช้เทคนิควิธีการที่เหมาะสม จนผู้เรียนมีความพร้อมดีขึ้น ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

3) ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

“...ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และหาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้สอนศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียน ให้รู้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในแต่ละด้าน หากพบผู้เรียนคนใดมีข้อบกพร่องด้านใดควรปรับปรุงแก้ไขให้มีความพร้อมที่ดีขึ้นก่อน...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการจัดทำข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อการคัดกรองนักเรียนเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียนได้อย่างถูกต้อง...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

4) การหาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น

“...การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูผู้สอนเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินการ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูต้องมีการประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้องหรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุนส่งเสริมจากโรงเรียน...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูประจำชั้นช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น โดยได้รับความร่วมมือจากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนในเรื่องต่างๆ จากโรงเรียน...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

5) นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้

“...การคัดเลือกสื่อการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ตรงตามวัตถุประสงค์การสอนซึ่งจะเป็นตัวกำหนดให้ทราบว่าจะให้ผู้เรียนทำอะไร เรียนรู้อะไร ทำให้สามารถเลือกสื่อได้อย่างมีความหมายต่อกระบวนการเรียนรู้...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...สื่อบางชนิดแม้ว่าจะเหมาะสมกับวัตถุประสงค์การสอน แต่ถ้านักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกทำให้บทเรียนน่าเบื่อหรือไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูจะต้องคัดเลือกสื่อร่วมกับนักเรียนที่อยู่ในฐานะที่จะจัดหาได้ จัดทำได้ จัดซื้อได้ หรือขอยืมได้ เปรียบเทียบคุณค่าของสื่อกับประโยชน์ที่ได้คุ้มกับราคา คุ้มกับการลงทุนและความพยายาม...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

6) การจัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้

“...ครูได้จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้ สอดคล้องเหมาะสม ตรงตามความต้องการของผู้เรียน...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“... สื่อการเรียนการสอนนั้นเป็น ตัวกลางหรือช่องทางถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ตรงกับที่ผู้สอนต้องการเรียนรู้ได้นั้น ครูผู้สอนจะต้องเตรียมการใช้สอน สื่อ หรือนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสม...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

7) จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการของผู้เรียน

“...ครูศึกษาถึงลักษณะคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิดเพื่อเลือกสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์การสอนและสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การจัดเตรียมวัสดุ เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ให้พร้อมและเหมาะสมกับวัยผู้เรียน ตลอดจนต้องเตรียมสถานที่หรือห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูต้องจัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมายที่จะสอนในระดับเนื้อหาบทเรียนที่เหมาะสมกับวัยผู้เรียน ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

คำถามประเด็นที่ 3 ด้านชั้นประเมินผลการเรียนรู้

คำถาม ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ชั้นประเมินผลการเรียนรู้ อย่างไรบ้าง

1) วัดและประเมินผลตามสภาพจริง

“...การสังเกตเป็นวิธีการที่ดีมากวิธีหนึ่งในการเก็บข้อมูลพฤติกรรมด้านการใช้ความคิด การปฏิบัติงาน และโดยเฉพาะด้านอารมณ์ ความรู้สึก และลักษณะนิสัยสามารถทำได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือในสถานการณ์อื่นนอกโรงเรียน...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การสัมภาษณ์เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ใช้เก็บข้อมูลพฤติกรรมตามสภาพจริงด้านต่างได้ดี...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การตรวจงาน เป็นการวัดและประเมินผลที่เน้นการนำผลการประเมินไปใช้ทันทีใน 2 ลักษณะ คือ เพื่อการช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อปรับปรุงการสอนของคุณ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

2) วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ

“...ส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลนักเรียน...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...กำหนดวัตถุประสงค์การวัดให้ชัดเจนและวัดให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สามารถวัดหรือสังเกตเห็นได้ด้วยความรู้ ความเข้าใจทักษะ กระบวนการและด้านจิตใจ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

3) การนำผลการวัดและประเมินผลไปดำเนินการปรับปรุงเพื่อพัฒนาผู้เรียน

“...มีการวัดและประเมินผลเพื่อนักเรียนรู้ว่าตัวเองเก่งหรืออ่อนวิชาใด เรื่องใด ความสามารถของตนอยู่ในระดับใด เพื่อที่จะได้ปรับปรุงตนเอง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องทางการเรียนของตนให้ดียิ่งขึ้น...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการวัดและประเมินผลเพื่อช่วยในการวางแผนการเรียนการสอน ตลอดจนการบริหารโรงเรียน ช่วยให้ทราบว่าปีต่อไปจะวางแผนงานโรงเรียนอย่างไร...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการวัดและประเมินผลเพื่อช่วยให้ทราบเกี่ยวกับพฤติกรรมเบื้องต้นของนักเรียน ครูก็จะรู้ว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐานพร้อมที่จะเรียนในบทต่อไปหรือไม่ ถ้าหากว่านักเรียนคนใดยังไม่พร้อมครูก็จะหาทางสอนซ่อมเสริม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครูปรับปรุงเทคนิคการสอนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพอีกด้วย...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

4) สร้างคำถามปลายเปิดในประเด็นต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้

“...การประเมินผลควรทำทุกขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดกระบวนการตั้งแต่แรกจนถึงขั้นสุดท้ายที่สิ้นสุดบทเรียน สร้างเครื่องมือวัด เช่น แบบทดสอบ แบบประเมินทักษะ แบบสังเกต โดยให้พิจารณาที่วัตถุประสงค์ แล้วสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...โดยสร้างเครื่องมือวัด โดยให้พิจารณาที่วัตถุประสงค์ แล้วสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประเมินความรู้ความเข้าใจและพัฒนาทักษะของตนเองด้วย การประเมินผลควรต่อเนื่องซึ่งไม่ใช่การสิ้นสุดของบทเรียน...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...สร้างเครื่องมือวัด เช่น แบบทดสอบ แบบประเมินทักษะ แบบสังเกต โดยให้พิจารณาที่วัตถุประสงค์ แล้วสร้างข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

5) ประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย

“...การประเมินผลของบุคคลโดยเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่เรียนอยู่ในกลุ่มเดียวกัน ทำได้โดยการนำคะแนนของผู้เรียนรายบุคคล เปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มซึ่งใช้เครื่องมือวัดชุดเดียวกัน...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การตัดสินผลการวัดโดยเปรียบเทียบ กับเกณฑ์ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
ทำได้โดยการนำคะแนนที่ผู้เรียนได้รับเปรียบเทียบกับเกณฑ์ความสำเร็จของงานซึ่งกำหนดขึ้น...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การประเมินตามสภาพจริงสามารถประเมินจากการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่าง
หนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรมที่มอบหมายให้ผู้เรียนปฏิบัติจะเป็นงานในสถานการณ์จริง หรือใกล้เคียง
กับชีวิตจริง...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

6) วัดความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนรู้แบบคละชั้นของผู้เรียน

“...ขั้นสุดท้ายที่สิ้นสุดบทเรียน ควรวัดความพึงพอใจโดยการสร้างแบบวัดความ พึงพอใจ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...สังเกตจากการแสดงพฤติกรรม เช่น ความกระตือรือร้น การให้ความร่วมมือในการทำ
กิจกรรม ความสนุกสนานไม่เครียด ว่ากระบวนการต่างๆ ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ ผู้เรียนได้รู้อะไรบ้าง
อย่างไร และมากน้อยเพียงใด...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...สังเกตการตอบสนองต่อการร่วมกันปฏิบัติกิจกรรม ความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และ
สังเกตจากพฤติกรรมของผู้เรียนในการแสดงความคิดเห็นการถาม การตอบ การตรวจชิ้นงานหรือ
ผลงานของผู้เรียน...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

7) ประเมินการแสดงความคิดเห็นจากทักษะกระบวนการเรียนรู้ ด้วยตัวผู้เรียนเองและครูผู้สอน

“...สนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในเรื่องการ ออกแบบ
และจัดทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบต่างๆ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...สนับสนุนให้ครูหมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มในเรื่องที่เกี่ยวกับรายวิชาที่ตนเองสอน และ กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับรายวิชาที่ตนเองสอน...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนากระบวนการคิดของ ผู้เรียน...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

คำถามประเด็นที่ 4 ด้านชั้นออกแบบการเรียนรู้

คำถาม ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น ชั้นออกแบบการเรียนรู้ อย่างไรบ้าง

1) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง

“...การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้น ๆ เกิด จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในการหากระบวนการและวิธีการต่าง ๆ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ ทำให้เกิด ความสามารถในการถ่ายโยงการเรียนรู้ด้วย...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...จัดบรรยากาศในชั้นเรียนจะเป็นแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนจะต้องแสดงความ คิดเห็นและรับผิดชอบต่อกันของตน และของกลุ่มคือสิ่งที่นักเรียนได้จากการปฏิบัติจริง...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

2) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

“...การเรียนรู้จะต้องมีความหมายกับเด็กเมื่อเด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่ตัวเองสนใจก็จะสามารถ สร้างความสัมพันธ์และเชื่อมโยงสิ่งต่างๆเข้าด้วยกันซึ่งจะส่งผลต่อพัฒนาการของเด็กได้เป็นอย่างดี...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มุ่งเน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เด็กก็ควรได้รับการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยผ่านการทดลองการสำรวจการทำงานร่วมกับคนอื่น...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

ตั้งคำถามหรือปัญหา ที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของเด็กเพื่อให้เด็กได้ฝึกการแก้ปัญหาหรือฝึกกระบวนการคิดนั่นเอง และนี่คือแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

3) ออกแบบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม

“...การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนคิดเกี่ยวกับประเด็นที่กำหนดคนเดียว 2-3 นาที (Think) จากนั้นให้แลกเปลี่ยนความคิดกับเพื่อนอีกคน 3-5 นาที (Pair) และนำเสนอความคิดเห็นต่อผู้เรียนทั้งหมด (Share) ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

4) ออกแบบเป็นกิจกรรมรายบุคคล โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้

“...รู้จักประยุกต์ใช้หลักการเรียนการสอน วิธีสอน รูปแบบการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับระดับวัยของผู้เรียนและเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การออกแบบกิจกรรมต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูออกแบบกิจกรรมรายบุคคลทำให้ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพของผู้เรียน...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

5) มีการออกแบบการเรียนรู้โดยไม่ยึดเนื้อหาแต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่การเรียนรู้

“...มีการนำศาสตร์หรือความรู้วิชาต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันนำมาเข้าด้วยกันหรือผสมผสานได้อย่างกลมกลืน เพื่อนำมาจัดเป็นการเรียนการสอนภายใต้หัวข้อเดียวกัน เชื่อมโยงกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการเน้นองค์รวมของเนื้อหามากกว่าองค์ความรู้ของแต่ละรายวิชา และเน้นการสร้างความรู้ของผู้เรียนที่มากกว่า การให้เนื้อหาโดยครูเป็นผู้กำหนด...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การจัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการ เป็นการนำวิชาหรือสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กันมาเชื่อมโยงกัน ซึ่งสามารถทำได้โดยการสร้างหัวข้อเรื่องที่มีความสอดคล้องกับวิชานั้น ๆ ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

6) ออกแบบเป็นกิจกรรมกลุ่มโดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้

“...กิจกรรมกลุ่มโดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้จะต้องคลื่อนักเรียน เก่ง ปานกลาง อ่อนให้ทำกิจกรรมกลุ่มเดียวกัน ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เวลาที่ใช้ คุณภาพการสอน เจตคติ และความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัจจัยเหล่านี้ควรนำมาพิจารณาในการออกแบบการเรียน การสอนเป็นกิจกรรมกลุ่ม ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การเรียนการสอน ที่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุด กลุ่มจะเป็นแหล่ง ความรู้สำคัญที่จะฝึกให้ผู้เกิดความรู้ความเข้าใจ และสามารถปรับตัวและเข้ากับผู้อื่นได้ ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

7) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา และวัยของผู้เรียน

“...กระบวนการเชิงระบบที่ใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน เพื่อจัดหาสิ่งที่จะช่วย ให้นักออกแบบการเรียนการสอนสร้างสิ่งที่เป็นไปได้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียน...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การออกแบบการเรียนการสอน เป็นการนำหลักการเรียนรู้ไปออกแบบเหตุการณ์ ที่ ประกอบด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นอย่างมีเป้าหมายชัดเจน สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหา และวัย หรือที่เรียกว่า การเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่ คาดหวัง...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...กระบวนการที่เป็นระบบในการนำหลักการเรียนรู้และหลักการสอนไปวางแผนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัย ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

8) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

“...ครูควรวางแผนการเรียนการสอนอย่างมีระบบ โดยมีการวิเคราะห์ห้องค์ประกอบการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนการสอน สื่อกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การออกแบบการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้สอนวางแผนการสอนอย่างมีระบบ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมาย และประสบความสำเร็จผู้สอนต้องพิจารณาหลักการในการ ออกแบบการเรียนการสอน ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนนี้เพื่อใคร ใครเป็นผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมาย ผู้ออกแบบควรมีความเข้าใจและรู้จักลักษณะของกลุ่มผู้เรียนที่เป็นเป้าหมาย ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

9) มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อ

การเรียนรู้

“...จัดทำแหล่งเรียนรู้ทั้งในทั้งนอห้องเรียนที่เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ทุก วัน...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...จัดเก็บห้องให้เป็นระเบียบ สวยงาม ใช้วัสดุอุปกรณ์ในการตกแต่งห้องเรียนให้สวยงาม เลือกรววัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ที่มีความสร้างสรรค์ ทนทาน หลากหลายมาใช้งาน โดย คำนึงถึงความคุ้มค่าและความทนทาน...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการจัดระบบการวางวัสดุอุปกรณ์ให้เด็กหยิบใช้ได้โดยสะดวก มีการตรวจสอบความสะอาด ความพร้อมในการใช้งานของวัสดุอุปกรณ์และสื่ออย่างสม่ำเสมอ เลือกลงสถานที่ในการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

คำถามประเด็นที่ 5 ด้านขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน

คำถาม ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน อย่างไรบ้าง

1) การใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่มที่แตกต่างกัน

“...การใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนที่ดีขึ้นอยู่กับการใช้เวลา ในการดำเนินกิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ ครูไม่ควรปล่อยให้มีความว่างหรือเวลาที่เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การใช้เวลาเพื่อให้นักเรียนได้ใช้เวลาเพื่อการเรียนรู้อย่างเต็มที่และเหมาะสมกับระดับชั้น ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการยืดหยุ่นเวลาให้กับนักเรียนที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน กลุ่มอ่อน ปานกลาง กลุ่มเก่ง...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

2) จัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว

“...การจัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้วนั้นครู จะได้มีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนตามจุดประสงค์การเรียนรู้...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูมีการจัดทำกำหนดการสอนและจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอผู้บริหารอย่าง
สม่ำเสมอ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูจัดการเรียนรู้ตามที่ออกแบบได้บรรลุวัตถุประสงค์...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

3) การเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

“...มีการจัดการเรียนรู้เน้นความสำคัญที่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการ
เรียนรู้...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการกระบวนการเรียนรู้ของผู้สอนให้มาเป็นผู้รับฟัง ผู้เสนอแนะผู้
ร่วมเรียนรู้ เป็นที่ปรึกษา ผู้สร้างโอกาส สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้เป็นนักรออกแบบการจัด
กระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีบทบาทมากที่สุด...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ให้ผู้เรียน เรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวจากง่ายสู่ยาก จากรูปธรรมสู่นามธรรม โดยใช้แหล่งการ
เรียนรู้เป็นสื่อ ประสบการณ์ชีวิต ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มาเป็นฐานการเรียนรู้และประยุกต์ใช้กับ
การป้องกันและแก้ปัญหา...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

4) ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้
เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน

“...แนะแนวทางการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้และสร้างความรู้ด้วยตนเองได้
เต็มศักยภาพ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...เสริมแรงหรือสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อให้ผู้เรียนมั่นใจและพัฒนาตนเองเห็นคุณค่าและความหมายของการเรียนรู้...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูเปิดโอกาสให้เด็กค้นหาความรู้จากแหล่งที่ตนเองสนใจ และครูคอยช่วยให้คำแนะนำ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

5) จัดการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนาม

“...มีการใช้วิทยากรในชุมชนมีส่วนในการจัดการเรียนรู้ศึกษาภาคสนาม ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“... ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนาม...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการฝึกทักษะการใช้กระบวนการคิด การวิเคราะห์ การสังเกต การรวบรวมข้อมูล และการปฏิบัติจริง ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

6) การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน

“...จัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกาย เพื่อช่วยให้ประสาทการเรียนรู้ของผู้เรียนตื่นตัว พร้อมทั้งจะรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่างๆ ที่เกิดขึ้น การรับรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ ถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพที่ไม่พร้อม แม้จะมีการให้ความรู้ที่ดีๆ ผู้เรียนก็ไม่สามารถรับได้...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...จัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเคลื่อนไหวทางสติปัญญา ต้องเป็นกิจกรรมที่ทำหาคำ ความคิดของผู้เรียน สามารถกระตุ้นสมองของผู้เรียนให้เกิดการเคลื่อนไหว ต้องเป็นเรื่องที่ไม่ยากหรือ ง่ายเกินไปทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกที่จะคิด...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...จัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัวเปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านสังคม...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

7) การติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่าง

ต่อเนื่อง

“...จัดทำแบบบันทึกติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูอธิบายขั้นตอนในการทำกิจกรรมและนำนักเรียนร่วมกิจกรรม...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ไม่ทิ้งให้นักเรียนทำกิจกรรมกิจกรรมโดยลำพัง มีการวัดและประเมินผลหลังการทำ กิจกรรม...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

คำถามประเด็นที่ 6 ด้านขั้นกำหนดหัวเรื่อง

คำถาม ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น ขั้นกำหนดหัวเรื่องอย่างไรบ้าง

1) การใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง

“... การตั้งคำถามที่น่าสนใจ จะทำให้นักเรียนสามารถกำหนดเรื่องได้หลายประเด็น ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...คำความที่ครูใช้ถามนักเรียนต้องมีขอบเขตในการกำหนดเรื่อง จึงจะตรงตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ของครู ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“... ครูมีส่วนสำคัญที่จะกระตุ้นนักเรียนโดยใช้คำถามทั้งปลายเปิดและปลายปิดในการกำหนดเรื่อง โดยนักเรียนเรียนทุกคนยอมรับร่วมกัน ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

2) การส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

“...ครูจะต้องส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรโดยต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์พัฒนาทักษะต่าง ๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียน ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการและความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

3) การวางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

“...การทำแผนการจัดการเรียนรู้เอาไว้ล่วงหน้าจะทำให้ได้หัวเรื่องที่ต้องการและดำเนินการสอนเป็นไปได้อย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการกำหนดหัวเรื่อง ว่าเรื่องใดที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ว่าเรื่องใดไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ หรือเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้เรียบร้อยแล้ว แผนการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่ช่วยควบคุมว่ามีสิ่งใดควรที่ครูควรกำหนดในแผนให้เด็กได้เรียนรู้โดยจะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนด ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

4) การกำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่นักเรียนสนใจ

“... ครูจะต้องกำหนดเรื่องราวเริ่มจากความสงสัย อยากรู้ อยากรู้อยากเห็นของนักเรียนหรือไม่ พอใจกับคำอธิบายเรื่องราวที่มีมาแต่เดิมของนักเรียน...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...การกำหนดหัวเรื่องอาจเกี่ยวกับเหตุการณ์ใกล้ตัวของนักเรียนในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง อาจยาวหรือสั้นตามความเหมาะสม ซึ่งนักเรียนเห็นว่าเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตนักเรียน ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการกระตุ้นนักเรียนด้วยการระดมความคิดกำหนดเรื่องที่นักเรียนมีความสนใจอย่างแท้จริง ความสนใจในเรื่องที่จะเรียน เพราะเป็นแรงจูงใจที่จะผลักดันให้ผู้เรียนเกิดความสนใจที่หลากหลาย เพื่อให้ได้หัวเรื่องบรรลุเป้าหมาย ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

5) การกำหนดหัวเรื่องโดยครูพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว

“...การพิจารณาหัวเรื่องจากสิ่งที่จัดการเรียนรู้ไปแล้วเอาไว่ล่วงหน้าจะทำให้ได้หัวเรื่องที่เหมาะสมและสอนดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างดีที่สุด ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ครูจัดทำกำหนดการสอนและบันทึกหลังสอนให้ชัดเจนเพื่อจะเป็นสิ่งที่ช่วยพิจารณาหัวเรื่องที่จะจัดการเรียนการสอนต่อไป...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...พิจารณาจากการจดบันทึกหลังการสอนของครูจากหัวเรื่องที่เคยจัดการเรียนรู้ไปแล้ว ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

6) การกำหนดหัวเรื่องให้เลือกร้อยละหกหลายเพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม

“...ครูให้นักเรียนระดมความคิดเป็นกลุ่มแล้วให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหัวเรื่องที่ได้จากการระดมความคิดของสมาชิกในกลุ่มซึ่งเป็นข้อตกลงที่แต่ละกลุ่มจะนำไปเสนอในภาพร่วมของห้องเพื่อคัดเลือกเป็นหัวเรื่องของห้อง ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“... ถ้านักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นหัวเรื่องในการเรียนรู้รายบุคคลจะได้เรื่องที่หลากหลาย ครูอาจจะให้ผู้เรียนเขียนในกระดานแล้วนำไปอ่านหน้าชั้นเรียนแล้วให้ช่วยกันสรุป ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“... ครูได้หัวเรื่องที่หลากหลายจากนักเรียนแต่ละคนแล้วจะต้องจัดหมวดหมู่ หรือหัวข้อที่ใกล้เคียงกันและให้เหตุผลในการเรียนหัวเรื่องนั้นได้อย่างสมเหตุสมผล...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

7) การกำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด

“...นักเรียนและครูมีส่วนร่วมในการกำหนดหัวเรื่องร่วมกันจะทำให้การจัดกิจกรรมสำเร็จไปด้วยดี เพราะนักเรียนจะรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดหัวเรื่อง...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1 วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...หัวเรื่องควรเป็นเรื่องที่เกิดจากความสนใจ ความสงสัย ของนักเรียนกับครูกำหนดร่วมกัน เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ครูสอนในห้องเรียนที่อยากค้นหาคำตอบของเรื่อง ควร เฉพาะเจาะจงและมีความชัดเจน...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดหัวเรื่องได้มาก ที่จะสุด จึงจะได้หัวเรื่องที่หลากหลาย...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

คำถามประเด็นที่ 7 ด้านขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้

คำถาม ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น ขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ อย่างไรบ้าง

1) การนำผลสำเร็จของผู้เรียนมาเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการวัดผล และประเมินผล

“...นำผลงานนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จแล้วมาตรวจ ครูก็จะรู้ว่านักเรียนมีความรู้พื้นฐาน เพียงใด ผู้เรียนพร้อมที่จะเรียนในบทต่อไปหรือไม่ ถ้าหากว่านักเรียนคนใดยังไม่พร้อมครูก็จะหาทาง สอนซ่อมเสริม ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...นำผลงานผู้เรียนที่ประสบผลสำเร็จจากการเรียนรู้เป็นการนำเสนอความสามารถในการ เรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ความรู้เดิม ความรู้ใหม่จะถูกนำเสนอผ่านผลงานผู้เรียนที่ประสบผลสำเร็จ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

2) การมีรูปแบบการนำเสนอผลงานที่มีความหลากหลาย

“...นำเสนอผลงานด้วย เอกสารสิ่งพิมพ์ เนื่องจากทำงานง่าย สัมผัสได้และใช้เป็นหลักฐานในการนำเสนอข้อมูลได้...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...นำเสนอข้อมูลได้ทั้งรูปแบบตัวอักษรหรือตัวหนังสือ รูปภาพ ภาพนิ่ง แผนภูมิ แผนผัง และกราฟ...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ส่งเสริมการนำเสนอผลงาน ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

3) การนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

“...มีนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนเพื่อนำความรู้ ข้อมูล ความคิดเห็นต่างๆในเนื้อหาสาระที่ต้องการให้กับผู้ฟังหรือผู้รับรู้ข้อมูลเข้าใจด้วยวิธีการต่างๆ...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...คัดเลือกนักเรียนที่มีความมั่นใจในการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนนำเสนอก่อนเพื่อนคนอื่น เพื่อให้ได้ดูเป็นตัวอย่างต่อไป...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...มีการชักชวนการนำเสนอหน้าชั้นเรียน เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียนที่มานำเสนอ...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

4) นำเสนอผลงานรูปแบบการจัดนิทรรศการ

“...จัดแสดงผลงานนักเรียนในการจัดวันสำคัญของโรงเรียน...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...นำชิ้นงานที่สำเร็จแล้วมาจัดโชว์และนำเสนอด้วยคำพูด...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...จัดตลาดนัดแสดงผลงานนักเรียนในห้องเรียนของนักเรียนแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

5) ส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน

“...ให้นักเรียนกล้าตอบคำถามเพื่อนหน้าชั้นเรียนได้โดยลำพัง...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...จัดให้นักเรียนฝึกพูดหน้าชั้นเรียน และให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสออกไปนำเสนองานหน้าชั้นเรียนบ่อย ๆ ครั้ง...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ให้รางวัล หรือกำลังใจนักเรียนที่มีความสามารถในการพูดนำเสนอหน้าชั้นเรียนได้...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

6) การนำผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน

“...นำชิ้นงานที่ได้ไปจัดบอร์ดเวทีคนเก่ง...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...นำชิ้นงานไปตกแต่งห้องเรียน...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...ให้นักเรียนนำผลงานไปติดโชว์ในที่ที่ครูจัดให้ตามผนังห้องเรียนและให้เพื่อนในห้องไปศึกษาเรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

7) นำเสนอผลงานรูปแบบการรายงานหรือนำเสนองาน

“...นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตลอดจนความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน...”

(ครู A โรงเรียนที่ 1, วันที่ 5 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“..นำเสนอผลงานที่ได้จากการเรียนรู้มานำเสนอหน้าชั้นเรียนให้เพื่อนฟัง...”

(ครู B โรงเรียนที่ 2, วันที่ 16 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

“...รายงานผลที่ได้จากการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองหน้าชั้นเรียน...”

(ครู C โรงเรียนที่ 3, วันที่ 22 ตุลาคม 2561 : การสัมภาษณ์)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลผลจากการสัมภาษณ์ที่ได้มาวิเคราะห์สังเคราะห์ที่ได้ตั้ง ดั่งตาราง 40

ตาราง 40 ผลการสังเคราะห์จากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (Best Practices)

คำถามประเด็นที่	ผลการศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
คำถามประเด็นที่ 1 ชั้นสรุปองค์ความรู้				
1.1 ผู้เรียนสรุปผลที่ได้ อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย	ครูสร้างความเป็นกันเองให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น ไม่ตำหนิ ไม่บ่งชี้ผิด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอผล ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำประสบการณ์เดิมมาสร้างคำอธิบายด้วยคำพูดของผู้เรียนเอง สมาชิกอภิปรายโต้แย้ง	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอผลที่ได้อย่างเท่าเทียมทั่วถึง มีการอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มและให้การเสริมแรงและชมเชย	ส่งเสริมให้ผู้เรียนนำเสนอผลการปฏิบัติกิจกรรมโดยอภิปรายร่วมกันในกลุ่มและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ ซึ่งมีการชื่นชมการปฏิบัติที่มีผลงาน	ครูสร้างความเป็นกันเองให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอผลที่ได้ อย่างเท่าเทียมกัน โดยอภิปรายร่วมกันในกลุ่ม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มเพื่อนำไปสู่การสรุปบทเรียนรู้
1.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม	ครูใช้คำถามกระตุ้นการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ และให้เหตุผลอย่างเหมาะสมแบ่งปัน แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ครูให้การเสริมแรง และชมเชย	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนโดยใช้เหตุผลที่เหมาะสม	อธิบายการสรุปบทเรียนจากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม ประสบ ความสำเร็จโดยรับคำชมเชยจากครูและผู้เรียนร่วมกันปรบมือชื่นชมผลงานของเพื่อนๆ	ครูใช้คำถามกระตุ้นการ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทเรียนโดยใช้เหตุผลที่เหมาะสม

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถาม ประเด็นที่	ผลการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
1.3 กำหนดให้ ผู้เรียน นำเอาสาระ ที่ หลากหลาย จากการ ปฏิบัติมา สรุปความรู้ ด้วยตนเอง	ผู้เรียนลงมือสร้างสิ่งของ หรือประกอบกิจกรรม การเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ ปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อมภายนอกกับ ประสบการณ์มา เชื่อมโยงและสร้างเป็น องค์ความรู้ใหม่	มีการสรุปองค์ความรู้ รายบุคคลโดยการบันทึก ลงในสมุดหรือใบงานที่ ครูแจกให้	หลังจากที่จัดการเรียน เรียนรู้ไปแล้วครูทบทวน เนื้อหาสาระเป็น แนวทางในการสรุปองค์ ความรู้ที่จะได้ใน บทเรียน	ผู้เรียนลงมือ ประกอบกิจกรรม การเรียนรู้ด้วย ตนเองโดยสรุปองค์ ความรู้รายบุคคล โดยการบันทึกลงใน สมุดและทบทวน เนื้อหาสาระเป็น แนวทางในการสรุป ความรู้
1.4 กำหนดให้ ผู้เรียนได้ รวบรวม ข้อมูลและ บันทึกต่าง ๆ ใน ระหว่าง เรียน	นักเรียนมีสมุดบันทึกการ เรียนรู้รายบุคคล	ครูให้เวลานักเรียนได้ เขียนบันทึกเนื้อหาสาระ โดยย่อลงในสมุดเพื่อ เป็นการสรุปบทเรียน	ครูให้เพื่อนนักเรียนช่วย ครูตรวจสอบเพื่อเป็น การกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ บันทึกสิ่งต่าง ๆ ใน ระหว่างเรียน	ครูให้เวลานักเรียน ได้เขียนบันทึก เนื้อหาสาระครู ตรวจสอบ นักเรียน มีสมุดบันทึกการ เรียนรู้รายบุคคล
1.5 ครูและ นักเรียน ช่วยกันสรุป องค์ความรู้ ในเรื่องที่ เรียน	สรุปเนื้อหาความรู้ใหม่ที่ ผู้เรียนได้เรียนรู้ อาจจะ สรุปโดยผู้เรียนหรือ ครูผู้สอนหรือครูผู้สอน และผู้เรียนร่วมกันสรุป อาจจะใช้สื่อช่วยในการ สรุปองค์ความรู้	ครูส่งเสริมนักเรียนได้ฝึก ความคิดรวบยอดใน เรื่องที่ได้ศึกษามา โดย การเขียนเป็นข้อสรุปที่ เข้าใจง่าย เช่น การ เขียนแบบแผนที่ ความคิด (Mind Mapping)	ครูให้นักเรียนบันทึก ความรู้อย่างเป็นระบบ สามารถนำความรู้ไปใช้ ประโยชน์ได้	ครูส่งเสริมนักเรียน ได้ฝึกความคิดรวบ ยอดในเรื่องที่ได้ ศึกษามา โดยการ เขียนเป็นข้อสรุป สามารถนำความรู้ไป ใช้ประโยชน์ได้

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถาม ประเด็นที่	ผลการศึกษารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
1.6 นักเรียน ทำใบงาน หรือ แบบฝึกหัด เป็น รายบุคคล	ให้นักเรียนมีแบบฝึก รายบุคคลทุกคน	ครูให้นักเรียนทำใบงาน หรือแบบฝึกหัดเป็นการ ทบทวนเพื่อสร้างความ เข้าใจให้กับนักเรียนมาก ยิ่งขึ้น	ให้สมาชิกที่มี ความสามารถ เก่ง หรือปานกลาง จะต้องคอยแนะนำ นักเรียนแต่ละคนใน ห้องจะต้องสนใจการ เรียนเพราะจะมีการ ทำใบงานหรือ แบบฝึกหัดเป็น รายบุคคล	นักเรียนทำแบบฝึก หรือใบงาน รายบุคคลทุกคนเพื่อ สร้างความเข้าใจ ให้กับนักเรียนมาก ยิ่งขึ้นให้สมาชิกที่มี ความสามารถ เก่ง หรือปานกลาง จะต้องคอยแนะนำ นักเรียนแต่ละคนใน ห้อง
1.7 ร่วมกัน สรุปองค์ ความรู้เป็น ผังความคิด โดยใช้สีสัน ภาพวาด การ์ตูนมา ประกอบ ตามความ ถนัดของ นักเรียน	วาดภาพสีหรือเขียน คำหรือข้อความที่สื่อ หรือแสดงถึงเรื่องจะ ทำเป็นผังความคิด กลางหน้ากระดาษ โดยใช้สีอย่างน้อย 3 สี และต้องไม่ตีกรอบ ด้วยรูปทรงเรขาคณิต	หัวเรื่องสำคัญที่เป็น ส่วนประกอบของเรื่องที่ ทำผังความคิด โดยให้ เขียนเป็นคำ ที่มีลักษณะ เป็นหน่วย หรือเป็นคำ สำคัญ (Key Word) สั้น ๆ ที่มีความหมาย	สรุปองค์ความรู้เขียน ด้วยคำที่เป็นคำสำคัญ (Key Word) หรือ คำหลัก หรือเป็นวลีที่ มีความหมายชัดเจน	สรุปองค์ความรู้เขียน ด้วยคำที่เป็นคำ สำคัญ หรือคำหลัก หรือเป็นวลีที่มี ความหมายชัดเจน จัดทำผังความคิด โดยใช้สีอย่างน้อย 3 สี และต้องไม่ตีกรอบ ด้วยรูปทรง เรขาคณิต

พูน ปณ ทั โตะ ชีเว

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถาม ประเด็นที่	ผลการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
คำถามประเด็นที่ 2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน				
2.1 มีสื่อ หรือ นวัตกรรม สำหรับการ จัดการ เรียนรู้ สอดคล้อง เหมาะสม กับหลักสูตร	การเลือกสื่อการสอน เพื่อนำมาใช้ ประกอบการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้นเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง โดยครูจะต้องตั้ง วัตถุประสงค์นั้นเป็นตัว ชี้้นำในการเลือกสื่อการ สอนที่เหมาะสมต่อการ เรียนรู้สอดคล้อง เหมาะสมกับหลักสูตร	ผู้สอนได้เลือกและ ตัดสินใจแล้วว่าจะใช้สื่อ ประเภทใดบ้างในการ สอนเพื่อให้เรียน สามารถเรียนรู้จากการ ถ่ายทอดเนื้อหาของสื่อ นั้นได้ดีที่สุด ผู้สอนจำเป็นต้องมีหลัก ในการใช้สื่อการสอนให้ สอดคล้องเหมาะสมกับ หลักสูตร	สื่อการสอนช่วยในการ กระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัว อยู่เสมอในการเตรียม และผลผลิตวัสดุและ เรื่องราวใหม่ๆเพื่อใช้ เป็นสื่อการสอน ตลอดจนคิดค้นเทคนิค วิธีการต่างๆ เพื่อให้ การเรียนรู้ที่น่าสนใจ ยิ่งขึ้น	ครูจะต้องตั้ง จุดประสงค์ และมี หลักในการเลือกใช้ สื่อการสอนที่ เหมาะสมต่อการ เรียนรู้สอดคล้อง เหมาะสมกับ หลักสูตร และ ผลผลิตวัสดุและ เรื่องราวใหม่ๆเพื่อ ใช้เป็นสื่อการสอน
2.2 การ วิเคราะห์ แยกแยะ เกี่ยวกับ ความพร้อม ของผู้เรียน ในแต่ละ ด้านเป็น รายบุคคล	ครูจะต้องศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียนเป็น รายบุคคล แล้วนำ ข้อมูลมาใช้ในการ วางแผน การจัดการ เรียนรู้ที่ท้าทาย ความสามารถของ ผู้เรียน	ครูนำข้อมูลมาศึกษา วิเคราะห์ หรือแยกแยะ ตามความเป็นจริง พร้อมจัดกลุ่มผู้เรียน ออกเป็น กลุ่มเก่ง กลุ่มปาน กลาง (หรือผ่านเกณฑ์) และกลุ่มที่ต้องปรับปรุง แก้ไข	วิเคราะห์ แยกแยะ เกี่ยวกับความพร้อม ของผู้เรียนเป็นการ เตรียมความพร้อม หรือการแก้ไข ข้อบกพร่อง สำหรับ นักเรียนที่ยังขาดความ พร้อมในด้านใดๆ ควร ใช้กิจกรรมหลายๆ แบบ หรือใช้เทคนิค วิธีการที่เหมาะสม จน ผู้เรียนมีความพร้อมดี ขึ้น	ครูจะต้องศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียนเป็น รายบุคคล จัดกลุ่ม ผู้เรียน ออกเป็น กลุ่มเก่ง กลุ่มปาน กลาง (หรือผ่าน เกณฑ์) และกลุ่มที่ ต้องปรับปรุงแก้ไข จะต้องใช้เทคนิค วิธีการที่เหมาะสม

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถาม ประเด็นที่	ผลการศึกษการจัดการเรียนรู้แบบคลัสเตอร์จากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผลการ สัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
2.3 ครูผู้สอน รู้จักนักเรียน เป็น รายบุคคล	ครูผู้สอนรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล และ หาทางช่วยเหลือ ผู้เรียนที่มีข้อบกพร่อง ให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น	ผู้สอนศึกษาวิเคราะห์ ผู้เรียน ให้รู้ถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคล ในแต่ละด้าน หากพบ ผู้เรียนคนใดมี ข้อบกพร่องด้านใดควร ปรับปรุงแก้ไขให้มี ความพร้อมที่ดีขึ้นก่อน	มีการจัดทำข้อมูลที่ จำเป็นเกี่ยวกับตัว นักเรียนจะช่วยให้ ครูผู้สอน สามารถนำ ข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อ การคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการ ส่งเสริม การป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียน ได้อย่างถูกต้อง	ครูผู้สอนรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคล รู้ถึง ความแตกต่างระหว่าง บุคคลในแต่ละด้าน และจัดทำข้อมูลที่ จำเป็นเกี่ยวกับนักเรียน จะช่วยให้ครูผู้สอน สามารถนำข้อมูลมา วิเคราะห์ข้อมูล คัด กรองนักเรียนเพื่อที่จะ ช่วยเหลือผู้เรียน
2.4 การ หาทาง ช่วยเหลือ ผู้เรียนที่มี ข้อบกพร่อง ให้มีความ พร้อมที่ดีขึ้น	การดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เป็น กระบวนการ ดำเนินงานดูแล ช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีขั้นตอน พร้อม ด้วยวิธีการและ เครื่องมือการทำงานที่ ชัดเจน โดยมีครูประจำ ชั้นหรือครูผู้สอนเป็น บุคลากรหลักในการ ดำเนินการ	ครูต้องมีการประสาน ความร่วมมืออย่าง ใกล้ชิดกับครูที่เกี่ยวข้อง หรือบุคคลภายนอก รวมทั้งการสนับสนุน ส่งเสริมจากโรงเรียน	ครูประจำชั้นช่วยเหลือ ผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้ มีความพร้อมที่ดีขึ้น โดยได้รับความร่วมมือ จากครูทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนใน เรื่องต่างๆ จากโรงเรียน	ดำเนินงานดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่าง มีขั้นตอน พร้อมด้วย วิธีการและเครื่องมือ การทำงานที่ชัดเจน ขอความร่วมมือกับครู ทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งการสนับสนุนใน เรื่องต่างๆ จาก โรงเรียน

พูน ปรุ ทิโต ชีเว

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถาม ประเด็นที่	ผลการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
2.5 นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้	การคัดเลือกสื่อการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดให้ทราบว่าให้ผู้เรียนทำไร เรียนรู้อะไร ทำให้สามารถเลือกสื่อได้อย่างมีความหมายต่อกระบวนการเรียนรู้	สื่อบางชนิดแม้ว่าจะเหมาะสมกับวัตถุประสงค์การสอน แต่ถ้านักเรียนไม่มีส่วนร่วมในการคัดเลือกทำให้บทเรียนน่าเบื่อหรือไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร	ครูจะต้องคัดเลือกสื่อร่วมกับนักเรียนที่อยู่ในฐานะที่จะจัดหาได้จัดทำได้ จัดซื้อได้หรือขอยืมได้ เปรียบเทียบคุณค่าของสื่อกับประโยชน์ที่ได้ คุ้มกับราคา คุ้มกับการลงทุนและความพยายาม	ครูจะต้องคัดเลือกสื่อร่วมกับนักเรียนที่อยู่ในฐานะที่จะจัดหาได้จัดทำได้ นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อทำให้สามารถเลือกสื่อได้อย่างมีความหมายต่อกระบวนการเรียนรู้
2.6 การจัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมสำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้	ครูได้จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมสำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้สอดคล้องเหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้เรียน	สื่อการเรียนการสอนนั้นเป็น ตัวกลางหรือช่องทางถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ จากแหล่งความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	การทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ตรงกับที่ผู้สอนต้องการเรียนรู้ได้นั้น ครูผู้สอนจะต้องเตรียมการใช้สอน สื่อ หรือนวัตกรรม การเรียนรู้ให้เหมาะสม	การจัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้สอดคล้องเหมาะสมทำให้เกิดการเรียนรู้
2.7 จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมเหมาะสมกับวัย	ครูศึกษาถึงลักษณะคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิดเพื่อเลือกสื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์การสอน และสามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน	การจัดเตรียมวัสดุ เครื่องมือ และ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ให้พร้อมและเหมาะสมกับวัยผู้เรียน ตลอดจนต้องเตรียมสถานที่หรือห้องเรียนให้อยู่ในสภาพที่เหมาะสม	ครูต้องจัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมายที่จะสอนในระดับเนื้อหาบทเรียนที่เหมาะสมกับวัยผู้เรียน	จัดเตรียมวัสดุ เครื่องมือ และ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ให้พร้อมตรงกับวัตถุประสงค์

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถาม ประเด็นที่	ผลการศึกษากิจการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
คำถามประเด็นที่ 3 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้				
3.1 วัดและ ประเมินผล ตามสภาพจริง	การสังเกต เป็น วิธีการที่ตีความวิธีหนึ่ง ในการเก็บข้อมูล พฤติกรรมด้านการใช้ ความคิด การปฏิบัติ งาน และโดยเฉพาะ ด้านอารมณ์ ความรู้สึก และ ลักษณะนิสัยสามารถ ทำได้ทุกเวลา ทุก สถานที่ทั้งในห้องเรียน นอกห้องเรียน หรือใน สถานการณ์อื่นนอก โรงเรียน	การสัมภาษณ์ เป็น อีกวิธีหนึ่งที่ใช้เก็บ ข้อมูลพฤติกรรมตาม สภาพจริงด้านต่างได้ ดี	การตรวจงาน เป็นการ วัดและประเมินผลที่ เน้นการนำผลการ ประเมินไปใช้ทันทีใน 2 ลักษณะ คือ เพื่อ การช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อปรับปรุงการ สอนของครู	การสังเกต การสัมภาษณ์ การ ตรวจงาน เป็น การเก็บข้อมูล พฤติกรรมด้าน การใช้ความคิด การปฏิบัติงานเป็น การวัดและ ประเมินผลตาม สภาพจริงเพื่อการ ช่วยเหลือนักเรียน และปรับปรุงการ สอนของครู
3.2 วิธีการวัด และ ประเมินผล สอดคล้องกับ ภาระงานหรือ กิจกรรมที่ กำหนดให้ ผู้เรียนได้ ปฏิบัติ	ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ เกี่ยวกับการ ประเมินผลนักเรียน	กำหนดวัตถุประสงค์ การวัดให้ชัดเจนและ วัดให้ตรงตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	วิเคราะห์จุดประสงค์ การเรียนรู้ เป็น จุดประสงค์เชิง พฤติกรรม สามารถวัด หรือสังเกตเห็นได้ด้วย ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ กระบวนการ และด้านจิตใจ	ครูมีความรู้ เกี่ยวกับการ ประเมินผล นักเรียนกำหนด วัตถุประสงค์การ วัดให้ชัดเจนและ วัดให้ตรงตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้ง ไว้

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถาม ประเด็นที่	ผลการศึกษการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
3.3 การนำผล การวัดและ ประเมินผลไป ดำเนินการ ปรับปรุงเพื่อ พัฒนาผู้เรียน	มีการวัดและ ประเมินผลเพื่อนัก เรียนรู้ว่าตัวเองเก่ง หรืออ่อนวิชาใด เรื่อง ใด ความสามารถของ ตนอยู่ในระดับใด เพื่อที่จะได้ปรับปรุง ตนเอง ตลอดจนแก้ไข ข้อบกพร่องทางการ เรียนของตนให้ดียิ่งขึ้น	มีการวัดและ ประเมินผลเพื่อช่วยใน การวางแผนการเรียน การสอน ตลอดจนการ บริหารโรงเรียน ช่วย ให้ทราบว่าปีต่อไปจะ วางแผนงานโรงเรียน อย่างไร	มีการวัดและ ประเมินผลเพื่อช่วยให้ ทราบเกี่ยวกับ พฤติกรรมเบื้องต้น ของนักเรียน ครูก็จะรู้ ว่านักเรียนมีความรู้ พื้นฐานพร้อมที่จะ เรียนในบทต่อไป หรือไม่ ถ้าหากว่า นักเรียนคนใดยังไม่ พร้อมครูก็จะหาทาง สอนซ่อมเสริม	นำผลการประเมินผล ไปเป็นข้อมูลในการ พัฒนาและวาง แผนการเรียนการ สอนเพื่อช่วยให้ทราบ เกี่ยวกับพฤติกรรม เบื้องต้นของนักเรียน ครูก็จะรู้พื้นฐานพร้อม ที่จะเรียนในบทต่อไป
3.4 สร้าง คำถาม ปลายเปิดใน ประเด็นต่างๆ หรือ สถานการณ์ที่ กำหนดให้	การประเมินผลควรทำ ทุกขั้นตอนของ กิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดกระบวนการ ตั้งแต่แรก จนถึงขั้น สุดท้ายที่สิ้นสุด บทเรียน สร้าง เครื่องมือวัด เช่น แบบทดสอบ แบบประเมินทักษะ แบบสังเกต โดยให้ พิจารณาที่ วัตถุประสงค์ แล้ว สร้างข้อคำถามให้ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์	โดยสร้างเครื่องมือวัด โดยให้พิจารณาที่ วัตถุประสงค์ แล้ว สร้างข้อคำถามให้ สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ และ ยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้ประเมินความรู้ ความเข้าใจและพัฒนา ทักษะของตนเองด้วย การประเมินผลควร ต่อเนื่องซึ่งไม่ใช่การ สิ้นสุดของบทเรียน	สร้างเครื่องมือวัด เช่น แบบทดสอบ แบบประเมินทักษะ แบบสังเกต โดยให้ พิจารณาที่ วัตถุประสงค์ แล้ว สร้างข้อคำถามให้ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์	การประเมินผลควร ทำทุกขั้นตอนของ กิจกรรมการเรียนรู้ ตลอดกระบวนการ ตั้งแต่แรก จนถึงขั้น สุดท้ายที่สิ้นสุด บทเรียน โดยสร้าง เครื่องมือวัด โดยให้ พิจารณาที่ วัตถุประสงค์ แล้ว สร้างข้อคำถามให้ สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถาม ประเด็นที่	ผลการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
3.5 ประเมินผล การเรียนรู้ จากการ จัดการ เรียนรู้ด้วย วิธีที่ หลากหลาย	การประเมินผลของ บุคคลโดยเปรียบเทียบ กับบุคคลอื่นที่เรียนอยู่ ในกลุ่มเดียวกัน ทำได้ โดยการนำคะแนนของ ผู้เรียนรายบุคคล เปรียบเทียบกับ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม ซึ่งใช้เครื่องมือวัดชุด เดียวกัน	การตัดสินผลการวัดโดย เปรียบเทียบ กับเกณฑ์ ตามจุดประสงค์ของการ เรียนรู้ที่กำหนดไว้ ทำได้โดยการนำคะแนน ที่ผู้เรียนได้รับ เปรียบเทียบกับเกณฑ์ ความสำเร็จของงานซึ่ง กำหนดขึ้น	การประเมินตามสภาพ จริงสามารถประเมินจาก การปฏิบัติงานหรือ กิจกรรมอย่างใดอย่าง หนึ่ง โดยงานหรือ กิจกรรมที่มอบหมายให้ ผู้เรียนปฏิบัติจะเป็นงาน ในสถานการณ์จริง หรือ ใกล้เคียงกับชีวิตจริง	การตัดสินผลการวัด โดยเปรียบเทียบ กับ เกณฑ์ตาม จุดประสงค์ของการ เรียนรู้ที่กำหนดไว้ ประเมินจากการ ปฏิบัติงานหรือ กิจกรรมอย่างใด อย่างหนึ่ง นำ คะแนนที่ผู้เรียน ได้รับเปรียบเทียบกับ เกณฑ์
3.6 วัดความ พึงพอใจ และความ สนใจในการ เรียนรู้แบบ คละชั้นของ ผู้เรียน	ขั้นสุดท้ายที่สิ้นสุด บทเรียน ควรวัด ความพึงพอใจโดยการ สร้างแบบวัดความ พึง พอใจ	สังเกตจากการแสดง พฤติกรรม เช่น ความ กระตือรือร้น การให้ ความร่วมมือในการทำ กิจกรรม ความ สนุกสนานไม่เครียด ว่า กระบวนกรต่างๆ ที่ ผู้เรียนได้เรียนรู้ ผู้เรียน ได้รู้อะไรบ้าง อย่างไร และมากน้อยเพียงใด	สังเกตการตอบสนองต่อ การร่วมกันปฏิบัติ กิจกรรม ความ กระตือรือร้นในการ เรียนรู้และสังเกตจาก พฤติกรรมของผู้เรียนใน การแสดงความคิดเห็น การถาม การตอบ การ ตรวจชิ้นงานหรือผลงาน ของผู้เรียน	ควรวัดความพึง พอใจโดยการสร้าง แบบวัดความ พึง พอใจ สังเกตจาก การแสดงพฤติกรรม ของผู้เรียนในการ แสดงความคิดเห็น การถาม การตอบ การตรวจชิ้นงาน หรือผลงานของ ผู้เรียน
3.7 ประเมิน การแสดง ความคิดเห็น จากทักษะ กระบวนการ เรียนรู้ด้วย ตัวผู้เรียน	สนับสนุนให้ครูเข้ารับ การอบรมเพื่อเพิ่มพูน ความรู้ความสามารถ ในเรื่องการ ออกแบบ และจัดทำแบบฝึกหัด แบบทดสอบต่างๆ	สนับสนุนให้ครูหมั่น ศึกษาหาความรู้เพิ่มใน เรื่องเกี่ยวกับรายวิชา ที่ตนเองสอน และ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับรายวิชาที่ ตนเองสอน	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้า รับการอบรมเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมพัฒนา กระบวนการคิดของ ผู้เรียน	ครูเข้ารับการอบรม เพื่อเพิ่มพูนความรู้ เรื่องการ ออกแบบ และจัดทำ แบบฝึกหัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถาม ประเด็นที่	ผลการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผลการ สัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
คำถามประเด็นที่ 4 ชั้นออกแบบการเรียนรู้				
4.1 ออกแบบ กิจกรรมการ เรียนรู้ด้วย การปฏิบัติ จริง	การเรียนรู้ด้วยการ ปฏิบัติจริงช่วยให้ ผู้เรียนเกิดความคิด รวบยอดในเรื่องนั้น ๆ เกิดจินตนาการและ ความคิดสร้างสรรค์ใน การหากระบวนการ และวิธีการต่าง ๆ	การเรียนรู้จากการ ปฏิบัติจริง ผู้เรียนจะ เกิดความเข้าใจอย่าง ถ่องแท้ ทำให้เกิด ความสามารถในการ ถ่ายโยงการเรียนรู้ ด้วย	จัดบรรยากาศในชั้น เรียนจะเป็นแบบผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง ผู้เรียน จะต้องแสดงความ คิดเห็นและรับผิดชอบ ต่องานของตน และของ กลุ่มคือสิ่งที่นักเรียนได้ จากการปฏิบัติจริง	การเรียนรู้ด้วยการ ปฏิบัติจริง จัดบรรยากาศ ในชั้นเรียนโดยยึด ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนจะเกิดความ เข้าใจอย่างถ่องแท้ ทำให้เกิดความสามารถ ในการถ่ายโยงการ เรียนรู้ด้วย
4.2 ออกแบบ กิจกรรมการ เรียนรู้โดยยึด ผู้เรียนเป็น สำคัญ	การเรียนรู้จะต้องมี ความหมายกับเด็กเมื่อ เด็กได้เรียนรู้ในสิ่งที่ ตัวเองสนใจก็จะ สามารถสร้าง ความสัมพันธ์และ เชื่อมโยงสิ่งต่างๆเข้า ด้วยกันซึ่งจะส่งผลต่อ พัฒนาการของเด็กได้ เป็นอย่างดี	มุ่งเน้นให้เด็กได้ลง มือปฏิบัติจริงอย่าง สม่ำเสมอและ ต่อเนื่อง เด็กก็ควร ได้รับการส่งเสริมให้ มีส่วนร่วมใน กิจกรรมการเรียนรู้ โดยผ่านการทดลอง การสำรวจการ ทำงานร่วมกับคนอื่น	ตั้งคำถามหรือปัญหา ที่สอดคล้องกับ ชีวิตประจำวันของเด็ก เพื่อให้เด็กได้ฝึกการ แก้ปัญหาหรือฝึก กระบวนการคิดนั่นเอง และนี่คือแนวทางในการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	การเรียนรู้มุ่งเน้นให้เด็ก ได้ลงมือปฏิบัติจริงอย่าง สม่ำเสมอเพื่อให้เด็กได้ ฝึกการแก้ปัญหาหรือฝึก กระบวนการคิดเด็กก็ ควรได้รับการส่งเสริมให้ มีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้
4.3 ออกแบบ กิจกรรม แลกเปลี่ยน เรียนรู้ภายใน กลุ่ม	การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนคิด เกี่ยวกับประเด็นที่ กำหนดคนเดียว 2-3 นาที (Think) จากนั้น ให้แลกเปลี่ยนความคิด กับเพื่อนอีกคน 3-5 นาที (Pair) และ นำเสนอความคิดเห็น ต่อผู้เรียนทั้งหมด	เป็นการเรียนการ สอนที่เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กระบวนการเรียนรู้ สูงสุด	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการ เรียนการสอนทั้งในด้าน การสร้างองค์ความรู้ การสร้างปฏิสัมพันธ์ ร่วมกัน ร่วมมือกัน มากกว่าการแข่งขัน	การเรียนการสอนที่เปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีส่วน ร่วม ด้านกระบวนการ เรียนรู้ การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ การสร้างองค์ ความรู้ การสร้าง ปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน กับ เพื่อน และนำเสนอ ความคิดเห็นภายในกลุ่ม

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถามประเด็นที่	ผลการศึกษารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
4.4 ออกแบบเป็น กิจกรรมรายบุคคล โดยยึดหลักการ ตามแนว ปฏิบัติการเรียนรู้	รู้จักประยุกต์ใช้ หลักการเรียนการสอน วิธีสอน รูปแบบการ เรียนการสอน ให้ เหมาะสมกับระดับวัย ของผู้เรียนและเนื้อหา สาระ เพื่อให้ผู้เรียนมี ความกระตือรือร้นใน การเรียนรู้	การออกแบบกิจกรรม ต้องคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่าง บุคคล	ครูออกแบบกิจกรรม รายบุคคลทำให้ผู้เรียน ได้แสดงความสามารถ ในการเรียนรู้ได้อย่าง เต็มศักยภาพของ ผู้เรียน	รูปแบบการเรียน การสอน ให้ เหมาะสมกับระดับ วัยของผู้เรียนและ เนื้อหาสาระ คำนึงถึงความ แตกต่างระหว่าง บุคคล เรียนรู้ได้ อย่างเต็มศักยภาพ ของผู้เรียน
4.5 มีการ ออกแบบการ เรียนรู้โดยไม่ยึด เนื้อหาแต่มุ่งการ เชื่อมโยงเนื้อหาสู่ การเรียนรู้	มีการนำศาสตร์หรือ ความรู้วิชาต่าง ๆ ที่ สัมพันธ์กันนำมาเข้า ด้วยกันหรือผสมผสาน ได้อย่างกลมกลืน เพื่อ นำมาจัดเป็นการเรียน การสอนภายใต้หัวข้อ เดียวกัน	มีการเน้นองค์รวมของ เนื้อหามากกว่าองค์ ความรู้ของแต่ละ รายวิชา และเน้นการ สร้างความรู้ของ ผู้เรียนที่มากกว่า การ ให้เนื้อหาโดยครูเป็นผู้ กำหนด	การจัดทำแผนการ สอนแบบบูรณา การ เป็นการนำวิชา หรือสาระการเรียนรู้ ต่าง ๆ ที่มี ความสัมพันธ์กันมา เชื่อมโยงกัน	การนำศาสตร์หรือ ความรู้วิชาต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันนำมา เข้าด้วยกันหรือ ผสมผสานได้อย่าง กลมกลืน
4.6 ออกแบบเป็น กิจกรรมกลุ่มโดย ยึดหลักการตาม แนวปฏิบัติการ เรียนรู้	กิจกรรมกลุ่มโดยยึด หลักการตามแนว ปฏิบัติการเรียนรู้ จะต้องคละนักเรียน เก่ง ปานกลาง อ่อนให้ ทำกิจกรรมกลุ่ม เดียวกัน	ครูอำนวยความสะดวก ในการเรียนรู้ให้กับ ผู้เรียน เวลาที่ใช้ คุณภาพการสอน เจต คติและความสามารถ ในการเรียนรู้ของ ผู้เรียน ปัจจัยเหล่านี้ ควรมานำมาพิจารณาใน การออกแบบการ เรียนการสอนเป็น กิจกรรมกลุ่ม	การเรียนการสอน ที่ เน้นให้นักเรียนได้ เรียนรู้จากกลุ่มให้มาก ที่สุด กลุ่มจะเป็น แหล่งความรู้สำคัญที่ จะฝึกให้ผู้เกิดความรู้ ความใจ และสามารถ ปรับตัวและเข้ากับ ผู้อื่นได้	การออกแบบการ เรียนการสอนเป็น กิจกรรมกลุ่มโดย ยึดหลักการตาม แนวปฏิบัติการ เรียนรู้จะต้องคละ นักเรียน เก่ง ปานกลาง อ่อน ฝึกให้ผู้เกิดความรู้ ความใจ และ สามารถปรับตัว และเข้ากับผู้อื่นได้

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถาม ประเด็นที่	ผลการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผลการ สัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
4.7 การ ออกแบบ กิจกรรมการ เรียนรู้มีความ สอดคล้อง เหมาะสมกับ เนื้อหาและวัย ของผู้เรียน	กระบวนการเชิงระบบ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ ความต้องการของ ผู้เรียน เพื่อจัดหาสิ่งที่ จะช่วยให้แก่นออกแบบ การเรียนการสอน สร้างสิ่งที่เป็นไปได้ เพื่อตอบสนองความ ต้องการของผู้เรียน	การออกแบบการเรียนการ สอน เป็นการนำหลักการ เรียนรู้ไปออกแบบ เหตุการณ์ ที่ประกอบด้วย กิจกรรม ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นอย่างมี เป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องเหมาะสมกับ เนื้อหาและวัย หรือที่ เรียกว่า การเรียนการสอน ให้มี ประสิทธิภาพเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ตามที่คาดหวัง	กระบวนการที่เป็น ระบบในการนำ หลักการเรียนรู้และ หลักการสอนไป วางแผนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การเรียน การสอนและกิจกรรม การเรียนการสอนเพื่อ สอดคล้องเหมาะสม กับเนื้อหาและวัย	วิเคราะห์ความ ต้องการของผู้เรียน เพื่อจัดหาสิ่งที่จะช่วย ให้แก่นออกแบบการ เรียนการสอน นำหลักการเรียนรู้ไป ออกแบบเหตุการณ์ ที่ประกอบด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ที่ กำหนดขึ้นอย่างมี เป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องเหมาะสม กับเนื้อหา และวัย
4.8 การ ออกแบบ กิจกรรมการ เรียนรู้ที่ หลากหลาย	ครูควรวางแผนการ เรียนการสอนอย่างมี ระบบ โดยมีการ วิเคราะห์องค์ประกอบ การเรียนรู้ ทฤษฎีการ เรียนการสอน สื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ ต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สอน สามารถถ่ายทอด ความรู้ผู้เรียนผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ	การออกแบบการเรียนการ สอนจะช่วยให้ผู้สอนวาง แผนการสอนอย่างมีระบบ เพื่อให้การจัดการเรียน การสอนบรรลุจุดมุ่งหมาย และประสบความสำเร็จ ผู้สอนต้องพิจารณา หลักการในการออกแบบ การเรียนการสอน	การออกแบบและ พัฒนาการเรียนการ สอนนี้เพื่อใคร ใคร เป็นผู้เรียนหรือ กลุ่มเป้าหมาย ผู้ออกแบบควรมีความ เข้าใจและรู้จักลักษณะ ของกลุ่มผู้เรียนที่เป็น เป้าหมาย	ครูควรวางแผนการ เรียนการสอน ออกแบบการเรียนรู้ที่ หลากหลายอย่างมี ระบบเพื่อให้การ จัดการเรียนการสอน บรรลุจุดมุ่งหมาย และ ประสบความสำเร็จ เข้าใจและรู้จักลักษณะ ของกลุ่มผู้เรียนที่เป็น เป้าหมาย

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถามประเด็น ที่	ผลการศึกษการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
4.9 มีการจัด สภาพแวดล้อม ภายในและ ภายนอก ห้องเรียนที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้	จัดทำแหล่งเรียนรู้ทั้ง ในทั้งนอกห้องเรียนที่ เหมาะสมกับวัย เพื่อให้เด็กเกิดการ เรียนรู้ทุกวัน	จัดเก็บห้องให้เป็น ระเบียบ สวยงาม ใช้ วัสดุอุปกรณ์ในการ ตกแต่งห้องเรียนให้ สวยงาม เลือกสรรวัสดุ อุปกรณ์และแหล่ง เรียนรู้ที่มีความ สร้างสรรค์ ทนทาน หลากหลายมาใช้งาน โดยคำนึงถึงความ คุ้มค่าและความ ทนทาน	มีการจัดระบบการวาง วัสดุอุปกรณ์ให้เด็ก หยิบใช้ได้โดยสะดวก มีการตรวจสอบความ สะอาด ความพร้อมใน การใช้งานของวัสดุ อุปกรณ์และสื่ออย่าง สม่ำเสมอ เลือก สถานที่ในการเรียนรู้ ให้เหมาะกับลักษณะ ของกิจกรรม	แหล่งเรียนรู้ทั้งในทั้ง นอกห้องเรียน จัดระบบการวาง วัสดุอุปกรณ์ให้เด็ก หยิบใช้ มีแหล่ง เรียนรู้ มีความคิด สร้างสรรค์ ทนทาน หลากหลายมาใช้ งาน เพื่อให้เด็กเกิด การเรียนรู้ทุกวัน
คำถามประเด็นที่ 5 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน				
5.1 การใช้เวลา ในการจัด กิจกรรมแต่ละ คน/กลุ่มที่ แตกต่างกัน	การใช้เวลาอย่างมี ประสิทธิภาพ การ จัดการเรียนการสอนที่ ดีขึ้นอยู่กับการใช้เวลา ในการดำเนินกิจกรรม อย่าง มีประสิทธิภาพ ครูไม่ ควรปล่อยให้เสียเวลา ว่างหรือเวลาที่เสียไป โดยเปล่าประโยชน์	การใช้เวลาเพื่อให้ นักเรียนได้ใช้เวลาเพื่อ การเรียนรู้อย่างเต็มที่ และเหมาะสมกับ ระดับชั้น	มีการยืดหยุ่นเวลา ให้กับนักเรียนที่มี ความสามารถที่ แตกต่างกัน กลุ่มอ่อน ปานกลาง กลุ่มเก่ง	การจัดการเรียนรู้ที่ ยืดหยุ่นเวลา การ สอนที่ดีขึ้นอยู่กับ การใช้เวลา ในการ ดำเนินกิจกรรม อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เวลาเพื่อการ เรียนรู้อย่างเต็มที่ และเหมาะสมกับ ระดับชั้น
5.2 จัดการ เรียนรู้หลังจาก ได้ออกแบบการ เรียนรู้ไว้แล้ว	การจัดการเรียนรู้ หลังจากได้ออกแบบ การเรียนรู้ไว้แล้วนั้น ครู จะได้มีแนวทางใน การจัดการเรียนการ สอนตามจุดประสงค์ การเรียนรู้	ครูมีการจัดทำ กำหนดการสอนและ จัดทำแผนการจัดการ เรียนรู้ เสนอผู้บริหาร อย่างสม่ำเสมอ	ครูจัดการเรียนรู้ตามที่ ออกแบบได้บรรลุ วัตถุประสงค์	การจัดการเรียนรู้ หลังจากได้ออกแบบ การเรียนรู้ไว้แล้ว โดยที่ครูจัดทำ กำหนดการสอน ทำ ให้จัดการเรียนรู้ได้ บรรลุวัตถุประสงค์

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถามประเด็นที่	ผลการศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
5.3 การเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	มีการจัดการเรียนรู้เน้นความสำคัญที่ผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ในกระบวนการเรียนรู้	ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้สอนให้มาเป็นผู้รับฟัง ผู้เสนอแนะผู้ร่วมเรียนรู้ ออกแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีบทบาทมากที่สุด	ให้ผู้เรียน เรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวจากง่ายสู่ยาก จากรูปธรรมสู่นามธรรม โดยใช้แหล่งการเรียนรู้ เป็นสื่อ ประสบการณ์ ชีวิต ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มาเป็นฐาน การเรียนและประยุกต์ใช้กับการป้องกันและแก้ปัญหา	ผู้เรียน เรียนรู้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวจากง่ายสู่ยาก จากรูปธรรมสู่นามธรรม โดยใช้แหล่งการเรียนรู้เป็นสื่อ ประสบการณ์ ชีวิต ธรรมชาติ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้
5.4 ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน	ครูแนะแนวทางการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ และสร้างความรู้ด้วยตนเองได้เต็มศักยภาพ	ครูช่วยเสริมแรงหรือสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อให้ผู้เรียนมั่นใจ และพัฒนาตนเองเห็นคุณค่าและความหมายของการเรียนรู้	ครูเปิดโอกาสให้เด็ก ค้นหาความรู้จากแหล่งที่ตนเองสนใจ และครูคอยช่วยให้คำแนะนำ	ครูแนะแนวทางการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ ด้วยการสร้างแรงบันดาลใจ เพื่อให้ผู้เรียนมั่นใจและพัฒนาตนเองเห็นคุณค่าโดยที่ครูคอยช่วยให้คำแนะนำ
5.5 จัดการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนาม	มีการใช้วิทยากรในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ศึกษาภาคสนาม	ครูใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการจัดการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนาม	ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการฝึกทักษะการใช้กระบวนการคิด การวิเคราะห์ การสังเกต การรวบรวมข้อมูล และการปฏิบัติจริง ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น	ครูใช้ชุมชนในการจัดการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนามให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการใช้กระบวนการคิด การวิเคราะห์ การสังเกต การรวบรวมข้อมูล และการปฏิบัติจริง

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถามประเด็น ที่	ผลการศึกษารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
5.6 การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน	จัดกิจกรรมเคลื่อนไหวร่างกาย ทำให้ผู้เรียนตื่นตัว พร้อมทั้งรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น การรับรู้เป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ ถ้าผู้เรียนอยู่ในสภาพที่ไม่พร้อม	จัดกิจกรรมที่ท้าทายความคิดของผู้เรียนสามารถกระตุ้นสมองของผู้เรียนให้เกิดการเคลื่อนไหว ต้องเป็นเรื่องที่ไม่ยากหรือง่ายเกินไปทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกที่จะคิด	จัดกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านสังคม	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามความต้องการของผู้เรียนสามารถกระตุ้นสมองของผู้เรียนโดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านสังคม
5.7 การติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	จัดทำแบบบันทึกติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	ครูอธิบายขั้นตอนในการทำกิจกรรมและนำนักเรียนร่วมกิจกรรม	ไม่ทิ้งให้นักเรียนทำกิจกรรมกิจกรรมโดยลำพัง มีการวัดและประเมินผลหลังการทำกิจกรรม	อธิบายขั้นตอนในการทำกิจกรรมไม่ทิ้งให้นักเรียนทำกิจกรรมกิจกรรมโดยลำพัง จัดทำแบบบันทึกติดตามสนับสนุนส่งเสริม
คำถามประเด็นที่ 6 ชั้นกำหนดหัวเรื่อง				
6.1 การใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง	การตั้งคำถามที่น่าสนใจจะทำให้ นักเรียนสามารถกำหนดเรื่องได้หลายประเด็น	คำความที่ครูใช้ถามนักเรียนต้องมีขอบเขตในการกำหนดเรื่อง จึงจะตรงตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้ของครู	ครูมีส่วนสำคัญที่จะกระตุ้นนักเรียนโดยใช้คำถามทั้งปลายเปิดและปลายปิดในการกำหนดเรื่อง โดยนักเรียนเรียนทุกคนยอมรับร่วมกัน	กำหนดเรื่องได้หลายประเด็น โดยครูใช้ถามนักเรียนต้องมีขอบเขตในการกำหนดเรื่อง ใช้คำถามทั้งปลายเปิดและปลายปิดในการกำหนดเรื่อง

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถามประเด็น ที่	ผลการศึกษการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
6.2 การส่งเสริม ให้เด็กเกิด คุณลักษณะ ตามที่หลักสูตร กำหนดไว้	ครูจะต้องส่งเสริมให้ เด็กเกิดคุณลักษณะ ตามที่หลักสูตรโดย ต้องยึดหลักว่าผู้เรียน ทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนา ตนเองได้ และถือว่า ผู้เรียนมีความสำคัญ ที่สุด	ครูจัดการเรียนรู้เพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้มี คุณภาพตามมาตรฐาน การเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม สาระเรียนรู้ รวมทั้ง ปลูกฝังเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึง ประสงค์พัฒนาทักษะ ต่าง ๆ	กำหนดเป้าหมายที่ ต้องการให้เกิดขึ้นกับ ผู้เรียน ด้านความรู้ และทักษะ กระบวนการ ที่เป็น ความคิดรวบยอด หลักการและ ความสัมพันธ์รวมทั้ง คุณลักษณะ อันพึงประสงค์	กำหนดเป้าหมายที่ ต้องการให้เกิดขึ้นกับ ผู้เรียน โดยยึดตาม หลักสูตร เพื่อพัฒนา ผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการ เรียนรู้ และมี คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ตรงตาม หลักสูตร
6.3 การวางแผน ไว้ว่ามีสิ่งใดควร ให้เด็กได้เรียนรู้ ซึ่งต้อง สอดคล้องกับ จุดประสงค์ การเรียนรู้	การทำแผนการจัดการ เรียนรู้เอาไว้ล่วงหน้า จะทำให้ได้หัวเรื่องที่ ต้องการและ ดำเนินการสอนเป็นไป ได้อย่างเรียบร้อยและ มีประสิทธิภาพ	ครูเป็นผู้มีส่วนสำคัญใน การกำหนดหัวเรื่อง ว่า เรื่องใดที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์ว่าเรื่องใดไม่ สอดคล้องกับ จุดประสงค์ หรือ เหมาะสมกับความ ต้องการของผู้เรียน	ครูได้จัดทำแผนการ จัดการเรียนรู้อยู่แล้ว แผนการจัดการ เรียนรู้เป็นสิ่งที่ช่วย ควบคุมว่ามีสิ่งใดควร ที่ครูควรกำหนดใน แผนให้เด็กได้เรียนรู้	การทำแผนการ จัดการเรียนรู้เอาไว้ ล่วงหน้าจะทำให้ได้ หัวเรื่องที่ต้องการ สอดคล้องกับ จุดประสงค์การ เรียนรู้และเหมาะสม กับผู้เรียน
6.4 กำหนดหัว เรื่องจากเรื่องที่ นักเรียนสนใจ	ครูจะต้องกำหนด เรื่องราวเริ่มจากความ สงสัย อยากรู้ อยาก เห็นของนักเรียน หรือไม่พอใจกับ คำอธิบายเรื่องราวที่มี มาแต่เดิมของนักเรียน	การกำหนดหัวเรื่องอาจ เกี่ยวกับเหตุการณ์ใกล้ ตัวของนักเรียนใน ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง อาจยาวหรือสั้นตาม ความเหมาะสม ซึ่ง นักเรียนเห็นว่าเป็น ช่วงเวลาที่สำคัญที่ เกี่ยวข้องกับชีวิต นักเรียน	มีการกระตุ้นนักเรียน ด้วยการระดม ความคิดกำหนดเรื่อง ที่นักเรียนมีความ สนใจอย่างแท้จริง ความสนใจในเรื่องที่ จะเรียน เพราะเป็น แรงจูงใจที่จะผลักดัน ให้ผู้เรียนเกิดความ สนใจที่หลากหลาย เพื่อให้ได้หัวเรื่อง บรรลุเป้าหมาย	ครูจะต้องกำหนด เรื่องราวเริ่มจาก ความสงสัย อยากรู้ อยากเห็นของ นักเรียน ซึ่งเป็นเรื่อง เกี่ยวกับเหตุการณ์ ใกล้ตัวของนักเรียนใน ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยมีการกระตุ้น นักเรียนด้วยการ ระดมความคิด กำหนดเรื่องที่ นักเรียนมีความสนใจ

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถามประเด็นที่	ผลการศึกษารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
6.5 การกำหนดหัวเรื่องโดยครูพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว	การพิจารณาหัวเรื่องจากสิ่งที่จัดการเรียนรู้ไปแล้วเอาไว้ล่วงหน้าจะทำให้ได้หัวเรื่องที่เหมาะสมและการสอนดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างดีที่สุด	ครูจัดทำกำหนดการสอนและบันทึกหลังสอนให้ชัดเจนเพื่อจะเป็นสิ่งที่ช่วยพิจารณาหัวเรื่องที่จะจัดการเรียนการสอนต่อไป	พิจารณาจากการจัดบันทึกหลังการสอนของครูจากหัวเรื่องที่เคยจัดการเรียนรู้ไปแล้ว	ครูจัดทำกำหนดการสอนและบันทึกหลังสอนให้ชัดเจนเพื่อจะเป็นสิ่งที่ช่วยพิจารณาหัวเรื่องจากการจดบันทึกหลังการสอน
6.6 การกำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลายเพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม	ครูให้นักเรียนระดมความคิดเป็นกลุ่มแล้วให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหัวเรื่องที่ได้จากการระดมความคิดของสมาชิกในกลุ่มซึ่งเป็นข้อตกลงที่แต่ละกลุ่มจะนำไปเสนอในภาพร่วมของห้องเพื่อคัดเลือกเป็นหัวเรื่อง	ถ้านักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นหัวเรื่องในการเรียนรู้รายบุคคลจะได้เรื่องที่หลากหลาย ครูอาจจะให้ผู้เรียนเขียนในกระดานแล้วนำไปอ่านหน้าชั้นเรียน	ครูได้หัวเรื่องที่หลากหลายจากนักเรียนแต่ละคนแล้วจะต้องจัดหมวดหมู่หรือหัวข้อที่ใกล้เคียงกันและให้เหตุผลในการเรียนหัวเรื่องนั้นได้อย่างสมเหตุสมผล	ครูให้นักเรียนระดมความคิดเป็นกลุ่มแล้วให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอหัวเรื่องที่ได้จากการระดมความคิด ครู
6.7 การกำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด	นักเรียนและครูมีส่วนร่วมในการกำหนดหัวเรื่องร่วมกันจะทำให้การจัดกิจกรรมสำเร็จไปด้วยดี เพราะนักเรียนจะรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดหัวเรื่อง	หัวเรื่องควรเป็นเรื่องที่เกิดจากความสนใจ ความสงสัย ของนักเรียนกับครู กำหนดร่วมกันเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ครูสอนในห้องเรียนที่อยากค้นหาคำตอบของเรื่อง ควรเฉพาะเจาะจง และมีความชัดเจน	เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดหัวเรื่องได้มากที่สุด จึงจะได้หัวเรื่องที่หลากหลาย	นักเรียนและครูมีส่วนร่วมในการกำหนดหัวเรื่องหัวเรื่องควรเป็นเรื่องที่เกิดจากความสนใจ ความสงสัยของนักเรียน นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการกำหนดหัวเรื่อง

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถามประเด็น ที่	ผลการศึกษากิจการการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
คำถามประเด็นที่ 7 ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้				
7.1 การนำ ผลสำเร็จของ ผู้เรียนมาเป็น ข้อมูลเพื่อ ประกอบการ วัดผลและ ประเมินผล	นำผลงานนักเรียนที่ ประสบผลสำเร็จแล้วมา ตรวจ ครูก็จะรู้ว่า นักเรียนมีความรู้พื้นฐาน เพียงใด ผู้เรียนพร้อมที่ จะเรียนในบทต่อไป หรือไม่ ถ้าหากว่า นักเรียนคนใดยังไม่ พร้อมครูก็จะหาทาง สอนซ่อมเสริม	นำผลงานผู้เรียนที่ ประสบผลสำเร็จจาก การเรียนรู้เป็นการ นำเสนอ ความสามารถในการ เรียนรู้ที่แท้จริงของ ผู้เรียน	ความรู้เดิม ความรู้ ใหม่จะถูกนำเสนอ ผ่านผลงานผู้เรียน ที่ประสบผลสำเร็จ	นำผลงานนักเรียน ที่ประสบผลสำเร็จ แล้วมาตรวจ ครูก็ จะรู้ว่านักเรียนมี ความรู้พื้นฐาน เพียงใดเป็นการ นำเสนอ ความสามารถใน การเรียนรู้ที่ แท้จริงของผู้เรียน
7.2 การมี รูปแบบการ นำเสนอผลงาน ที่มีความ หลากหลาย	นำเสนองานด้วย เอกสาร สิ่งพิมพ์ เนื่องจากทำ ง่าย สัมผัสได้และใช้ เป็นหลักฐานในการ นำเสนอข้อมูลได้	นำเสนอข้อมูลได้ทั้ง รูปแบบตัวอักษรหรือ ตัวหนังสือ รูปภาพ ภาพนิ่ง แผนภูมิ แผนผัง และกราฟ	มีการนำ เทคโนโลยีมาใช้ ส่งเสริมการ นำเสนอผลงาน	นำเสนองานด้วย ด้วยตัวอักษร หรือ รูปภาพแผนภูมิ แผนผัง เนื่องจากทำ ง่าย สัมผัสได้และ นำเทคโนโลยีมาใช้ ส่งเสริมการ นำเสนอผลงาน
7.3 การนำเสนอ ผลงานหน้าชั้น เรียน	มีนำเสนอผลงานหน้าชั้น เรียนเพื่อนำ ความรู้ ข้อมูล ความ คิดเห็นต่างๆในเนื้อหา สาระที่ต้องการให้กับ ผู้ฟังหรือผู้รับรู้ข้อมูล เข้าใจด้วยวิธีการต่างๆ	คัดเลือกนักเรียนที่มี ความมั่นใจในการ นำเสนองานหน้าชั้น เรียนนำเสนอก่อน เพื่อนคนอื่น เพื่อให้ เพื่อได้ดูเป็นตัวอย่าง ต่อไป	มีการชักชวนการ นำเสนอหน้าชั้น เรียน เพื่อสร้างค ความมั่นใจให้กับ นักเรียนที่มา นำเสนอ	ให้นักเรียน นำเสนอผลงาน หน้าชั้นเรียนเพื่อ นำความรู้ ข้อมูล ความคิดเห็นต่างๆ ในเนื้อหา ครูควร สร้างความมั่นใจ

ตาราง 40 (ต่อ)

คำถามประเด็นที่	ผลการศึกษารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจากการสัมภาษณ์			การสังเคราะห์ผล การสัมภาษณ์
	โรงเรียนที่ 1	โรงเรียนที่ 2	โรงเรียนที่ 3	
7.4 นำเสนอ ผลงานรูปแบบการ จัดนิทรรศการ	จัดแสดงผลงาน นักเรียนในการจัดวัน สำคัญของโรงเรียน	นำชิ้นงานที่สำเร็จ แล้วมาจัดโชว์และ นำเสนอด้วยคำพูด	จัดตลาดนัดแสดงผล งานนักเรียนใน ห้องเรียนของ นักเรียนแต่ละกลุ่ม หรือแต่ละคนเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน	แสดงผลงาน นักเรียน ในการจัดวันสำคัญ ของโรงเรียนเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้
7.5 ส่งเสริมให้ นักเรียนปรากฏตัว และสนทนา ซักถามหน้าชั้น เรียน	ให้นักเรียนกล้าตอบ คำถามเพื่อนหน้าชั้น เรียนได้โดยลำพัง	จัดให้นักเรียนฝึก พูดหน้าชั้นเรียน และให้นักเรียนทุก คนมีโอกาออกไป นำเสนองานหน้า ชั้นเรียนบ่อย ๆ ครั้ง	ให้รางวัล หรือ กำลังใจนักเรียนที่มี ความสามารถในการ พูดนำเสนอหน้าชั้น เรียนได้	จัดให้นักเรียนฝึก พูดหน้าชั้นเรียน และให้นักเรียนทุก คนมีโอกาออกไป นำเสนองานหน้าชั้น ให้รางวัล หรือ กำลังใจนักเรียนที่มี ความสามารถใน การนำเสนอหน้าชั้น เรียน
7.6 การนำผลงาน นักเรียนไปติดผนัง ห้องเรียนเพื่อ เสนอความรู้ในชั้น เรียน	นำชิ้นงานที่ได้ไปจัด บอร์ดเวทีคนเก่งนำ ชิ้นงานที่ได้ไปจัด บอร์ดเวทีคนเก่ง	นำชิ้นงานไป ตกแต่งห้องเรียน	ให้นักเรียนนำผลงาน ไปติดโชว์ในที่ที่ครูจัด ให้ตามผนังห้องเรียน และให้เพื่อนในห้อง ไปศึกษาเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความ คิดเห็น	นำชิ้นงานที่ได้ไปจัด บอร์ดเวทีคนเก่งนำ ชิ้นงานไปตกแต่ง ห้องเรียน ให้เพื่อน ในห้องไปศึกษา เรียนรู้แลกเปลี่ยน ความคิดเห็น
7.7 นำเสนอ ผลงานรูปแบบการ รายงานหรือ นำเสนองาน	นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ การปฏิบัติงาน ตลอดจน ความก้าวหน้าในการ ปฏิบัติงาน	นำเสนอผลงานที่ ได้จากการเรียนรู้ มานำเสนอหน้า ชั้นเรียนให้เพื่อน ฟัง	รายงานผลที่ได้จาก การศึกษาเรียนรู้ด้วย ตนเองหน้าชั้นเรียน	นำเสนอข้อมูล เกี่ยวกับการ ปฏิบัติงาน รายงาน ผลที่ได้จาก การศึกษาเรียนรู้ ด้วยตนเองหน้าชั้น เรียน

ตอนที่ 3 การจัดทำโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสังเคราะห์ผลการศึกษาในระยะที่ 1 มาวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ในระยะที่ 2 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และดำเนินการให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ประเมินโปรแกรมพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

1. ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม

การจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมาโรงเรียนเหล่านี้ตั้งอยู่กระจัดกระจายทั่วไปบางแห่งอยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลมีนักเรียนน้อยแต่มักเรียนครบทุกชั้นจากสภาพปัญหาในปัจจุบันโรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บางแห่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสเปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการจัดการเรียนรู้ต้องให้มีประสิทธิภาพภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่หลากหลายและเงื่อนไขในการจัดการที่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่คือโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นมีความจำเป็นที่จะต้องจัดชั้นเรียนที่แตกต่างไปจากโรงเรียนปกติเนื่องจากมีครูจำนวนจำกัดจึงต้องมีการจัดชั้นเรียนในลักษณะของการรวมชั้นหรือคละชั้นขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กในแต่ละพื้นที่ก็มีสภาพแวดล้อมลักษณะบุคลากรที่แตกต่างกัน ปัญหาที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นคือครูคนเดียวต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อยซึ่งมีทักษะความสามารถที่แตกต่างกันเพราะเป็นนักเรียนต่างชั้นต่างกลุ่มอายุมาจัดการเรียนรู้พร้อมกันในชั้นเดียวกันการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเป็นการแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้นและสอนโดยการบูรณาการเนื้อหาวิชาตามช่วงชั้นหัวใจสำคัญของการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นคือครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นสามารถเขียนแผนการเรียนรู้และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นได้ซึ่งการเตรียมการสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบ

คณะขึ้นไปใช้การนิเทศกำกับติดตามการประเมินผลการดำเนินงานและการวิจัยปฏิบัติการในการจัดการชั้นเรียน (สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ.

2547 : 10)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 เป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ 3 อำเภอ ของจังหวัดหนองบัวลำภู คือ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู อำเภอศรีบุญเรือง และอำเภอโนนสัง มีสถานศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบดังนี้ มีโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบจำนวน 228 โรงเรียนเป็นโรงเรียนของรัฐ 207 โรง / 7 สาขา โรงเรียนเอกชน 14 โรง โรงเรียนขนาดเล็ก (1-120 คน) 143 โรง ขนาดกลาง (นร. 121 - 600 คน) 65 โรง ขนาดใหญ่ (นร. 601 - 1,500 คน) 5 โรง ขนาดใหญ่พิเศษ (นร. มากกว่า 1,500 คน) 1 โรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 มีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดจำนวน 143 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.82 % ของโรงเรียนทั้งหมดในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ได้มีการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินงานระบบเครือข่ายการให้บริการ การปรับปรุงประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กในรูปแบบต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นให้ครอบคลุมและเหมาะสมแบบมีส่วนร่วมอันจะส่งผล ให้ความเสมอภาคและคุณภาพการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนจึงได้คัดเลือกโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูสอนตั้งแต่ 2 - 7 คน จำนวน 2 แห่ง เป็นโรงเรียนนำร่องการใช้การจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น

จากการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการชั้นเรียนที่สำคัญสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านมาพบว่า สวนใหญ่ประสบปัญหาที่ความคล้ายคลึงกันใน 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการจัดการและปัจจัยพื้นฐานสนับสนุน พบว่า มีความขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนงบประมาณในการจัดการโรงเรียนที่ตั้งอยู่เป็นชุมชนขนาดเล็กสภาพเศรษฐกิจยากจน 2. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการจัดการเรียนการสอนในสภาพที่ครูไม่ครบชั้นและนักเรียนแต่ละชั้นมีจำนวนน้อย ครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถเพราะมีภารกิจอื่นนอกเหนือจากการสอนที่มีความจำเป็น ต้องปฏิบัติ ระบบประกันคุณภาพภายในยังขาดประสิทธิภาพ ทำให้ขาดคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด 3. ด้านการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กทั้งผู้บริหารยังขาดทักษะการบริหารจัดการในบริบทที่แตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป ครูผู้สอนยังขาดการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ออกแบบคณะชั้น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้ออกแบบคณะชั้น 4. ด้านสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยี พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเนื่องจากขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อหรือการซ่อมบำรุงเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีน้อย ทำให้เป็นปัญหาในการจัดการและการจัดการเรียนรู้ 5. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ มีน้อยเนื่องจากชุมชนมีขนาดเล็กยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเท่าที่ควร จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำคุณภาพ

ของการศึกษาไม่ได้ตามมาตรฐานตามที่กำหนด จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กเขตพื้นที่ฯ ได้จัดทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ 1) จัดการเรียนรู้แบบน่านักเรียนไปเรียนร่วมกับโรงเรียนอื่นที่อยู่ใกล้เคียง 2) จัดการเรียนรู้ แบบทางไกลผานดาวเทียม และ 3) จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1, 2559)

ด้วยเหตุผลและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการ จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยเห็นว่าหากครูผู้สอนได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้นจะมีแนวคิดการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ที่จะสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา การจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็กได้ผู้วิจัยหวังว่าจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กให้มี ประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนสังคมและประเทศชาติต่อไป

จากการศึกษาความต้องการที่จะพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับ สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า ครู ส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด และในปัจจุบันยังไม่มีหลักสูตร หรือกระบวนการใดในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้โดยตรง เลย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเพื่อ พัฒนาการเรียนรู้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หนองบัวลำภู เขต 1 ขึ้นมาซึ่งมีหลักการในการพัฒนาโดยมีการเรียนรู้ และพัฒนาผ่านประสบการณ์ ร้อยละ 70 เรียนรู้และพัฒนาผ่านบุคคลอื่นๆ ร้อยละ 20 และเรียนรู้และพัฒนาผ่านหลักสูตร และโปรแกรมร้อยละ 10 (Lombardo and Eichinger, 1996 ; Charlesand Wargnier, 2013 ; Santhosh, 2013 ; วิทยา วิจิตร, 2554)

2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

3. เป้าหมาย

เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้แบบ คละชั้นของตนเองทั้ง 7 องค์ประกอบ ได้แก่

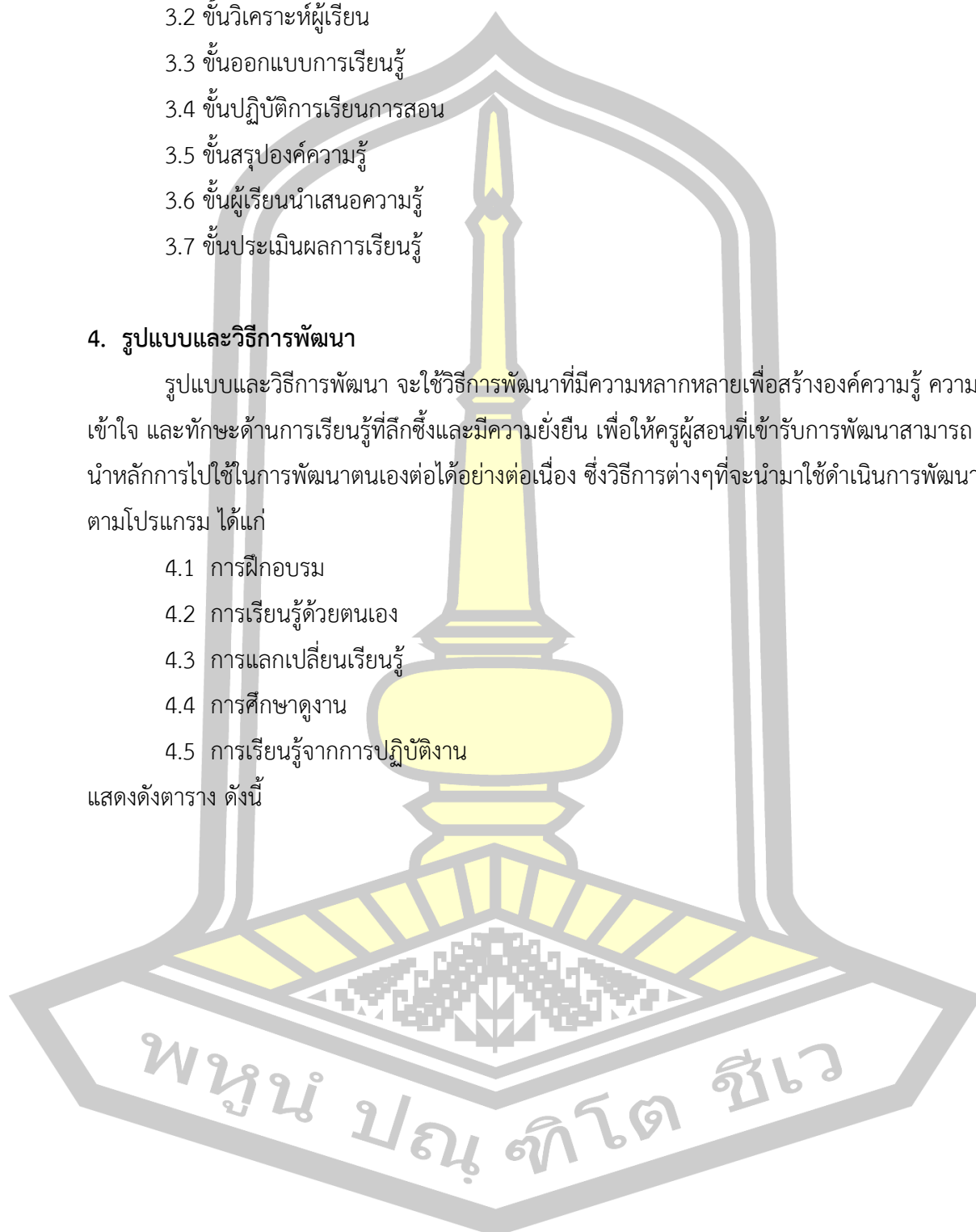
- 3.1 ชั้นการกำหนดหัวเรื่อง
- 3.2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน
- 3.3 ชั้นออกแบบการเรียนรู้
- 3.4 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน
- 3.5 ชั้นสรุปองค์ความรู้
- 3.6 ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้
- 3.7 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้

4. รูปแบบและวิธีการพัฒนา

รูปแบบและวิธีการพัฒนา จะใช้วิธีการพัฒนาที่มีความหลากหลายเพื่อสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความยั่งยืน เพื่อให้ครูผู้สอนที่เข้ารับการพัฒนาศาสนาสามารถนำหลักการไปใช้ในการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งวิธีการต่างๆที่จะนำมาใช้ดำเนินการพัฒนาตามโปรแกรม ได้แก่

- 4.1 การฝึกอบรม
- 4.2 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 4.4 การศึกษาดูงาน
- 4.5 การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน

แสดงดังตาราง ดังนี้

ตาราง 41 รูปแบบและวิธีการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก

รูปแบบและวิธีการพัฒนา	เนื้อหาและสาระสำคัญ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการพัฒนาโปรแกรม
ขั้นที่ 1 การเตรียมการ (8 ชั่วโมง)	1. ศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 2. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจการดำเนินการ 3. ศึกษาแนวคิดการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 4. ทดสอบความรู้ก่อนการพัฒนา	1. ปฐมนิเทศ ลงทะเบียน 2. ประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ 3. สร้างแรงจูงใจให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 4. ประเมินความรู้ครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	1. ทราบระดับความรู้ของครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 2. ครูในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน 3. ครูในโรงเรียนเห็นความสำคัญของด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
ขั้นที่ 2 การพัฒนา (18 ชั่วโมง)	การอบรมและใช้โปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Coursework and Training) จำนวน 3 Module - Module 1 การกำหนดหัวเรื่อง - Module 2 การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ การปฏิบัติการเรียนการสอน การสรุปความรู้ ผู้เรียนนำเสนอความรู้ - Module 2 การประเมินผลการเรียนรู้	5. การอบรมโดยใช้โปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง 6. ไขกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีสื่อและใบงานประกอบการเรียนรู้	6. ครูมีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

ตาราง 41 (ต่อ)

รูปแบบและ วิธีการพัฒนา	เนื้อหาและ สาระสำคัญ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการพัฒนา โปรแกรม
ขั้นที่ 3 การบูรณาการ ระหวาง ปฏิบัติงาน (41 ชั่วโมง)	1. กระบวนการการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2. การศึกษาดูงาน 3. การบูรณาการ สอดแทรกการปฏิบัติงาน	7. ร่วมแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นโดยการระดมความคิด 8. ศึกษาดูงานโรงเรียน ต้นแบบการจัดการเรียนรู้แบบ คละชั้น 9. บูรณาการสอดแทรกการ ปฏิบัติงานกิจกรรมการพัฒนา ครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ คละชั้น ในสถานศึกษาตนเอง	7. เสริมสร้างความเข้าใจ และมีความสามารถในการ จัดการเรียนรู้แบบ คละชั้น 8. เกิดกระบวนการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และ ความร่วมมือแก้ไขปัญหา ด้านการจัดการเรียนรู้
ขั้นที่ 4 การประเมินผล หลังการพัฒนา (8 ชั่วโมง)	สรุปและประเมินผลการใช้ โปรแกรมพัฒนาครูด้าน การจัดการเรียนรู้แบบคละ ชั้น	14. สรุปทบทวนและการสะท้อน ผลการการพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น 15. อภิปรายผลและสรุปผล 16. ทดสอบความรู้หลังการ พัฒนา 17. ประเมินผลการดำเนินการ	9. ครูได้รับการพัฒนา ด้านการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น 10. ความพึงพอใจของครู ที่เข้ารับการพัฒนา 11. ได้โปรแกรมการ พัฒนาครูด้านการจัดการ เรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับ สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษ หนองบัวลำภู เขต 1

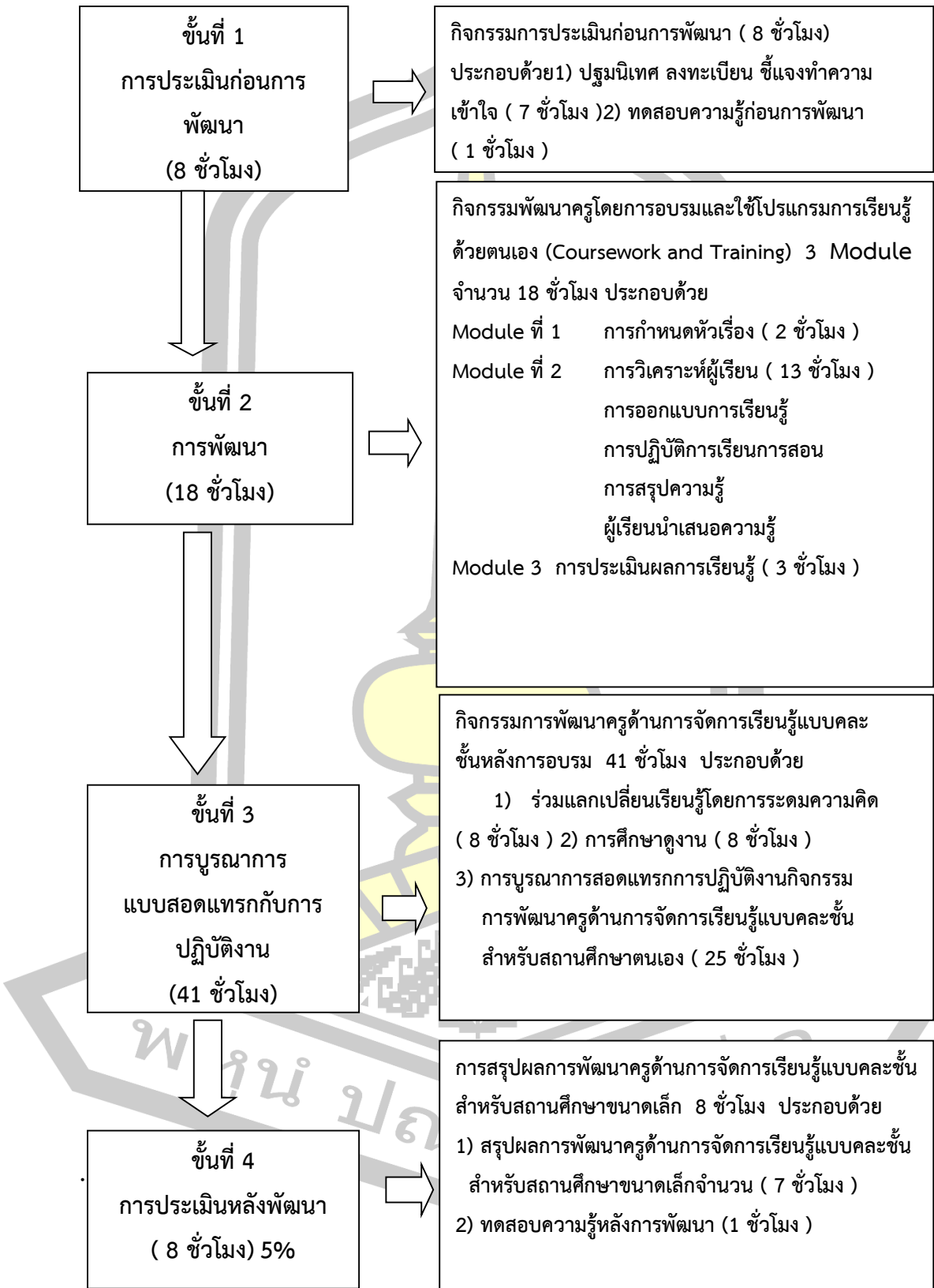
พูน ปรุ ทิโต ชีเว

5. โครงสร้างของโปรแกรม

โครงสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ประกอบด้วยโครงสร้าง 4 ส่วน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา (8 ชั่วโมง) ขั้นที่ 2 การพัฒนา (18 ชั่วโมง) 3 Module ประกอบด้วย Module ที่ 1 การกำหนดหัวเรื่อง Module ที่ 2 การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบ การเรียนรู้ การปฏิบัติการเรียนการสอน การสรุปลงค์ความรู้ ผู้เรียนนำเสนอความรู้ Module ที่ 3 การประเมินผลการเรียนรู้ ในแต่ละ Module จะมีกิจกรรมพัฒนาหลากหลายรูปแบบเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถ ครอบคลุมเป้าหมายของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ขั้นที่ 3 การบูรณาการแบบสอดแทรกกับการปฏิบัติงาน (41 ชั่วโมง) ขั้นที่ 4 การประเมินหลังพัฒนา (8 ชั่วโมง) โดยมีขอบข่ายเนื้อหาครอบคลุมระยะเวลาการพัฒนา 75 ชั่วโมง ดังนี้

โครงสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (75 ชั่วโมง)

ภาพประกอบ 10 โครงสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ประกอบด้วยเนื้อหา 3 Module ดังนี้

ตาราง 42 เนื้อหาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก

เนื้อหา	เวลาที่ใช้ในการอบรม (ชั่วโมง)
Module ที่ 1 การกำหนดหัวเรื่อง	2
Module ที่ 2 การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ การปฏิบัติการเรียนการสอน การสรุปลงค์ความรู้ ผู้เรียนนำเสนอความรู้	13
Module ที่ 3 การประเมินผลการเรียนรู้	3
รวมระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม	18

7. แนวการจัดกิจกรรม

- 7.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 7.2 การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
- 7.3 การเรียนรู้เป็นกลุ่ม
- 7.4 การระดมสมอง
- 7.5 การศึกษาดูงาน
- 7.6 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

8. เทคนิคและเครื่องมือ

การบรรยายประกอบสื่อการปฏิบัติงานใบความรู้ใบกิจกรรมวีดิทัศน์สื่อประสมในการบรรยาย (Power Point) และฝ่ายดำเนินการควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ /สื่อที่จำเป็นที่ใช้ในการพัฒนาอภิคอมพิวเตอร์โปรเจ็คเตอร์เครื่องฉายภาพสามมิติเอกสารวีซีดีและวัสดุสำนักงานที่จำเป็นอื่นๆหรือตามที่วิทยากรขอร้องโดยจัดเตรียมให้พร้อมก่อนการพัฒนา

9. การประเมินผล

- 9.1 ประเมินตนเองก่อนระหว่างและหลังการพัฒนา
- 9.2 ประเมินการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
- 9.3 ประเมินความสนใจและตั้งใจในการศึกษาด้วยตนเอง
- 9.4 ประเมินการซักถามและการให้ข้อคิดเห็น
- 9.5 ประเมินการรายงานการอบรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

ตาราง 43 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความเหมาะสมของโปรแกรมพัฒนาครู
ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม						
1.1 ความเหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา	4.86	0.38	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
1.2 ความจำเป็นในการพัฒนา สมรรถนะครู	4.71	0.49	มากที่สุด	4.86	0.38	มากที่สุด
1.3 ความสำคัญกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาจุดมุ่งหมายของโปรแกรม	4.86	0.38	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
รวม	4.81	0.42	มากที่สุด	4.71	0.47	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม						
2.1 มีความชัดเจน	4.574	0.79	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
2.2 มีความครอบคลุม	.86	0.38	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
รวม	4.72	0.59	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
3. เป้าหมาย						
3.1 มีความชัดเจน	4.86	0.38	มากที่สุด	4.71	0.49	มากที่สุด
3.2 มีความครอบคลุมทุก กลุ่มเป้าหมาย	4.57	0.79	มากที่สุด	4.57	0.79	มากที่สุด
รวม	4.72	0.59	มากที่สุด	4.64	0.64	มากที่สุด
4. รูปแบบและวิธีการพัฒนา						
4.1 การเตรียมความพร้อม	4.86	0.38	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 43 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{x}	S.D.	ระดับ	\bar{x}	S.D.	ระดับ
4.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการ	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
4.3 การปฏิบัติจริงโดยเชื่อมโยงการ การใช้วิธีการบริหารจัดการชั้นเรียน และการส่งเสริมบรรยากาศที่เอื้อต่อ การเรียนรู้	4.86	0.38	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
รวม	4.81	0.42	มากที่สุด	4.52	0.53	มากที่สุด
5. โครงสร้างของโปรแกรม						
5.1 ส่วนที่ 1 การประเมินก่อน พัฒนา	4.71	0.49	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
5.2 ส่วนที่ 2 การพัฒนา	4.57	0.79	มากที่สุด	4.43	0.79	มาก
5.3 ส่วนที่ 3 การบูรณาการแบบ สอดแทรกการปฏิบัติงาน	4.86	0.38	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
5.4 ส่วนที่ 4 การประเมินหลังพัฒนา	4.86	0.38	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
รวม	4.75	0.51	มากที่สุด	4.46	0.60	มาก
6. เนื้อหา						
6.1 Module ที่ 1 การกำหนดหัวเรื่อง	4.72	0.50	มากที่สุด	4.57	0.79	มากที่สุด
6.2 Module ที่ 2 การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ การปฏิบัติการเรียนการสอน การสรุปองค์ความรู้ ผู้เรียนนำเสนอความรู้	4.57	0.79	มากที่สุด	4.43	0.79	มาก
6.3 Module ที่ 7 การประเมินผลการเรียนรู้	4.86	0.38	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
รวม	4.71	0.54	มากที่สุด	4.47	0.64	มาก

ตาราง 43 (ต่อ)

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
7. แนวการจัดการกิจกรรม						
7.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.57	0.79	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
7.2 การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต	4.86	0.38	มากที่สุด	4.43	0.79	มาก
7.3 การเรียนรู้เป็นกลุ่ม	4.71	0.49	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
7.4 การระดมสมอง	4.57	0.79	มากที่สุด	4.43	0.79	มาก
7.5 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	4.86	0.38	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
รวม	4.71	0.57	มากที่สุด	4.48	0.63	มาก
8. เทคนิคและเครื่องมือ						
8.1 เอกสารประกอบโปรแกรม	4.71	0.49	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
8.2 ใบกิจกรรม	4.57	0.79	มากที่สุด	4.43	0.79	มาก
8.3 ทดสอบความเข้าใจ	4.86	0.38	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
8.4 แบบประเมิน	4.86	0.38	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
รวม	4.75	0.51	มากที่สุด	4.46	0.60	มาก
9. การประเมินผล						
9.1 ประเมินตนเองก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา	4.86	0.38	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
9.2 ประเมินการทำกิจกรรมตาม กำหนด	4.86	0.38	มากที่สุด	4.43	0.79	มาก
9.3 ประเมินความสนใจ และตั้งใจ ในการศึกษด้วยตนเอง	4.71	0.49	มากที่สุด	4.42	0.53	มาก
9.4 ประเมินการซักถาม และการให้ ข้อคิดเห็น	4.57	0.79	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
9.5 ประเมินการรายงานอบรม และ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	4.57	0.79	มากที่สุด	4.57	0.53	มากที่สุด
รวม	4.71	0.57	มากที่สุด	4.48	0.58	มาก
โดยรวม	4.74	0.52	มากที่สุด	4.52	0.58	มากที่สุด

จากตาราง 43 ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ
คละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู
เขต 1 ทั้ง 9 ส่วน ประกอบด้วย 1) ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม
3) เป้าหมาย 4) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 5) โครงสร้างของโปรแกรม 6) เนื้อหา 7) แนวการจัด
กิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การประเมินผล มีความเหมาะสมโดยรวมทุกส่วนอยู่ใน
ระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.74$) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
2. เพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

สรุปผล

ในการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 สรุปผลตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ และ 51 ตัวชี้วัด คือ
1) ด้านขั้นกำหนดหัวเรื่อง มี 7 ตัวชี้วัด 2) ด้านขั้นวิเคราะห์ผู้เรียน มี 7 ตัวชี้วัด 3) ด้านขั้นออกแบบการเรียนรู้ มี 9 ตัวชี้วัด 4) ด้านขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน มี 7 ตัวชี้วัด 5) ด้านขั้นสรุปองค์ความรู้ มี 7 ตัวชี้วัด 6) ด้านขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ 7) ด้านขั้นประเมินผลการเรียนรู้ มี 7 ตัวชี้วัด
2. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า

2.1 สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2.2 สภาพที่พึงประสงค์ ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

3. ผลการพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

3.1 โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ประกอบด้วย 1. ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม 2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3. เป้าหมาย 4. โครงสร้าง 5. เนื้อหาทั้งหมด 3 Module ประกอบด้วย Module ที่ 1 การกำหนดหัวเรื่อง Module ที่ 2 การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ การปฏิบัติการณ์การเรียนการสอน การสรุปความรู้ ผู้เรียนนำเสนอความรู้ Module ที่ 3 การประเมินผลการเรียนรู้ 6. รูปแบบและกระบวนการพัฒนา ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา ส่วนที่ 2 การพัฒนา ส่วนที่ 3 การบูรณาการแบบสอดแทรกกับการปฏิบัติงาน ส่วนที่ 4 การประเมินหลังพัฒนา 7. การประเมินผลคู่มือการใช้โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ประกอบด้วย 9 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม ส่วนที่ 2 วัตถุประสงค์ของโปรแกรม ส่วนที่ 3 เป้าหมาย ส่วนที่ 4 รูปแบบและวิธีการพัฒนา ส่วนที่ 5 โครงสร้าง ส่วนที่ 6 เนื้อหา ส่วนที่ 7 แนวการจัดกิจกรรม ส่วนที่ 8 เทคนิคและเครื่องมือ ส่วนที่ 9 การประเมินผล

3.2 ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 และเอกสารประกอบโปรแกรม โดยรวม พบว่า มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ ระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 มีประเด็นที่นำมาอภิปราย ดังนี้

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวชี้วัดของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนในสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบจำนวน 7 องค์ประกอบ 51 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1. ขั้นตอนกำหนดหัวเรื่อง มี 7 ตัวชี้วัด 2. ขั้นตอนวิเคราะห์ผู้เรียน มี 7 ตัวชี้วัด 3. ขั้นตอนออกแบบการเรียนรู้ มี 9 ตัวชี้วัด 4. ขั้นตอนปฏิบัติการเรียนการสอน 5. ขั้นสรุปองค์ความรู้ มี 7 ตัวชี้วัด 6. ขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ มี 7 ตัวชี้วัด 7. ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ มี 7 ตัวชี้วัด ทั้งนี้เพราะว่าองค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นนั้นเป็นขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 7 ขั้น ที่มาจากแนวคิดของ Unesco (1989) ; สาลี รักสุทธิ (2546) ; วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542) ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 (2551) ; สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 (2549) ที่ได้กล่าวว่าการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นมีองค์ประกอบสำคัญ 7 ขั้น หรือองค์ประกอบเช่นกัน

2. จากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาโดยรวมทุกองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมาก และเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย จะได้ดังนี้ ขั้นสรุปความรู้ ขั้นวิเคราะห์ผู้เรียน ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ ขั้นออกแบบการเรียนรู้ ขั้นกำหนดหัวเรื่อง ขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน ขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาโดยรวมทุกองค์ประกอบและแต่ละองค์ประกอบอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย จะได้ดังนี้ ขั้นสรุปองค์ความรู้ ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ ขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ ขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน ขั้นออกแบบการเรียนรู้ ขั้นกำหนดหัวเรื่อง ขั้นวิเคราะห์ผู้เรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความต้องการพัฒนาเพื่อรองรับกระแสการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้กับโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่ง สอดคล้องกับ สำนักงานการศึกษาเยาวชนแห่งมานิโตยา ประเทศแคนาดา ได้กล่าวว่า การจัดห้องแบบคละชั้นเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เนื่องจากจัดห้องเรียนแบบคละชั้นจากผู้เรียนที่มีความหลากหลายทั้งอายุ ความสามารถและลีลาในการเรียนรู้ ทำให้เกิดสังคมที่เอื้ออำนวยต่อการร่วมการ

เรียนรู้ ความหลากหลายทำให้เกิดความกลมกลืนของสมาชิกในสังคมขึ้นทั้งผู้เรียนครู และผู้ปกครอง สังคมแห่งการเรียนรู้มีความเชื่อพื้นฐาน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) ยังได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นให้ความสำคัญกับการเรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจ (Cooperation) และการสนับสนุนจากเพื่อนในห้อง (Peer support) ดังนั้นครูจึงต้องมีความชำนาญ ในการจัด กลุ่มนักเรียนการกำหนดโครงสร้างประสบการณ์เรียนรู้และการฝึกทักษะที่จำเป็นในการ เรียนรู้แบบร่วมมือร่วมใจให้ประสบความสำเร็จ Staiback และ Stainack (1996) ได้กล่าวว่า การ จัดการเรียนรวมรูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจ ใช้เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ แต่มีระดับแตกต่างกันกับนักเรียนทั่วไปการจัดการเรียนการสอนวิธีนี้ใช้ให้ความสำคัญกับการสอน นักเรียนที่มีความหลากหลายความสามารถโดยมีหลักการสำคัญคือเรียนด้วยกิจกรรม การสนับสนุน ทางสังคม การใช้กลุ่มที่หลากหลายและความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนแตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญชอบ ลากเวช (2556) ได้ศึกษาการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละ ชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า สภาพการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการดำเนินงานอยู่ใน ระดับปานกลางทั้ง 6 ด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนาสื่อและแหล่ง เรียนรู้แบบคละชั้น การนิเทศติดตามแบบคละชั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นการบริหาร จัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบคละชั้น และการวัดและประเมินผล แบบคละชั้น

3. จากการสร้างและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับ สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 แล้วให้ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประเมินผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ความ สอดคล้องของคู่มือการใช้โปรแกรม พบว่า มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด มีความเป็นไปได้ ระดับ มากที่สุด ประกอบด้วย 1. ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม 2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3. เป้าหมาย 4. โครงสร้าง 5. เนื้อหาทั้งหมด 3 Module ประกอบด้วย Module ที่ 1 การกำหนด หัวเรื่อง Module ที่ 2 การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ การปฏิบัติการเรียนการสอน การสรุปความรู้ ผู้เรียนนำเสนอความรู้ Module ที่ 3 การประเมินผลการเรียนรู้ 6. รูปแบบและ กระบวนการพัฒนา ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา ส่วนที่ 2 การพัฒนา ส่วนที่ 3 การบูรณาการแบบสอดคล้องกับการปฏิบัติงาน ส่วนที่ 4 การประเมิน หลังพัฒนา ที่ผลวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาโปรแกรมโดยมีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเป็นแนวทางการพัฒนารวมทั้งได้ไปศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีเยี่ยมจากโรงเรียนที่ ประสบผลสำเร็จแล้วนำหลักการมาพัฒนา โปรแกรมให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และได้ผ่านการ ตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิทำให้โปรแกรมการพัฒนา มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้สนอง

จุดมุ่งหมายเฉพาะของโปรแกรมที่มุ่งเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจและทักษะการจัดการเรียนรู้แบบ
 คณะชั้นของครูโดยการได้ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิพัฒน์ สอนสมนึก
 (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคณะชั้น สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการจัดการชั้นเรียน มีดังนี้
 ผู้บริหารโรงเรียนและครูขาดความรู้ทักษะเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้น ครูไม่ครบชั้น ครูมี
 ภารกิจพิเศษมาก พฤติกรรมการสอนของครูยังสอนแบบเดิม ขาดการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง
 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 2. ผลการสร้างโมเดลและคู่มือการดำเนินงานตามโมเดลการจัดการชั้น
 เรียนแบบคณะชั้นได้ 3 โมเดล คือ โมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคณะเป็นช่วงชั้น (3 ปีชั้น) โมเดลการจัด
 ชั้นเรียนแบบคณะตามความสามารถใกล้เคียงกัน (2 ปีชั้น) และโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคณะเป็นบาง
 ชั้น และสามารถนำไปใช้ได้ สถานการณ์จริง 3. ผลการตรวจสอบคุณภาพของโมเดลและคู่มือการ
 ดำเนินงาน ผู้เชี่ยวชาญทุกคนให้การยอมรับ โมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคณะชั้น ในภาพรวมมี
 ความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสภาพทั่วไปและด้านความเป็น
 ประโยชน์ของโมเดลอยู่ในระดับมากโดยสรุปการพัฒนาโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคณะชั้น เป็น
 การพัฒนางานด้านวิชาการด้านการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ
 การศึกษาสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งเพชร ส่งเสริม
 (2552) การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคณะชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียน
 ประถมศึกษา พบว่า การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคณะชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 ในโรงเรียนประถมศึกษา ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอนสื่อ
 และแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการศึกษา ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบ
 คณะชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาและการประเมินความเหมาะสมของ
 รูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคณะชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาโดย
 ผู้ทรงคุณวุฒิพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของรูปแบบทุกข้อความและโดยรวมมีความ
 เหมาะสมมากที่สุด ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ คมกริช ภูคังกิ่ง (2560) ได้ศึกษา การพัฒนา
 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มัธยมศึกษา เขต 24 พบว่า การสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู มี
 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. รูปแบบและวิธีการพัฒนามี 4 ขั้นตอน
 คือขั้นที่ 1 เตรียมการ ขั้นที่ 2 พัฒนา ขั้นที่ 3 บูรณาการระหว่างปฏิบัติงาน ขั้นที่ 4
 ประเมินผลหลังการพัฒนาและ 4. เนื้อหาและสาระสำคัญเป็นการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้
 ของครู ประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ คือ 1) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดการ
 เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและ 3) การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้รูปแบบและวิธีการใช้ชีวิต
 ที่หลากหลายเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งเพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนา

สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องซึ่งวิธีการพัฒนาสมรรถนะที่นำมาใช้ในการดำเนินการพัฒนาโปรแกรมได้แก่การประชุมปฏิบัติการ (Workshop) การเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self Learning) การสอนงาน (Coaching) การนิเทศ (Supervising) และกระบวนการพี่เลี้ยง (Mentoring) และ 5.การวัดและประเมินผลโปรแกรม นอกจากนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยนาท พลอยบุตร (2559) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 พบว่าโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30 ที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะดังนี้ 1. โปรแกรมฯ ประกอบด้วย ส่วนต่าง ๆ 9 ส่วน ได้แก่ 1) ที่มาและความสำคัญของ โปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) เป้าหมาย 4) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 5) โครงสร้างของโปรแกรม 6) เนื้อหา 7) แนวการจัดการกิจกรรม 8) เทคนิคและเครื่องมือ และ 9) การประเมินผล 2. ขอบข่ายเนื้อหาของโปรแกรมฯ แบ่งออก 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 การออกแบบการเรียนรู้ ชุดที่ 2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และชุดที่ 3 การวัดและประเมินผล โดยมีแนวการจัดการกิจกรรมคือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต การเรียนรู้เป็นกลุ่ม การระดมสมอง การศึกษาดูงาน และเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สำหรับเทคนิคและเครื่องมือ ได้แก่ เอกสารประกอบโปรแกรม ใบกิจกรรม ทดสอบความเข้าใจ และแบบประเมิน ส่วนการประเมินผล ประกอบด้วยประเมินตนเองก่อน ระหว่าง และหลังการพัฒนา ประเมินการทำกิจกรรมตามกำหนด ประเมินความสนใจและตั้งใจในการศึกษาด้วยตนเอง ประเมินการซักถาม และการให้ข้อคิดเห็น ประเมินการรายงานอบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน โปรแกรมฯ ได้รับการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ผลปรากฏว่า โปรแกรมฯ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ผลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 โดยรวมและรายด้านพบว่า ชั้นสรุปองค์ความรู้ อยู่ในระดับต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้สถานศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญของการพัฒนาในส่วนของชั้นสรุปองค์ความรู้

1.2 ด้านสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1

โดยรวมและรายด้านพบว่าด้านที่มีความต้องการสูงสุดคือ ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีแผนการดำเนินงาน กำหนดนโยบายการจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาและเป็นแนวทางในการดำเนินงานในส่วนของชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาผู้เรียนอย่างมีคุณภาพ

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดที่สนใจโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สามารถนำโปรแกรมไปพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้ง 7 ด้าน ไปใช้ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

1.4 หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดการฝึกอบรมและการเข้าร่วมสัมมนา จัดประชุม เพื่อให้ครูผู้สอนมีคุณภาพ ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กให้สูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา

2.2 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและชัดเจนยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาถึงผลสัมฤทธิ์หลังจากการนำโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ไปใช้ในการพัฒนาครูในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิ่งเพชร ส่งเสริม. (2552). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา. มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กิตติมา ปรีดีติติก. (2532). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2543). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- คณิงนิจ กองพาพา. (2543). การพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตเทศบาลเมือง จังหวัดขอนแก่น. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จรรยา เอกมัน. (2548). การพัฒนาครูของโรงเรียนเอกชนระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จารุวรรณ บุญหล้า. (2556). No Titleการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น โรงเรียนบ้านน้ำชุ่มโนนผางาม อำเภอโนนโสม จังหวัดอุดรธานี. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชาญ สวัสดิ์สาลี. (2542). คู่มือฝึกอบรมมืออาชีพ การดำเนินการจัดฝึกอบรมอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สวัสดิการสำนักงาน กพ.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2558). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- ธัญญรัตน์ ศรีประเสริฐ. (2558). ปัญหาการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. มหาลัษราชภัฏกาญจนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุริยวิทยาสาน.
- บุญชอบ ลาภเวช. (2556). การบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. มหาลัษราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- บุญเลิศ กลิ่นรัตน์. (2542). มนุษย์สัมพันธ์สำหรับผู้บริหารองค์กร. เชียงใหม่: สถาบันราชภัฏเชียงใหม่.
- ปริญญา มีสุข. (2552). ผลการออกแบบโปรแกรมการพัฒนาทางวิชาชีพแบบมีส่วนร่วมของครู. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนัส หันนาคินทร์. (2542). การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: พิฆเณศ.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2538). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

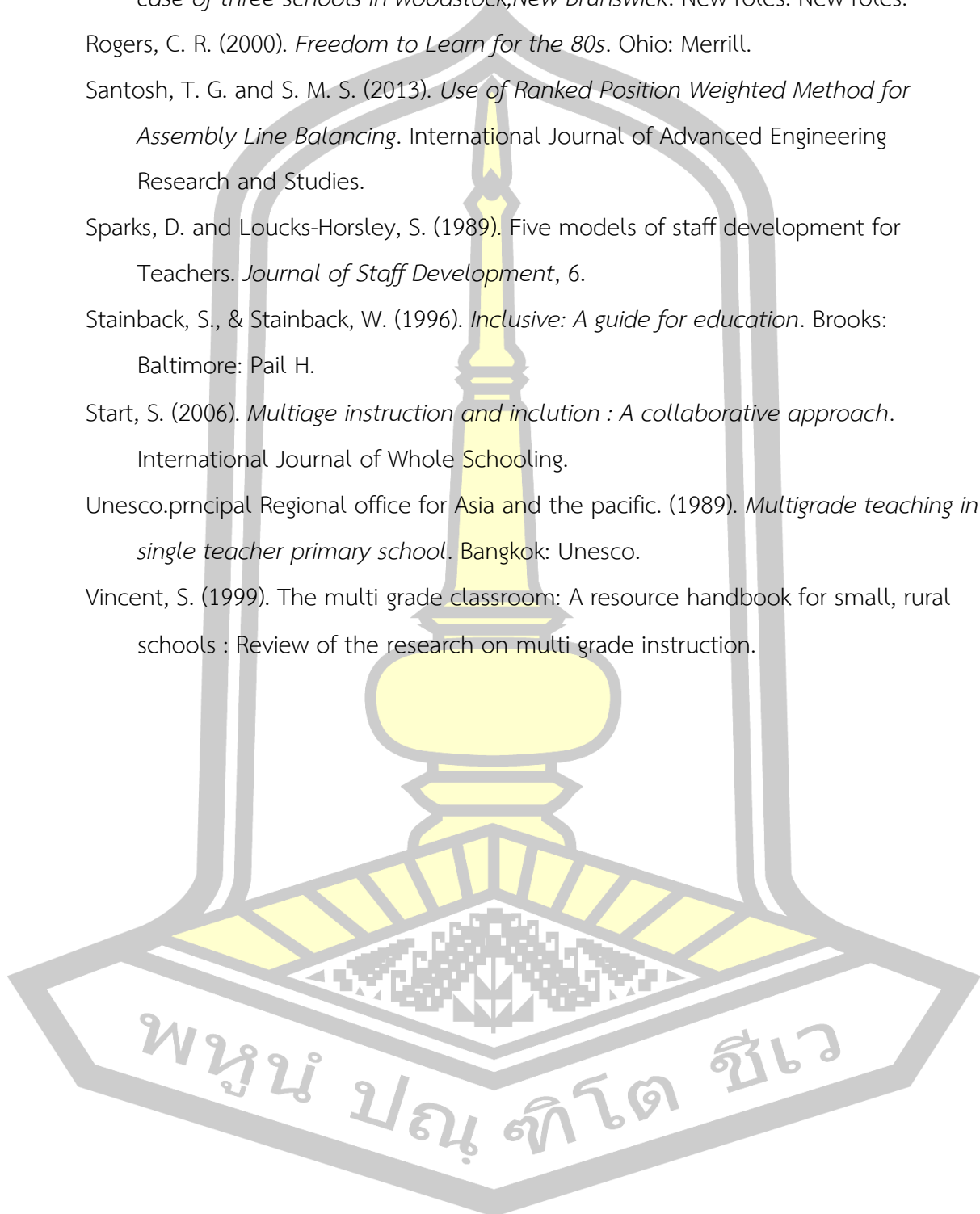
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2546). รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผนการปฏิรูป การผลิตและการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- พิเชษฐ์ สุทธิวิรัตน์. (2540). ความต้องการในการพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิพัฒน์ สอนสมนึก. (2553). การพัฒนาโมเดลการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น สำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 1. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พิมพา มีสอน. (2555). สภาพการดำเนินงานวิชาการโรงเรียนขนาดเล็กที่จัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2. มหาลัษราชภัฏลำปาง.
- มนตรี จุฬาวฒนทล. (2543). รายงานการวิจัยเอกสาร เรื่องนโยบายการผลิตครูและพัฒนาครู. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2540). การบริหารทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรการศึกษา. มหาสารคาม: อภิชิตการพิมพ์.
- วนิดา บุรณ์พงษ์ทอง. (2543). สภาพปัจจุบันและความคาดหวังเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. Retrieved from <http://www.thaithesis.org/detail.php?id=54853%3E%202560%0A>
- วิจิตร อาวะกุล. (2540). การฝึกอบรม : การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิทยา วิจิตร. (2554). 70 : 20 : 10 Framework.
- ศุภมาส กุลตั้งวัฒนา. (2554). สภาพและปัญหาของการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้น เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1. มหาลัษนครพนม.
- สถิตย์ชัย วรรณทวนิช. (2553). ผู้บริหารและการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: เจริญดีแม่โขง.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2545). ข้อเสนอเชิงนโยบายการปฏิรูปวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สมาน รังสิโยฤกษ์. (2540). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารบุคคล. กรุงเทพฯ: สวัสดิการสำนักงานข้าราชการพลเรือน.

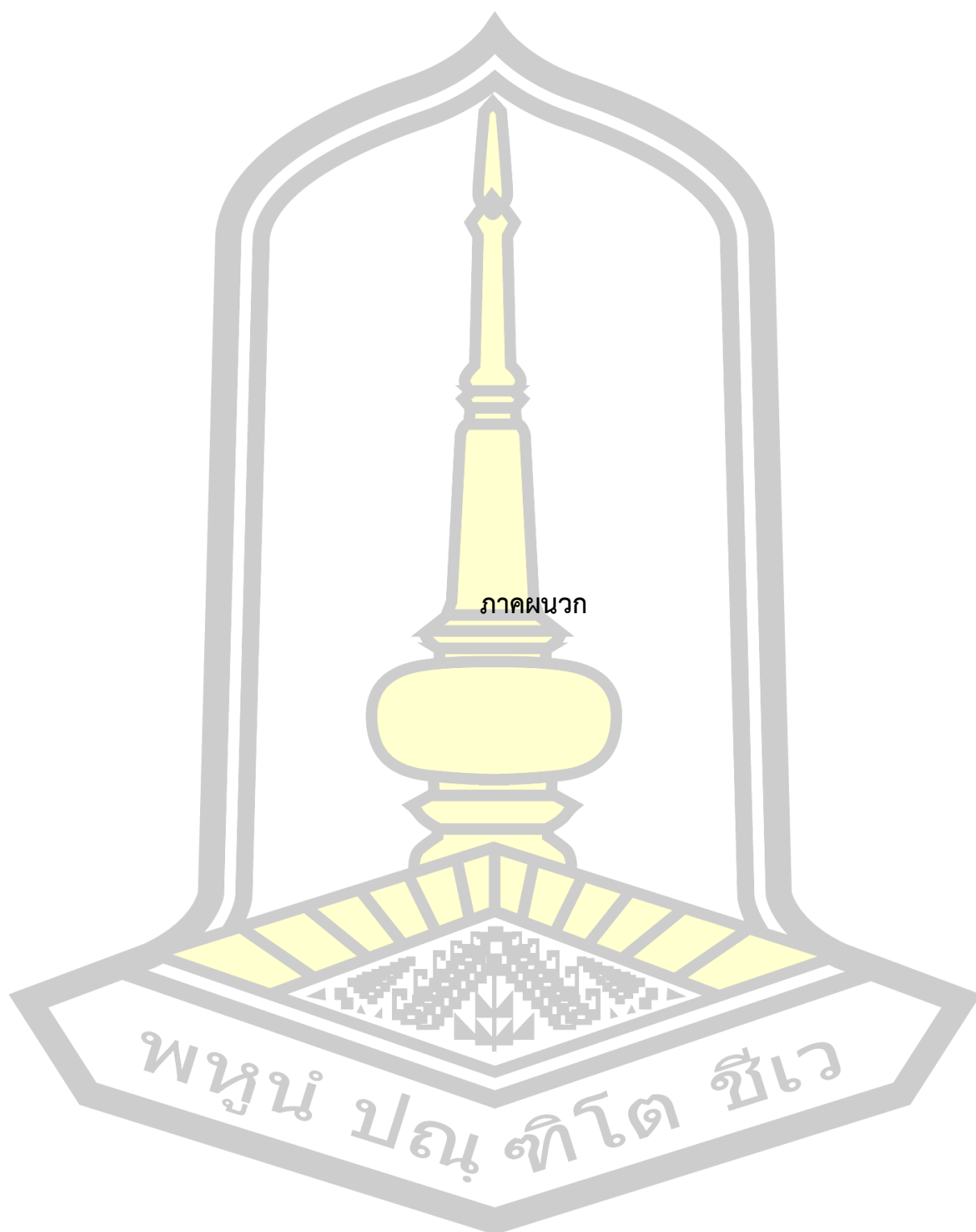
- สวัสดี สายประสิทธิ์ และคณะ. (2547). คู่มือสอบและปฏิบัติราชการ. กรุงเทพฯ: พัฒนาการศึกษา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1. (2559). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559*. นองบัวลำภู: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. (2549). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนขนาดเล็กประจำปีงบประมาณ 2549-2551*. สุราษฎร์ธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4. (2551). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนแบบบูรณาการ*. อุดรธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2542). *งานบริหารโรงเรียน การบริหารงานวิชาการ ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่ม 4*. กรุงเทพมหานคร: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2546). *การนิเทศภายในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555 (แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ ระยะที่ 2 : 2553-2555) โครงการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนสู่มาตรฐาน (การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ศูนย์การเรียนรู้คุณภาพ)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). *ระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติภายนอก*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). *รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา เรื่อง การบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ในการประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ครั้งที่ 23/2559*. กรุงเทพฯ: สำนักกรรมการ.
- สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). *นโยบายด้านการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *การบริหารจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้น*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

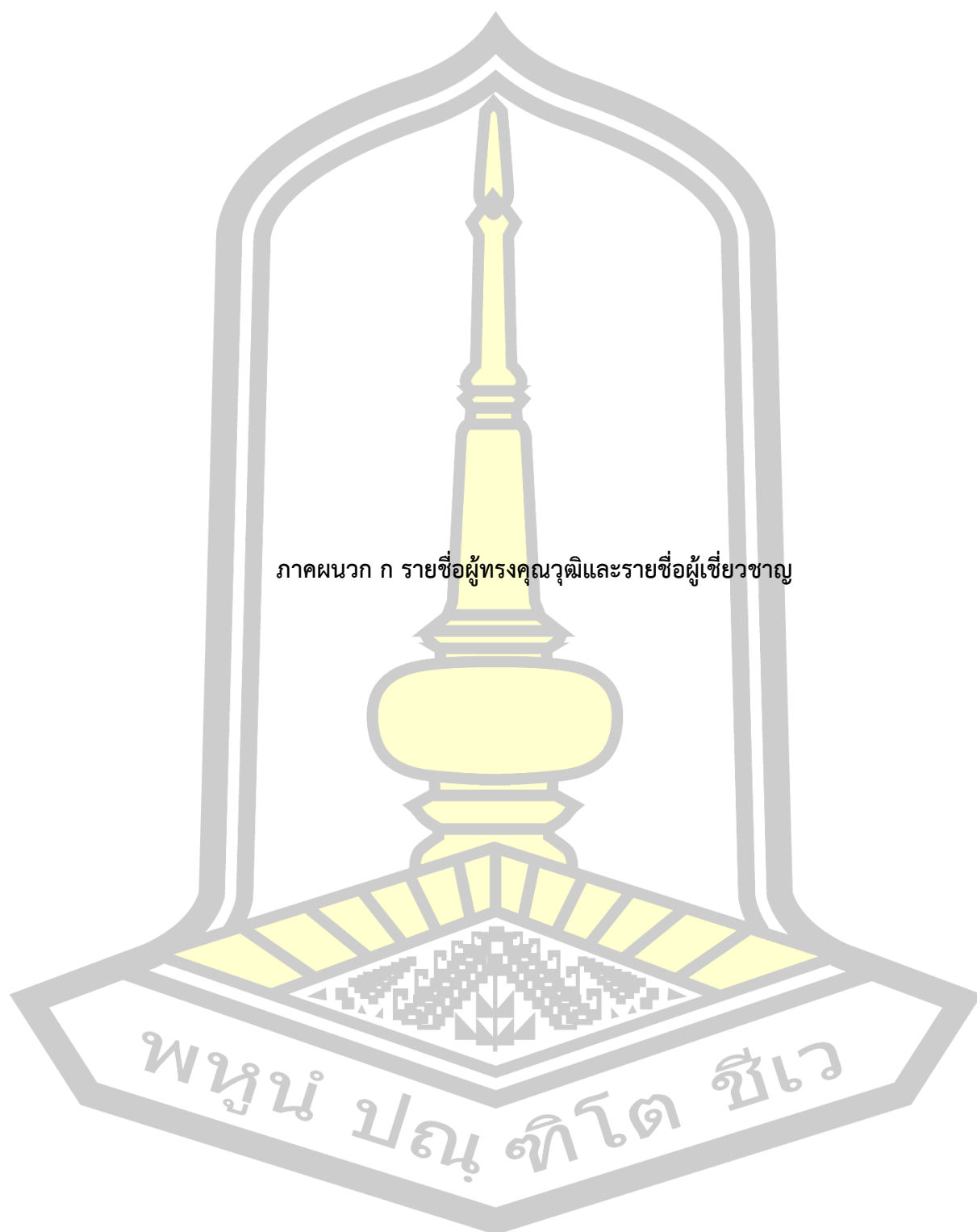
- สำลี รักสุทธี. (2546). คู่มือการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ใหม่ของ ก.ค. กรุงเทพฯ: พัฒนา
ศึกษา.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2530). คิดเป็นตามนัยแห่งพุทธธรรม : “ตัวอย่างการคิดแบบโยนิโสมนสิการ.”
(เอ็ดดูเคชั่นเกรท, Ed.). นนทบุรี.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น Needs Assessment Research*.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสริมวิทย์ ศุภเมธี. (2531). การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
วิทยาลัยรัตนโกสินทร์.
- เสาวลักษณ์ นิกรพิทยา. (2544). เอกสารประกอบการสอนรายวิชาการพัฒนาบุคคลและการ
ฝึกอบรม. มหาสารคาม: คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม.
- หรรษา สุขกาล. (2543). การพัฒนารูปแบบโปรแกรมการทำงานระหว่างเรียนเพื่อส่งเสริมจริยธรรมใน
การทำงานของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันอุดมศึกษา สังกัด
ทบวงมหาวิทยาลัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์ ศรีอำไพ. (2549). *No Titleการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์. (2552). *การจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล (Individual plan)*. กรุงเทพฯ: เอช
อาร์ เซน เตอร์.
- อุ้นตา นพคุณ. (2548). กรอบแนวความคิดการพัฒนาโปรแกรมอย่างมีส่วนร่วมทางการศึกษานอก
ระบบโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร: ชวนพิมพ์.
- Barr, M.J. and L.A, K. (1990). *Developing Effective Student Services Programs :
Systematic Approaches for Practitioners*. San Francisco, CA: Jossey Bass.
- Bingham, A. A., et al. (1995). *Exploring the multiage classroom*. New York: Stenhouse.
- Boyle, P. (1981). *Applied Discrete Choice Modeling*. New York: John. Wiley Hesler.
- Caffarella, R. (2002). *Planning Programs for Adult Learners: A Practical Guide for
Educators, Trainers, and Staff Developers*. New york: Jossey-Bass.
- Castetter, W. B. (1976). *The Personal Function in Education Administration*. New York:
Macmillan Publishing.

- Charles Jennings and Jerome Wagnier. (2013). No Title Effective Learning with 70 : 20 : 10. Retrieved from http://www.crossknowledge.net/crossknowledge/%0A%09whitepapers/ effective-learning-with-70_20_10-whitepaper.pdf 2013%0A
- Collingwood. (1991). *Multiclass teaching in primary school*. London: Unesc.
- Desai, L. (2007). *Inclusive education: Moving from theory to practice. A paper prepared for first national convention on inclusive education*. Bangkok: Srinakharinwirot University.
- Dodendorf, D. M. (1983). *A unique rural school environment*. Psychology in the School.
- Hoffman, L. R. (1982). *Multiage grouping and team teaching: Implications for adaptive instruction*. University of Pittsburgh.
- Houle, C. (1996). *The Design of Education*. Sanfrancisco: Jossey-Bass Publishers.
- Kanaya, T. and C. M. (2005). *Facilitating Communities of Practice in Teacher Professional Development*. Denmark: e-Learning Lab, Aalborg University.
- Kasten, & C. (2007). *Creating an inclusive school*. Retrieved from <http://www.ascd.org/ed topics/1995villa ch5.html>,
- Kasten, C. (1998). *Why does multiage make sense ? Compelling arguments for educational change*. Primary Voices,6 (2).
- Knowles, S. M. (1980). *Self-directed Learning : A Guide for Learners and Teachers*. New York: Follett.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement.
- Lambardo, Michael M. and Eichinger, R. W. (1996). *The Career Architect Development Planner*. Minneapolis: Lominger.
- Manitoba Education and Youth. (2003). *Independent together: Supporting the multilevel learning community*. Manitoba: School Programs Division.
- Pavan, B. N. . (1992). *The benefits of nongrade schools*. Education Leadership.
- Perner, D., & Port, L. (1998). *Creating inclusive school: Changing strategies best and promising practices developmental disabilities*. Austin,Texas: pro-ed.

- Perner, D. (1993). *All students attend regular classroom in neighborhood schools: A case of three schools in woodstock, New Brunswick*. New roles: New roles.
- Rogers, C. R. (2000). *Freedom to Learn for the 80s*. Ohio: Merrill.
- Santosh, T. G. and S. M. S. (2013). *Use of Ranked Position Weighted Method for Assembly Line Balancing*. International Journal of Advanced Engineering Research and Studies.
- Sparks, D. and Loucks-Horsley, S. (1989). Five models of staff development for Teachers. *Journal of Staff Development*, 6.
- Stainback, S., & Stainback, W. (1996). *Inclusive: A guide for education*. Brooks: Baltimore: Pail H.
- Start, S. (2006). *Multiage instruction and inclusion : A collaborative approach*. International Journal of Whole Schooling.
- Unesco.prncipal Regional office for Asia and the pacific. (1989). *Multigrade teaching in single teacher primary school*. Bangkok: Unesco.
- Vincent, S. (1999). *The multi grade classroom: A resource handbook for small, rural schools : Review of the research on multi grade instruction*.

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

พญูน์ ปณุ ทิโต ชีเว

**รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น**

1) นางชญาภา สุระสิทธิ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครราชสีมา ปริญญาโท (กศ.ม.) สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัย การศึกษาและประเมินผลทางการศึกษา

2) นายกฤษฏา แก้วสิงห์ วุฒิการศึกษา : ปริญญามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขา การวัด ประเมินผลและวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโรงเรียนเจียรนวนนทอุทิศ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยการศึกษาและประเมินผลทางการศึกษา

3) นางธิดาพร เสริมเปล่งศรี วุฒิการศึกษา : ปริญญามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขา การ บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่งผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้าน หนองบัวน้อย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญ ด้านการจัดการเรียนรู้และด้านบริหารการศึกษา

4) นางสาวสุกัญญา บึงไสย วุฒิการศึกษา : ปริญญามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขา การบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองม่วงชมพูทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการ เรียนรู้และด้านบริหารการศึกษา

5) นางสาวณภภัช แสงหิรัญ วุฒิการศึกษา : ปริญญามหาบัณฑิต (ศษ.ม) สาขาหลักสูตร และการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ ชำนาญการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน

พูน ปณ ทัโต ชีเว

ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความเหมาะสมของร่างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้
แบบคละชั้นในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

หนองบัวลำภู เขต 1

- 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
- 2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชชัย จิตรนนท์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
- 3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตภูมิ ชมภูวิเศษ อาจารย์ประจำคณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี วุฒิการศึกษา (กศ.ด.) สาขา การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
- 4) ดร.พายุพงศ์ พายุหะ ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนแก่นนครวิทยาลัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 จังหวัดขอนแก่น วุฒิการศึกษา (กศ.ด.) สาขา
การบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
- 5) ดร.ศรีนวล ศรีหรั่ง ตำแหน่ง ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนศรีธาตุพิทยาคม สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี วุฒิการศึกษา (กศ.ด.) สาขา การ
บริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ข แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

พหุ ประทีป วิทย์

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครู
ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำเพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1
2. แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ
3. ผู้วิจัยขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ตามความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริง
4. ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อเพื่อประโยชน์ในการนำข้อมูลไปใช้ไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กต่อไป
5. ผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของท่านจะถือเป็นความลับ และจะนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมเท่านั้น ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดความเสียหายและมีผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

พูน ภูมิศักดิ์ ชีวะ

นายอภิรัตน์ สุพิมพ์

นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพส่วนตัวของท่านให้ครบทุกข้อ

1.เพศ

() ชาย

() หญิง

2.วุฒิการศึกษา

() ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก

3.ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง

() ต่ำกว่า 5 ปี () 5 - 10 ปี () 10 - 15 ปี () มากกว่า 15 ปี

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าสถานศึกษาของท่าน ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับใดจาก 5 ระดับ โดยเมื่อท่านเลือกตัดสินใจระดับใด ให้ท่านกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

5 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ที่มีการดำเนินการมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ที่มีการดำเนินการมาก

3 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ที่มีการดำเนินการปานกลาง

2 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ที่มีการดำเนินการน้อย

1 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ที่มีการดำเนินการน้อยที่สุด

ข้อ	การจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้น	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
40	รูปแบบการนำเสนอผลงาน ที่มีความหลากหลาย										
41	นำเสนอผลงานโดยใช้รูปแบบการ รายงานหรือนำเสนองาน										
42	นำเสนอผลงานโดยใช้รูปแบบ การจัดนิทรรศการ										
43	นำผลงานนักเรียนไปติดผนัง ห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน										
44	ส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัว และสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน										
องค์ประกอบที่ 7 ชั้นประเมินผลการเรียนรู้											
45	ประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการ เรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย										
46	วัดและประเมินผลตามสภาพจริง										
47	ประเมินการแสดงความคิดเห็นจาก ทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัว ผู้เรียนเองและครูผู้สอน										
48	สร้างคำถามปลายเปิดในประเด็น ต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้										
49	วัดความพึงพอใจและความสนใจใน การเรียนรู้แบบคละชั้นของผู้เรียน										

แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาคู
 ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

คำชี้แจง

การวิจัยการพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาคูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับ
 สถานศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

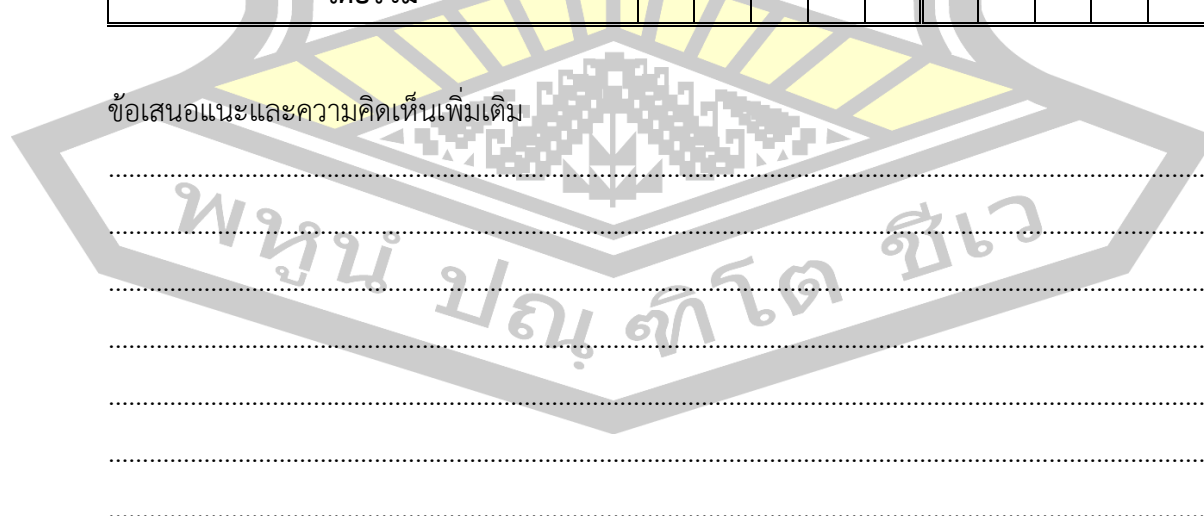
ครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแล้วและเพื่อประเมินคุณภาพของโปรแกรมว่ามีความเหมาะสม
 และความเป็นไปได้ในการใช้เพื่อพัฒนาคูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาด
 เล็กในระดับใด จึงขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบและประเมินความเหมาะสมและความเป็นไป
 ได้ดังคำชี้แจงต่อไปนี้

1. โปรดพิจารณาโปรแกรมพัฒนาคูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษา
 ขนาดเล็ก ว่ามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับใด
2. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความเหมาะสมและความเป็นไปได้แต่ละข้อ โดยเนื้อหา
 แต่ละข้อของแต่ละช่องมีความหมายดังนี้
 - 5 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มากที่สุด
 - 4 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้มาก
 - 3 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ปานกลาง
 - 2 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อย
 - 1 หมายความว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้น้อยที่สุด
3. หากท่านเห็นว่าควรปรับปรุงหรือเพิ่มเติมประการใด กรุณาเขียนข้อมูลลงในข้อเสนอแนะ
 และความคิดเห็นเพิ่มเติมแนบท้ายแบบประเมิน

พูน ปรุ ทิโต ชีเว

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
8. เทคนิคและเครื่องมือ										
8.1 เอกสารประกอบโปรแกรม										
8.2 ใบกิจกรรม										
8.3 ทดสอบความเข้าใจ										
8.4 แบบประเมิน										
รวม										
9. การประเมินผล										
9.1 ประเมินตนเองก่อน ระหว่าง และหลัง การพัฒนา										
9.2 ประเมินการทำกิจกรรมตามกำหนด										
9.3 ประเมินความสนใจและตั้งใจ การศึกษาด้วยตนเอง										
9.4 ประเมินการซักถาม และการให้ ข้อคิดเห็น										
9.5 ประเมินการรายงานอบรม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน										
รวม										
โดยรวม										

ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม

แบบสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices)

สำหรับการวิจัย (ระยะที่ 2)

เรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาด เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ตำแหน่ง หน่วยงาน

วันที่สัมภาษณ์ เดือน พ.ศ. 2561 เวลา

คำถามประเด็นที่ 1 ด้านขั้นสรุปความรู้

คำถาม : ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขั้นสรุปความรู้ อย่างไรบ้าง

1.1 ผู้เรียนสรุปผลที่ได้ อภิปราย โต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้สอนให้การ เสริมแรงและชมเชย

.....

1.2 ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม

.....

1.3 กำหนดให้ผู้เรียนนำเอาสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรุปความรู้ด้วยตนเอง

.....

1.4 กำหนดให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน

.....

1.5 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียน

.....

พจนานุกรมศัพท์ ชั่ว

1.6 นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล

1.7 ร่วมกันสรุปองค์ความรู้เป็นผังความคิดโดยใช้สีสันทึบ ภาพวาด การ์ตูนมาประกอบตามความถนัดของนักเรียน

คำถามประเด็นที่ 2 ด้านชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน

คำถาม : ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบละเอียดขั้นขั้นวิเคราะห์ผู้เรียน อย่างไรบ้าง

2.1 มีสื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับการจัดการเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร

2.2 การวิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็นรายบุคคล

2.3 ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.4 การหาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น

2.5 นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้

2.6 การจัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้

2.7 จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการของผู้เรียน

คำถามประเด็นที่ 3 ด้านชั้นประเมินผลการเรียนรู้

คำถาม : ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบละเอียดขั้นประเมินผล การเรียนรู้ อย่างไรบ้าง

3.1 วัดและประเมินผลตามสภาพจริง

3.2 วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้

ปฏิบัติ

3.3 การนำผลการวัดและประเมินผลไปดำเนินการปรับปรุงเพื่อพัฒนาผู้เรียน

3.4 สร้างคำถามปลายเปิดในประเด็นต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้

3.5 ประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย

พจนานุกรม บัญชี ได้ แก่

3.6 วัดความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนรู้แบบคละชั้นของผู้เรียน

3.7 ประเมินการแสดงความคิดเห็นจากทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง
และครูผู้สอน

คำถามประเด็นที่ 4 ด้านขั้นตอนออกแบบการเรียนรู้

คำถาม : ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นขั้นตอนออกแบบ
การเรียนรู้ อย่างไรบ้าง

4.1 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง

4.2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

4.3 ออกแบบกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม

4.4 ออกแบบเป็นกิจกรรมรายบุคคล โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้

4.5 มีการออกแบบการเรียนรู้โดยไม่ยึดเนื้อหาแต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่การเรียนรู้

พหุ มิตติ ติ โตะ สิว

4.6 ออกแบบเป็นกิจกรรมกลุ่มโดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้

4.7 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียน

4.8 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย

4.9 มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

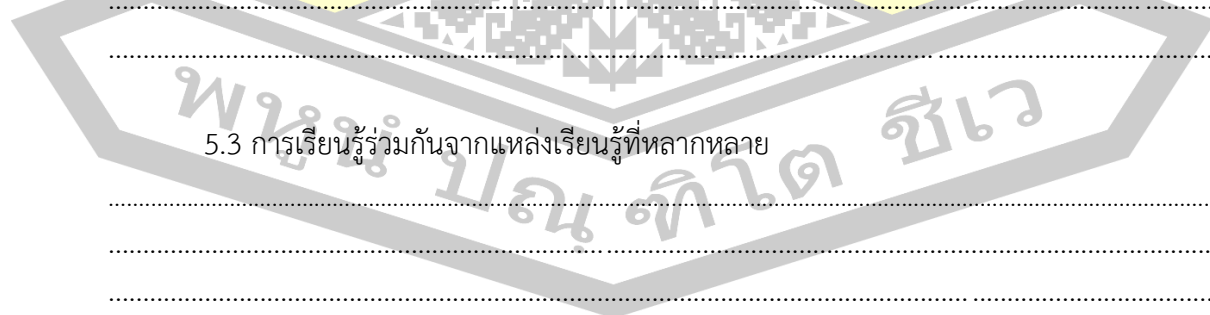
คำถามประเด็นที่ 5 ด้านขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน

คำถาม : ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน อย่างไรบ้าง

5.1 การใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่มที่แตกต่างกัน

5.2 จัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว

5.3 การเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

5.4 ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน

5.5 จัดการเรียนรู้ลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนาม

5.6 การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน

5.7 การติดตามสนับสนุนส่งเสริม การร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นที่ 6 **ขั้นกำหนดหัวเรื่อง**

คำถาม : ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบละเอียดขั้นขั้นกำหนดหัวเรื่องอย่างไรบ้าง

6.1 การใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง

6.2 การส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

6.3 การวางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

6.4 การกำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่นักเรียนสนใจ

6.5 การกำหนดหัวเรื่องโดยครูพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว

6.6 การกำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลายเพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม

6.7 การกำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด

คำถามประเด็นที่ 7 ด้านขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้

คำถาม : ท่านมีแนวทาง หลักการ หรือกระบวนการในการจัดการเรียนรู้แบบคณะชั้นชั้นผู้เรียน
นำเสนอความรู้ อย่างไรบ้าง

7.1 การนำผลสำเร็จของผู้เรียนมาเป็นข้อมูลเพื่อประกอบการวัดผลและประเมินผล

7.2 การนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

7.3 การมีรูปแบบการนำเสนอผลงานที่มีความหลากหลาย

7.4 นำเสนอผลงานรูปแบบการรายงานหรือนำเสนองาน

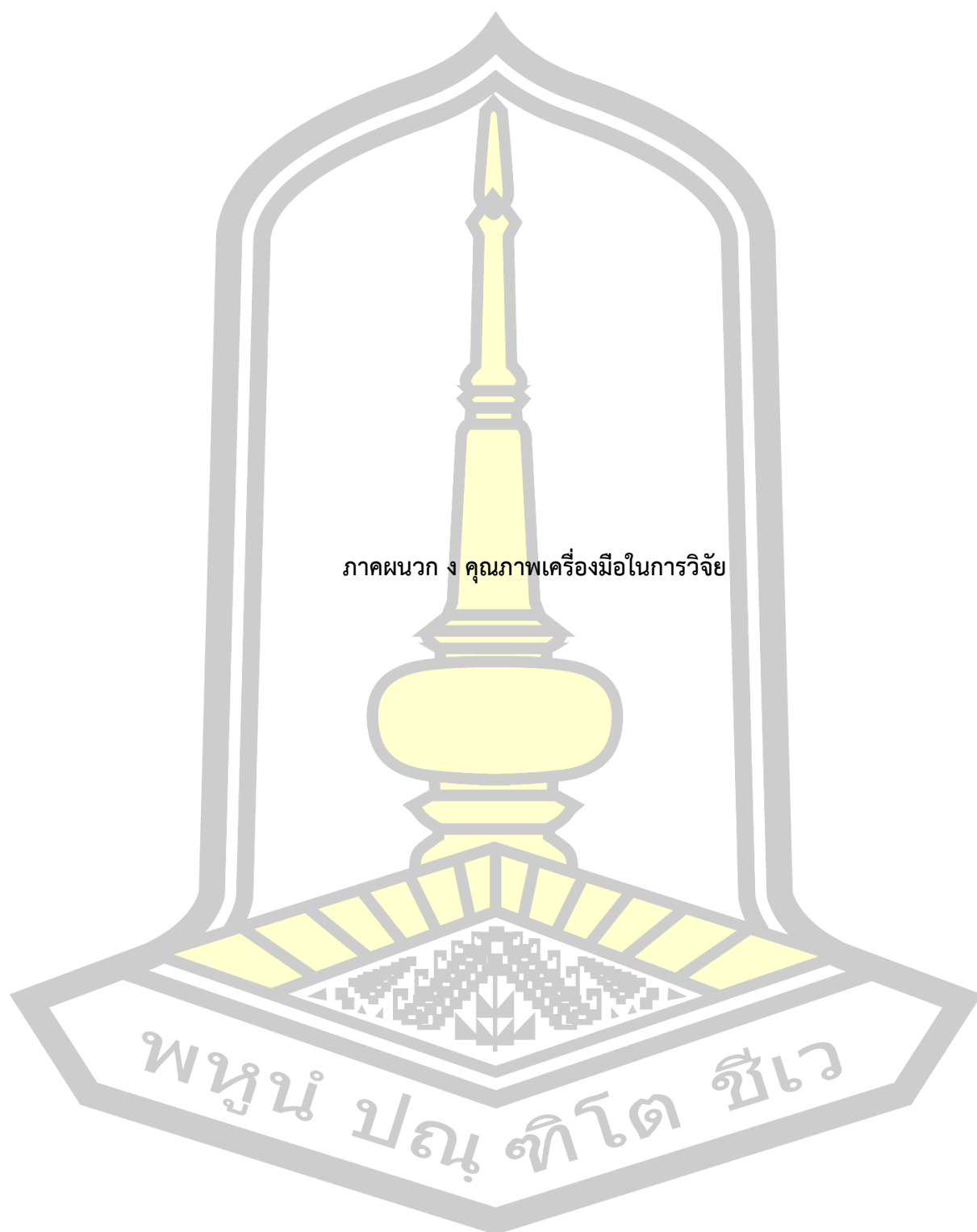
7.5 นำเสนอผลงานรูปแบบการจัดนิทรรศการ

7.6 การนำผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน

7.7 ส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน

ลงชื่อ ผู้ให้สัมภาษณ์
(.....)
...../...../.....

ภาคผนวก ง คุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

พหุ ประถม ศึกษาศาสตร์

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของเนื้อหาระหว่างองค์ประกอบและตัวชี้วัด
ของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ของผู้เชี่ยวชาญ

การพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
องค์ประกอบที่ 1 ขึ้นกำหนดหัวเรื่อง								
1. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่นักเรียนสนใจ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
2. ใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3. กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. กำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลาย เพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสม	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
5. กำหนดหัวเรื่อง โดยครูพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ไปแล้ว	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
6. วางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
7. ส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 2 ขึ้นวิเคราะห์ผู้เรียน								
8. วิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9. ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้

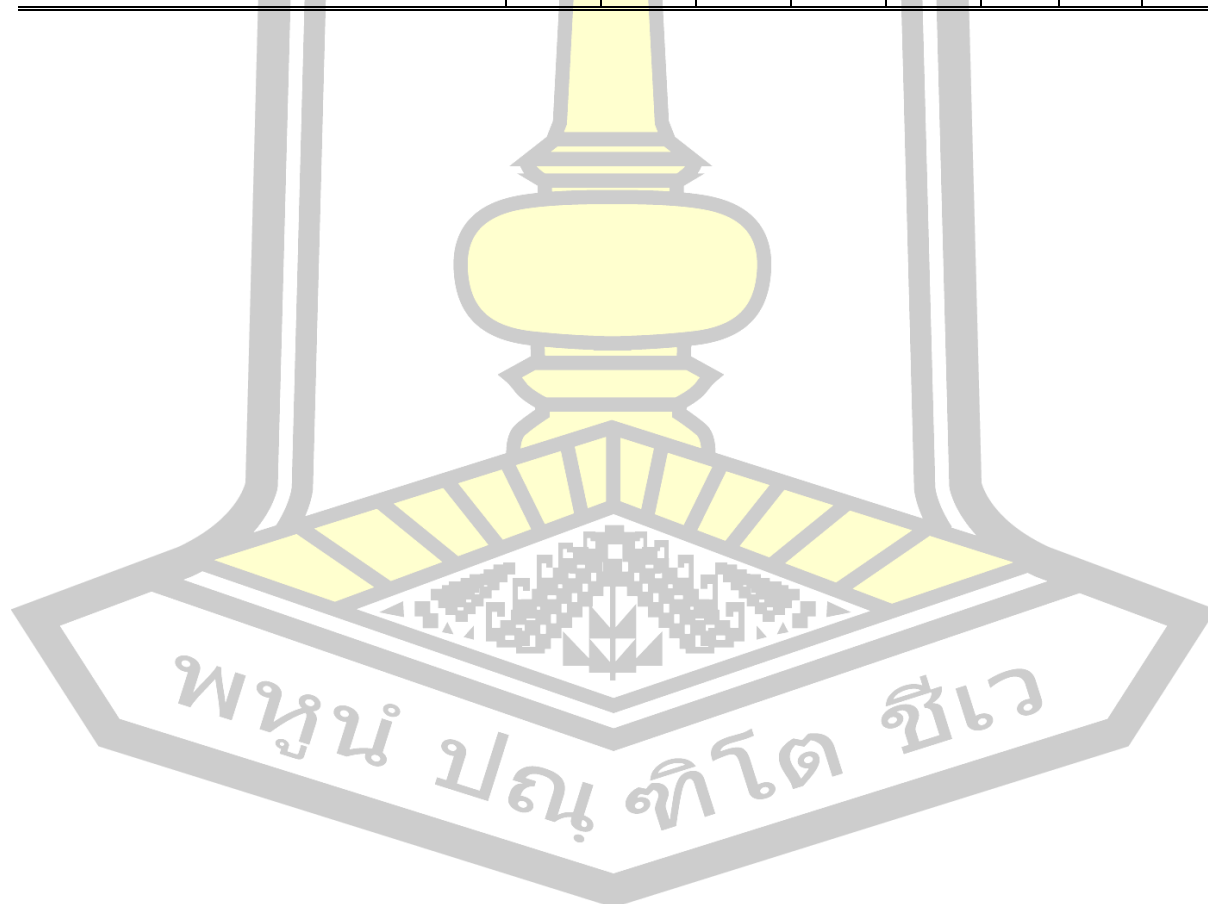
การพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
10. หาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มี ข้อบกพร่องให้มีความพร้อมที่ดีขึ้น	+1	+1	+1	0	+1	4	0.8	ใช้ได้
11. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือ นวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการ เรียนรู้	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
12. มีสื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับการ จัดการเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับ หลักสูตร	+1	+1	-1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
13. นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อ การสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือ นวัตกรรมเหมาะสมกับวัยตรงตามความ ต้องการของผู้เรียน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 3 ชั้นออกแบบการเรียนรู้								
15. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ หลากหลายสอดคล้องกับมาตรฐานและ ตัวชี้วัดของหลักสูตร	+1	-1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
16. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้มีความ สอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของ ผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17. ออกแบบเป็นกิจกรรมรายบุคคล โดย ยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
18. ออกแบบเป็นกิจกรรมกลุ่ม โดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติ การเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

การพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
19. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	-1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
20. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21. จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรมสำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้	+1	+1	+1	+1	-1	3	0.6	ใช้ได้
22. มีสื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับการจัดการเรียนรู้สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23. นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการสอนหรือนวัตกรรมการเรียนรู้	+1	+1	-1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 4 ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน								
24. จัดการเรียนรู้หลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้ว	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
25. จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเอง	+1	+1	-1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
26. มีการเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
27. ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละคน/กลุ่มที่แตกต่างกัน	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
28. ติดตามสนับสนุนส่งเสริมการร่วมกิจกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้

การพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
29. จัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน	+1	+1	+1	-1	+1	3	0.6	ใช้ได้
30. ครูผู้สอนอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิด การเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ ของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 5 ชั้นสรุปความรู้								
31. กำหนดให้ผู้เรียนนำเอาสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรุปความรู้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
32. กำหนดให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่าง ๆ ในระหว่างเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33. ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34. ผู้เรียนสรุปผลที่ได้ อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35. ร่วมกันสรุปองค์ความรู้เป็นผังความคิด โดยใช้สีสัน ภาพวาด การ์ตูน มาประกอบตามความถนัดของนักเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
36. นักเรียนทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
37. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

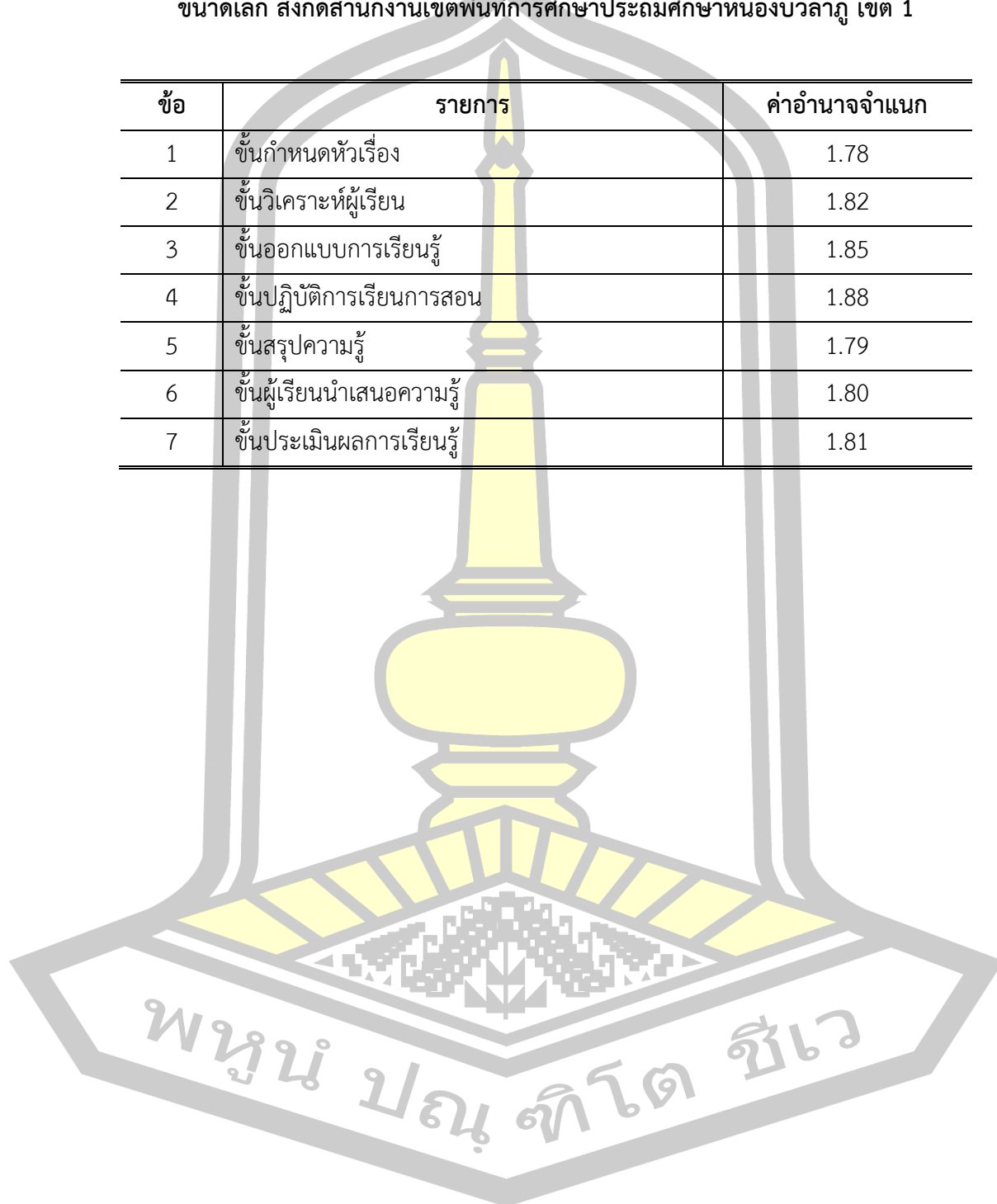
การพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
องค์ประกอบที่ 6 ชั้นผู้เรียนนำเสนอ ความรู้								
38. นำผลสำเร็จของผู้เรียนมาเป็นข้อมูล เพื่อประกอบการวัด และประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
39. นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
40. รูปแบบการนำเสนอผลงาน ที่มีความหลากหลาย	+1	+1	-1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
41. นำเสนอผลงานโดยใช้รูปแบบการ รายงานหรือนำเสนองาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
42. นำเสนอผลงานโดยใช้รูปแบบ การจัดนิทรรศการ	+1	+1	0	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
43. นำผลงานนักเรียนไปติดผนัง ห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
44. ส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัว และสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
องค์ประกอบที่ 7 ชั้นประเมินผล การเรียนรู้								
45. ประเมินผลการเรียนรู้จากการจัดการ เรียนรู้ด้วยวิธีที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
46. วัดและประเมินผลตามสภาพจริง	+1	+1	+1	+1	0	4	0.8	ใช้ได้
47. ประเมินการแสดงความคิดเห็นจาก ทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียน เองและครูผู้สอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

การพัฒนาครู ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC	ผลการ พิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5			
48. สร้างคำถามปลายเปิดในประเด็น ต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
49. วัดความพึงพอใจและความสนใจใน การเรียนรู้แบบคละชั้นของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
50. วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้อง กับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้ เรียนได้ปฏิบัติ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
51. นำผลการวัดและประเมินผลไป ดำเนินการปรับปรุงเพื่อพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ค่าอำนาจจำแนกโดยรวมองค์ประกอบของแบบสอบถาม
ระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในสถานศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ข้อ	รายการ	ค่าอำนาจจำแนก
1	ขั้นกำหนดหัวเรื่อง	1.78
2	ขั้นวิเคราะห์ผู้เรียน	1.82
3	ขั้นออกแบบการเรียนรู้	1.85
4	ขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน	1.88
5	ขั้นสรุปความรู้	1.79
6	ขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้	1.80
7	ขั้นประเมินผลการเรียนรู้	1.81

ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถาม
ระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้แบบคลื่นในสถานศึกษา
ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก สภาพสภาพปัจจุบัน	ค่าอำนาจจำแนก สภาพสภาพปัจจุบัน	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก สภาพ สภาพปัจจุบัน	ค่าอำนาจจำแนก สภาพสภาพปัจจุบัน
1	0.67	0.53	27	0.72	0.64
2	0.75	0.60	28	0.63	0.52
3	0.82	0.65	29	0.72	0.65
4	0.77	0.58	30	0.66	0.53
5	0.68	0.52	31	0.75	0.64
6	0.65	0.46	32	0.62	0.58
7	0.72	0.51	33	0.64	0.55
8	0.80	0.55	34	0.52	0.48
9	0.74	0.43	35	0.58	0.52
10	0.66	0.48	36	0.63	0.55
11	0.75	0.60	37	0.66	0.60
12	0.63	0.55	38	0.75	0.65
13	0.73	0.52	39	0.70	0.62
14	0.64	0.53	40	0.64	0.55
15	0.75	0.72	41	0.66	0.52
16	0.68	0.60	42	0.73	0.50
17	0.82	0.66	43	0.75	0.63
18	0.65	0.52	44	0.68	0.52
19	0.72	0.55	45	0.68	0.54
20	0.55	0.50	46	0.82	0.62
21	0.68	0.53	47	0.75	0.68
22	0.66	0.54	48	0.63	0.60
23	0.65	0.50	49	0.65	0.54
24	0.56	0.52	50	0.64	0.53
25	0.50	0.48	51	0.58	0.50
26	0.66	0.55			

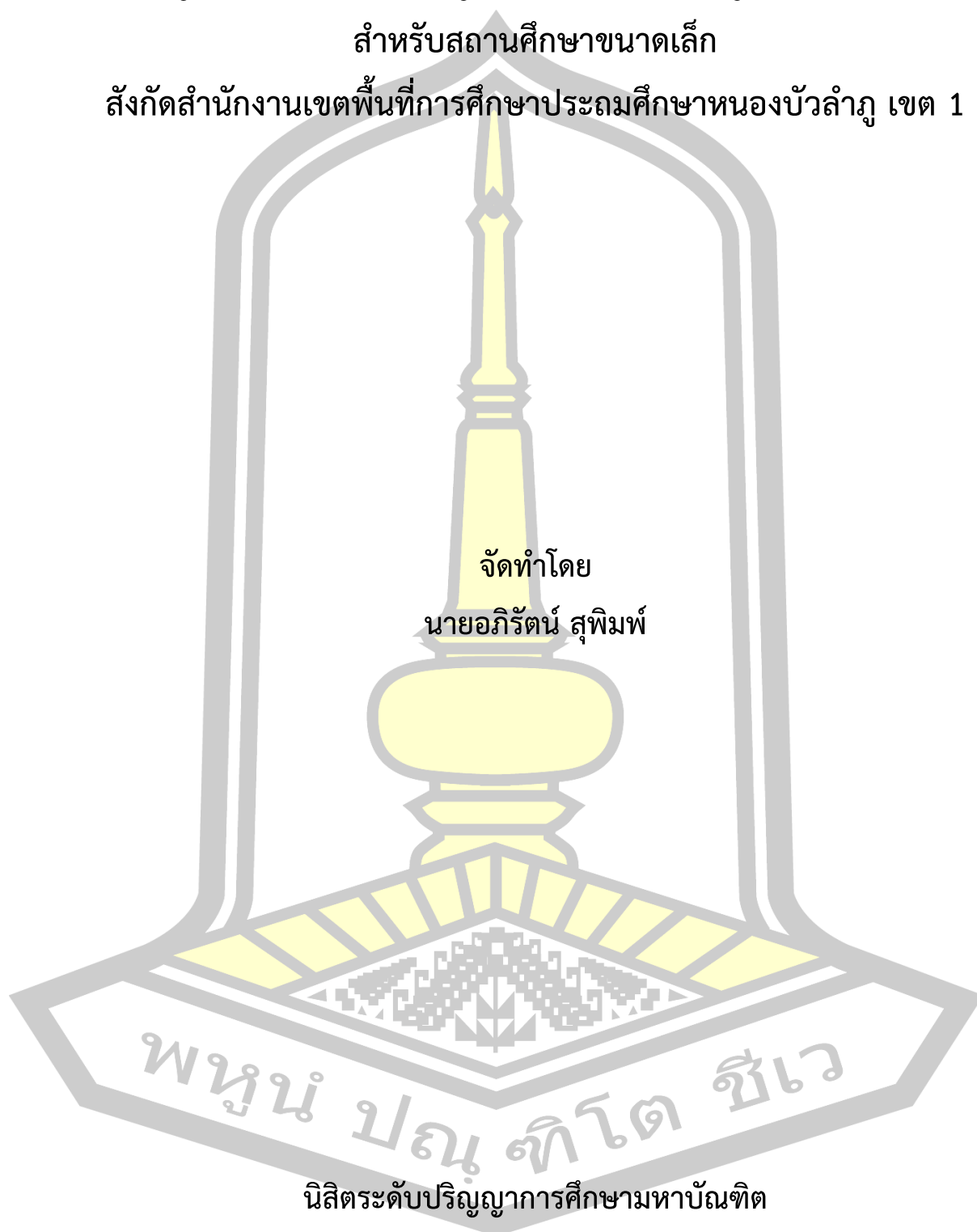
ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ด้วยวิธีของครอนบราวน์
 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์	
1. ชั้นกำหนดหัวเรื่อง	0.79	1. ชั้นกำหนดหัวเรื่อง	0.81
2. ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน	0.75	2. ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน	0.80
3. ชั้นออกแบบการเรียนรู้	0.77	3. ชั้นออกแบบการเรียนรู้	0.82
4. ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน	0.79	4. ชั้นปฏิบัติการเรียนการสอน	0.83
5. ชั้นสรุปความรู้	0.80	5. ชั้นสรุปความรู้	0.83
6. ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้	0.81	6. ชั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้	0.87
7. ชั้นประเมินผลการเรียนรู้	0.80	7. ชั้นประเมินผลการเรียนรู้	0.88
รวม	0.79	รวม	0.83

คู่มือโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
 สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

จัดทำโดย
 นายอภิรัตน์ สุพิมพ์

นิสิตระดับปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารการและพัฒนการศึกษา
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำนำ

โปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ได้รับการพัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น วัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาตนเองและฝึกปฏิบัติเพื่อเกิดทักษะในด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

เอกสารโปรแกรมชุดนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก อาจารย์ ดร.ธัญญธร ศรีวิเชียร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆและผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 ท่านที่ได้กรุณาตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปรับปรุงจนสำเร็จขอขอบพระคุณทุกๆ ท่าน ณ ที่นี้

ผู้วิจัยหวังว่าโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิรัตน์ สุพิมพ์

นิสิตปริญญาโทสาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ทัโต ชีเว

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
1. ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม.....	1
2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม.....	2
3. เป้าหมาย.....	4
4. รูปแบบและวิธีการพัฒนา.....	4
5. โครงสร้างของโปรแกรม.....	6
6. เนื้อหา.....	8
7. แนวทางการจัดกิจกรรม.....	8
8. เทคนิคและเครื่องมือ.....	8
9. การประเมินผล.....	9
บรรณานุกรม.....	9
ส่วนที่ 2 เอกสารประกอบโปรแกรม	11
ขั้นที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา	12
ขั้นที่ 2 การพัฒนา	14
- Module 1 การกำหนดหัวเรื่อง.....	16
- Module 2 การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ การปฏิบัติการเรียนการสอน การสรุปความรู้ ผู้เรียนนำเสนอความรู้.....	24
- Module 3 การประเมินผลการเรียนรู้.....	63
ขั้นที่ 3 การบูรณาการแบบสอดแทรกกับการปฏิบัติงาน	72
ขั้นที่ 4 การประเมินหลังพัฒนา	79

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ส่วนที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของโปรแกรม

การจัดการโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมาโรงเรียนเหล่านี้ตั้งอยู่กระจัดกระจายทั่วไปบางแห่งอยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลมีนักเรียนน้อยแต่นักเรียนครบทุกชั้นจากสภาพปัญหาในปัจจุบันโรงเรียนขนาดเล็กส่วนมากเปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บางแห่งเป็นโรงเรียนขยายโอกาสเปิดสอนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในการจัดการเรียนรู้ต้องให้มีประสิทธิภาพภายใต้ข้อจำกัดที่มีอยู่หลากหลายและเงื่อนไขในการจัดการที่แตกต่างกับโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดใหญ่คือโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูไม่ครบชั้นมีความจำเป็นที่จะต้องจัดชั้นเรียนที่แตกต่างไปจากโรงเรียนปกติเนื่องจากมีครูจำนวนจำกัดจึงต้องมีการจัดชั้นเรียนในลักษณะของการรวมชั้นหรือคละชั้นขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กในแต่ละพื้นที่ก็มีสภาพแวดล้อมลักษณะบุคลากรที่แตกต่างกัน ปัญหาที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นคือครูคนเดียวต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของเด็กเป็นรายบุคคลหรือกลุ่มย่อยซึ่งมีทักษะความสามารถที่แตกต่างกันเพราะเป็นนักเรียนต่างชั้นต่างกลุ่มอายุมาจัดการเรียนรู้พร้อมกันในชั้นเดียวกันการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กเป็นการแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้นและสอนโดยการบูรณาการเนื้อหาวิชาตามช่วงชั้นหัวใจสำคัญของการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นคือครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นสามารถเขียนแผนการเรียนรู้และสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบคละชั้นได้ซึ่งการเตรียมการสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นไปใช้การนิเทศกำกับติดตามการประเมินผลการดำเนินงานและการวิจัยปฏิบัติการในการจัดการชั้นเรียน (สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 10)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 เป็นส่วนราชการที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาภาคบังคับในเขตพื้นที่ 3 อำเภอ ของจังหวัดหนองบัวลำภู คือ อำเภอเมืองหนองบัวลำภู อำเภอศรีบุญเรือง และอำเภอโนนสัง มีสถานศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบดังนี้ มีโรงเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบจำนวน 228 โรงเรียนเป็นโรงเรียนของรัฐ 207 โรง / 7 สาขา โรงเรียนเอกชน 14 โรง โรงเรียนขนาดเล็ก (1-120 คน) 143 โรง ขนาดกลาง (นร. 121 - 600 คน) 65 โรง ขนาดใหญ่ (นร. 601 - 1,500 คน) 5 โรง ขนาดใหญ่พิเศษ (นร. มากกว่า 1,500 คน) 1 โรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1 มีโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดจำนวน 143 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 66.82 % ของโรงเรียนทั้งหมดในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

หนองบัวลำภู เขต 1 ได้มีการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง โดยดำเนินงานระบบเครือข่ายการใช้ทรัพยากร การปรับปรุงประสิทธิภาพโรงเรียนขนาดเล็กในรูปแบบต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นให้ครอบคลุมและเหมาะสมแบบมีส่วนร่วมอันจะส่งผลให้คุณภาพและคุณภาพการศึกษาแก่เด็กและเยาวชนจึงได้คัดเลือกโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูสอนตั้งแต่ 2 - 7 คน จำนวน 2 แห่ง เป็นโรงเรียนนำร่องการใช้การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

จากการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการชั้นเรียนที่สำคัญสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่ผ่านมาพบว่า ส่วนใหญ่ประสบปัญหาที่ความคล้ายคลึงกันใน 5 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการจัดการและปัจจัยพื้นฐานสนับสนุน พบว่า มีความขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้น ขาดแคลนงบประมาณในการจัดการโรงเรียนที่ตั้งอยู่เป็นชุมชนขนาดเล็กสภาพเศรษฐกิจยากจน 2. ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า ครูสอนใหญ่ขาดทักษะในการจัดการเรียนการสอนในสภาพที่ครูไม่ครบชั้นและนักเรียนแต่ละชั้นมีจำนวนน้อย ครูสอนไม่เต็มเวลาและเต็มความสามารถเพราะมีภารกิจอื่นนอกเหนือจากการสอนที่มีความจำเป็นต้องปฏิบัติ ระบบประกันคุณภาพภายในยังขาดประสิทธิภาพ ทำให้ขาดคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด 3. ด้านการพัฒนาผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กทั้งผู้บริหารยังขาดทักษะการบริหารจัดการในบริบทที่แตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป ครูผู้สอนยังขาดการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การจัดทำหลักสูตรการเรียนรู้อำนาจโรงเรียนขนาดเล็ก 4. ด้านสื่อการเรียนการสอนและเทคโนโลยี พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กขาดแคลนสื่อ อุปกรณ์การเรียนการสอนเนื่องจากขาดแคลนงบประมาณในการจัดซื้อหรือการซ่อมบำรุงเทคโนโลยีที่ทันสมัยมีน้อย ทำให้เป็นปัญหาในการจัดการและการจัดการเรียนรู้ 5. ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชนและองค์กรต่าง ๆ มีน้อยเนื่องจากชุมชนมีขนาดเล็กยากจนไม่สามารถส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานเท่าที่ควร จึงมีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำคุณภาพของการศึกษาไม่ได้ตามมาตรฐานตามที่กำหนด จากการวิเคราะห์ข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้ว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กเขตพื้นที่ฯ ได้จัดทำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3 รูปแบบ คือ 1) จัดการเรียนรู้นำนักเรียนไปเรียนร่วมกับโรงเรียนอื่นที่อยู่ใกล้เคียง 2) จัดการเรียนรู้นแบบทางไกลผานดาวเทียม และ 3) จัดการเรียนรู้นแบบคละชั้น (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1. 2560 : 2)

ด้วยเหตุผลและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 โดยเห็นว่าหากครูผู้สอนได้รับการพัฒนาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นจะมีแนวคิดการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ ที่จะสร้างสรรค์ประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนขนาดเล็กได้ผู้วิจัยหวังว่าจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครู

ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพ อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนสังคมและประเทศชาติต่อไป

จากการศึกษาความต้องการที่จะพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะพัฒนาตนเองอยู่ในระดับมากที่สุด และในปัจจุบันยังไม่มีหลักสูตรหรือกระบวนการใดในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างตรงเลย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ขึ้นมาซึ่งมีหลักการในการพัฒนาโดยมีการเรียนรู้ และพัฒนาผ่านประสบการณ์ ร้อยละ 70 เรียนรู้และพัฒนาผ่านบุคคลอื่นๆ ร้อยละ 20 และเรียนรู้และพัฒนาผ่านหลักสูตร และโปรแกรมร้อยละ 10 (Lombardo and Eichinger, 1996 ; Charlesand Wargnier, 2013 ; Santhosh, 2013 ; วิทยา วิจิตร, 2554)

2. วัตถุประสงค์ของโปรแกรม

2.1 เพื่อให้ครูผู้จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 เพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1

3. เป้าหมาย

เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถในการพัฒนาด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ทั้ง 7 องค์ประกอบ ได้แก่

3.1 ขั้นการกำหนดหัวเรื่อง

3.2 ขั้นวิเคราะห์ผู้เรียน

3.3 ขั้นออกแบบการเรียนรู้

3.4 ขั้นปฏิบัติการเรียนการสอน

3.5 ขั้นสรุปองค์ความรู้

3.6 ขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้

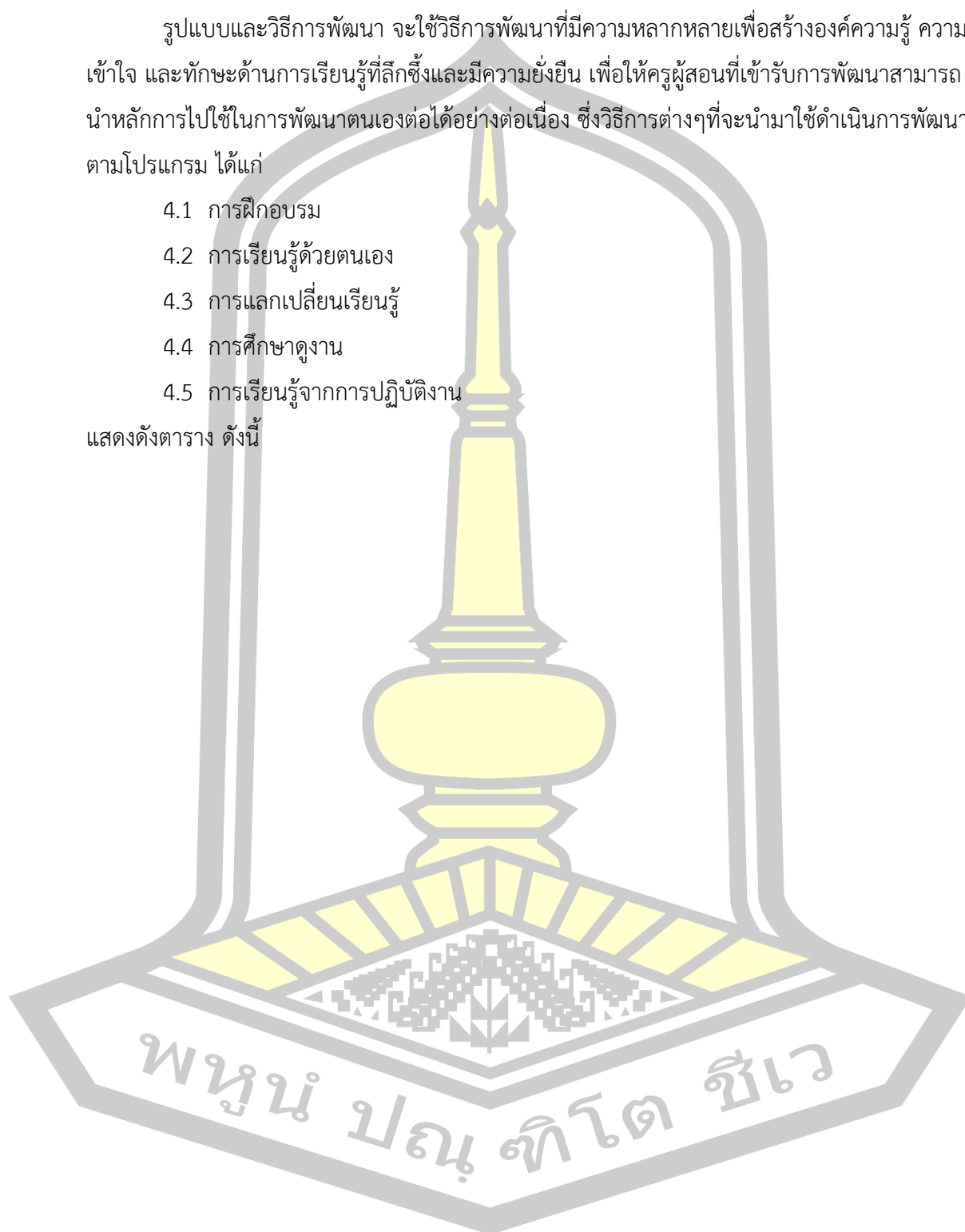
3.7 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้

4. รูปแบบและวิธีการพัฒนา

รูปแบบและวิธีการพัฒนา จะใช้วิธีการพัฒนาที่มีความหลากหลายเพื่อสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความยั่งยืน เพื่อให้ครูผู้สอนที่เข้ารับการพัฒนาสามารถนำหลักการไปใช้ในการพัฒนาตนเองต่อได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งวิธีการต่างๆที่จะนำมาใช้ดำเนินการพัฒนาตามโปรแกรม ได้แก่

- 4.1 การฝึกอบรม
- 4.2 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4.3 การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 4.4 การศึกษาดูงาน
- 4.5 การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน

แสดงดังตาราง ดังนี้

รูปแบบและวิธีการพัฒนา	เนื้อหาและสาระสำคัญ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการพัฒนาโปรแกรม
ขั้นที่ 1 การเตรียมการ (8 ชั่วโมง)	1. ศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 2. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจการดำเนินการ 3. ศึกษาแนวคิดการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 4. ทดสอบความรู้ก่อนการพัฒนา	1. ปฐมนิเทศ ลงทะเบียน 2. ประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ 3. สร้างแรงจูงใจให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 4. ประเมินความรู้ครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น	1. ทราบระดับความรู้ของครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 2. ครูในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน 3. ครูในโรงเรียนเห็นความสำคัญของด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
ขั้นที่ 2 การพัฒนา (18 ชั่วโมง)	การอบรมและใช้โปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Coursework and Training) จำนวน 3 Module - Module 1 การกำหนดหัวเรื่อง - Module 2 การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ การปฏิบัติการเรียนการสอน การสรุปองค์ความรู้ ผู้เรียนนำเสนอความรู้ - Module 2 การประเมินผลการเรียนรู้	5. การอบรมโดยใช้โปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง 6. ไขกิจกรรมการเรียนรู้โดยมีสื่อและใบงานประกอบการเรียนรู้	6. ครูมีความรู้ความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
ขั้นที่ 3 การบูรณาการระหว่างปฏิบัติงาน (41 ชั่วโมง)	1. กระบวนการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 2. การศึกษาดูงาน 3. การบูรณาการสอดแทรกการปฏิบัติงาน	7. ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยการระดมความคิด 8. ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 9. บูรณาการสอดแทรกการปฏิบัติงานกิจกรรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ในสถานศึกษาตนเอง	7. เสริมสร้างความเข้าใจและมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น 8. เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และความร่วมมือแก้ไขปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้

รูปแบบและ วิธีการพัฒนา	เนื้อหาและสาระสำคัญ	แนวทางการดำเนินการ	ผลการพัฒนาโปรแกรม
<p>ขั้นที่ 4</p> <p>การประเมินผล หลังการพัฒนา (8 ชั่วโมง)</p>	<p>สรุปและประเมินผลการใช้ โปรแกรมพัฒนาครูด้านการ จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น</p>	<p>14. สรุปทบทเรียนและการสะท้อน ผลการการพัฒนาครูด้าน การจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น</p> <p>15. อภิปรายผลและสรุปผล</p> <p>16. ทดสอบความรู้หลังการ พัฒนา</p> <p>17. ประเมินผลการดำเนินการ</p>	<p>9. ครูได้รับการพัฒนาด้าน การจัดการเรียนรู้แบบคละ ชั้น</p> <p>10. ความพึงพอใจของครูที่ เข้ารับการพัฒนา</p> <p>11. ได้โปรแกรมการพัฒนา ครูด้านการจัดการเรียนรู้ แบบคละชั้นสำหรับ สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา หนองบัวลำภู เขต 1</p>

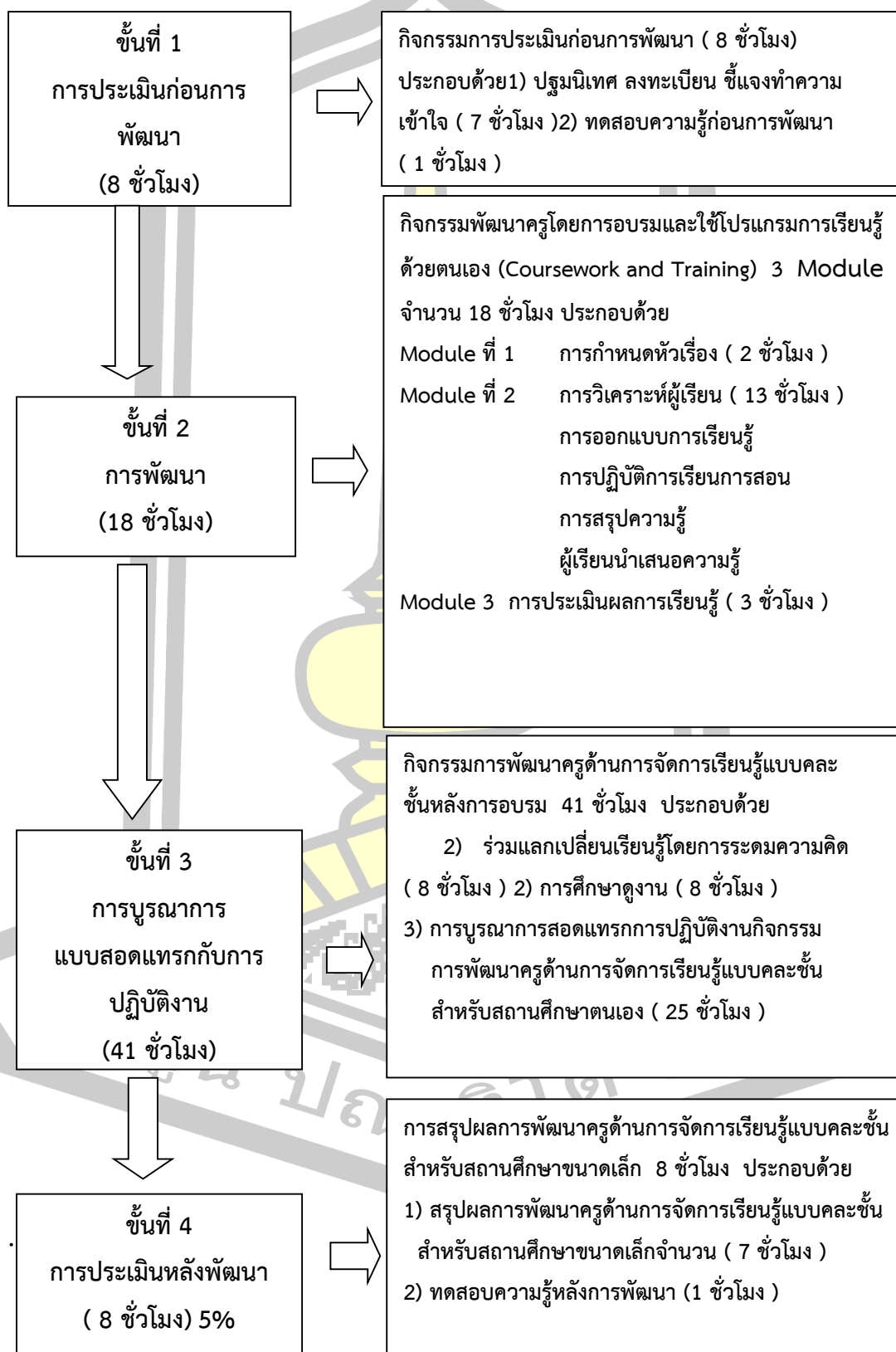

5. โครงสร้างของโปรแกรม

โครงสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 ประกอบด้วยโครงสร้าง 4 ส่วน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา (8 ชั่วโมง) ขั้นที่ 2 การพัฒนา (18 ชั่วโมง) 3 Module ประกอบด้วย Module ที่ 1 การกำหนดหัวเรื่อง Module ที่ 2 การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบ การเรียนรู้ การปฏิบัติการเรียนการสอน การสรุปความรู้ ผู้เรียนนำเสนอความรู้ Module ที่ 3 การประเมินผลการเรียนรู้ ในแต่ละ Module จะมีกิจกรรมพัฒนาหลากหลายรูปแบบเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ มีความสามารถ ครอบคลุมเป้าหมายของการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ขั้นที่ 3 การบูรณาการแบบสอดแทรกกับการปฏิบัติงาน (41 ชั่วโมง) ขั้นที่ 4 การประเมินหลังพัฒนา (8 ชั่วโมง) โดยมีข้อขยายเนื้อหาหมวดระยะเวลาการพัฒนา 75 ชั่วโมง

โครงสร้างโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1 (75 ชั่วโมง)

การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1 ประกอบด้วยเนื้อหา 3 Module ดังนี้

เนื้อหา	เวลาที่ใช้ในการอบรม (ชั่วโมง)
Module ที่ 1 การกำหนดหัวเรื่อง	2
Module ที่ 2 การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ การปฏิบัติการเรียนการสอน การสรุปลงค์ความรู้ ผู้เรียนนำเสนอความรู้	13
Module ที่ 3 การประเมินผลการเรียนรู้	3
รวมระยะเวลาที่ใช้ในการอบรม	18

7. แนวการจัดกิจกรรม

- 7.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 7.2 การสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต
- 7.3 การเรียนรู้เป็นกลุ่ม
- 7.4 การระดมสมอง
- 7.5 การศึกษาดูงาน
- 7.6 การเรียนรู้จากการปฏิบัติงาน

8. เทคนิคและเครื่องมือ

การบรรยายประกอบสื่อการปฏิบัติงานใบความรู้ใบกิจกรรมวีดิทัศน์สื่อประสมในการ
บรรยาย (Power Point) และฝ่ายดำเนินการควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ /สื่อที่จำเป็นที่ใช้ในการ
พัฒนาอาทิคอมพิวเตอร์โปรเจ็คเตอร์เครื่องฉายภาพสามมิติเอกสารวีซีดีและวัสดุสำนักงานที่จำเป็น
อื่นๆหรือตามที่วิทยากรขอร้องโดยจัดเตรียมให้พร้อมก่อนการพัฒนา

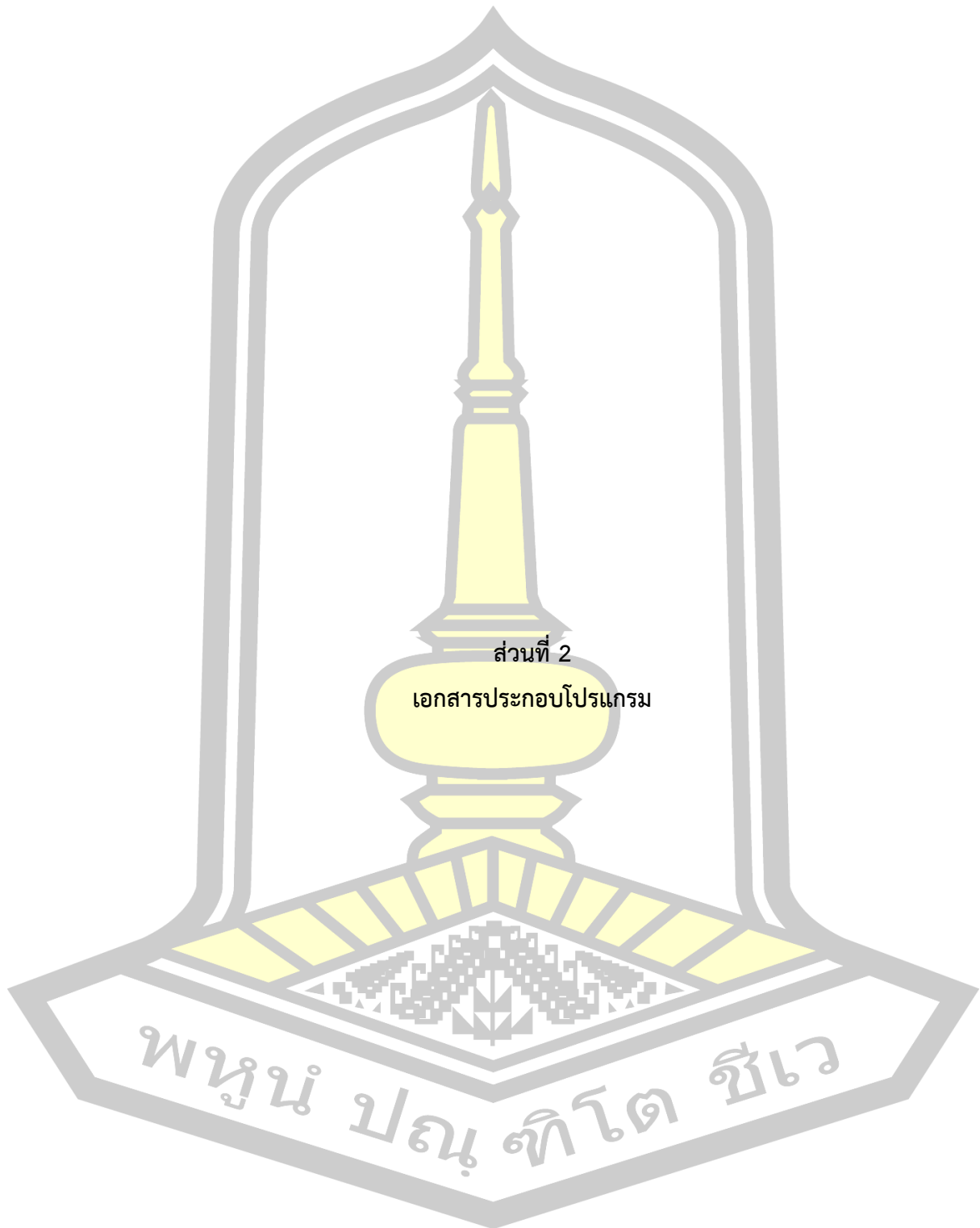
9. การประเมินผล

- 9.1 ประเมินตนเองก่อนระหว่างและหลังการพัฒนา
- 9.2 ประเมินการทำกิจกรรมตามที่กำหนด
- 9.3 ประเมินความสนใจและตั้งใจในการศึกษาด้วยตนเอง
- 9.4 ประเมินการซักถามและการให้ข้อคิดเห็น
- 9.5 ประเมินการรายงานการอบรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรไทย.
- กรมวิชาการ. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2544ก.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กิ่งแก้ว อารีรักษ์ และคณะ. การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบหลากหลาย. กรุงเทพฯ : อัสฟามีเลิร์นเนียม, 2548.
- กิ่งเพชร ส่งเสริม. การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบคละชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2552.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. หนองบัวลำภู : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1, 2559.
- _____. แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560. หนองบัวลำภู : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1, 2560.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คู่มือการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการไทยเข้มแข็ง 2555(แผนฟื้นฟูเศรษฐกิจ ระยะที่ 2 : 2553-2555)โครงการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนสู่มาตรฐาน (การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กสู่ศูนย์การเรียนรู้คุณภาพ). เอกสารอัดสำเนา, 2553.
- _____. คู่มือการบริหารจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นในโรงเรียนขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ : อักษรพิมพ์, 2551.
- สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 6 กระทรวงศึกษาธิการ. นโยบายด้านการส่งเสริมประสิทธิภาพการบริหารงานสถานศึกษาขนาดเล็ก. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547.

ขั้นที่ 1

การประเมินก่อนการพัฒนา

(8 ชั่วโมง)

เป็นการเตรียมความพร้อมในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นดำเนินการดังนี้

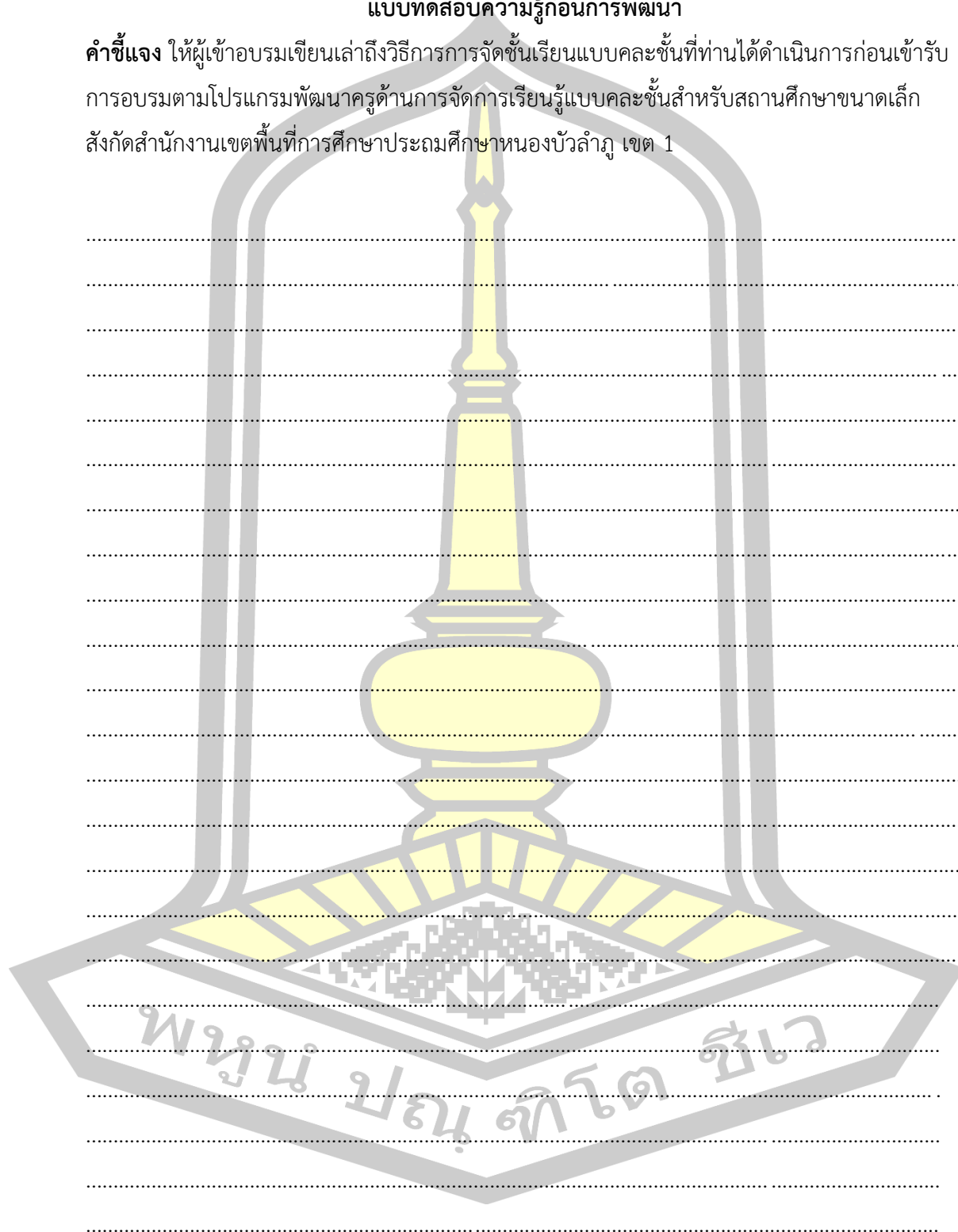
1. การลงทะเบียน ปฐมนิเทศครูในสถานศึกษาขนาดเล็กที่สมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ รายละเอียด ขั้นตอนการพัฒนา และ ความสำคัญจำเป็นในการพัฒนา
2. การประเมินการจัดการเรียนรู้แบบคละในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขั้นก่อนการพัฒนา (Pretest) ประกอบด้วย ใบกิจกรรมที่ 1 แบบทดสอบความรู้ก่อนการพัฒนา
3. การศึกษาด้วยตนเอง เพื่อให้ผู้เข้ารับการพัฒนาได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากเอกสารที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น โดยส่งมอบเอกสาร Module ที่ 1 การกำหนดหัวเรื่อง Module ที่ 2 การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้ การปฏิบัติการเรียนการสอน การสรุปความรู้ ผู้เรียนนำเสนอความรู้
Module ที่ 3 การประเมินผลการเรียนรู้ และศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ด้วยตนเอง ระยะเวลา 2 วัน โดยมอบภาระงานให้ส่งสรุปบทเรียนที่ได้ศึกษาเอกสารจำนวน 3 หน้า ส่งก่อนเข้ารับการฝึกอบรม

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ใบกิจกรรมที่ 1

แบบทดสอบความรู้ก่อนการพัฒนา

คำชี้แจง ให้ผู้เข้าอบรมเขียนเล่าถึงวิธีการการจัดชั้นเรียนแบบคละชั้นที่ท่านได้ดำเนินการก่อนเข้ารับการอบรมตามโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองบัวลำภู เขต 1

พจน ปรณ กิโต สีเว

ชั้นที่ 2

การพัฒนา (18 ชั่วโมง)

1. กิจกรรมพัฒนาครูโดยการอบรมและใช้โปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Coursework and Training) มี 3 Module จำนวน 18 ชั่วโมง ประกอบด้วย

Module ที่ 1 การกำหนดหัวเรื่อง

Module ที่ 2 การวิเคราะห์ผู้เรียน การออกแบบการเรียนรู้
การปฏิบัติการเรียนการสอน การสรุปองค์ความรู้
ผู้เรียนนำเสนอความรู้

Module ที่ 3 การประเมินผลการเรียนรู้

รายละเอียดดังในตาราง

ตารางการฝึกอบรมตามโปรแกรมพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก

วันที่	08.00- 08.30	08.30- 10.00	10.00-12.00		13.00-16.00
1	รายงาน ตัว/ รับเอกสาร (พิธีเปิด) การชี้แจง ทำความเข้าใจ	Module 1 การ กำหนดหัว เรื่อง	Module 2 การวิเคราะห์ ผู้เรียน	12.00 - 13.00 พักรับประทานอาหาร กลางวัน	Module 2 การออกแบบการเรียนรู้ การปฏิบัติการเรียนการสอน
2	Module 2 การสรุปองค์ความรู้ ผู้เรียนนำเสนอความรู้				Module 3 การประเมินผลการเรียนรู้

หมายเหตุ พักรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม เวลา 10.30 - 10.45 และ 14.30 - 14.45 น.
การนำไปใช้อาจปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

แนวทางการดำเนินการฝึกอบรม

Module ที่ 1 การกำหนดหัวเรื่อง (จำนวน 2 ชั่วโมง)

โปรดอ่านแนวการเรียนรู้ด้วยตนเองขั้นการกำหนดหัวเรื่อง แล้วจึงศึกษาเนื้อหาสาระและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

บทนำ

การกำหนดหัวเรื่อง คือ กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่น่าสนใจใช้วิธีการถามนักเรียนทั้งชั้นในการกำหนดหัวเรื่อง กำหนดหัวเรื่องจากเรื่องที่ครูและนักเรียนร่วมกันกำหนดกำหนดหัวเรื่องให้เลือกอย่างหลากหลายเพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสมและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุดครูกำหนดหัวเรื่องพิจารณาจากสิ่งที่ได้จัดการเรียนรู้ให้เด็กไปแล้วและที่วางแผนไว้ว่ามีสิ่งใดควรให้เด็กได้เรียนรู้ซึ่งต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และส่งเสริมให้เด็กเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูสามารถร่วมกันกำหนดกำหนดหัวเรื่องกับนักเรียนให้เกิดความหลากหลายเพื่อเอาหัวเรื่องที่เหมาะสมและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุดมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

เนื้อหาสาระ

1. ความหมายของหัวเรื่องและการกำหนดหัวเรื่อง
2. ความสำคัญของการกำหนดหัวเรื่อง
3. วิธีการของการกำหนดหัวเรื่อง
4. ประเภทของหัวเรื่อง
5. หลักการของการกำหนดหัวเรื่อง

วิธีการพัฒนา

1. ศึกษาความรู้ในเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเองทำความเข้าใจในแต่ละเรื่องตามลำดับ
2. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 1
3. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 2
4. ศึกษาความรู้เพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 1
2. แบบทดสอบความเข้าใจ
3. เอกสารตามเนื้อหาใน Module ที่ 1 การกำหนดหัวเรื่อง
4. เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการอภิปราย
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. ประเมินผลจากทดสอบความเข้าใจ

หัวเรื่องและวิธีกำหนด

ความหมาย

การกำหนดหัวเรื่องให้ทรัพยากรสารสนเทศ เป็นวิธีการจัดเก็บและควบคุมสารสนเทศอีกวิธีหนึ่งที่จะให้ความสะดวกในการค้นหาทรัพยากรสารสนเทศและข้อมูลทางบรรณานุกรมได้ตามความต้องการ ปกติจะทำควบคู่ไปกับการจัดหมวดหมู่หนังสือ เพื่อกำหนดที่อยู่ของหนังสือ และสามารถค้นหาเนื้อหาของสารสนเทศที่มีอยู่ในรายการสืบค้น การนำคอมพิวเตอร์มาใช้จัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรสารสนเทศ ทำให้สืบค้นและเรียกใช้สารสนเทศได้โดยตรงจากฐานข้อมูล การใช้หัวเรื่องวิเคราะห์สารสนเทศจึงสะดวกต่อการจัดเก็บและค้นหาด้วยคอมพิวเตอร์

หัวเรื่อง (subject heading) คือคำ กลุ่มคำ หรือวลี หรือชื่อเฉพาะต่าง ๆ ที่บรรณารักษ์กำหนดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ เพื่อใช้บอกเนื้อหาสำคัญของทรัพยากรสารสนเทศอย่างสั้น ๆ คำ หรือวลีที่กำหนดเป็นหัวเรื่องควรมีลักษณะ สั้น กะทัดรัด มีใจความชัดเจน ใช้ภาษาถูกต้องครอบคลุมเนื้อหาของหนังสือและทรัพยากรสารสนเทศที่มีเนื้อหากว้างไปจนถึงเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจงในแง่มุม

ต่าง ๆ ฉะนั้นในการกำหนดหัวเรื่องทรัพยากรสารสนเทศจึงอาจกำหนดได้มากกว่า 1 หัวเรื่อง หัวเรื่อง มีประโยชน์สำหรับงานห้องสมุดในด้านต่าง ๆ เช่น การทำรายการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ การทำ ตรีชนิวารสาร การทำบรรณานุกรม เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือช่วยค้นสำหรับผู้ใช้อ้างอิงให้ สามารถค้นหาทรัพยากรสารสนเทศได้ตามความต้องการ (เบญจรัตน์ สีทองสุก. 2559, 193)

ความสำคัญ

การกำหนดหัวเรื่องเป็นงานสำคัญสำหรับครูผู้จัดทำรายการสืบค้นทรัพยากรสารสนเทศ ประเภทต่าง ๆ ของห้องสมุด หัวเรื่องใช้แทนเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ ผู้กำหนดหัวเรื่องจึง ต้องมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะ ประเภท และวิธีใช้ทั้งหัวเรื่องใหญ่และหัวเรื่องย่อย ต้องคำนึงถึงผู้ใช้ ลักษณะคำที่นำมาใช้เป็นหัวเรื่อง ตลอดจนภาษาที่ใช้ ศึกษาขั้นตอนการกำหนดหัวเรื่อง นอกจากนี้ หากคู่มือการกำหนดหัวเรื่องที่ใช้อยู่ไม่มีหัวเรื่องให้นำมาใช้แทนเนื้อหาของทรัพยากรสารสนเทศ ต้อง ทราบหลักเกณฑ์การกำหนดหัวเรื่องเพิ่มเติมได้เองเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมี ประสิทธิภาพ

ชีราและอีแกน (Shera and Egan. 1956 : 10) ได้สรุปความสำคัญของหัวเรื่อง ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้เข้าถึงเนื้อหาของหนังสือหรือวัสดุตามที่ต้องการ
2. เพื่อช่วยให้การค้นคว้าเอกสารต่างๆ เป็นไปตามวิธีการที่ถูกต้อง ตรงตาม

จุดมุ่งหมาย

3. เพื่อเป็นการนำเอาวัสดุที่มีเนื้อหาเดียวกันมาอยู่รวมกัน โดยไม่คำนึงถึงความ แตกต่างของคำที่ใช้ ภาษา และลักษณะของเนื้อหาที่เปลี่ยนแปลงไปในแง่ต่างๆ
4. เพื่อแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวพันระหว่างวิชาที่อยู่ในสาขาเดียวกัน ความ เกี่ยวพัน อาจขึ้นอยู่กับเนื้อหา วิธีการ แง่ความคิด หรือการนำความรู้ไปใช้
5. เพื่อแสดงให้เห็นถึงเนื้อเรื่องในหมวดวิชาใดวิชาหนึ่ง จากเนื้อเรื่องต่างๆ ไป จนถึง เนื้อเรื่องที่เฉพาะเจาะจง
6. เพื่อเสนอคำศัพท์ ทั้งที่เป็นคำธรรมดาทั่วไป และศัพท์เฉพาะวิชา
7. เพื่อบอกให้ทราบถึงเนื้อหาวิชาในรูปของบรรณานุกรม โดยใช้คำทั่วไป คำศัพท์ เฉพาะ ในรูปคำ วลี เลขหมู่ สัญลักษณ์
8. เพื่อเป็นเครื่องมือแก่ผู้ใช้ห้องสมุด ที่จะตัดสินใจเลือกหัวเรื่องจากรายการที่มีอยู่ เพื่อให้ได้รายการเฉพาะที่ต้องการ โดยมีเกณฑ์ต่าง ๆ เช่น ละเอียดยิ่งที่สุด ทันสมัยที่สุด หรือเป็นการ เริ่มต้นที่จะค้นคว้า เป็นต้น

วิธีการกำหนดหัวเรื่อง

วัตถุประสงค์ของการกำหนดหัวเรื่อง คือ ความสะดวก รวดเร็วในการจัดเก็บและค้นคืนวัสดุสารนิเทศ โดยมีวิธีการ ดังนี้ (อัมพร ทีชะระ, 2533, หน้า 65 -66)

1. อ่านและพิจารณาวัสดุสารนิเทศนั้น เพื่อวิเคราะห์สาระสำคัญของวัสดุสาร-นิเทศว่ามีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องใด โดยพิจารณาจากข้อความที่ปรากฏในแหล่งข้อมูลของวัสดุสารนิเทศประกอบด้วย เช่น หน้าปกในของหนังสือ กล่องบรรจุสื่อโสตทัศน เป็นต้น

2. สรุปสาระสำคัญเป็นคำ กลุ่มคำ หรือวลีที่เหมาะสมเมื่อตัดสินใจได้แล้วว่าวัสดุสารนิเทศนั้นมีเนื้อหาอะไร ก็ให้นึกถึงคำหรือกลุ่มคำที่เหมาะสมกับเนื้อหาของสารนิเทศ เช่น สารนิเทศเกี่ยวกับ “สมุยเฟสตีวัล” จะใช้ชื่อเฉพาะของการท่องเที่ยวครั้งนี้คือ “สมุย-เฟสตีวัล” เป็นหัวเรื่อง เพราะชื่อบุคคล ชื่อสถานที่ ชื่องานแสดง ฯลฯ ใช้เป็นหัวเรื่องได้หรือจะใช้หัวเรื่องที่เป็นมาตรฐานให้สอดคล้องกับสารนิเทศอื่น ๆ ที่มีอยู่ เช่น สมุย-ภูมิประเทศน่าเที่ยว ก็ได้#นำคำ กลุ่มคำ หรือวลีที่คิดจะใช้ไปตรวจสอบกับหัวเรื่องที่ยึดพิมพ์ตามลำดับ

3. นำคำ กลุ่มคำ หรือวลีที่คิดจะใช้ไปตรวจสอบกับหัวเรื่องที่ยึดพิมพ์ตามลำดับอักษรจากหนังสือหัวเรื่องที่ใช้ในกรณีบ้างคำใช้ศัพท์แตกต่างกัน หนังสือหัวเรื่องจะมี “รายการโยง” เพื่อช่วยการค้นหาคำ กลุ่มคำ หรือวลีที่กำหนดให้ใช้เป็นมาตรฐาน

4. ทำเครื่องหมายที่หัวเรื่องซึ่งเลือกใช้หรือทำบัตรหลักฐานเรื่อง (subject authority file) เพื่อเอกภาพในการใช้หัวเรื่องเดียวกันสำหรับสารนิเทศประเภทเดียวกัน ในกรณีที่มีปัญหาควรบันทึกเหตุผลหรือปัญหาการใช้หัวเรื่องนั้นด้วย

5. ในกรณีที่คำที่เลือกใช้ไม่พบในหนังสือหัวเรื่องให้ค้นหาคำอื่นที่เกี่ยวข้องหรือใกล้เคียงกับเนื้อหานั้น และลองค้นหาโดยใช้ขั้นตอนใหม่ จนได้หัวเรื่องที่ต้องการ

ประเภทของหัวเรื่อง

หัวเรื่องแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

1. หัวเรื่องใหญ่ คือ คำหรือวลีที่กำหนดขึ้นเพื่อใช้เป็นแทนเนื้อหาสาระของทรัพยากรสารสนเทศอย่างกว้างๆ เป็นหัวเรื่องที่กำหนดให้ใช้ได้โดยลำพัง หรืออาจจะมีหัวเรื่องย่อยตามหลัง บางหัวเรื่องอาจมีคำอธิบายเพิ่มภายในวงเล็บต่อจากหัวเรื่อง เพื่อให้ผู้ใช้เข้าใจว่ามีความหมายแตกต่างกัน

ตัวอย่าง

การปรับตัว (จิตวิทยา)

การปรับตัว (ชีววิทยา)

2. หัวเรื่องย่อย คือ คำ หรือวลี ที่กำหนดหลังหัวเรื่องใหญ่ โดยมีเครื่องหมาย - (1 ซีด) หรือ - (2 ซีด) คั่นระหว่างหัวเรื่องใหญ่กับหัวเรื่องย่อย หัวเรื่องย่อย จะระบุขอบเขตเฉพาะ ของเนื้อหา วิธีเขียน ลำดับเหตุการณ์และขอบเขตตามภูมิศาสตร์ หัวเรื่องย่อย แบ่งได้ 4 ประเภท คือ

หัวเรื่องย่อยเฉพาะเรื่อง ใช้ตามหลังหัวเรื่องใหญ่ เพื่อกำหนดขอบเขตของหัวเรื่อนั้นๆ ให้เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น

ตัวอย่าง

อาหาร--การอบแห้ง

สตรี--โรค

หัวเรื่องย่อยชื่อภูมิศาสตร์ ได้แก่ ชื่อทวีป ประเทศ รัฐ จังหวัด เมือง โดยใช้ตามหลังหัวเรื่องใหญ่

ตัวอย่าง

การศึกษา--ไทย

การค้า--ยุโรป

หัวเรื่องย่อยแสดงรูปแบบการเขียนทรัพยากรสารสนเทศ โดยหัวเรื่องย่อยประเภทนี้สามารถนำไปใช้ตามหลังหัวเรื่องใดๆ ก็ได้ตามความเหมาะสม

ตัวอย่าง

คอมพิวเตอร์--วารสาร

ภาษาจีน--พจนานุกรม

หัวเรื่องย่อยแสดงยุคสมัย ช่วงเวลา ลำดับเหตุการณ์ โดยส่วนใหญ่ใช้กับหัวเรื่องทางประวัติศาสตร์ที่มีความสำคัญของประเทศ ภูมิภาคนั้นๆ

ตัวอย่าง

ไทย--ประวัติศาสตร์--กรุงศรีอยุธยา,1830-2310

ยุโรป -- ประวัติศาสตร์ -- ศตวรรษที่ 19

หลักเกณฑ์ในการกำหนดหัวเรื่อง

การกำหนดหัวเรื่องต้องพิจารณาถึงขนาดและประเภทของห้องสมุด นอกจากนั้นเฮย์กิน ได้สรุปหลักเกณฑ์ในการกำหนดหัวเรื่องไว้ดังนี้ (Wynar. 1972 : 267 citing Haykin. 1951 : 7-11)

1. **พิจารณาถึงผู้ใช้** (The Reader as the Focus) ว่าผู้ใช้ห้องสมุดเป็นใคร เพื่อที่จะได้เลือกหัวเรื่องให้เหมาะสมกับระดับความรู้ ความต้องการของผู้ใช้ส่วนใหญ่

2. **ความเป็นอันหนึ่งเดียวกันของหัวเรื่อง** (Unity) หนังสือหรือวัสดุที่มีเนื้อเรื่องอย่างเดียวกัน ควรอยู่ภายใต้หัวเรื่องเดียวกัน บรรณารักษ์ควรเอาใจใส่กับคำที่เลือกใช้แล้ว และใช้คำๆ นั้นเป็นหัวเรื่องเสมอ เมื่อมีหนังสือที่มีเนื้อหาทำนองเดียวกันเข้าห้องสมุด และคำที่เลือกใช้นั้นไม่ควรเป็นคำที่กำกวม หรือคำที่มีความหมายคลุมเครือ

3. ภาษาที่กำหนดเป็นหัวเรื่อง (Usage) คำที่จะใช้เป็นหัวเรื่องควรจะเป็นคำที่นิยมใช้กันในปัจจุบัน ทั้งนี้ต้องพิจารณาถึงผู้ใช้ห้องสมุดด้วยการที่จะเลือกคำที่นิยมใช้ทั่วไป หรือ คำศัพท์เฉพาะ ต้องพิจารณาว่าจะให้บริการแก่ใคร ถ้าบริการแก่คนทั่ว ๆ ไปก็เลือกใช้คำที่นิยมกันมากกว่าจะเลือกคำศัพท์เฉพาะ

4. ความเฉพาะเจาะจงของหัวเรื่อง (Specificity) หัวเรื่องที่ใช้ควรจะมี ความหมายในตัวอย่างเฉพาะเจาะจง และครอบคลุมเนื้อหาของหนังสือ ไม่ควรเลือกใช้หัวเรื่องกว้าง ๆ เพื่อจะให้คลุม เนื้อหาของหนังสือ แต่ควรจะให้หัวเรื่องที่เฉพาะเจาะจงมากกว่าหนึ่งหัวเรื่อง เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาของหนังสือ

Module 2
 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน
 (จำนวน 3 ชั่วโมง)

โปรดอ่านแนวการเรียนรู้ด้วยตนเองการวิเคราะห์ผู้เรียน แล้วจึงศึกษาเนื้อหาสาระและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

บทนำ

การวิเคราะห์ผู้เรียน คือ การวิเคราะห์ แยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้าน เป็นรายบุคคลเพื่อให้ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และหาทางช่วยเหลือผู้เรียนที่มีข้อบกพร่อง ให้มีความพร้อมที่ดีขึ้นผู้สอนได้จัดเตรียมการสอน สื่อ หรือนวัตกรรม สำหรับดำเนินการจัดการเรียนรู้ แก่ผู้เรียนได้สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร และเหมาะสมกับวัยตรงตามความต้องการของผู้เรียน มากยิ่งขึ้นโดยที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการคัดเลือกสื่อการสอน หรือนวัตกรรมการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้สอนทราบว่า ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนมากน้อยเพียงใด สามารถแยกแยะเกี่ยวกับความพร้อมของผู้เรียนในแต่ละด้านเป็นรายบุคคล และเพื่อให้ครูผู้สอนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

เนื้อหาสาระ

1. ความสำคัญของการวิเคราะห์ผู้เรียน
2. ความหมายของการวิเคราะห์ผู้เรียน
3. ชั้นของการวิเคราะห์ผู้เรียน
4. แนวคิดของการวิเคราะห์ผู้เรียน

วิธีการพัฒนา

1. ศึกษาความรู้ในเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเองทำความเข้าใจในแต่ละเรื่องตามลำดับ
2. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 1
3. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 2
4. ศึกษาความรู้เพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 1
2. แบบทดสอบความเข้าใจ
3. เอกสารตามเนื้อหาใน Module 2 ชั้นวิเคราะห์ผู้เรียน
4. เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการอภิปราย
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. ประเมินผลจากทดสอบความเข้าใจ

ความสำคัญของการวิเคราะห์ผู้เรียน

ตามหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดเป้าหมายและทิศทางการปฏิรูปการศึกษา กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คู่คุณธรรม โดยมีหลักการสำคัญของการจัดการศึกษา ประกอบด้วย ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

ดังนั้น ครูผู้สอนซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้พัฒนาตนเอง คิดเอง ปฏิบัติเอง เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ตามความพึงพอใจตามความถนัดตามความสนใจของแต่ละบุคคล การวิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อศึกษาผู้เรียนเป็นรายบุคคลจึงมีความจำเป็นและสำคัญมาก ผู้สอนจึงได้จัดทำแบบวิเคราะห์ผู้เรียนเล่มนี้ขึ้น เพื่อวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลก่อนดำเนินการสอนในปีการศึกษา 2555 ข้อมูลจากการศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนในครั้งนี้มี ความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างยิ่ง

การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลโดยการวิเคราะห์ผู้เรียน เป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดก่อนเริ่มทำการสอน ครูผู้สอนทุกคนต้องมีความเข้าใจว่านักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน ถูกหล่อหลอมจนเกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ แตกต่างกันไป

การรู้จักผู้เรียนเป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มจะช่วยให้ครูมีข้อมูลที่สำคัญในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตามความต้องการ ความถนัด ความสนใจการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละ

คนครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เรียนอย่างชัดเจนจะช่วยให้เข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริม พัฒนาหรือป้องกันแก้ไข ปัญหาที่นักเรียนได้อย่างถูกต้อง

การวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียนอาจจะทำได้ยากเป็นบางครั้ง ทั้งนี้เพราะผู้สอนอาจมีเวลาน้อยที่จะสังเกต หรือผู้เรียน อาจเป็นผู้มาจากที่อื่นที่เข้ามาเรียนหรือรับการอบรม แต่ก็สามารถกระทำได้ ด้วยการสนทนากับผู้เรียนหรือผู้ร่วมชั้นอื่นๆ หรืออาจมีการทดสอบก่อนเรียนเพื่อดูพื้นฐานของผู้เรียนก็ได้

ความหมายของการวิเคราะห์ผู้เรียน

การวิเคราะห์ผู้เรียน คือ การวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียนเพื่อให้ผู้สอนทราบว่า ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนมากน้อยเพียงใด ทั้งนี้เพราะการที่จะใช้สื่อให้ได้ผลดี ย่อมจะต้องเลือกสื่อให้มีความสัมพันธ์กับลักษณะผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนจะต้องคำนึงถึงลักษณะทั่วไปและลักษณะเฉพาะของผู้เรียน เช่น การกำหนดลักษณะทั่วไป ซึ่งได้แก่ อายุ ระดับความรู้ สังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของผู้เรียนแต่ละคน ถึงแม้ว่าลักษณะทั่วไปของผู้เรียนจะไม่มี ความเกี่ยวข้องกับเนื้อหาบทเรียนก็ตาม แต่ก็ เป็น สิ่งที่ช่วยให้ผู้สอนสามารถตัดสินระดับของบทเรียนและเพื่อเลือกตัวอย่างของเนื้อหาให้เหมาะสมกับผู้เรียนได้ ส่วนลักษณะเฉพาะของผู้เรียนแต่ละคนนั้น นับว่ามีส่วนสำคัญโดยตรงกับเนื้อหาบทเรียนตลอดจนสื่อการสอนและวิธีการที่จะนำมาใช้ในการสอน สิ่งที่ต้องนำมาใช้ในการวิเคราะห์ ประกอบด้วย

1. ทักษะที่มีมาก่อน (prerequisite skill) เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีความรู้พื้นฐาน หรือทักษะที่เกี่ยวข้องกับ บทเรียนนั้นว่ามีอะไรบ้าง ก่อนที่จะเรียน
2. ทักษะเป้าหมาย (target skill) ผู้เรียนมีความชำนาญในทักษะที่จะสอนนั้นมาก่อนหรือไม่ เพื่อจะได้สอน ให้ตรงกับที่วางจุดมุ่งหมายไว้
3. ทักษะในการเรียน (study skill) ผู้เรียนมีความสามารถขั้นต้นทางด้านภาษา การอ่าน เขียน การคำนวณ ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยในการเรียนรู้นั้นในระดับมากน้อยเพียงไร
4. เจตคติ (attitudes) ผู้เรียนมีเจตคติอย่างไรต่อวิชาที่จะเรียนนั้น การวิเคราะห์ลักษณะผู้เรียนนั้นถึงแม้ว่าจะ เป็นการกระทำเพียงผิวเผินก็ตาม แต่ก็สามารถนำไปใช้ในการเลือก สื่อที่เหมาะสมได้ เช่น หาก ผู้เรียนมีทักษะในการอ่านต่ำกว่าเกณฑ์ก็สามารถช่วยได้ด้วยการใช้สื่อประเภทที่มีใช้สื่อสิ่งพิมพ์ หรือถ้า หากผู้เรียนในกลุ่มนั้นมีความแตกต่างกันมาก ก็สามารถให้เรียนด้วยชุดการเรียนรายบุคคลได้

ขั้นของการวิเคราะห์ผู้เรียน

ขั้นแรกของการวางแผนคือ การระบุคุณสมบัติของผู้เรียน อาจารย์ผู้สอนหรือผู้วางแผนการสอนจะต้องทำความเข้าใจและรู้จักผู้เรียนที่จะเรียนบทเรียนเป็นอย่างดี จึงจะสามารถเลือกใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมที่สุด และจะทำให้การสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้ในที่สุด การวิเคราะห์ผู้เรียนได้แก่

ก. การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของผู้เรียน เป็นการพิจารณาภาพรวมของผู้เรียนในด้านต่างๆ เช่น อายุ เพศ ระดับชั้นเรียน ระดับสติปัญญา เชื้อชาติ วัฒนธรรม ศาสนา เป็นต้น

ข. การระบุความสามารถขั้นพื้นฐานของผู้เรียน เมื่อจะสอนเนื้อหาใด ๆ ผู้สอนควรพิจารณาว่า ก่อนที่ผู้เรียนจะเรียนเนื้อหาดังกล่าวผู้เรียนควรมีพื้นฐานความรู้และทักษะด้านใดมาก่อนบ้าง (prerequisite skill) และเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ผู้เรียนต้องมีความรู้ ทักษะ ตลอดจนทัศนคติอย่างไรบ้าง (target skill)

ค. ลีลาการเรียนรู้ ลีลาการเรียนรู้ (Learning Styles) หมายถึง ลักษณะทางจิตวิทยา (trait) ที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ และการตอบสนองต่อสิ่งเร้าและสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ของบุคคล ผลจากการศึกษาและการวิจัยยืนยันว่า ลักษณะทางจิตวิทยาของผู้เรียนมีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนจากวิธีการและสื่อการสอนต่างๆ

เมื่อจะสอนเนื้อหาใด ๆ ผู้สอนควรพิจารณาว่า ก่อนที่ผู้เรียนจะเรียนเนื้อหาดังกล่าวผู้เรียนควรมีพื้นฐานความรู้และทักษะด้านใดมาก่อนบ้าง (prerequisite skill) และเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ผู้เรียนต้องมีความรู้ ทักษะ ตลอดจนทัศนคติอย่างไรบ้าง (target skill) หากพบว่าผู้เรียนยังขาดความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นก่อนการเรียนรู้ ก่อนที่จะเริ่มสอนเนื้อหาของหลักสูตร ผู้สอนควรทำการสอนเสริมให้ผู้เรียนมีพื้นฐานตามที่กำหนดไว้ก่อน และในทางตรงกันข้ามหากพบว่าผู้เรียนมีความรู้ในเนื้อหาของหลักสูตรมาก่อนที่จะเรียน ผู้สอนก็ไม่ควรที่จะสอนเนื้อหาส่วนนั้นให้เสียเวลาและทรัพยากร ควรใช้เวลาไปสอนเสริมในส่วนที่ผู้เรียนยังไม่มีความรู้ และการที่จะทราบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถพื้นฐานในระดับใดอาจทำได้โดยการสอบถาม การสัมภาษณ์ หรือการให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบ

แนวคิดของการวิเคราะห์ผู้เรียน

1. การจัดการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ผู้เรียนควรมีความพร้อมที่ดีในทุกๆ ด้าน ดังนั้นก่อนจะเริ่มดำเนินการสอนวิชาใดๆ ควรมีการศึกษาวินิจฉัยผู้เรียนเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับ

- - ความพร้อมด้านความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์
- - ความพร้อมด้านสติปัญญา
- - ความพร้อมด้านพฤติกรรม
- - ความพร้อมด้านร่างกาย
- - ความพร้อมด้าน สังคม

2. ก่อนจะเริ่มดำเนินการจัดการเรียนรู้วิชาใดๆ ผู้สอนควรศึกษาวินิจฉัยผู้เรียน ให้รู้ถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในแต่ละด้าน หากพบผู้เรียนคนใดมีข้อบกพร่องด้านใดควรปรับปรุงแก้ไขให้มีความพร้อมที่ดีขึ้นก่อน

3. การเตรียมความพร้อม หรือการแก้ไขข้อบกพร่อง สำหรับนักเรียนที่ยังขาดความพร้อมในด้านใดๆ ควรใช้กิจกรรมหลายๆ แบบ หรือใช้เทคนิควิธีการที่เหมาะสม จนผู้เรียนมีความพร้อมดีขึ้น Heinich และคณะ (1996) ได้จัดประเภทของแนวคิดเกี่ยวกับลีลาการเรียนรู้ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. บุคคลเลือกที่จะรับรู้ และบุคคลมีความสามารถในการรับรู้ต่างกัน
2. รูปแบบของการประมวลผลข้อมูล โดยแบ่งประเภทการประมวลผลข้อมูลของผู้เรียนไว้ 2 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ได้แก่ รูปธรรม (Concrete) หรือนามธรรม (Abstract) และ ด้านลำดับชั้นในการคิด ได้แก่ การคิดตามลำดับชั้น (Sequential) หรือการคิดแบบสุ่ม (Random)
3. ปัจจัยเกี่ยวกับการจูงใจ
4. ปัจจัยทางจิตวิทยา

ผู้เรียนแตกต่างกันในด้านการเลือกใช้ประสาทสัมผัสในการรับรู้ และความสามารถในการใช้ประสาทสัมผัสเพื่อการรับรู้ของบุคคลไม่เหมือนกัน บุคคลมักจะใช้ประสาทสัมผัสส่วนที่ตนมีความสามารถสูงเพื่อใช้ในการรับรู้ก่อนการใช้ประสาทสัมผัสส่วนอื่น จากการศึกษาพบว่า ผู้เรียนทุกคนไม่ได้มีความสามารถในการฟังเหมือนกัน และไม่ได้เลือกที่จะใช้หูหรือการได้ยินเป็นช่องทางในการรับรู้ก่อนอวัยวะส่วนอื่นเสมอไป ประเด็นนี้เป็นสิ่งที่ทำให้อาจารย์หรือผู้สอนต้องทำการทบทวนวิธีการสอนแบบบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนั้นยังพบว่า ผู้เรียนที่เรียนช้า เลือกที่จะเรียนรู้จากการมีประสบการณ์ตรงและการเคลื่อนไหวของร่างกายก่อนวิธีอื่น ผู้เรียนกลุ่มนี้จะเรียนรู้ได้อย่างลำบากหากให้นั่งอยู่เฉยๆ และฟังครูเท่านั้น

จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยทางด้านอารมณ์หลายปัจจัยมีอิทธิพลต่อการให้ความสนใจ บทเรียน ระยะเวลาของการให้ความสนใจต่อบทเรียน ความพยายามในการเรียนรู้ และความรู้สึกที่รวบรวมการเรียนรู้ ในกระบวนการของการเรียนรู้มีสิ่งสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้หลายประการ เช่น ความกังวลใจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจทางสังคม และการแข่งขัน เป็นต้น ผู้เรียนบางคนเรียนได้ดีในบรรยากาศการเรียนที่ไม่เคร่งเครียด แต่บางคนอาจจะเรียนได้ดีกว่าในบรรยากาศการเรียนที่เคร่งครัดและมีกฎเกณฑ์ที่เข้มงวด

นอกจากนี้จากการศึกษายังพบว่า ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างทางเพศ สุขภาพ และเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ เด็กชายและเด็กหญิงมีแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อประสบการณ์การเรียนรู้แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น เด็กชายมักชอบที่จะแข่งขันและมีแนวโน้มว่าจะก้าวร้าวมากกว่าเด็กหญิง เด็กชายจึงมักตอบสนองได้ดีกว่าในการเรียนการสอนที่มีการใช้เกม นอกจากนี้ก็พบว่า ความหิวและความเจ็บป่วยมีผลต่อการเรียนรู้อย่างชัดเจน ส่วนเรื่องของอุณหภูมิ เสียงรบกวน แสงไฟ และช่วงเวลาของวัน เป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการใช้สมาธิ และการให้ความสนใจในบทเรียน ผู้เรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในการอดทนต่อปัจจัยต่างๆ ดังที่กล่าวไปแล้ว

Module ที่ 2

การออกแบบการเรียนรู้ (จำนวน 3 ชั่วโมง)

โปรดอ่านแนวการเรียนรู้ด้วยตนเองขึ้นออกแบบการเรียนรู้ แล้วจึงศึกษาเนื้อหาสาระและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

บทนำ

การออกแบบการเรียนรู้ คือ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายว่าจะสอนรูปแบบใดที่มีความสอดคล้องเหมาะสมกับเนื้อหาและวัยของผู้เรียนเป็นกิจกรรมกลุ่มกิจกรรมรายบุคคลโดยยึดหลักการตามแนวปฏิบัติการเรียนรู้ได้แก่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มเรียนรู้โดยไม่ยึดเนื้อหาแต่มุ่งการเชื่อมโยงเนื้อหาสู่การเรียนรู้และจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูสามารถวางแผนการเรียนการสอนอย่างมีระบบ โดยมีการวิเคราะห์องค์ประกอบ การเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนการสอน สื่อกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมถึงการประเมินผล เพื่อให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เนื้อหาสาระ

1. ความหมายของการออกแบบการเรียนรู้
2. หลักการพื้นฐานในการออกแบบการเรียนรู้
3. รูปแบบการออกแบบการเรียนรู้

วิธีการพัฒนา

1. ศึกษาความรู้ในเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเองทำความเข้าใจในแต่ละเรื่องตามลำดับ
2. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 1
3. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 2
4. ศึกษาความรู้เพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 1
2. แบบทดสอบความเข้าใจ
3. เอกสารตามเนื้อหาใน Module ที่ 2 การออกแบบการเรียนรู้
4. เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการอภิปราย
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. ประเมินผลจากทดสอบความเข้าใจ

ความหมายของการออกแบบการเรียนรู้

การออกแบบการเรียนรู้ (Instructional design)

ความหมายของการออกแบบ เป็นการถ่ายทอดจากรูปแบบจากความคิดออกมาเป็นผลงานที่ผู้อื่นสามารถมองเห็น รับรู้ หรือสัมผัสได้ การออกแบบต้องใช้ศาสตร์แห่งความคิดและศิลป์ร่วมกัน เพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ หรือปรับปรุงพัฒนาสิ่งเดิมให้ดีขึ้น

การออกแบบการเรียนรู้ จึงเป็นกระบวนการวางแผนการเรียนการสอนอย่างมีระบบ โดยมีการวิเคราะห์องค์ประกอบการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนการสอน สื่อกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ รวมถึงการประเมินผล เพื่อให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียนผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การออกแบบการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนวางแผนการสอนอย่างมีระบบ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมาย และประสบความสำเร็จผู้สอนต้องพิจารณาหลักการในการออกแบบการเรียนรู้ คือ

1. การออกแบบและพัฒนาการเรียนการสอนนี้เพื่อใคร ใครเป็นผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมาย ผู้ออกแบบควรมีความเข้าใจและรู้จักลักษณะของกลุ่มผู้เรียนที่เป็นเป้าหมายในการเรียนอีเลิร์นนิ่ง
2. ต้องการให้ผู้เรียนเรียนอะไร มีความรู้ความเข้าใจ และ/หรือ มีความสามารถอะไร ผู้สอนจึงต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนให้ชัดเจน
3. ผู้เรียนจะเรียนรู้เนื้อหาวิชานั้น ๆ ได้ดีที่สุดในอย่างไร ควรใช้วิธีการและกิจกรรมการเรียนรู้ อะไรที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ และมีสิ่งใดที่ต้องคำนึงถึงบ้าง

4. เมื่อผู้เรียนเข้าสู่กระบวนการเรียน จะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนมีการเรียนรู้เกิดขึ้น และ ประสพผลสำเร็จในการเรียนรู้ จะใช้วิธีใดประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน

สรุปได้ว่า การออกแบบการเรียนรู้ ควรมีการวางแผนเพื่อพิจารณาว่าผู้เรียนเป็นใคร มี คุณลักษณะพื้นฐานอย่างไร กำหนดจุดมุ่งหมายในการสอนครั้งนั้นอย่างไร จะใช้วิธีการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลการเรียนอะไรบ้าง จึงจะสามารถทำให้การสอนนั้น บรรลุเป้าหมาย คือ ภายหลังจากเรียนแล้วรู้ เข้าใจ จดจำ นำไปใช้ ทำได้ สร้างสรรค์ สิ่งใหม่ได้เป็นต้น ดังนั้นสิ่งที่ควรพิจารณาในการออกแบบการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้เรียน วิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ จุดมุ่งหมาย และการประเมิน

สิ่งที่ควรพิจารณาในการออกแบบการเรียนการสอน

เมื่อนำคำทั้งสองคือ “การออกแบบ” และ “การเรียนรู้” มารวมกันเป็น “การออกแบบ การเรียนรู้” (instructional design) นักการศึกษาด้านการออกแบบการเรียนรู้ได้ให้ ความหมายไว้ดังนี้

ดิคและแคร์ (Dick & Carey, 1985, p. 5) ให้ความหมาย การออกแบบการเรียนรู้ คือ กระบวนการวางแผนการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการเรียนการสอนที่ ต้องการ โดยตอบคำถามให้ได้ว่าสอนอะไรและสอนอย่างไรจึงจะบรรลุเป้าหมาย และจะทราบได้ อย่างไรก็ตามว่าบรรลุเป้าหมายแล้ว

ซีลส์ และกลาสโกว์ (Seels & Glasgow, 1990, p.4) ให้ความหมาย การออกแบบการเรียน การสอน คือกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบที่นำเอาทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีการสอนมาทำให้ การเรียนการสอนมีคุณภาพ

แชมบอช และมาเกลียวโร (Shambaugh & Magliaro, 1997, p. 24) ให้ความหมาย ของ การออกแบบการเรียนรู้ คือ กระบวนการเชิงระบบที่ใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการของ

ผู้เรียน เพื่อจัดหาสิ่งที่จะช่วยให้นักออกแบบการเรียนการสอนสร้างสิ่งที่เป็นไปได้เพื่อตอบสนองความต้องการ ของผู้เรียน

สมิทและราแกน (Smith & Ragan, 1999, p. 2) ให้ความหมาย การออกแบบการเรียนรู้ คือ กระบวนการที่เป็นระบบในการนำหลักการเรียนรู้และหลักการสอนไปวางแผนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน

กานเย เวเกอร์ โกลาส และเคลเลอร์ (Gagné, Wager, Golas, & Keller, 2005, p. 1) ให้ความหมาย ของการออกแบบการเรียนรู้ เป็นการนำหลักการเรียนรู้ไปออกแบบเหตุการณ์ ที่ประกอบด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นอย่างมีเป้าประสงค์ชัดเจน หรือที่เรียกว่า การเรียนการสอน ให้มี ประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่คาดหวัง

จากแนวคิดของนักการศึกษาดังกล่าว สรุปได้ว่า การออกแบบการเรียนรู้ มีลักษณะที่สำคัญ คือ เป็นกระบวนการที่เป็นระบบที่นำมาใช้ในการศึกษาความต้องการของผู้เรียนและปัญหาการเรียน การสอนเพื่อแสวงหาแนวทางที่จะช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอน ซึ่งอาจเป็นการปรับปรุง สิ่งที่มีอยู่หรือ สร้างสิ่งใหม่โดยนำหลักการเรียนรู้และหลักการสอนมาใช้ในการดำเนินการ เป้าหมาย ของการออกแบบ การเรียนการสอนคือการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

จากความหมายข้างต้นอาจมีผู้สงสัยว่า การออกแบบการเรียนรู้มีความเหมือนหรือ แตกต่าง จากการวางแผนการเรียนการสอนอย่างไร หากย้อนไปดูที่ลักษณะสำคัญของการออกแบบตาม ทีโรว์ แลนด์ ได้กล่าวไว้ในตอนต้นในเรื่องลักษณะสำคัญของการออกแบบก็จะพบคำตอบว่า การวางแผน การเรียนการสอนโดยทั่วไปอาจจะไม่มีการออกแบบการเรียนรู้ แต่การออกแบบการเรียน การสอน ต้องมีการวางแผนการเรียนการสอนเสมอ ผู้ออกแบบการเรียนการสอนต้องมีทั้งความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และความคิดสร้างสรรค์

หลักการพื้นฐานในการออกแบบการเรียนรู้

ในการออกแบบการเรียนรู้มีหลักการพื้นฐานที่ผู้ออกแบบการเรียนการสอนควร คำนึงถึง เพื่อช่วยให้การออกแบบการเรียนรู้มีคุณภาพ ดังนี้ (Gagné, Wager, Golas, & Keller, 2005, pp. 2-3; Smith & Ragan, 1999, p.18)

1. คำนึงถึงผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ การออกแบบการเรียนรู้มี จุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ มากกว่ากระบวนการสอน ผู้ออกแบบการเรียนการสอน จะต้องพิจารณาผลการเรียนรู้อย่างชัดเจน เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับการเลือกกระบวนการ เรียน การสอน กิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างมี ประสิทธิภาพ

2. คำนึงถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ ได้แก่ การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เวลาที่ใช้ คุณภาพการสอน เจตคติและความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน ปัจจัยเหล่านี้ควรนำมาพิจารณาในการออกแบบการเรียนรู้

3. รู้จักประยุกต์ใช้หลักการเรียนการสอน วิธีสอน รูปแบบการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับระดับวัยของผู้เรียนและเนื้อหาสาระ เพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และมีส่วนร่วมทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญาและจิตใจในกิจกรรมการเรียนการสอน

4. ใช้วิธีการและสื่อที่หลากหลาย ผู้ออกแบบการเรียนการสอนควรเลือกใช้สื่อที่ช่วยให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ และความแตกต่างในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจและกระตือรือร้นในการเรียนมากขึ้น

5. มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเรียนการสอนที่มีคุณภาพควรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากการวางแผน การนำไปทดลองใช้จริง และนำผลการทดลองและข้อเสนอแนะจากผู้เรียนมา ปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น การพัฒนาอย่างต่อเนื่องเช่นนี้จะทำให้การเรียนการสอน มีคุณภาพ

6. มีการประเมินผลครอบคลุมทั้งกระบวนการเรียนการสอนและการประเมินผลผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และน่าสนใจ มากขึ้น การประเมินผลผู้เรียน ไม่ควรมีจุดมุ่งหมายเพียงเพื่อทราบผลการเรียนรู้ของผู้เรียนเท่านั้น แต่ ควรให้ได้ข้อมูลที่น่าไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

7. องค์ประกอบการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์กัน องค์ประกอบการเรียนการสอน เช่น จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดประเมินผล ควรมีความสัมพันธ์ สอดคล้อง กัน และเหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการ

หลักการพื้นฐานในการออกแบบการเรียนรู้ที่นำมากล่าวข้างต้นนี้เป็นแนวทางทั่วไป สำหรับนักออกแบบการเรียนการสอนที่เริ่มต้นการทำงานในด้านนี้ได้นำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับ สภาพและบริบทการเรียนการสอน

รูปแบบการออกแบบการเรียนรู้ (instructional design model)

นักออกแบบการเรียนการสอนจะใช้รูปแบบการออกแบบการเรียนรู้ (instructional design model) เป็นเครื่องมือหรือแนวทางในการปฏิบัติงานเพื่ออธิบายองค์ประกอบของการทำงาน หรือความสัมพันธ์ขององค์ประกอบเหล่านั้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือทีมงานมีความเข้าใจขั้นตอนกระบวนการทำงาน และใช้ตรวจสอบการดำเนินงาน รูปแบบการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานของการออกแบบ การเรียนการสอนเชิงระบบที่มีผู้นิยมใช้มากที่จะกล่าวถึงในที่นี้ ได้แก่

รูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบสามัญ (a common model of instructional design) รูปแบบนี้พัฒนาจากแนวคิดของเมเกอร์ (Mager, 1975, p.2) ที่ได้ตั้งคำถามพื้นฐานสำหรับ นักออกแบบการเรียนการสอนที่จะต้องหาคำตอบ ดังนี้

- 1) เรากำลังจะไปไหน (อะไรคือเป้าหมายของการเรียนการสอน)
- 2) เราจะบรรลุเป้าหมายได้อย่างไร (อะไรคือกลยุทธ์และสื่อกลาง)
- 3) เราจะรู้ได้อย่างไรว่าบรรลุเป้าหมายแล้ว (เครื่องมือการประเมินเป็นอย่างไร เราจะประเมินและปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์การสอนอย่างไร)

จากคำถามข้างต้นนำมากำหนดเป็นกิจกรรมที่จะต้องปฏิบัติในกระบวนการออกแบบการเรียน การสอน เป็น 3 ขั้นตอน ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์การเรียนการสอน เพื่อกำหนดเป้าหมายที่จะไป สิ่งที่คุณประเมินควรวิเคราะห์ ได้แก่ สภาพแวดล้อมหรือบริบทในการเรียนรู้ (learning contexts) ตัวผู้เรียน (learner) และ ภาระงาน (learning task) หรือสิ่งที่คุณเรียนรู้และควรทำได้

ขั้นที่ 2 การออกแบบการเรียนการสอน เพื่อตอบคำถามว่าเราจะไปถึงเป้าหมายได้อย่างไร ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้ออกแบบการเรียนการสอนจะต้องพิจารณาถึงสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่ใช้สร้าง ประสบการณ์ให้กับผู้เรียน นอกจากนั้นยังต้องคำนึงถึงการลำดับก่อนหลังของ การเรียน กิจกรรม และการบริหารชั้นเรียน เช่น จะจัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างไร เช่น การเรียนเป็นกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย หรือ การเรียนเป็นรายบุคคล เป็นต้น ขั้นนี้จึงเป็นขั้นที่ผู้ออกแบบต้องพิจารณาว่าจะดำเนินการเรียนการสอน อย่างไร

ขั้นที่ 3 การประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อตอบคำถามว่าจะรู้ได้อย่างไรว่าไปถึงเป้าหมายแล้ว ขั้นนี้เป็นการประเมินทั้งการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น การประเมินผลสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือการประเมินระหว่างดำเนินการหรือการประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) และ การประเมินผลสรุป (summative evaluation) คือ การประเมินหลังเสร็จสิ้นการดำเนินการ การประเมิน ความก้าวหน้ามีจุดมุ่งหมายเพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน ส่วนการประเมินผล สรุปมีจุดมุ่งหมายเพื่อตัดสินผลการดำเนินการและตัดสินผลการเรียนรู้ว่าได้บรรลุเป้าหมายอย่างไร

รูปแบบการออกแบบการเรียนการสอนแบบสามัญนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบ การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผลการเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ ในระดับการศึกษาต่าง ๆ ทั้งในระดับโรงเรียน และระดับท้องถิ่น และการออกแบบการฝึกอบรมในภาคธุรกิจ จึงเป็นที่นิยมอย่างกว้างขวาง

รูปแบบแอดดี (ADDIE model)

การออกแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบแอดดี (ADDIE model) ประกอบด้วยกิจกรรมในการดำเนินงาน 5 กิจกรรม ได้แก่ การวิเคราะห์ (analyze) การออกแบบ (design) การพัฒนา (develop) การนำไปใช้ (implement) และการประเมินผล (evaluate) ซึ่งเมื่อพิจารณาให้ดีแล้วมีลักษณะคล้ายกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหา (analyze) การนำเสนอ แนวทางการแก้ปัญหา (design) การเตรียมการแก้ปัญหา (develop) การทดลองการแก้ปัญหา (implement) และสุดท้ายประเมินแนวทางการแก้ปัญหาว่าประสบความสำเร็จหรือไม่ (evaluate) รูปแบบ ADDIE นี้ จึงเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนในเรื่องต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะมีผู้นิยมนำไปใช้ในการออกแบบสื่อ วัสดุการเรียนการสอน เช่น การออกแบบชุดการเรียนการสอน การออกแบบบทเรียนแบบโปรแกรม เป็นต้น ตลอดจนนำไปใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนใน ระดับมหภาค คือระบบการศึกษาในชุมชนและการออกแบบการเรียนการสอนในระดับห้องเรียนเพื่อ พัฒนาผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ กิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นนี้ ได้แก่

- 1) การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการเรียนการสอนหรือการฝึกอบรม
- 2) การวิเคราะห์ระบบ สิ่งแวดล้อม และสภาพขององค์กร เพื่อพิจารณาถึงทรัพยากร และ อุปสรรคต่าง ๆ

3) การศึกษาลักษณะของกลุ่มประชากร

4) การวิเคราะห์เป้าหมายและจุดประสงค์ว่าเป็นการเรียนรู้ในลักษณะใด

เช่น การเรียนรู้ เนื้อหา การเรียนรู้ทักษะ หรือการเรียนรู้ที่เป็นความต้องการเฉพาะ

ขั้นที่ 2 การออกแบบ กิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นนี้ ได้แก่

1) การกำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ที่สามารถสังเกตได้วัดได้

2) การจัดลำดับเป้าหมายและจุดประสงค์ให้ง่ายต่อการเรียนและการปฏิบัติ

3) การวางแผนการประเมินผลการเรียนรู้และการปฏิบัติ

4) การพิจารณากลวิธีการเรียนการสอนให้เหมาะกับเนื้อหา การจัดกลุ่มการทำ

กิจกรรม ของผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ ในลักษณะกลุ่มและรายบุคคล

5) การคัดเลือกสื่อการเรียนการสอน

ขั้นที่ 3 การพัฒนา กิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นนี้ ได้แก่

1) การสร้างสื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนตามที่ได้ออกแบบไว้

2) การทดสอบ (try out) สื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนกับ

กลุ่มเป้าหมาย

3) การปรับปรุงสื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 4 การนำไปใช้ กิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นนี้ ได้แก่

- 1) การเผยแพร่สื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น เช่น การติดตั้ง การซ่อมบำรุงสื่อ การจัดอบรมให้ครูรู้วิธีการใช้สื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนที่สร้างขึ้น การให้คำแนะนำและนิเทศการใช้สื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอน
- 2) การให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนให้ครูยอมรับสื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นและนำไปใช้

ขั้นที่ 5 การประเมิน กิจกรรมที่ปฏิบัติในขั้นนี้ ได้แก่

- 1) การสร้างเครื่องมือเพื่อประเมินสื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
- 2) การทดสอบ (try-out) สื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนและเครื่องมือวัด ประเมินผลกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวินิจฉัยผลการเรียนรู้ที่เกิดจากผู้เรียน และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ ความสำเร็จและความล้มเหลวในการใช้โปรแกรมการเรียนการสอนที่สร้างขึ้นเพื่อนำไปปรับปรุงให้สมบูรณ์
- 3) การประเมินภายหลังการนำสื่อ/กิจกรรมหรือโปรแกรมการเรียนการสอนไปใช้กับกลุ่ม ประชากร

รูปแบบการออกแบบการเรียนรู้ของดิกและแคร์รี่ (Dick and Carey's instructional design model)

ดิก แคร์รี่ และแคร์รี่ (Dick, Carey, & Carey, 2001, pp. 6-9) ได้เสนอขั้นตอนการออกแบบการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งเหมาะสำหรับใช้ในการปฏิบัติงานและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง เพราะมีขั้นตอนที่แน่นอน ชัดเจน ในการออกแบบการเรียนการสอนตามรูปแบบของดิกและแคร์รี่ มี 10 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ประเมินความต้องการเพื่อใช้ในการกำหนดเป้าหมาย ขั้นตอนแรกของการออกแบบการเรียนรู้ การสอนคือการพิจารณาเป้าหมายของการเรียนรู้ ว่าต้องการให้ผู้เรียนทำอะไรได้ภายหลังจากที่ผู้เรียน ได้รับการจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้นแล้ว การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้สามารถนำข้อมูลจากการ ประเมินความต้องการของผู้เรียน ปัญหาในการเรียนรู้ของผู้เรียน ข้อมูลจากผู้ทำงานในด้านที่เรียนมา และการวิเคราะห์บทเรียนใหม่ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะในด้านใด
- 2) วิเคราะห์การเรียนการสอน ในขั้นตอนนี้ครูต้องพิจารณาถึงลำดับขั้นตอนการเรียนการสอน ที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ จากนั้นจึงพิจารณาว่าทักษะ ความรู้และเจตคติ ซึ่ง เป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการเรียนคืออะไร
- 3) วิเคราะห์ผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้ นอกจากการวิเคราะห์เป้าหมายในการเรียนรู้แล้ว สิ่งที่จะต้องวิเคราะห์ คือผู้เรียน ได้แก่ ทักษะ ความชอบ และเจตคติของผู้เรียน และสภาพของ

สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน และการนำทักษะที่เรียนไปใช้ ข้อมูลเหล่านี้มีประโยชน์ต่อการสร้าง ยุทธศาสตร์การสอน

4) เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์การเรียนการสอน การวิเคราะห์ผู้เรียน และบริบทการเรียนรู้ จะนำมาใช้ในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ซึ่งเป็น ข้อความที่ต้องเขียนอย่างชัดเจนว่าภายหลังที่ผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนการสอนแล้ว ผู้เรียน ต้องมี ทักษะใด เงื่อนไขในการแสดงทักษะเป็นอย่างไรและระบุเกณฑ์ของการปฏิบัติที่วัดความสำเร็จ ของ ผู้เรียนเป็นอย่างไร

5) พัฒนาเครื่องมือในการประเมินผล การประเมินความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนในบทเรียนแล้ว จะต้องเป็นการประเมินตามจุดประสงค์ การ เรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลต้องวัดการปฏิบัติของผู้เรียนได้

6) พัฒนากลยุทธ์การเรียนการสอน จากข้อมูลทั้ง 5 ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น นำไปใช้ในการ กำหนดขั้นตอนในการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุจุดประสงค์ปลายทางที่ตั้งไว้ ขั้นตอน การเรียนการสอนโดยทั่วไปประกอบด้วย กิจกรรมก่อนการเรียน การนำเสนอข้อมูล การฝึกฝนและ ให้ ข้อมูลย้อนกลับ การทำแบบทดสอบและกิจกรรมหลังการเรียน การสร้างกลยุทธ์การเรียนการสอน อยู่บน พื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ งานวิจัยด้านการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน เนื้อหาที่ เรียน และ ลักษณะของผู้เรียน ข้อมูลเหล่านี้นำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และการสร้าง ปฏิสัมพันธ์ ของผู้เรียนในการเรียนรู้

7) พัฒนาและเลือกสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน ในขั้นนี้ครูจะใช้กลยุทธ์การเรียน การสอน เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอนที่รวมถึง สื่อการเรียนรู้ของ ผู้เรียน และสื่อที่ครูใช้ในการสอน เช่น ใบงาน ชุดการเรียน เครื่องฉายสไลด์ วิดีโอเทปและสื่อที่ใช้ผ่าน คอมพิวเตอร์ การที่ครูจะตัดสินใจว่าควรพัฒนาสื่อการเรียนการสอนใหม่หรือไม่ ขึ้นอยู่กับประเภท ของ บทเรียน สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่แล้ว และทรัพยากรที่ทำได้ในโรงเรียน

8) ออกแบบและประเมินความก้าวหน้า หมายถึงการประเมินในระหว่างการเรียนการสอน มี จุดประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน การประเมินความก้าวหน้า แบ่งได้ เป็น 3 ลักษณะ คือ การประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลแบบตัวต่อตัว การประเมินผู้เรียนเป็น กลุ่มย่อย และการประเมินภาคสนาม แต่ละวิธีทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน เป็นลำดับ

9) การปรับปรุงการสอน ข้อมูลจากการประเมินความก้าวหน้านำมาใช้ประโยชน์ ในการ ปรับปรุงการเรียนการสอน ข้อมูลเหล่านี้ ทำให้ทราบอุปสรรคของผู้เรียนที่ประสบในระหว่างการเรียนรู้ ซึ่ง ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ได้ นอกจากนี้ ข้อมูลจากการ ประเมินมาปรับปรุงการเรียนการสอนแล้ว ข้อมูลดังกล่าวยังช่วยในการตรวจสอบความถูกต้องของ

การวิเคราะห์ พฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้เรียนที่จำเป็นต้องมีก่อนเริ่มการเรียนอีกด้วย ซึ่งนำไปสู่ การปรับปรุง จุดประสงค์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติให้มีความเหมาะสมมากขึ้น ทำให้การเรียนการสอนมี ประสิทธิภาพ

10) การประเมินผลสรุป หมายถึงการประเมินภายหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนซึ่งเป็นการ ประเมินประสิทธิภาพและคุณภาพโดยรวมของการเรียนการสอนทั้งหมด การประเมินผลสรุปไม่ได้ เป็น ส่วนหนึ่งของขั้นตอนการออกแบบการสอน ขั้นตอนการออกแบบการเรียนการสอนจะสิ้นสุดเมื่อ ได้มีการ พัฒนาปรับปรุงจากผลการประเมินความก้าวหน้า โดยทั่วไปการประเมินผลสรุปนี้มักเป็นการ ประเมิน จากผู้ประเมินอิสระจากภายนอก ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบการเรียนรู้

Module ที่ 2

การปฏิบัติการเรียนการสอน (จำนวน 3 ชั่วโมง)

โปรดอ่านแนวทางการเรียนรู้ด้วยตนเองขั้นปฏิบัติการสอน แล้วจึงศึกษาเนื้อหาสาระและปฏิบัติการกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

บทนำ

การปฏิบัติการเรียนการสอน คือ ขั้นลงมือปฏิบัติหลังจากได้ออกแบบการเรียนรู้ไว้แล้วขั้นนี้ ผู้เรียนมีการลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนามเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายผู้เรียนแต่ละคน/กลุ่มอาจใช้เวลาในการเรียนรู้ที่แตกต่างกันครูคอยติดตามให้การสนับสนุนส่งเสริมเพื่อนักเรียนต้องร่วมกิจกรรมตลอดอย่างต่อเนื่อง มีการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน และอำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของผู้เรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูสามารถส่งเสริมมีการลงมือปฏิบัติศึกษาภาคสนามเรียนรู้ร่วมกันจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้แสดงออกสอดคล้องกับ เป้าหมายการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน

เนื้อหาสาระ

1. ความหมายของการปฏิบัติการสอน
2. วิธีการปฏิบัติการสอน

วิธีการพัฒนา

1. ศึกษาความรู้ในเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเองทำความเข้าใจในแต่ละเรื่องตามลำดับ
2. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 1
3. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 2
4. ศึกษาความรู้เพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 1
2. แบบทดสอบความเข้าใจ
3. เอกสารตามเนื้อหาใน Module ที่ 2 การปฏิบัติการเรียนการสอน
4. เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการอภิปราย
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. ประเมินผลจากทดสอบความเข้าใจ

ความหมายของการปฏิบัติการสอน

การปฏิบัติการสอน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้ ทักษะกระบวนการ เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม และมโนทัศน์ของผู้สอนให้แก่ผู้เรียน ซึ่งในปัจจุบันเป็นยุคของการปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้สอนจึงเปลี่ยนบทบาทจากการสอนมาเป็น การจัดการเรียนรู้ และผู้อำนวยการสะดวก

วิธีการปฏิบัติการสอน

ในการปฏิบัติการสอน ผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้หลากหลายวิธีและสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสมกับผู้เรียน กับแต่ละสถานการณ์ และแต่ละสิ่งแวดล้อม การสอนแบบบรรยายอย่างเดียวไม่เพียงพอ ครูผู้สอนต้องใช้วิธีสอน เทคนิคการสอนที่หลากหลายเข้ามาใช้บูรณาการในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งวิธีการสอนต่างๆ มีตัวอย่างดังนี้

1. วิธีสอนแบบสาธิต (Demonstration Method)

วิธีสอนแบบสาธิต หมายถึง การที่ครูหรือนักเรียนคนใดคนหนึ่ง แสดงบางสิ่งบางอย่างให้นักเรียนดู หรือให้เพื่อนๆดู อาจเป็นการแสดงการใช้เครื่องมือแสดงให้เห็นกระบวนการวิธีการ กลวิธี หรือการทดลองที่มีอันตราย ซึ่งไม่เหมาะที่จะให้นักเรียนทำการทดลอง การสอนวิธีนี้ช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและสามารถทำในสิ่งนั้นได้ถูกต้อง และยังเป็นการสอนให้นักเรียนได้ใช้ทักษะในการสังเกต และถือว่าเป็นการได้ประสบการณ์ตรงวิธีหนึ่ง วิธีสอนแบบสาธิต จึงเป็นการสอนที่ยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง เพราะผู้สอนเป็นผู้วางแผน ดำเนินการ และลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนอาจมีส่วนร่วมบ้างเล็กน้อย วิธีสอนแบบนี้จึงเหมาะสำหรับ จุดประสงค์การสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนเห็นขั้นตอนการปฏิบัติ เช่น วิชาพลศึกษา ศิลปศึกษา อุตสาหกรรมศิลป์ วิชาในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

ความมุ่งหมาย

เพื่อแสดงให้เห็นให้ผู้เรียนได้เห็นขั้นตอนการปฏิบัติต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้ง และสามารถปฏิบัติตามได้ เมื่อใดจึงจะใช้การสอนแบบสาธิต

1. เมื่อนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนสาธิตให้ผู้ดูเพื่อให้ผู้เรียนตั้งปัญหาและเกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากรู้คำตอบต่อไป
2. เพื่อสร้างปัญหาให้ผู้เรียนคิด
3. เพื่อต้องการสร้างความเข้าใจในความคิดรวบยอด ความจริงหลักทฤษฎี โดยนักเรียนสามารถมองเห็นโดยตรง
4. เมื่ออธิบายเครื่องมือวิทยาศาสตร์ส่วนไหนทำหน้าที่อะไร
5. เมื่อเครื่องมือที่จะทำการทดลองมีราคาแพง หรือเกิดอันตรายได้ง่าย
6. ควรคำนึงถึงฤดูกาล

ขั้นตอนการสอน

1. ขั้นเตรียมการสอน

- กำหนดจุดประสงค์ในการสาธิตให้ชัดเจน
- จัดลำดับเนื้อหาตามขั้นตอนให้เหมาะสม
- เตรียมกิจกรรมการเรียนการสอนสิ่งที่จะให้นักเรียนปฏิบัติ ตลอดจนคำถามที่จะใช้ให้รอบคอบ

2. ขั้นตอนการสาธิต

- เตรียมสื่อการเรียนการสอนและเอกสารประกอบให้พร้อม
 - กำหนดเวลาในการสาธิตให้พอเหมาะ
 - กำหนดวิธีการวัดผลประเมินผลที่ชัดเจน
 - เตรียมสภาพห้องเรียนให้เหมาะสมเพื่อให้นักเรียนมองเห็นการสาธิตให้ทั่วถึง
 - ทดลองสาธิตเพื่อให้แน่ใจว่าไม่เกิดการติดขัด
2. ขั้นตอนการสาธิต
- บอกจุดประสงค์การสาธิตให้นักเรียนทราบ
 - บอกกิจกรรมที่นักเรียนจะต้องปฏิบัติ เช่น นักเรียนจะต้องจดบันทึก สังเกต กระบวนการ สรุปขั้นตอน ตอบคำถาม เป็นต้น
 - ดำเนินการสาธิตตามลำดับขั้นตอนที่เตรียมไว้ ประกอบกับอธิบายตัวอย่างชัดเจน

3. **ขั้นสรุปและประเมินผล**
- ผู้สอนเป็นผู้สรุปความสำคัญ ขั้นตอนของสิ่งที่สาธิตนั้นด้วยตนเอง
 - ให้ผู้เรียนเป็นผู้สรุป เพื่อประเมินว่าผู้เรียนมีความเข้าใจในบทเรียนนั้นๆ มากน้อยเพียงใด
 - ผู้สอนอาจใช้วิธีการต่างๆ เพื่อประเมินว่าผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่อง ขั้นตอนการสาธิตมากน้อยเพียงใด เช่น ให้ตอบคำถาม ให้เขียนรายงาน ให้แสดงสาธิตให้ดู ฯลฯ
 - ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ซักถามหรือแสดงความคิดเห็นภายหลังจากการสาธิตแล้ว

2. วิธีการสอนโดยใช้การแสดงละคร (Dramatization)

เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการให้ผู้เรียนแสดงละคร ซึ่งเป็นเรื่องราวที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามเนื้อหาและบทละครที่ได้กำหนดไว้ (ทิตานา แซมณี, 2543) และนำเรื่องราวที่แสดงออกมา และการแสดงของผู้แสดงมาอภิปรายร่วมกัน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นภาพเรื่องราวที่ชัดเจน และสามารถจดจำเรื่องราวได้นาน
2. เพื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และฝึกทักษะต่าง ๆ

ขั้นตอนการสอน

1. **ผู้สอน / ผู้เรียนเตรียมบทละคร** ผู้สอนและผู้เรียนควรอภิปรายวัตถุประสงค์ในการเลือกใช้ละครเป็นวิธีการเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ นักเรียนควรจะมีส่วนในการเลือกเรื่องราวที่จะแสดง ในการเตรียมบทละครผู้สอนอาจเตรียมให้หรือผู้เรียนเตรียมกันเอง แต่ต้องมีการศึกษาเนื้อหาหรือเรื่องราวให้เข้าใจ ได้เนื้อหาที่ครบถ้วนสมบูรณ์ให้มากที่สุด

2. **ผู้เรียนศึกษาบทละครและเลือกบทบาทที่จะแสดง** ในการเลือกละคร ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนกับบทที่จะแสดง แต่ในบางกรณีผู้สอนอาจเลือกผู้เรียนที่มีบุคลิกภาพไม่ตรงกับบทที่จะแสดงเพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ในการแสดง แต่ผู้แสดงควรมีความเต็มใจที่จะแสดง เพื่อให้การแสดงออกมาดีที่สุด

3. **ผู้เรียนซ้อมการแสดง** ในการซ้อมการแสดงต้องมีการฝึกซ้อมการแสดงร่วมกัน และในบางกรณีอาจจำเป็นต้องเปลี่ยนตัวผู้แสดงคนใหม่ เพื่อให้การแสดงสมบทบาทและสื่อความหมายได้ถูกต้อง ส่วนผู้เรียนที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการแสดง ผู้สอนจะต้องแนะนำในการชมการแสดงว่า ควรสังเกตและให้ความสนใจที่เรื่องอะไรบ้าง จุดไหนบ้าง

4. **ผู้เรียนแสดงและชมการแสดง** ในขณะที่แสดง ผู้สอนและผู้ชมไม่ควรขัดการแสดงกลางคัน และควรให้กำลังใจผู้แสดง ผู้ชมควรตั้งใจสังเกตการแสดงในเรื่องราวที่สำคัญที่ผู้สอนได้แนะนำ

5. **อภิปรายการแสดง** ในการอภิปรายต้องมุ่งไปที่เรื่องราวที่แสดงออกมา และการแสดงของผู้แสดงว่า สามารถแสดงได้สมจริงเพียงใด

3. วิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ (Role Playing)

เป็นกระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตนเอง และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดง ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่สังเกตพบ มาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ (ทิสนา เขมมณี , 2543)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับบทบาทสมมติที่ตนแสดง
2. เพื่อนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และฝึกทักษะต่าง ๆ

ขั้นตอนการสอน

1. ผู้สอน / ผู้เรียนนำเสนอสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติ บทบาทสมมติที่กำหนดขึ้น ควรมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง ไม่มีบทให้ ผู้สวมบทบาทจะต้องคิดแสดงเอง หรืออาจให้ บทบาทสมมติแบบแก้ปัญหาซึ่งจะกำหนดสถานการณ์ที่มีปัญหาหรือความขัดแย้งให้ และผู้สวม บทบาทแก้ปัญหาตามความคิดของตน
2. ผู้สอน / ผู้เรียนเลือกผู้แสดงบทบาท ในการเลือกผู้แสดง ควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับ ความสามารถของผู้เรียนกับบทที่จะแสดง แต่ในบางกรณีผู้สอนอาจเลือกผู้เรียนที่มีบุคลิกภาพไม่ตรงกับบทที่จะแสดงเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในการแสดง แต่ผู้แสดงควรมีความเต็มใจที่จะแสดง เพื่อให้การแสดงออกมาดีที่สุด
3. ผู้สอนเตรียมผู้สังเกตการณ์หรือผู้ชม ผู้สอนควรแนะนำการชมว่า ควรสังเกตอะไร และควร บันทึกข้อมูลอย่างไร หรือผู้สอนอาจจัดทำแบบสังเกตการณ์ให้ผู้ชมใช้ในการสังเกตด้วยก็ได้
4. ผู้เรียนแสดงบทบาท ผู้ชมและผู้สอนสังเกตพฤติกรรมที่แสดงออก
5. ผู้เรียนและผู้สอนอภิปรายร่วมกัน เกี่ยวกับความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้แสดง

4. วิธีการสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง (Case)

คือ กระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมติขึ้นจากความเป็นจริง และตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้น แล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาจากคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ (ทิตนา แชมมณี , 2543)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และเรียนรู้ความคิดของผู้อื่น
2. ช่วยให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น

ขั้นตอนการสอน

1. ผู้สอน / ผู้เรียนนำเสนอกรณีตัวอย่าง กรณีตัวอย่างส่วนใหญ่มักเป็นเรื่องราวที่มีสถานการณ์เป็นปัญหาขัดแย้ง ผู้สอนอาจใช้วิธีการตั้งประเด็นคำถามที่ท้าทายให้ผู้เรียนคิดก็ได้ ใช้เรื่องจริงหรือเรื่องจากหนังสือพิมพ์ รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ผู้สอนต้องเตรียมประเด็นคำถามสำหรับการอภิปรายเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่ต้องการ ในการเสนอทำได้หลายวิธี เช่น การพิมพ์เป็นข้อมูลมาให้ผู้เรียนอ่าน การเล่ากรณีตัวอย่างให้ฟัง หรือนำเสนอโดยใช้สื่ออื่น
2. ผู้เรียนศึกษากรณีตัวอย่าง ผู้สอนควรแบ่งกลุ่มย่อยในการศึกษากรณีตัวอย่าง ไม่ควรให้ผู้เรียนตอบประเด็นคำถามทันที
3. ผู้เรียนอภิปรายประเด็นคำถามเพื่อหาคำตอบ ผู้เรียนแต่ละคนควรมีคำตอบของตนเตรียมไว้ก่อน แล้วจึงร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่ม และนำเสนอผลการอภิปรายระหว่างกลุ่ม
4. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายคำตอบ นำเสนอผลการอภิปรายระหว่างกลุ่ม คำถามสำหรับการอภิปรายนี้ ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องหรือผิดอย่างชัดเจนแน่นอน แต่ต้องการให้ผู้เรียนเห็นคำตอบและเหตุผลที่หลากหลาย ทำให้ผู้เรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น ช่วยให้การตัดสินใจมีความรอบคอบขึ้น การอภิปรายควรมุ่งความสนใจไปที่เหตุผลหรือที่มาของความคิดที่ผู้เรียนใช้ในการแก้ปัญหาเป็นสำคัญ
5. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายเกี่ยวกับปัญหาของผู้เรียน และสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

5. วิธีการสอนโดยใช้เกม (Game)

คือ กระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการให้ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกา และนำเนื้อหาและข้อมูลของเกม พฤติกรรมการเล่น วิธีการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการอภิปรายเพื่อสรุปการเรียนรู้ (ทิตนา แชมมณี , 2543)

วัตถุประสงค์

1. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เรื่องต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถ
2. ทำให้เกิดประสบการณ์ตรง
3. เป็นวิธีที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมสูง

ขั้นตอนการสอน

1. ผู้สอนนำเสนอเกม ชี้แจงวิธีการเล่น และกติกาการเล่น เกมที่ได้รับการออกแบบให้เป็นเกมการศึกษาโดยตรงมืออยู่ด้วยกัน 3 ประเภท คือ 1) เกมแบบไม่มีการแข่งขัน 2) เกมแบบแข่งขัน 3) เกมจำลองสถานการณ์ การเลือกเกมเพื่อนำมาใช้สอนทำได้หลายวิธีผู้สอนอาจเป็นผู้สร้างเกมขึ้นหรืออาจนำเกมที่มีผู้สร้างขึ้นแล้วมาปรับดัดแปลงให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ และควรชี้แจงกติกาการเล่นให้เข้าใจ

2. ผู้เรียนเล่นเกมตามกติกา ผู้สอนควรติดตามสังเกตพฤติกรรมการเล่นของผู้เรียนอย่างใกล้ชิด และควรบันทึกข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนของผู้เรียน

3. ผู้สอนและผู้เรียนอภิปรายผล ควรอภิปรายผลเกี่ยวกับผลการเล่น และวิธีการหรือพฤติกรรมการเล่นของผู้เรียนที่ได้จากการสังเกตจดบันทึกไว้ และในการอภิปรายผลควรให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ การใช้เกมในการสอนโดยทั่ว ๆ ไป มีวัตถุประสงค์เพื่อ

- 1) ฝึกฝนเทคนิคหรือทักษะต่าง ๆ
- 2) เรียนรู้เนื้อหาสาระจากเกม
- 3) เรียนรู้ความเป็นจริงตามสถานการณ์ต่าง ๆ ดังนั้นการอภิปรายควรมุ่งประเด็นไปตามวัตถุประสงค์ของการสอน

6. วิธีการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation)

กระบวนการที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ โดยการให้ผู้เรียนลงไปเล่นในสถานการณ์ที่มีบทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น ที่สะท้อนความเป็นจริง และมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานการณ์นั้น โดยข้อมูลที่มีสภาพคล้ายกับข้อมูลในความเป็นจริง ในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งการตัดสินใจนั้นจะส่งผลถึงผู้เล่นในลักษณะเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริง (ทิสนา แคมมณี, 2543)

วัตถุประสงค์

1. ช่วยให้ผู้เรียนได้รู้สภาพความเป็นจริง เกิดความเข้าใจในสถานการณ์

ขั้นตอนการสอน

1. ผู้สอนเตรียมสถานการณ์จำลอง สถานการณ์จำลองโดยทั่วไปมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ
 - 1) สถานการณ์จำลองแท้ จะเป็นสถานการณ์การเล่นที่ให้ผู้เรียนได้เล่นเพื่อเรียนรู้จริง
 - 2) สถานการณ์จำลองแบบเกม มีลักษณะเป็นเกมการเล่น แต่เกมการเล่นนี้มีลักษณะที่สะท้อนความเป็นจริง ในขณะที่เกมธรรมดาทั่ว ๆ ไป อาจจะไม่ได้อะไรสะท้อนความเป็นจริงอะไร
2. ผู้สอนนำเสนอสถานการณ์จำลอง บทบาท ข้อมูล และกติกาการเล่น ในการนำเสนอ ผู้สอนควรเริ่มด้วยการบอกเหตุผลและวัตถุประสงค์กว้าง ๆ แก่ผู้เรียนว่า การเล่นในสถานการณ์จำลองนี้จะให้อะไรและเหตุใดจึงมาเล่นกัน ต่อไปจึงให้ภาพรวมทั้งของสถานการณ์จำลองทั้งหมด แล้วจึงให้รายละเอียดที่จำเป็น
3. ผู้เรียนเลือกบทบาทที่จะเล่นหรือผู้สอนกำหนดบทบาทให้ ผู้เรียนทุกคนควรได้รับบทบาทในการเล่น ซึ่งผู้เรียนอาจจะเป็นผู้เลือกเองหรือผู้สอนกำหนดบทบาทให้ผู้เรียนบางคน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ตรงตามความต้องการ
4. ผู้เรียนเล่นตามกติกาที่กำหนด ในขณะที่ผู้เรียนกำลังเล่นผู้สอนควรติดตามพฤติกรรมอย่างใกล้ชิดและคอยให้คำปรึกษาตามความจำเป็น
5. ผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันอภิปราย ควรมุ่งไปประเด็นไปที่การเรียนรู้ความเป็นจริง อะไรเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพล ผู้เรียนควรได้เรียนรู้จากการเล่นของตน
6. ผู้สอนและผู้เรียนสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับจากการเล่น

Module ที่ 2

การสรุปองค์ความรู้

(จำนวน 2 ชั่วโมง)

โปรดอ่านแนวการเรียนรู้ด้วยตนเองขั้นสรุปความรู้ แล้วจึงศึกษาเนื้อหาสาระและปฏิบัติตามกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

บทนำ

การสรุปองค์ความรู้ คือ ขั้นตอนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนนำเอาสาระที่หลากหลายจากการปฏิบัติมาสรุปความรู้ด้วยตนเองหลังจากที่ได้รวบรวมข้อมูลและบันทึกต่างๆ ในระหว่างเรียน ผู้เรียนสามารถสร้างคำอธิบายจากสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และให้เหตุผลอย่างเหมาะสม ผู้เรียนสามารถสรุปผลที่ได้อภิปรายโต้แย้ง แสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระโดยที่ผู้สอนให้การเสริมแรงและชมเชยร่วมกัน สรุปองค์ความรู้เป็นผังความคิดโดยใช้สีสัน ภาพวาด การ์ตูนมาประกอบตามความถนัดของนักเรียน ละทำใบงานหรือแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล ขั้นสุดท้ายครูและผู้เรียนช่วยกันสรุปองค์ความรู้ในเรื่องที่เรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูผู้สอนตระหนักถึงความสำคัญในการรวบรวมใจความหรือเนื้อเรื่องที่สำคัญ ๆ ที่ผู้สอนต้องการจะให้ผู้เรียนทราบเข้าด้วยกัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องและสมบูรณ์ขึ้น

เนื้อหาสาระ

1. ทักษะในการสรุปองค์ความรู้
2. หลักการของการสรุปองค์ความรู้
3. ประโยชน์ของการสรุปองค์ความรู้

วิธีการพัฒนา

1. ศึกษาความรู้ในเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเองทำความเข้าใจในแต่ละเรื่องตามลำดับ
2. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 1
3. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 2
4. ศึกษาความรู้เพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 1
2. แบบทดสอบความเข้าใจ
3. เอกสารตามเนื้อหาใน Module ที่ 2 การสรุปความรู้
4. เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการอภิปราย
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. ประเมินผลจากทดสอบความเข้าใจ

ทักษะการสรุปความรู้

ทักษะในการสรุปความรู้ หมายถึง ความสามารถในการรวบรวมใจความหรือเนื้อเรื่องที่สำคัญ ๆ ที่ผู้สอนต้องการจะให้ผู้เรียนทราบเข้าด้วยกัน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในบทเรียนตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องและสมบูรณ์ขึ้น โดยทั่ว ๆ ไปการสรุปความรู้จะทำทุกครั้งหลังจากที่สอนจบบทเรียนแล้ว เพื่อให้ผู้เรียนจะได้มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างของความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่ได้รับ

หลักในการสรุปความรู้

1. ผู้สอนจะต้องรู้ว่าบทเรียนจะจบลงในลักษณะอย่างไร เพื่อจะได้สรุปบทเรียนได้ถูกต้องด้วยวิธีการที่เหมาะสม
2. ผู้สอนจะต้องรู้ว่าใจความสำคัญของเรื่องนั้นมีอะไรบ้าง เพื่อจะได้สรุปบทเรียนได้ถูกต้องและครอบคลุม
3. ผู้สอนจะต้องครุ่นคิดว่าจะสรุปเรื่องให้ผู้เรียนได้เรียนมาแล้วกับสิ่งที่จะสอนให้ใหม่ให้เข้าด้วยกันได้อย่างไร
4. การสรุปความรู้จะต้องน่าสนใจ เช่น การใช้ความรู้ที่เรียนมาคิดเกี่ยวกับการนำไปแก้ปัญหาที่พบใหม่
5. พยายามชี้ให้ผู้เรียนเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เดิม สิ่งใหม่ที่เรียนจบไป การนำไปประยุกต์ใช้และสิ่งที่จะเรียนต่อไปในอนาคต
6. ผู้สอนสรุปเรื่องหรือใจความสำคัญเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์ขึ้น(cognitive closure) ตลอดจนเป็นการเชื่อมความรู้เก่ากับใหม่เข้าด้วยกัน

7. สรุปแนวความคิดของผู้เรียนเกี่ยวกับการเรียน (Social Closure) ในแง่ที่เกี่ยวข้อง ความสำเร็จในการเรียน ตลอดจนปัญหาหรืออุปสรรคที่ประสบในการเรียนเพื่อจะได้เป็นแนวทางให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป
8. ผู้สอนอาจตั้งสิ่งต่างๆ ที่ดูจะไม่เกี่ยวข้องกันให้มาสัมพันธ์กัน
9. ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนแสดงหรือสาธิตสิ่งที่เรียนไปให้ดู เช่น ผู้สอนสอนเรื่องการต่อเซลล์ไฟฟ้า แล้วให้เกิดการสรุปในสิ่งที่เรียนโดยให้ผู้เรียนต่อวงจรไฟฟ้าให้ดู
10. การสรุปความรู้ไม่จำเป็นที่ผู้สอนจะต้องรอนจนเสร็จทั้งหมดจึงค่อยสรุป แต่ผู้สอนอาจพิจารณาตามความเหมาะสม เช่น ถ้ามีสาระต่าง ๆ ที่ค่อนข้างมากและซับซ้อนยากต่อการทำความเข้าใจ ผู้สอนอาจค่อย ๆ แยกสรุปเป็นตอน ๆ ไป แล้วตอนท้ายจึงนำมาสรุปรวมอีกครั้งหนึ่ง การสรุปความรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ควรเป็นบทบาทร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียนในการช่วยกันอภิปรายสรุป

ประโยชน์ของการสรุปความรู้

1. ประมวลเรื่องราวที่สำคัญที่ได้เรียนไปแล้วเข้าด้วยกัน
2. เชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนการสอนเข้าด้วยกัน
3. รวบรวมความสนใจของผู้เรียนเข้าด้วยกันอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จะจบบทเรียน
4. สร้างความเข้าใจในบทเรียนให้ดีขึ้น
5. ช่วยส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน ถ้าผู้สอนรู้จักให้ผู้เรียนคิดต่อไปว่าจะนำสิ่งที่เรียนไปประยุกต์ใช้ หรือนำไปใช้แก้ปัญหาได้อย่างไรบ้าง

คุณลักษณะที่ประเมิน

1. ใช้วิธีการต่าง ๆ ในการสรุปความรู้ เช่น ยกตัวอย่าง ใช้การอธิบาย ใช้การถามคำถาม ใช้สื่อประกอบ
2. สรุปบทเรียนโดยการเน้นจุดสำคัญของเนื้อหา การใช้คำพูด ท่าทางที่ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้ชัดเจนขึ้น
3. วิธีการจบบทเรียนน่าสนใจ
4. วิธีการสรุปความรู้ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนกลับมาสนใจในบทเรียนอีกครั้งหนึ่ง
5. มีการเว้นระยะเพื่อให้ผู้เรียนคิดและสรุปบทเรียน
6. มีการส่งเสริมให้กำลังใจ การใช้วาจา ท่าทาง สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกว่าประสบความสำเร็จในการสรุปความรู้
7. การกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมสรุปเนื้อหา ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมโดยการสนับสนุนหรือขัดแย้ง
8. สรุปรวบยอดได้ตรงตามจุดมุ่งหมายของบทเรียน และได้ใจความสำคัญของเนื้อหา

Module ที่ 2
ผู้เรียนนำเสนอความรู้
(จำนวน 2 ชั่วโมง)

โปรดอ่านแนวการเรียนรู้ด้วยตนเองขั้นผู้เรียนนำเสนอความรู้ แล้วจึงศึกษาเนื้อหาสาระและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

บทนำ

ผู้เรียนนำเสนอความรู้ คือ ขั้นตอนที่ครูควรทราบผลสำเร็จของผู้เรียนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวัดผลจึงควรให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียนมีรูปแบบการนำเสนอมีหลากหลายรูปแบบเช่น การรายงานหรือนำเสนอการจัดนิทรรศการการผลงานนักเรียนไปติดผนังห้องเรียนเพื่อเสนอความรู้ในชั้นเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนปรากฏตัวและสนทนาซักถามหน้าชั้นเรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครุมีความรู้ความเข้าใจในการให้ผู้เรียนนำเสนอความรู้ ผลสำเร็จของผู้เรียนเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวัดผล

เนื้อหาสาระ

1. ความหมายของการนำเสนอความรู้
2. กุญแจการนำเสนอความรู้สำหรับผู้เรียน

วิธีการพัฒนา

1. ศึกษาความรู้ในเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเองทำความเข้าใจในแต่ละเรื่องตามลำดับ
2. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 1
3. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 2
4. ศึกษาความรู้เพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 1
2. แบบทดสอบความเข้าใจ
3. เอกสารตามเนื้อหาใน Module ที่ 2 ผู้เรียนนำเสนอความรู้

4. เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการอภิปราย
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. ประเมินผลจากทดสอบความเข้าใจ

ผู้เรียนนำเสนอความรู้

ผู้เรียนนำเสนอความรู้ เป็นการนำเสนอผลงานเป็นการสื่อสารเพื่อนำความรู้ ข้อมูล ความคิดเห็นต่างๆในเนื้อหาสาระที่ต้องการให้กับผู้ฟังหรือผู้รับรู้อะไรด้วยวิธีการต่างๆเพื่อบรรลุจุดประสงค์ในการสื่อสาร ดังนั้น ผู้นำเสนอผลงานจึงจะต้องมีวิธีการนำเสนอที่ดีเพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจ ทั้งนี้ในวัยเรียนเด็กๆมักมีการนำเสนอผลงานในชั้นเรียนให้กับครู อาจารย์ เพื่อนร่วมชั้นรับฟัง ดังนั้น เพื่อให้สามารถดึงดูดความสนใจผู้ฟังแบบถ้าเป็นนักเรียนก็สามารถแสดงศักยภาพได้อย่างราบคาบก็ควรที่จะต้องมีกลยุทธ์และวิธีการเสนอ วันนี้ บริติช เคานซิล มีกลยุทธ์ง่ายๆสำหรับน้องๆเพื่อนำไปใช้ในการนำเสนอในชั้นทั้งหมด 11 ข้อ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างความมั่นใจให้ตัวเอง

ความมั่นใจจะเกิดขึ้นได้เมื่อเรามีการเตรียมงานที่ต้องการนำเสนออย่างเต็มที่และสมบูรณ์แบบ รวมทั้งมีการเตรียมตัวโดยการซักซ้อมเป็นอย่างดีเพราะกุญแจสำคัญในการประสบความสำเร็จคือต้องวางแผน การดำเนินการ ซักซ้อมและ มีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ นอกจากนั้นแล้วสิ่งหนึ่งที่สำคัญคือ ต้องท่องเอาไว้ในใจเสมอว่า “ฉันต้องทำได้”

กลยุทธ์ที่ 2 จัดการกับความเครียด

การหายใจลึกๆหลายๆครั้งติดต่อกันก่อนการนำเสนอผลงาน จะช่วยผ่อนคลายความเครียดและความกลัวได้ เตือนตัวเองไว้เสมอว่าความกังวลไม่สามารถหยุดสิ่งเลวร้ายที่จะเกิดขึ้นได้หากแต่กำลังขัดขวางความสำเร็จของเราเอง

กลยุทธ์ที่ 3 สร้างความน่าเชื่อถือในตัวเอง

การแนะนำตัวเองและนำจุดเด่นออกมาแสดงต่อผู้ชมเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือให้แต่ตัวเอง เพื่อเป็นส่วนช่วยในการคล้อยตามในเนื้อหาหรือข้อมูลที่นำเสนอได้ไม่ยากนัก

กลยุทธ์ที่ 4 ยิ้มเอาชนะทุกสิ่ง

การยิ้มให้ทุกคนในชั้นเรียนที่มีการนำเสนอผลงาน จะทำให้ผู้นำเสนอและเพื่อนๆ ผ่อนคลายได้ รวมถึงสามารถสร้างความเอ็นดูของคุณครูที่มีต่อเด็กนักเรียนไม่น้อย ซึ่งกลยุทธ์นี้เรียกว่า “ยิ้มสู้” นั่นเอง

กลยุทธ์ที่ 5 อุปกรณ์ดีมีชัยไปกว่าครึ่ง

อุปกรณ์ต่างๆสามารถช่วงตึงดึงดูดความน่าสนใจของผู้พูดได้ดี ดังนั้น จึงควรจะต้องเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการนำเสนอให้พร้อมรวมทั้ง ต้องตรวจสอบความพร้อมในการทำงานของเครื่องมือให้พร้อมใช้งานเพื่อให้การนำเสนอของเราไม่สะดุด

กลยุทธ์ที่ 6 การสร้างอารมณ์ขึ้น

อารมณ์ขึ้นนั้นมีประโยชน์ แต่ไม่จำเป็นต้องเป็นนักแสดงตลกเพื่อเรียกเสียงฮาามากไปกว่าการให้ความรู้ หรือข้อมูลตามเป้าประสงค์ของการนำเสนอ

กลยุทธ์ที่ 7 การใช้BODY LANGUAGE

การใช้ Body Language ให้เหมาะสมเป็นไปตามธรรมชาติแบบสบายๆไม่เก้งก้างขัดเขิน จะสามารถช่วยดึงดูดความสนใจต่อผู้นำเสนอได้ดีทีเดียว

กลยุทธ์ที่ 8 การตรงต่อเวลา

พยายามเริ่มต้นให้ตรงเวลา หากให้ผู้ฟังรอนานผู้นำนอนั้นแหละจะเสียความมั่นใจเอง

กลยุทธ์ที่ 9 ตอบคำถามด้วยความมั่นใจ

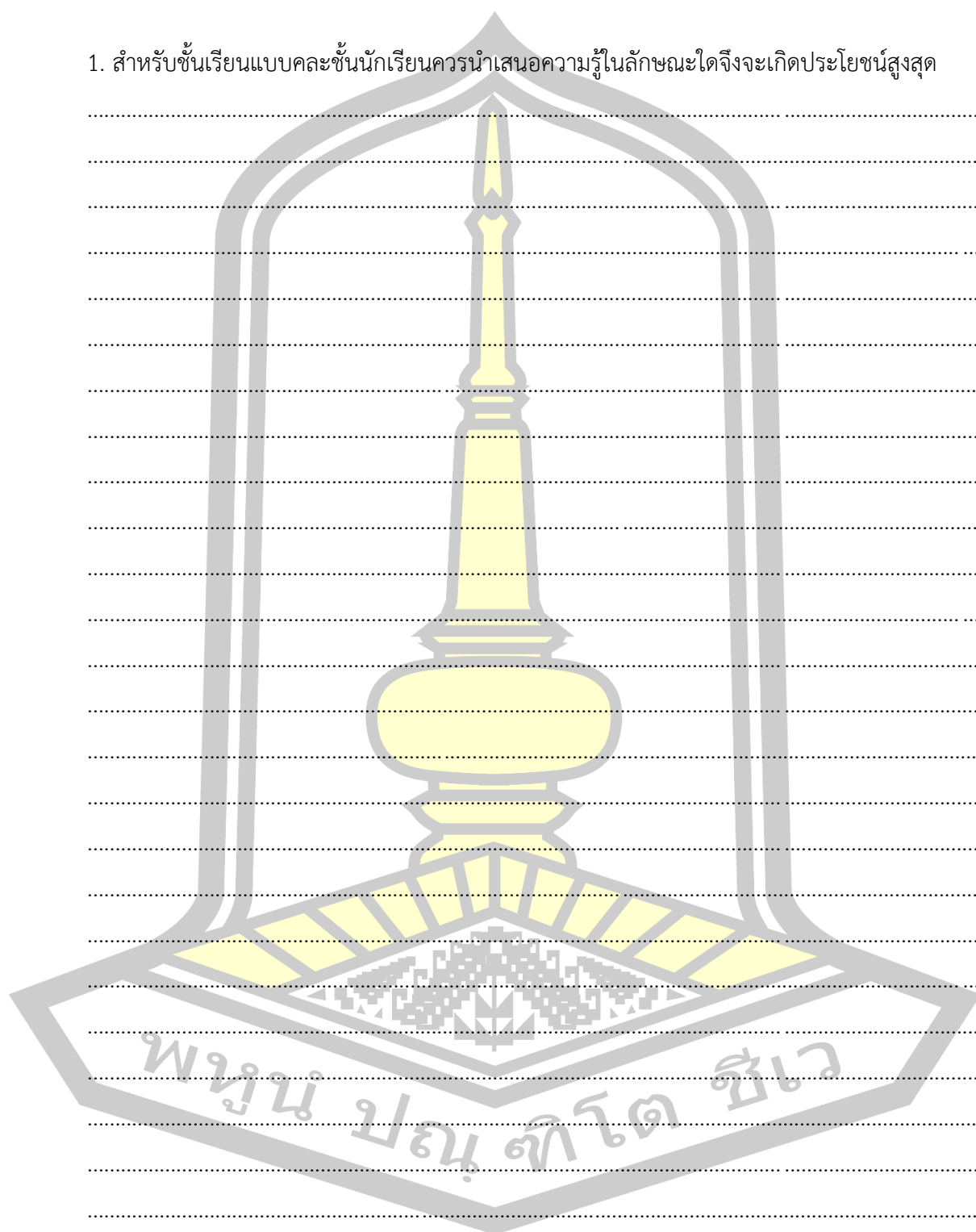
ควรตอบคำถามด้วยความมั่นใจ เพิ่มความสามารถโดยใช้ปฏิภาณไหวพริบในการตอบคำถาม ทั้งนี้ หากเราไม่สามารถตอบคำถามได้จริงๆ เราควรจะตอบว่า “ขออนุญาตหาข้อมูลเพิ่มเติมและจะมาแจ้งให้ทราบในภายหลังครับ/ค่ะ” อย่าพยายามตอบคำถามไปทุกอย่างที่ไม่รู้ข้อมูลที่ถูกต้อง

กลยุทธ์นี้เป็นกลยุทธ์ที่ให้คุณสามารถนำไปใช้สำหรับให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการนำเสนอความรู้ในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี

ใบกิจกรรมที่ 1

1. สำหรับชั้นเรียนแบบคละชั้นนักเรียนควรนำเสนอความรู้ในลักษณะใดจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุด

Module ที่ 3

การประเมินผลการเรียนรู้

(จำนวน 3 ชั่วโมง)

โปรดอ่านแนวทางการเรียนรู้ด้วยตนเองขั้นประเมินผลการเรียนรู้ แล้วจึงศึกษาเนื้อหาสาระและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่กำหนด

บทนำ

การประเมินผลการเรียนรู้ คือ การประเมินผลการเรียนรู้จากการเรียนการสอนสามารถประเมินได้หลายวิธี โดยนำเอาวิธีวัดและประเมินผลตามสภาพจริง การประเมินจากการแสดงความคิดเห็นจากทักษะกระบวนการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเองและครูผู้สอนนักเรียนสร้างคำถามปลายเปิดในประเด็นต่างๆ หรือสถานการณ์ที่กำหนดให้ครูวัดความพึงพอใจและความสนใจในการเรียนรู้แบบคณะชั้นของผู้เรียนเองโดยใช้วิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้อง กับภาระงานหรือกิจกรรมที่กำหนดให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติครูนำผลการวัดและประเมินผลไป ดำเนินการปรับปรุง เพื่อพัฒนาผู้เรียน

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ครูผู้สอนมีความเข้าใจ และทักษะในการประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย

เนื้อหาสาระ

1. ความหมายของการประเมินผลการเรียนรู้
2. ความสำคัญของการประเมินผลการเรียนรู้
3. หลักการประเมินผลการเรียนรู้

วิธีการพัฒนา

1. ศึกษาความรู้ในเครื่องมือการเรียนรู้ด้วยตนเองทำความเข้าใจในแต่ละเรื่องตามลำดับ
2. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 1
3. ปฏิบัติตามใบกิจกรรมที่ 2
4. ศึกษาความรู้เพิ่มเติมและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครู

สื่อ/แหล่งเรียนรู้

1. ใบกิจกรรมที่ 1
2. แบบทดสอบความเข้าใจ
3. เอกสารตามเนื้อหาใน Module 3 การประเมินผลการเรียนรู้
4. เครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

การวัดและประเมินผล

1. การสังเกตจากการอภิปราย
2. ประเมินผลงานจากใบกิจกรรมที่ปฏิบัติ
3. ประเมินผลจากทดสอบความเข้าใจ

ขั้นประเมินผลการเรียนรู้

สาระเบื้องต้นเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น ความหมาย ความสำคัญ ประเภท และลักษณะของการวัดและประเมินผลทางการศึกษา มีดังนี้

การวัด (Measurement)

ความหมาย

ยังมีความเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับ การวัด และ การวัดผล บางคนเข้าใจว่า 2 คำนี้เป็นคำเดียวกัน มีความหมายเหมือนกัน เพราะมาจากภาษาอังกฤษคำเดียวกัน คือ measurement แต่ในภาษาไทย 2 คำนี้มีความหมายแตกต่างกันเล็กน้อย ดังนี้

การวัด เป็นกระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์แทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัด การวัดผล เป็น กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์แทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัด โดยสิ่งที่ต้องการวัดนั้นเป็นผลมาจากการกระทำหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน เช่น การวัดผลการเรียนรู้ สิ่งที่วัดคือ ผลที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียน

องค์ประกอบของการวัด

องค์ประกอบของการวัดประกอบด้วย สิ่งที่ต้องการวัด เครื่องมือวัด และผลของการวัด ที่สำคัญที่สุด คือ เครื่องมือวัด เครื่องมือที่มีคุณภาพจะให้ผลการวัดที่เที่ยงตรงและแม่นยำ

ประเภทของสิ่งที่ต้องการวัด

สิ่งที่ต้องการวัดแบ่งได้ 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. สิ่งที่เป็นรูปธรรม คือ คน สัตว์ หรือสิ่งของ ที่จับต้องได้ มีรูปทรง การวัดสิ่งที่เป็นรูปธรรมนี้เป็นการวัดทางกายภาพ (physical) คุณลักษณะที่จะวัดสามารถกำหนดได้ชัดเจน เช่น น้ำหนัก ความสูง ความยาว เครื่องมือวัดคุณลักษณะเหล่านี้ให้ผลการวัดที่เที่ยงตรงและแม่นยำสูง วัดได้ครบถ้วน สมบูรณ์ และเอียงดัดถ้วน ตัวอย่างเครื่องมือวัด เช่น เครื่องชั่ง ไม้บรรทัด สายวัด เป็นต้น การวัดลักษณะนี้เป็นการวัดทางตรง ตัวเลขที่ได้จากการวัดแทนปริมาณคุณลักษณะที่ต้องการวัดทั้งหมด เช่น น้ำหนัก 10 กิโลกรัม สูง 172 เซนติเมตร ยาว 3.5 เมตร ตัวเลข 10 172 และ 3.5 แทนน้ำหนัก ความสูง และความยาวทั้งหมด เช่น 10 แทนน้ำหนักทั้งหมด ถ้าไม่มีคุณลักษณะดังกล่าว เช่น น้ำหนัก 0 หน่วย ก็คือ ไม่มีน้ำหนักเลย ตัวเลข 0 นี้เป็น ศูนย์แท้ (absolute zero)

2. สิ่งที่เป็นนามธรรม คือสิ่งที่ไม่มีความจับต้องไม่ได้ เป็นการวัดพฤติกรรมและสังคมศาสตร์ (behavioral and social science) คุณลักษณะที่จะวัดกำหนดได้ไม่ชัดเจน เช่น การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (achievement) วัดเจตคติ (attitude) วัดความถนัด (aptitude) วัดบุคลิกภาพ (personality) เป็นต้น เครื่องมือวัดด้านนี้มีคุณภาพด้อยกว่า เครื่องมือวัดสิ่งที่เป็นรูปธรรม คือ ให้ผลการวัดที่เที่ยงตรงและแม่นยำน้อยกว่า ลักษณะการวัด เป็นการวัดทางอ้อม วัดได้ไม่สมบูรณ์ ไม่ละเอียดถี่ถ้วน และมีความผิดพลาด ตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่ได้จากการวัดเป็นค่าโดยประมาณ ไม่สามารถแทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้ทั้งหมด เช่น การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนคนหนึ่ง ได้ 15 คะแนน ตัวเลข 15 ไม่ได้แทนปริมาณความรู้ความสามารถทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนคนนี้ทั้งหมด แม้แต่นักเรียนที่สอบได้คะแนนเต็ม ไม่ได้หมายความว่านักเรียนผู้นั้นมีความรู้ความสามารถในเรื่องดังกล่าวสมบูรณ์เต็มตามกรอบของหลักสูตร ในทางตรงกันข้ามนักเรียนที่ได้ 0 คะแนน ก็ไม่ได้หมายความว่านักเรียนผู้นั้นไม่มีความรู้ความสามารถในคุณลักษณะดังกล่าว เพียงแต่ตอบคำถามผิดหรือเครื่องมือวัดไม่ตรงกับความรู้ความสามารถที่นักเรียนคนนั้นมี เลข 0 นี้ เป็น ศูนย์เทียม

ลักษณะการวัดทางการศึกษา

การวัดทางการศึกษาเป็นการวัดคุณลักษณะที่เป็นนามธรรม มีลักษณะการวัด ดังนี้

1. เป็นการวัดทางอ้อม คือ ไม่สามารถวัดคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้โดยตรง ต้องนิยามคุณลักษณะดังกล่าวให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้ก่อน จากนั้นจึงวัดตามพฤติกรรมที่นิยาม เช่น การวัด

ความรับผิดชอบของนักเรียน ต้องให้นิยามคุณลักษณะความรับผิดชอบเป็นพฤติกรรมที่วัดได้ โดยอาจจะแยกเป็นพฤติกรรมย่อย เช่น ไม่มาโรงเรียนสาย ทำงานทุกงานที่ได้รับมอบหมาย นำวัสดุอุปกรณ์การเรียนที่ครูสั่งมาครบทุกครั้ง ส่งงานหรือการบ้านตามเวลาที่กำหนด เป็นต้น

2. วัดได้ไม่สมบูรณ์ การวัดทางการศึกษาไม่สามารถทำการวัดคุณลักษณะที่ต้องการวัดได้ครบถ้วนสมบูรณ์ วัดได้เพียงบางส่วน หรือวัดได้เฉพาะตัวแทนของคุณลักษณะทั้งหมด เช่นการวัดความสามารถการอ่านคำของนักเรียน ผู้วัดไม่สามารถนำคำทุกคำมาทำการทดสอบนักเรียน ทำได้เพียงนำคำส่วนหนึ่งที่คิดว่าเป็นตัวแทนของคำทั้งหมดมาทำการวัด เป็นต้น

3. มีความผิดพลาด สืบเนื่องจากการที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง และการนิยามสิ่งที่ต้องการวัดก็ไม่สามารถนิยามให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้ทั้งหมด จึงวัดได้ไม่สมบูรณ์ ตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่ได้จากการวัดเป็นการประมาณคุณลักษณะที่ต้องการวัด ซึ่งในความเป็นจริงคุณลักษณะดังกล่าวอาจจะมีมากหรือน้อยกว่า ผลการวัดจึงมีความผิดพลาดของการวัด หรือคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง การวัดที่ที่จะต้องให้เกิดการผิดพลาดหรือคลาดเคลื่อนน้อยที่สุด

4. อยู่ในรูปความสัมพันธ์ การที่จะรู้ความหมายของตัวเลขที่วัดได้ ต้องนำตัวเลขดังกล่าวไปเทียบกับเกณฑ์หรือเทียบกับคนอื่น เช่น นำคะแนนที่นักเรียนสอบได้เทียบกับคะแนนเฉลี่ยของกลุ่ม เทียบกับคะแนนของเพื่อนที่สอบพร้อมกัน หรือเทียบกับคะแนนของนักเรียนเองกับการสอบครั้งก่อนๆ ถ้าคะแนนสูงกว่าเพื่อน แสดงว่ามีความสามารถในเรื่องที่วัดมากกว่าเพื่อนคนนั้น หรือถ้ามีคะแนนสูงกว่าคะแนนที่ตนเองเคยสอบผ่านมา แสดงว่ามีพัฒนาการขึ้น เป็นต้น

หลักการวัดทางการศึกษา

การวัดทางการศึกษา มีหลักการเบื้องต้น ดังนี้

1. นิยามสิ่งที่ต้องการวัดให้ชัดเจน ดังที่กล่าวไว้ในลักษณะการวัดว่า การวัดทางการศึกษาเป็นการวัดทางอ้อม การที่จะวัดให้มีคุณภาพต้องนิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัดให้ตรงและชัดเจน การนิยามนี้ มีความสำคัญมาก ถ้านิยามไม่ตรงหรือไม่ถูกต้อง เครื่องมือวัดที่สร้างตามนิยามก็ไม่มีคุณภาพ ผลการวัดก็ผิดพลาด คือ วัดได้ไม่ตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด

2. ใช้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ หัวใจสำคัญของการวัด คือ สามารถวัดคุณลักษณะได้ตรงตามกับที่ต้องการวัดและวัดได้แม่นยำ โดยใช้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ คุณภาพของเครื่องมือมีหลายประการ ที่สำคัญคือ มีความตรง (validity) คือวัดได้ตรงกับคุณลักษณะที่ต้องการวัด และมีความเที่ยง (reliability) คือวัดได้คงที่ คือวัดได้กี่ครั้งก็ให้ผลการวัดที่ไม่เปลี่ยนแปลง

3. กำหนดเงื่อนไขของการวัดให้ชัดเจน คือกำหนดให้แน่นอนว่าจะทำการวัดอะไร วัดอย่างไร กำหนดตัวเลขและสัญลักษณ์อย่างไร

ขั้นตอนการวัดทางการศึกษา

1. ระบุจุดประสงค์และขอบเขตของการวัด ว่าวัดอะไร วัดใคร
2. นิยามคุณลักษณะที่ต้องการวัดให้เป็นพฤติกรรมที่วัดได้
3. กำหนดวิธีการวัดและเครื่องมือวัด
4. จัดทำหรือสร้างเครื่องมือวัด กรณีสร้างเครื่องมือ ใหม่ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 สร้างข้อคำถาม เงื่อนไข สถานการณ์ หรือสิ่งเร้า ที่จะกระตุ้นให้ผู้ถูกวัดแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมาเพื่อทำการวัด โดยข้อคำถามเงื่อนไข สถานการณ์ หรือสิ่งเร้าดังกล่าว ต้องตรงและครอบคลุมคุณลักษณะที่นิยามไว้

4.2 พิจารณาข้อคำถาม เงื่อนไข สถานการณ์ หรือสิ่งเร้า โดยอาจให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาและทางด้านวัดผลช่วยพิจารณา

4.3 ทดลองใช้เครื่องมือ กับกลุ่มที่เทียบเคียงกับกลุ่มที่ต้องการวัด

4.4 หาคุณภาพของเครื่องมือ มีคุณภาพรายข้อและคุณภาพ เครื่องมือทั้งฉบับ

4.5 จัดทำคู่มือวัดและการแปลความหมาย

4.6 จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์

5. ดำเนินการวัดตามวิธีการที่กำหนด
6. ตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการวัด
7. แปลความหมายผลการวัดและนำผลการวัดไปใช้

การประเมิน (Evaluation or Assessment or Appraisal)

ความหมาย

การประเมินและการประเมินผล มีความหมายทำนองเดียวกับ การวัดและการวัดผล ดังนี้ การประเมิน เป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการวัด คือ นำตัวเลขหรือสัญลักษณ์ที่ได้จากการวัด มาตีค่าอย่างมีเหตุผล โดยเทียบกับเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ เช่น โรงเรียนกำหนดคะแนนที่น่าพอใจของวิชาคณิตศาสตร์ไว้ที่ร้อยละ 60 นักเรียนที่สอบได้คะแนนตั้งแต่ 60 % ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ที่น่าพอใจ หรืออาจจะกำหนดเกณฑ์ไว้หลายระดับ เช่น ได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 40 อยู่ในเกณฑ์ควรปรับปรุง ร้อยละ 40-59 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ 60-79 อยู่ในเกณฑ์ดี และร้อยละ 80 ขึ้นไป อยู่ในเกณฑ์ดีมาก เป็นต้น ลักษณะเช่นนี้เรียกว่าเป็นการประเมิน การประเมินผล มีความหมายเช่นเดียวกับการประเมิน แต่เป็นกระบวนการต่อเนื่องจากการวัดผล

สำหรับภาษาอังกฤษมีหลายคำ ที่ใช้มากมี 2 คำ คือ evaluation และ assessment 2 คำนี้มีความหมายต่างกัน คือ

evaluation เป็นการประเมินตัดสิน มีการกำหนดเกณฑ์ชัดเจน (absolute criteria) เช่น ได้คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป ตัดสินว่าอยู่ในระดับดี ได้คะแนนร้อยละ 60-79 ตัดสินว่าอยู่ในระดับพอใช้ ได้คะแนนไม่ถึงร้อยละ 60 ตัดสินว่าอยู่ในระดับควรปรับปรุง evaluation จะใช้กับการประเมินการดำเนินงานต่างๆ ไป เช่น การประเมินโครงการ (Project Evaluation) การประเมินหลักสูตร (Curriculum Evaluation)

assessment เป็นการประเมินเชิงเปรียบเทียบ ใช้เกณฑ์เชิงสัมพัทธ์ (relative criteria) เช่น เทียบกับผลการประเมินครั้งก่อน เทียบกับเพื่อนหรือกลุ่มใกล้เคียงกัน assessment มักใช้ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมินตนเอง (Self Assessment)

ลักษณะการประเมินทางการศึกษา

การประเมินทางการศึกษามีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอนหรือกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งควรทำการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำผลการประเมินไปปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นการประเมินคุณลักษณะหรือพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่
3. เป็นการประเมินในภาพรวมทั้งหมดของผู้เรียน โดยการรวบรวมข้อมูลและประมวลจากตัวเลขจากการวัดหลายวิธีและหลายแหล่ง
4. เป็นกระบวนการเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายกลุ่ม ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และอาจรวมถึงคณะกรรมการต่างๆ ของโรงเรียน

การประเมินผล เป็นกระบวนการนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการวัดมาพิจารณาตัดสินว่า ผู้เรียนสามารถบรรลุตามเป้าหมายหรือจุดประสงค์ของการจัดการศึกษาเพียงใด มีสิ่งใดที่ต้องการปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้น ซึ่งประโยชน์ของการวัดและการประเมินผลของการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ นอกจากนี้แล้วผลจากการวัดและการประเมินยังเป็นข้อมูลที่ครูนำมาใช้ในการปรับปรุงการสอนของตนให้มีคุณภาพ และเกิดแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น การวัดและการประเมินผลจึงมีความเกี่ยวข้องกับการกำหนดความมุ่งหมายของการเรียนการสอน และการจัดประสบการณ์เรียนรู้

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ควรยึดหลักการของการประเมินผลเพื่อการค้นหา และการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนและเป็นการประเมินผลที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งลักษณะการประเมินผลการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

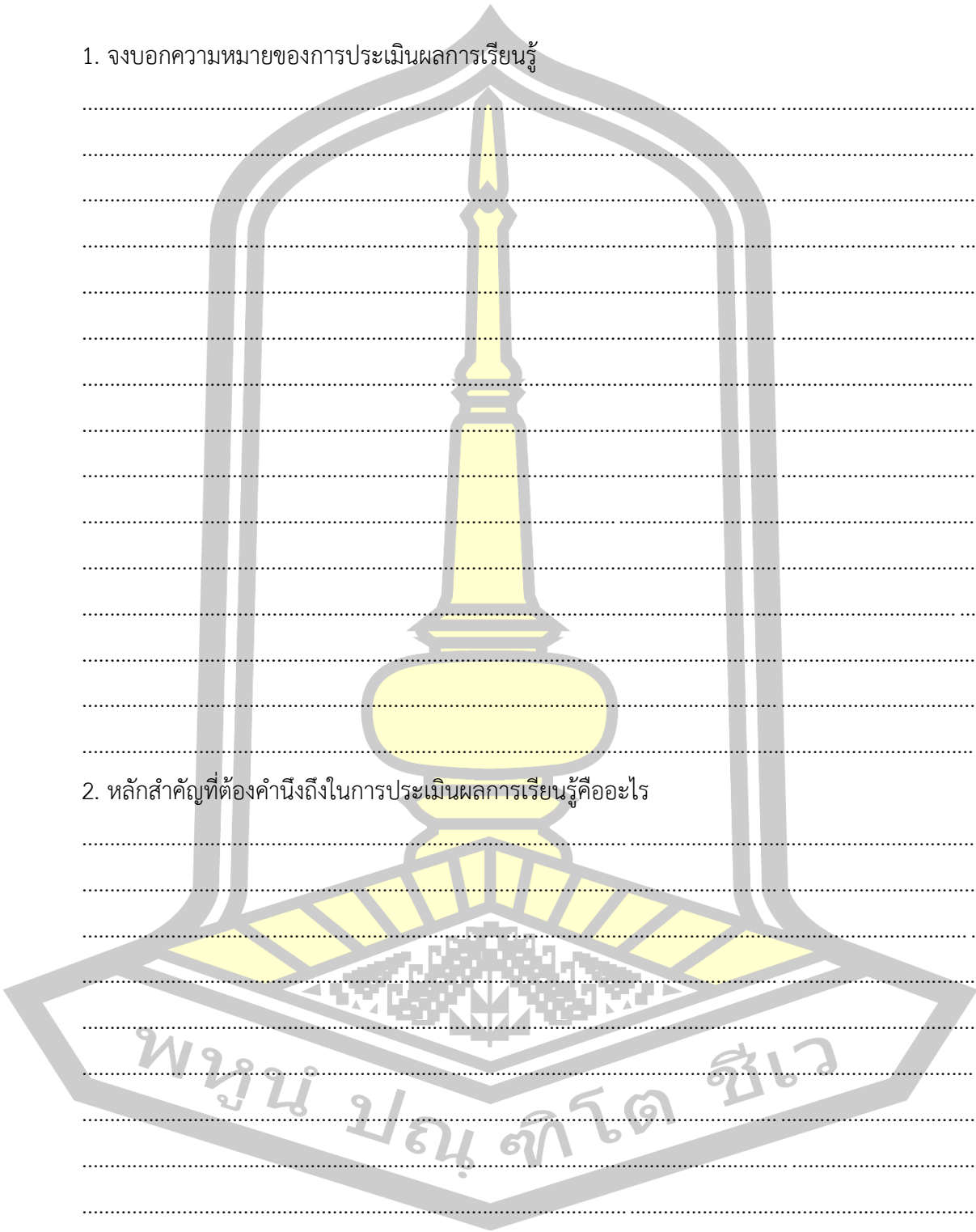
1. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินตามสภาพจริงที่มุ่งรวบรวมสารสนเทศของพัฒนาการและการเรียน
2. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินตามสภาพจริงที่มุ่งเน้นพัฒนาการที่เกิดขึ้นอย่างเด่นชัด
3. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงให้ความสำคัญกับจุดเด่นของผู้เรียน
4. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่เป็นผลมาจากการจัดการหลักสูตรการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
5. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่สถานการณ์สอดคล้องกับชีวิตจริง
6. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่อาศัย การปฏิบัติ
7. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่สอดคล้อง กลมกลืนกับการเรียนการสอน
8. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่เน้นการเรียนรู้ อย่างมีจุดมุ่งหมาย
9. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่ต้องดำเนินการ ควบคู่ไปกับทุกสภาพแวดล้อม
10. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการประเมินสภาพจริงที่สามารถให้ ภาพเรื่องราวการเรียนรู้และความสามารถของผู้เรียนทั่ว ๆ ไปและกว้างขวาง
11. การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการประเมินสภาพจริงต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครอง ผู้สอน และผู้เรียน รวมทั้งบุคคลในวิชาชีพอื่น ๆ ตาม ความจำเป็น

สรุป

หากผู้สอนอยากจะรู้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของผู้สอนนั้น ทำให้ผู้เรียนเกิดการ เรียนรู้หรือไม่ เพียงใด จำเป็นต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ในอดีตการวัดและ ประเมินผลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการใช้ข้อสอบ ซึ่งไม่สามารถสนองเจตนารมณ์การเรียน การสอนที่เน้นให้ผู้เรียนคิด ลงมือปฏิบัติด้วยกระบวนการหลากหลาย เพื่อสร้างองค์ความรู้ ดังนั้นผู้สอน ต้องตระหนักว่า การเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลเป็นกระบวนการเดียวกัน และจะต้อง วางแผนไป พร้อม ๆ กัน ซึ่งจะสอดคล้องกับ การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง คือ การวัดและการประเมินผลที่สอดคล้องกับความสามารถ หรือคุณลักษณะตามสภาพที่แท้จริงของ ผู้เรียน เป็นการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน

ใบกิจกรรมที่ 1

1. จงบอกความหมายของการประเมินผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. หลักสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการประเมินผลการเรียนรู้คืออะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

พจนานุกรมศัพท์โต ชีวะ

ส่วนที่ 3

การบูรณาการแบบสอดแทรกกับการปฏิบัติงาน

(41 ชั่วโมง)

กิจกรรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นหลังการอบรม โดยดำเนินกิจกรรม
ต่างๆ ดังนี้

1. ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยการระดมความคิด
2. การศึกษาดูงาน
3. การบูรณาการสอดแทรกการปฏิบัติงานกิจกรรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบ
คละชั้นในสถานศึกษาตนเอง

1. การร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยการระดมความคิด จำนวน 8 ชั่วโมง

ผู้เข้าร่วมการอบรมร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านการจัดการชั้นเรียนแบบคละชั้นของ
สถานศึกษาตนเอง หรือประสบการณ์ในการดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น

แนวคิดที่ได้จากการร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2. การศึกษาดูงาน จำนวน 8 ชั่วโมง

การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยการเลือกแบบเจาะจง มีผลงานดีเด่นด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น เป็นที่ประจักษ์เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป โรงเรียนขนาดเล็กที่ได้รับรางวัลต่างๆ ในระดับภูมิภาค เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกโรงเรียนที่มีการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็กที่มีแนวปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) โรงเรียนที่จัดการเรียนรู้แบบคละชั้นโดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้นคือ โรงเรียนบ้านหนองฮีหนองแคน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อสร้างความตระหนัก จุดประกายความคิด และเป็นแนวทางการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ในสถานศึกษาและร่วมกันสรุปประเด็นที่ได้จากการศึกษาดูงาน

แนวคิดที่ได้จากการศึกษาดูงาน

ศึกษาดูงานที่โรงเรียน.....

วันที่.....

พจน ษณ ทีโต ชเว

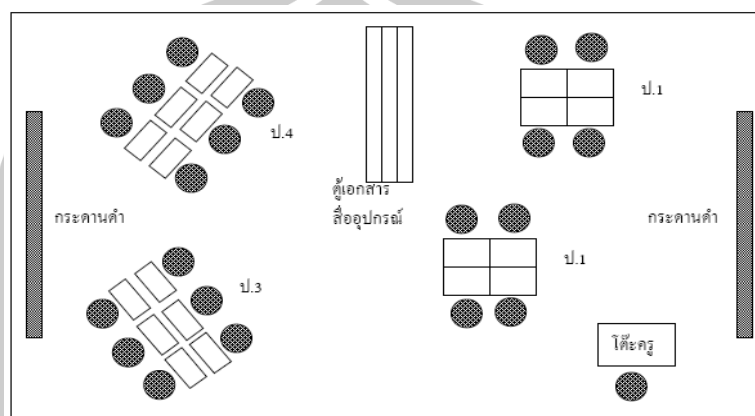
3) การบูรณาการสอดแทรกการปฏิบัติงานกิจกรรมการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละ
ชั้น ในสถานศึกษาตนเอง จำนวน 25 ชั่วโมง

ผู้เข้าร่วมรับการอบรมนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาโปรแกรมไปบูรณาการสอดแทรกการ
ปฏิบัติงานกิจกรรมด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ในสถานศึกษาตนเอง จำนวน 25 ชั่วโมง ดังนี้

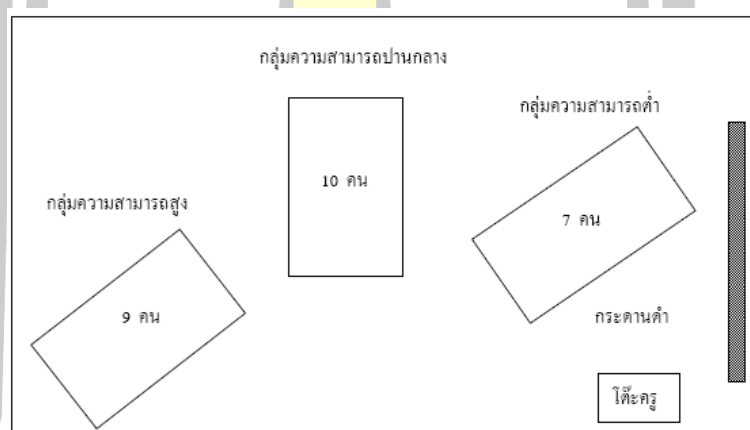
1. ให้ครูจัดห้องเรียนแบบคละชั้นตามแผนผังที่กำหนดให้
2. ให้ครูสอนบูรณาการสอดแทรกการปฏิบัติงานกิจกรรมด้านการจัดการเรียนรู้แบบคละชั้น
ดังตารางเรียนที่กำหนดให้
3. บันทึกการบูรณาการสอดแทรกการปฏิบัติงานกิจกรรมการพัฒนาครูด้านการ
จัดการเรียนรู้แบบคละชั้น ลงในใบกิจกรรมที่ 1

การจัดห้องเรียนตามกลุ่มอายุของผู้เรียน ห้องเรียนแบบคละชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ประถมศึกษาปีที่ 3 และประถมศึกษาปีที่ 4 (ประถมศึกษาปีที่ 1-8 คน ประถมศึกษาปีที่ 3-6 คน ประถมศึกษาปีที่ 4-6 คน) (Collingwood. 1991 : 33)

การจัดห้องเรียนตามกลุ่มความสามารถ (ห้องเรียนคละชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (ประถมศึกษาปีที่ 3 = 10 คน และชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 = 16 คน) (Collingwood. 1991 : 33)

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

เวลา วัน	08.30 - 12.00 น.		12.00 - 13.00 น.	13.00 - 15.30 น.	
จันทร์	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์	พิเศษ ภาษาอังกฤษและ คอมพิวเตอร์	วิทยาศาสตร์	บูรณาการ
อังคาร	คณิตศาสตร์	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	สังคมศึกษา
พุธ	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	ดนตรี ศิลปะ
พฤหัสบดี	คณิตศาสตร์	ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	งานอาชีพและเทคโนโลยี
ศุกร์	ภาษาไทย	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	สุขศึกษาและพลศึกษา

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 25 - 30)

ตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3

เวลา วัน	08.30 - 09.55 น.	09.55 น.- 10.05 น.	10.05- 11.30 น.	12.00 - 13.00 น.	12.30 - 13.30 น.	13.30 น.- 14.30 น.	14.30- 15.30
จันทร์	คณิตศาสตร์	พิเศษ ภาษาอังกฤษและ คอมพิวเตอร์	ภาษาไทย	พิเศษ ภาษาอังกฤษและ คอมพิวเตอร์	วิทยาศาสตร์	บูรณาการ	
อังคาร	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		ดนตรี	ครูพระ	บูรณาการ
พุธ	ภาษาอังกฤษ		วิทยาศาสตร์		บูรณาการ		พละ
พฤหัสบดี	คณิตศาสตร์		ภาษาไทย		ภาษาอังกฤษ	บูรณาการ	ลูกเสือ
ศุกร์	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์	ชุมนุม	อบรม

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 25 - 30)

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

เวลา วัน	08.30 - 09.55 น.	09.55 น.- 10.05 น.	10.05- 11.30 น.	12.00 - 13.00 น.	12.30 - 13.30 น.	13.30 น.- 14.30 น.	14.30- 15.30
จันทร์	ภาษาไทย			ศิลปะ บูรณาการ และ การ บูรณาการ	บูรณาการ		แนะแนว
อังคาร	คณิตศาสตร์	วิทยาศาสตร์	ภาษาอังกฤษ		บูรณาการ		ซ่อมเสริม
พุธ	ภาษาไทย		วิทยาศาสตร์		บูรณาการ		ซ่อมเสริม
พฤหัสบดี	คณิตศาสตร์		วิทยาศาสตร์		คอมพิวเตอร์	ลูกเสือ	ซ่อมเสริม
ศุกร์	คณิตศาสตร์		ภาษาอังกฤษ		นาฏศิลป์	ชุมนุม	แนะแนว

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 25 – 30)

ตารางเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

เวลา วัน	08.30 - 09.55 น.	09.55 น.- 10.05 น.	10.05- 11.30 น.	12.00 - 13.00 น.	12.30 - 13.30 น.	13.30 น.- 14.30 น.	14.30-15.30
จันทร์	ภาษาไทย	ศิลปะ บูรณาการ และ การ บูรณาการ	คณิตศาสตร์	ศิลปะ บูรณาการ และ การ บูรณาการ	ภาษาอังกฤษ	บูรณาการ	
อังคาร	คณิตศาสตร์		ภาษาไทย		ครูพระ	ขนมไทย/วิถีปูทางเท้า/เกษตร	
พุธ	วิทยาศาสตร์		ดนตรี		ภาษาอังกฤษ	วิทยาศาสตร์	พละ
พฤหัสบดี	ภาษาไทย		คณิตศาสตร์		ภาษาอังกฤษ	การงานฯ	ลูกเสือ
ศุกร์	คณิตศาสตร์		ภาษาไทย		วิทยาศาสตร์	ชุมนุม	อบรม

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553 : 25 – 30)

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายอภิรัตน์ สุพิมพ์
วันเกิด	วันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 104 หมู่ 13 บ้านศรีนคร ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู รหัสไปรษณีย์ 39180
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู ค.ศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนโคกม่วงทองวิทยา ตำบลนาออก อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู รหัสไปรษณีย์ 39180
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2549 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร อำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู พ.ศ. 2553 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี พ.ศ. 2562 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูนุ่ ปณุ่ ทิโต ชีเว